

**Stan
sanitarno-higieniczny
województwa pomorskiego
w 2021 roku**

Redakcja:

Maciej Merkisz
Anna Obuchowska

Opracowanie:

Amanda Andrzejewska-Redzimska
Aneta Bardoń-Błaszowska
Anna Bednarz-Niemierko
Agnieszka Hinz
Michał Piszczyk
Regina Szymańska
Katarzyna Waluszko
Zbigniew Zawadzki

Skład i korekta:

Jakub Fijałkowski
Maria Szczepańska

Projekt okładki:

Jan Szostak

Zdjęcia:

Jan Szostak

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

80-211 Gdańsk, ul. Dębinki 4

tel. (+48) 58 776 32 00

fax (+48) 58 776 32 02

e-mail: poczta@wsse.gda.pl, wsse.gdansk@pis.gov.pl

SPIS TREŚCI

ODDZIAŁ PRZECIWEPIDEMICZNY	8
ODDZIAŁ HIGIENY ŚRODOWISKA.....	66
ODDZIAŁ BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	110
ODDZIAŁ HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAMI.....	166
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	189
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	197
ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ.....	202
ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	206
DZIAŁ LABORATORYJNY	208

Sławomir Pawłowski

Rok 2021 to drugi rok pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 ogłoszonej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). W związku z ogłoszeniem stanu epidemii w Polsce organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, w ramach swojej działalności realizowały przede wszystkim zadania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej przez SARS-CoV-2. W związku z powyższym większość sił i środków organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej skierowano do działań przeciwepidemicznych.

W roku 2021 Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w okresie od stycznia do grudnia 2021 roku przebadano 22 250 próbek oraz wykonało 27 663 testów. Liczba potwierdzonych przypadków wyniosła 6 936 co stanowi 25% wszystkich wykonanych przez laboratorium testów.

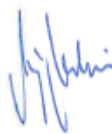
W wyniku naruszenia określonych obostrzeń oraz obowiązków, dotyczących izolacji i kwarantanny, wynikających z obowiązującego prawa wydano w województwie pomorskim 144 decyzje administracyjne o nałożeniu kary, na łączną kwotę 647 806 zł, rozpatrzono 103 odwołania od decyzji organu I instancji, skierowano 19 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W 2021 roku przeprowadzano łącznie ponad 18 tysięcy kontroli obiektów związanych ze sprawdzeniem spełniania wymogów pod kątem zachowania obostrzeń sanitarnych. Ponadto w ramach obowiązków raportowania przygotowano tysiące raportów, sprawozdań i zestawień. Uzupełniano bazy danych typu System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), Ewidencja Wjazdu do Polski (EWP), System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych (SRWE). W bazie SEPIS rozwiązano 245 511 spraw.

W celu informowania opinii publicznej udzielono szeregu wywiadów i informacji prasowych dla mediów. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyły w licznych tele/wideokonferencjach oraz na bieżąco współpracowały z Wojewodą Pomorskim, Policją, Kuratorium Oświaty, Wojskami Obrony Terytorialnej i władzami samorządowymi. Dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej był to rok niezwykle trudnej i wyczerpującej pracy.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione opracowanie stanu sanitarno-higienicznego będzie podstawą do podejmowania działań, które pozwolą na dalsze ograniczanie epidemii wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2 w województwie pomorskim. Stan sanitarno-higieniczny i ocenę sytuacji epidemiologicznej województwa pomorskiego jak również wiele innych interesujących informacji na temat działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w regionie, znajdują Państwo na stronie internetowej - www.wsse.gda.pl oraz na portalu facebook - <https://www.facebook.com/wsse.gda>

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

lek. Maciej Merkisz

DZIAŁANIA PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PANDEMIĄ COVID-19 W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Informacje ogólne

W 2021 roku w związku z trwającym stanem epidemii w Polsce organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, w ramach swojej działalności realizowały przede wszystkim zadania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z powyższym częściowo wstrzymano wykonywanie statutowych zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i większość sił i środków skierowano do działań przeciwepidemicznych. Stacje sanitarno-epidemiologiczne wprowadziły zmianowy system pracy oraz dyżury całodobowe. Po wprowadzeniu rozporządzeniami Rady Ministrów określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpatrywały odwołania od obowiązku odbywania kwarantanny przez obywateli po przekroczeniu granicy. W wyniku naruszenia określonych obostrzeń oraz obowiązków, dotyczących izolacji i kwarantanny, wynikających z obowiązującego prawa wydano w województwie pomorskim 144 decyzje administracyjne o nałożeniu kary, na łączną kwotę 647 806 zł, rozpatrzono 103 odwołania od decyzji organu I instancji, skierowano 19 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W 2021 roku przeprowadzono łącznie ponad 18 tysięcy kontroli obiektów związanych ze sprawdzeniem spełniania wymogów pod kątem zachowania obostrzeń sanitarnych. Ponadto w ramach obowiązków raportowania przygotowano tysiące raportów, sprawozdań i zestawień. Uzupełniano bazy danych typu System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), Ewidencja Wjazdu do Polski (EWP), System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych (SRWE). W bazie SEPIS rozwiązano 245 511 spraw.

Organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyły w licznych tele/wideokonferencjach z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz na bieżąco współpracowały z Wojewodą Pomorskim, Policją, Kuratorium Oświaty, Wojskami Obrony Terytorialnej i władzami samorządowymi.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej od początku epidemii pracowali z pełnym zaangażowaniem i poświęceniem w ogromnym stresie i pod presją czasu.

Epidemiologia COVID-19

W 2021 roku w województwie pomorskim potwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 u 182 803 osób. Najwięcej zachorowań zanotowano w okresie wiosennym podczas tzw. trzeciej fali epidemii. Zarejestrowano 3810 zgonów związanych z COVID-19, co stanowi 2,09% wszystkich stwierdzonych zakażeń.

Osoby zakażone SARS-CoV-2, w zależności od stanu klinicznego, obejmowane były izolacją w szpitalach, izolatoriach bądź przebywały na izolacji w warunkach domowych. Osoby z kontaktu osób zakażonych oraz okresowo osoby przekraczające granicę były obejmowane kwarantanną. W 2021 roku kwarantanna

objęła łącznie ponad 330 tysięcy mieszkańców oraz osób przyjeżdżających do województwa pomorskiego. Osoby, które miały kontakt z chorymi, ale były w mniejszym stopniu narażone na zachorowanie obejmowane były nadzorem epidemiologicznym.

Istotnym elementem kontroli przebiegu epidemii były wykonywane testy diagnostyczne w kierunku zakażenia SARS-CoV-2. W województwie pomorskim wykonano łącznie 1 264 135 testów. Testy z wynikiem pozytywnym w liczbie 194 737 stanowiły 15,4% wszystkich przeprowadzonych badań.

W 2021 roku kontynuowano realizację szczepień przeciwko COVID-19. Do grudnia 2021 roku w województwie pomorskim wykonano 3 101 341 szczepień. Województwo pomorskie zajęło drugie miejsce w rankingu wykonanych szczepień w przeliczeniu na 100 tys. osób.

Działalność Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku

W Laboratorium Diagnostyki Medycznej badanie genetyczne w kierunku wykrywania koronawirusa SARS-CoV-2 wykonuje się stosując metodę Real Time - RT PCR. Najbardziej typowym materiałem dostarczonym do badania jest próbka od pacjenta z wymazem z nosogardzieli lub z gardła, z której izolowany jest materiał genetyczny, czyli RNA wirusa. Aktualnie wykorzystywany jest test diagnostyczny umożliwiający wykrycie dwóch genów - genu ORF1ab oraz genu N, charakterystycznych wyłącznie dla koronawirusa SARS-CoV-2.

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku diagnostyka w kierunku wirusa SARS-CoV-2 prowadzona jest w laboratorium o stopniu hermetyczności 2, z zastosowaniem komór laminarnych 2 klasy bezpieczeństwa i z użyciem środków ochrony osobistej, w tym dróg oddechowych i oczu. Ponadto jako dodatkowe zabezpieczenie etapu izolacji materiału genetycznego, czynności wykonywane są w odizolowanym pomieszczeniu z podciśnieniem, a pracownicy wyposażeni są w kombinezony ochronne, gogle ochronne i maseczki typu FFP3.

Laboratorium przebadalo ponad 22 250 tysięcy próbek oraz wykonało 27 663 tysiące testów. Liczba potwierdzonych przypadków wyniosła 6 936, co stanowiło 25% wszystkich wykonanych przez laboratorium testów.

Pod koniec 2021 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku dzięki funduszom w wysokości około 1 mln złotych, pozyskanym z budżetu państwa - Fundusz Przeciwdziałania COVID, zakupiła urządzenie laboratoryjne wraz dodatkowym wyposażeniem i odczynnikami z zakresu biologii i genetyki niezbędnymi do wykonywania procedury sekwencjonowania z zastosowaniem sekwenatora MiniSeq Sequencing System.

Nowoczesny system oparty jest na innowacyjnej technologii NGS (*Next Generation Sequencing* – sekwencjonowanie nowej generacji), która pozwala poznać sekwencje, czyli kolejność poszczególnych nukleotydów genomu koronawirusa SARS-CoV-2.

W grudniu 2021 roku została sprawdzona w warunkach laboratoryjnych i wdrożona do stosowania procedura sekwencjonowania materiału genetycznego koronawirusa SARS-CoV-2. Zapewniło to wszystkim laboratoriom prowadzącym diagnostykę w kierunku SARS-CoV-2 w województwie pomorskim możliwość bezpośredniego przekazywania dodatkowych próbek do identyfikacji wariantów koronawirusa, co w znaczący sposób wpłynęło na skrócenie czasu uzyskiwania wyników oraz ograniczenie kosztów wynikających m.in. z konieczności transportu próbek do badań.

Możliwość sekwencjonowania materiału genetycznego koronawirusa SARS-CoV-2 w WSSE w Gdańsku w istotny sposób ułatwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w województwie pomorskim. Wyniki sekwencjonowania stanowią jeden z elementów analizy sytuacji epidemiologicznej, w tym obserwowanych wzrostów zapadalności, ognisk epidemicznych, umożliwiają przewidywanie dalszego przebiegu epidemii. Sekwencjonowanie ułatwia dochodzenie i nadzór epidemiologiczny, szczególnie w odniesieniu do ognisk epidemicznych, pozwala śledzić transmisję zakażeń, dzięki sekwencjonowaniu można obserwować korelacje wariant alarmowy - przebieg kliniczny zakażenia u ludzi. Obserwacje dotyczące transmisji wariantów SARS-CoV-2, przebiegu zachorowań, a także odpowiedzi populacji na szczepienie mogą być podstawą wdrażanych działań przeciwepidemicznych. Jak najszybsze wykrywanie wariantów alarmowych, pozwalające na wdrożenie adekwatnych działań przeciwepidemicznych jest szczególnie ważne w województwie pomorskim, które ze względu na swoją lokalizację i dogodne połączenia drogą powietrzną, lądową i morską z resztą świata, stanowi ważne centrum ekonomiczno-kulturalno-turystyczne. W 2021 roku sekwencjonowaniu poddano 4541 próbek.

WSSE w Gdańsku otrzymała zaproszenie od Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny do udziału w monitorowanym przez Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego projekcie wdrożeniowym, mającym być wstępem do opracowania systemu nadzoru nad występowaniem SARS-CoV-2 w ściekach w Polsce.

Wyposażenie Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w aparaturę niezbędną do sekwencjonowania wraz z niezbędnym sprzętem dodatkowym, oprogramowaniem i odczynnikami umożliwiło wdrożenie badań materiału klinicznego, a także w przyszłości próbek środowiskowych w ramach projektu badania ścieków w kierunku SARS-CoV-2.

Szczegółowe dane na temat epidemiologii COVID-19 znajdują się w rozdziale poświęconym Oddziałowi Przeciwepidemicznemu oraz Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku.

ODDZIAŁ PRZECIWEPIDEMICZNY

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny monitoruje sytuację epidemiologiczną na terenie województwa pomorskiego poprzez rejestrację chorób zakaźnych, nadzór i koordynowanie dochodzeń epidemiologicznych prowadzonych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych, kontrolę wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nadzór nad warunkami higieniczno – sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Epidemiologia chorób zakaźnych

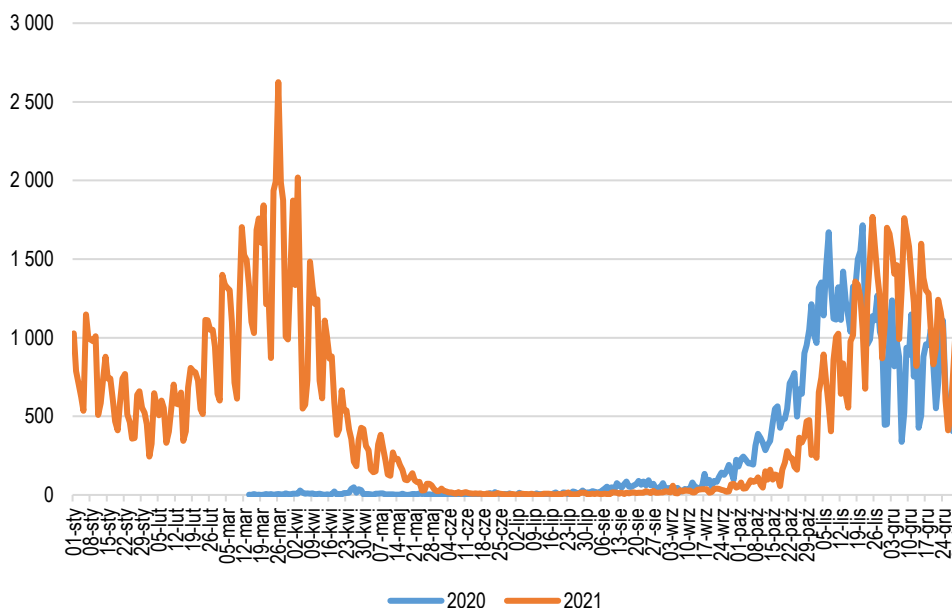
Rejestracja przypadków podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych i zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej w 2021 roku, tak jak w latach ubiegłych, prowadzona była na podstawie zgłoszeń przekazywanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych, w oparciu o art. 27 i art. 29 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2021 r. poz. 2069 ze zm.). Ponadto zakażenia SARS-CoV-2 były przekazywane przez podmioty lecznicze i laboratoria poprzez system teleinformatyczny EWP. Każde zgłoszenie było weryfikowane i klasyfikowane wg obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

W 2021 roku podobnie jak w 2020 roku w związku z trwającą epidemią COVID-19 liczba innych rejestrowanych chorób zakaźnych, zwłaszcza przenoszonych drogą powietrzną i kropelkową utrzymywała się na niższym poziomie w porównaniu do lat poprzednich. Wpływ na taki stan rzeczy miały kontynuowane działania przeciwepidemiczne jak obowiązek zakrywania nosa i ust w miejscach publicznych, dostępność środków do dezynfekcji w sklepach i innych miejscach publicznych, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie dbałości o higienę przez ludzi. Kontakty między ludźmi starano się w dalszym ciągu zmniejszyć poprzez utrzymywanie limitów bądź czasowe zamykanie galerii handlowych, przedszkoli, zakładów fryzjerskich, kosmetycznych oraz innych obiektów użyteczności publicznej. Okresowe zawieszanie nauki w szkołach w trybie stacjonarnym hamowało szerzenie się chorób zakaźnych wieku dziecięcego.

COVID-19

COVID-19 jest ostrą chorobą zakaźną wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2. Po raz pierwszy została rozpoznana w mieście Wuhan w prowincji Hube w Chinach w 2019 roku. Choroba szybko zaczęła się rozprzestrzeniać na wszystkie kontynenty, 11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła pandemię. W Polsce stan epidemii na obszarze całego kraju został wprowadzony 20 marca 2020 roku. Pierwszy przypadek zakażenia SARS-CoV-2 w Polsce został potwierdzony 4 marca 2020 roku, a w województwie pomorskim 14 marca 2020 roku. Wraz z rozwojem pandemii pojawiały się mutacje wirusa SARS-CoV-2 powodujące wypieranie wariantów wcześniej dominujących. Niektóre szczepy były obiektem szczególnej uwagi Światowej Organizacji Zdrowia, z uwagi na ich potencjalny wzrost zakaźności, powodowanie o cięższym przebiegu klinicznym bądź możliwy spadek skuteczności szczepionek. Należą do nich m.in. warianty Alfa (B.1.1.7), Delta (B.1.617.2) oraz Omikron (B.1.1.529).

Wykres 1. Przebieg epidemii w województwie pomorskim w 2020 i 2021 w zakresie dziennej liczby przypadków

W 2021 roku w województwie pomorskim potwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 u 182 803 osób, zapadalność wyniosła 7792 osób na 100 tys. osób. Najwięcej zachorowań zanotowano w okresie wiosennym podczas tzw. trzeciej fali zakażeń oraz jesiennym podczas tzw. czwartej fali epidemii w Polsce co obrazuje wykres nr 1 oraz 2. Najwyższa 14-dniowa zapadalność na 100 tys. osób w województwie pomorskim notowana była na przełomie marca i kwietnia oraz w drugim tygodniu grudnia 2021 roku, co przedstawiono w tabeli nr 1 i 2.

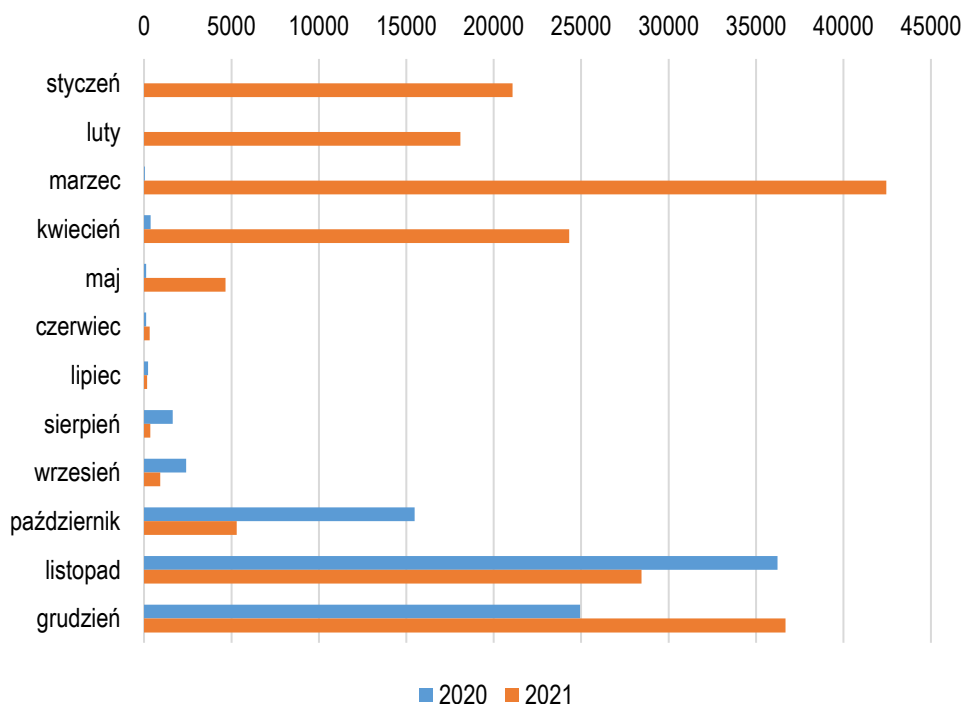
Tabela 1. Zapadalność w powiatach województwa pomorskiego w okresie największej zapadalności w I połowie 2021 roku

Powiat	26.03	27.03	28.03	29.03	30.03	31.03	01.04	02.04.	03.04	04.04
bytowski	457,4	489,0	528,2	513,0	519,4	552,2	601,5	619,2	628,0	639,4
chojnicki	423,8	462,7	484,2	494,5	492,4	498,6	541,6	550,8	585,6	583,6
człuchowski	382,6	371,9	384,4	393,3	407,6	414,8	439,8	452,3	470,2	466,6
gdański	1280,1	1277,6	1306,9	1302,8	1245,8	1245,8	1231,5	1238,3	1223,2	1255,0
kartuski	818,4	851,0	866,0	877,3	861,0	858,8	848,2	843,9	809,8	799,2
kościerski	715,6	707,3	718,3	715,6	697,7	655,1	662,0	649,7	635,9	646,9
kwidzyński	679,3	722,6	741,9	763,6	779,3	805,8	816,6	870,8	910,5	905,7
łębski	918,7	899,1	870,3	826,4	841,5	782,5	738,6	700,8	670,5	613,0
malborski	1015,8	1063,1	1094,6	1105,7	1096,2	1118,3	1108,8	1099,4	1091,5	1078,8
nowodworski	822,9	820,1	853,9	868,0	859,6	870,8	862,4	822,9	724,3	763,7
pucki	897,0	934,8	977,3	1016,3	1071,3	1048,4	1086,2	1010,5	1081,6	1092,0
śląpski	620,6	646,9	655,0	628,7	641,8	645,9	658,0	640,8	639,8	650,9
starogardzki	843,6	891,1	949,6	984,7	957,4	972,2	1008,1	1001,8	995,6	980,0
tczewski	940,8	942,6	982,4	967,6	972,8	953,8	976,3	982,4	990,1	928,7
wejherowski	888,6	893,2	887,2	890,0	906,4	895,0	892,7	884,0	880,8	913,3
sztumski	697,6	690,3	753,5	717,0	724,3	709,8	707,3	697,6	692,7	695,2
Gdańsk	1141,6	1156,7	1183,6	1174,3	1154,6	1117,9	1110,0	1089,4	1123,8	1145,2
Gdynia	1265,7	1302,3	1320,2	1293,4	1310,9	1307,2	1295,4	1267,4	1266,9	1251,5
Ślupsk	839,2	895,7	961,0	944,4	951,1	932,2	972,1	955,5	986,5	977,6
Sopot	790,2	795,8	776,1	759,2	798,6	804,2	815,5	815,5	784,5	795,8
POMORSKIE	921,6	942,5	966,1	962,2	960,6	950,2	955,5	944,2	951,8	954,4

Tabela 2. Zapadalność w powiatach województwa pomorskiego w okresie największej zapadalności w II połowie 2021 roku

Powiat	07.12	08.12	09.12	10.12	11.12	12.12	13.12	14.12	15.12	16.12
bytowski	506,9	496,9	514,5	518,3	546,0	563,7	572,5	549,8	571,3	553,6
chojnicki	696,0	734,0	752,4	750,4	719,6	756,5	761,7	748,3	732,9	695,0
człuchowski	748,6	816,0	800,1	846,2	823,1	871,0	858,6	777,0	844,4	823,1
gdański	1027,5	1029,3	1006,9	1014,6	1061,1	1031,9	1028,4	974,2	1058,5	1057,7
kartuski	751,0	760,5	742,9	735,6	734,2	704,9	685,8	673,4	699,0	696,8
kościerski	497,7	492,2	489,5	486,7	501,9	496,4	499,1	508,8	529,5	537,7
kwidzyński	925,7	890,9	920,9	931,7	887,3	894,5	906,5	863,2	907,7	864,4
łębski	537,1	553,7	523,5	522,0	543,2	543,2	531,1	544,7	534,1	571,8
malborski	881,6	870,6	883,2	892,6	884,7	880,0	880,0	864,3	902,0	853,4
nowodworski	1124,6	1063,1	1068,7	1077,0	1091,0	1079,8	1065,9	1035,1	1001,5	937,2
pucki	975,2	906,4	968,2	979,9	1003,2	981,0	988,0	976,4	1031,2	1019,5
śląpski	510,0	518,1	505,0	507,0	480,7	480,7	476,6	448,3	446,3	437,2
starogardzki	690,6	725,0	735,1	737,5	750,8	759,4	789,0	752,3	782,8	792,2
tczewski	731,0	765,5	783,6	744,8	764,6	765,5	768,9	806,9	797,4	790,5
wejherowski	951,8	929,6	932,3	938,8	941,6	905,5	886,5	852,7	824,0	778,6
sztumski	774,6	844,4	878,1	822,7	846,8	817,9	798,7	774,6	815,5	825,1
Gdańsk	976,4	998,4	971,9	974,9	968,9	990,5	996,9	988,6	1031,9	1038,5
Gdynia	992,2	1023,5	1024,3	1017,0	1016,6	1002,4	990,6	927,7	962,6	928,9
Ślupsk	620,8	642,8	608,7	614,2	584,6	600,0	593,4	583,5	551,6	562,6
Sopot	940,5	971,0	918,3	887,8	873,9	851,7	815,6	821,2	829,5	823,9
POMORSKIE	836,8	847,8	843,8	843,5	843,8	842,7	840,6	818,2	840,4	828,5

Wykres 2. Przebieg epidemii w województwie pomorskim w 2020 i 2021 w zakresie miesięcznej liczby przypadków zakażeń SARS-CoV-2

W 2021 roku największą zapadalność na 100 tys. osób zanotowano w powiecie gdańskim (10081), Gdańsku (9828), Gdyni (9510), w powiecie malborskim (8292), Słupsku (7734), w powiecie nowodworskim (7697) oraz w powiecie tczewskim (7600). Najmniejszą zapadalność zanotowano w powiecie bytowskim (4590) oraz chojnickim (5139). Wysoka zapadalność w powiatach gdańskim, tczewskim, malborskim, nowodworskim oraz w Słupsku była również obserwowana w 2020 roku, co przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela 3. Zakażenia SARS-CoV-2 – zapadalność na 100 tys. osób w województwie pomorskim w 2021 i 2020

Powiat	Rok 2021	Rok 2020
gdański	10 081,1	4 073,3
Gdańsk	9 828,0	3 308,2
Gdynia	9 510,3	3 756,9
malborski	8 291,9	4 938,4
pucki	7 855,7	3 831,0
Słupsk	7 733,8	4 478,5
nowodworski	7 696,7	4 125,9
tczewski	7 599,9	4 142,1
Sopot	7 349,7	3 073,5

sztumski	7 301,5	3 449,1
wejherowski	7 038,7	2 966,6
kwidzyński	6 813,2	3 190,5
starogardzki	6 527,4	3 010,2
kartuski	6 449,3	3 622,2
łęborski	6 284,8	2 930,3
ślupski	6 267,8	3 402,5
człuchowski	5 626,2	2 992,9
kościernicki	5 436,5	3 273,0
chojnicki	5 138,6	3 464,5
bytowski	4 589,6	3 534,4

Mapa 1. Zakażenia SARS-CoV-2 na 100 tys. osób w powiatach województwa pomorskiego w 2021 roku

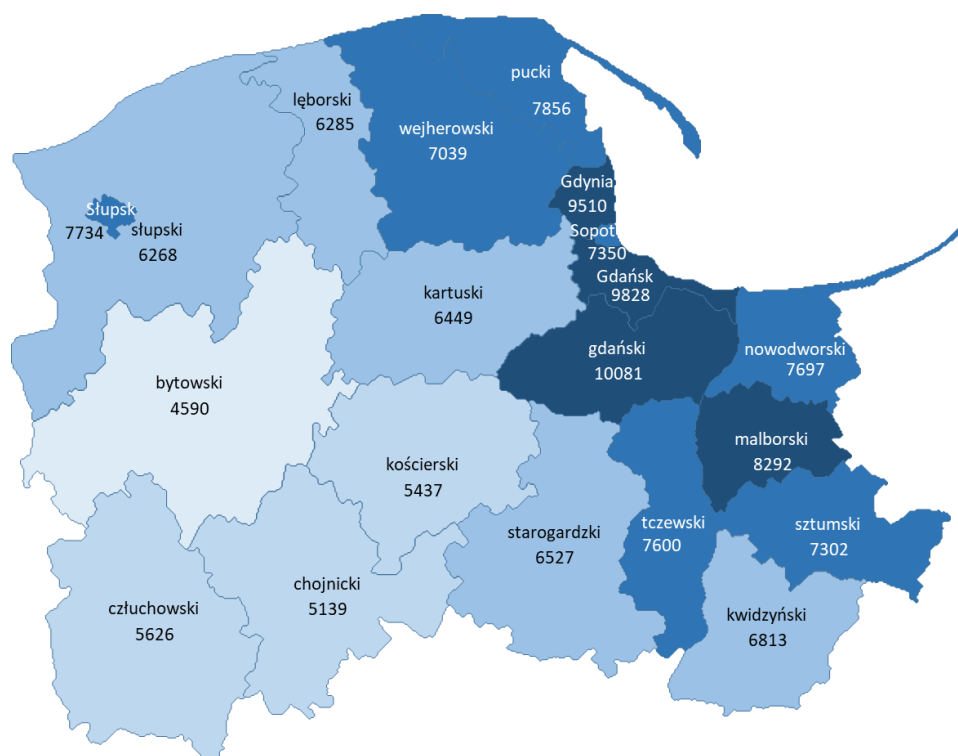
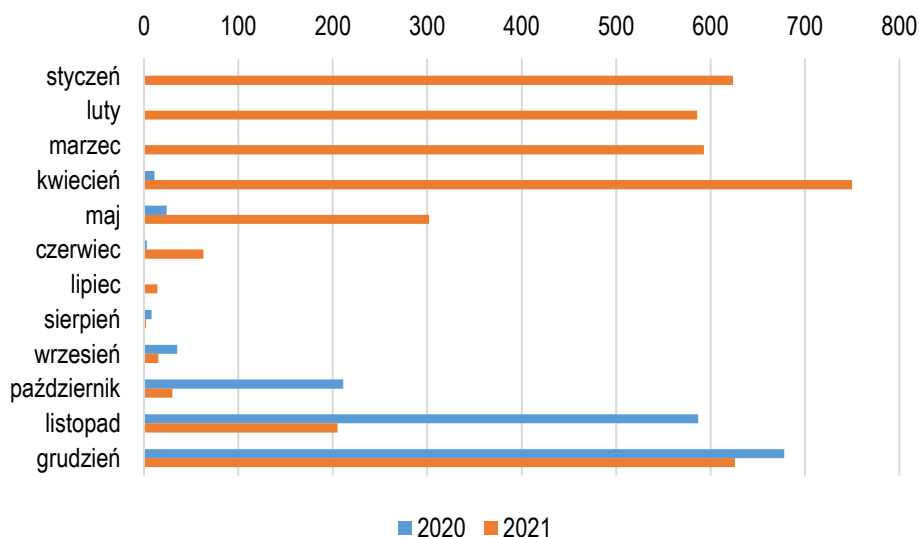

Tabela 4. Wybrane dane statystyczne dotyczące epidemii COVID-19 w województwie pomorskim

	2020	2021
Dni z największą liczbą zakażeń w województwie	21 listopada – 1715 7 listopada – 1671 20 listopada – 1551	26 marca – 2625 3 kwietnia – 2018 25 marca – 1994
Największa dzienna zapadalność na 100 tys. osób w powiatach	179,2 – powiat słupski (11 grudnia) 171,9 – powiat nowodworski (19 listopada) 164,4 – powiat malborski (7 listopada)	253 – powiat malborski (26 marca) 180 – powiat gdański (26 marca) 163 – Gdynia (26 marca)

W 2021 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 3810 zgonów związanych z COVID-19, co stanowi 2,09 % wszystkich zakażeń (w 2020 wskaźnik śmiertelności wynosił 1,91 %).

Wykres 3. Liczba zgonów w województwie pomorskim związanych z COVID-19 w 2020 i 2021

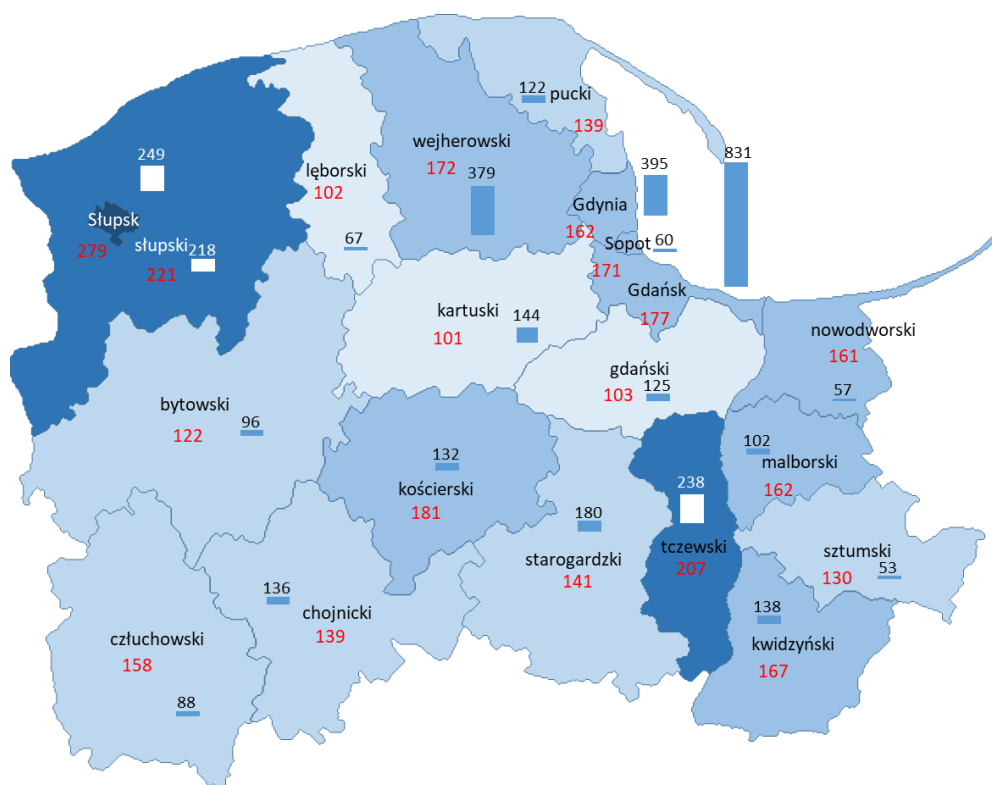
Najwięcej zgonów zanotowano w Gdańsku (831), Gdyni (395) oraz powiecie wejherowskim (379). Największą śmiertelność stwierdzono w Słupsku (3,6 %), w powiecie słupskim (3,5 %) oraz powiecie kościerskim (3,3 %); najmniejszą śmiertelność zanotowano w powiecie gdańskim (1 %).

Największą umieralność związaną z COVID-19 stwierdzono w Słupsku (279 na 100 tys.) oraz powiecie słupskim (221 na 100 tys. osób), najmniejszą w powiecie kartuskim (101 na 100 tys.) i gdańskim (103 na 100 tys.). Szczegółowe dane w tym zakresie oraz liczba zgonów w powiatach w 2021 roku obrazuje mapa nr 2.

Wśród zmarłych przeważały osoby w starszych grupach wiekowych. Największy wskaźnik umieralności wynoszący 2273 na 100 tys. osób stwierdzono

w grupie osób w wieku 85 lat i starszych. Zgony osób po 85 roku życia stanowiły niemal 30 % wszystkich zarejestrowanych zgonów związanych z COVID-19. W grupie wiekowej 65-84 lat umieralność wyniosła 605 (58 % zgonów). W grupie 45-64 umieralność kształtowała się na poziomie 91 (14 % zgonów). Zgony w grupie wiekowej 25-44 lat stanowiły 2 % wszystkich zgonów, a umieralność na 100 tys. wyniosła 10. Wśród osób poniżej 25 lat stwierdzono 2 zgony związane z COVID-19 w województwie pomorskim. Osoby w pełni zaszczepione stanowiły jedynie 9 % osób zmarłych z powodu COVID-19.

Mapa 2. Umieralność na 100 tys. osób na COVID-19 (dane czerwoną czcionką) oraz liczba zgonów (dane przy wykresach) w powiatach województwa pomorskiego w 2021 roku

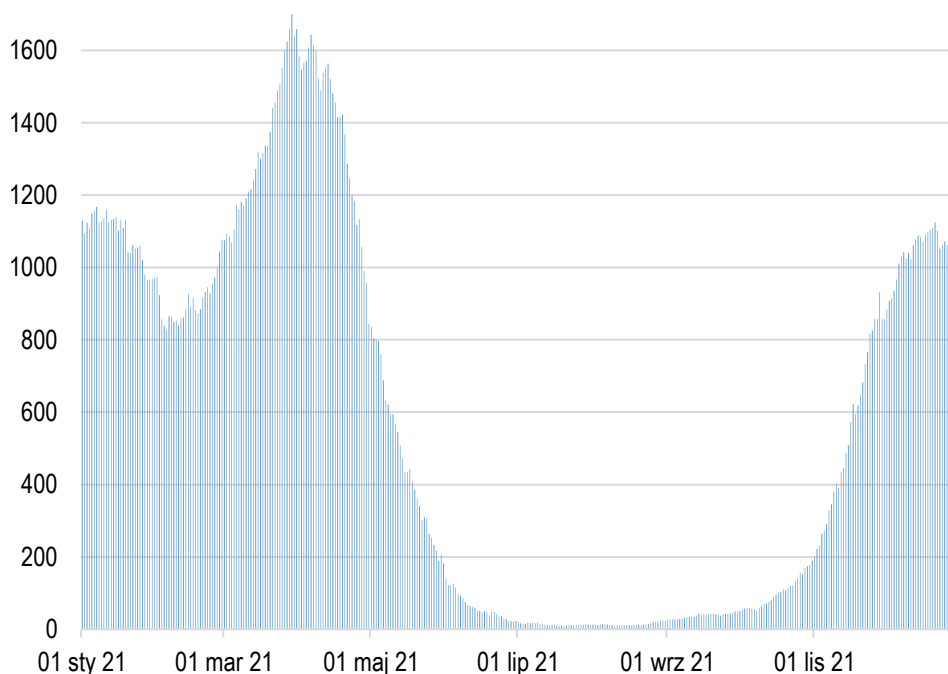
Osoby zakażone SARS-CoV-2, w zależności od stanu klinicznego, obejmowane były izolacją w szpitalach, izolatoriach bądź przebywały na izolacji w warunkach domowych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi oraz prowadzili dochodzenia epidemiologiczne ustalając osoby z kontaktu w gospodarstwach domowych, zakładach pracy, szkołach, przedszkolach, żłobkach, środkach transportu, podmiotach leczniczych, sanatoriach, domach opieki, obiektach wypoczynku i innych miejscach,

gdzie mogło dojść do narażenia na zachorowanie. Spośród osób zakażonych 21 % nie miało żadnych objawów. Najczęstszymi objawami, które wskazały osoby zakażone był kaszel i gorączka. Inne objawy kliniczne to osłabienie, ból mięśni, katar, utratę węchu, ból gardła, utratę smaku, dreszcze, duszności, biegunkę, nudności i/lub wymioty, ból klatki piersiowej, przyspieszony oddech, zapalenie spojówek.

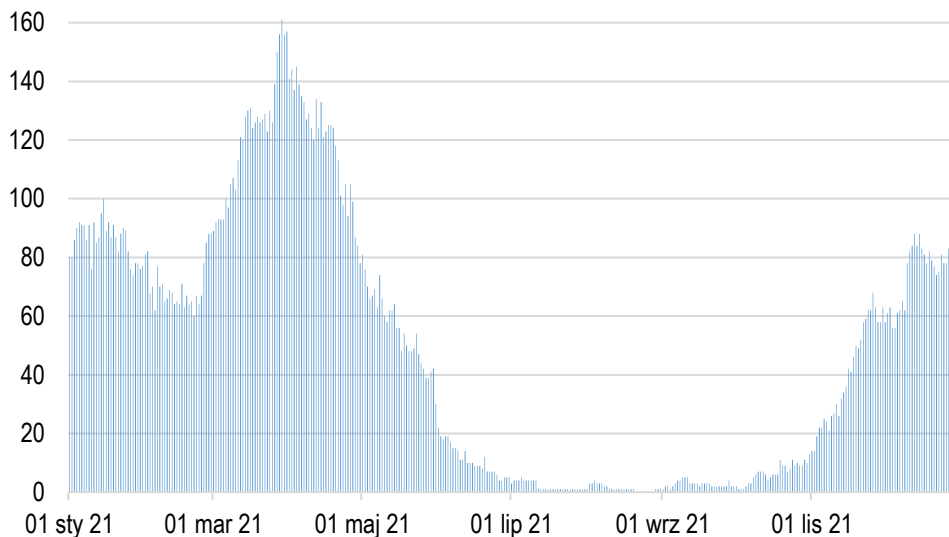
Pacjenci byli hospitalizowani (w ramach opracowanego przez Ministerstwo Zdrowia 3-stopniowego systemu zabezpieczenia szpitalnego związanego z COVID-19) w kilkunastu szpitalach województwa pomorskiego oraz w specjalnie zorganizowanym szpitalu tymczasowym w Gdańsku. Liczba hospitalizowanych pacjentów wahała się w zależności od aktualnej sytuacji epidemiologicznej i wynosiła od kilku, kilkunastu osób w okresie letnim do 1700 osób w dniu 29 marca 2021 roku. Liczby osób wymagających hospitalizacji w 2021 roku w województwie pomorskim przedstawiono na wykresie 4.

Wykres 4. Liczba zajętych łóżek przez pacjentów hospitalizowanych z powodu COVID-19 w szpitalach województwa pomorskiego w poszczególnych dniach w 2021 roku

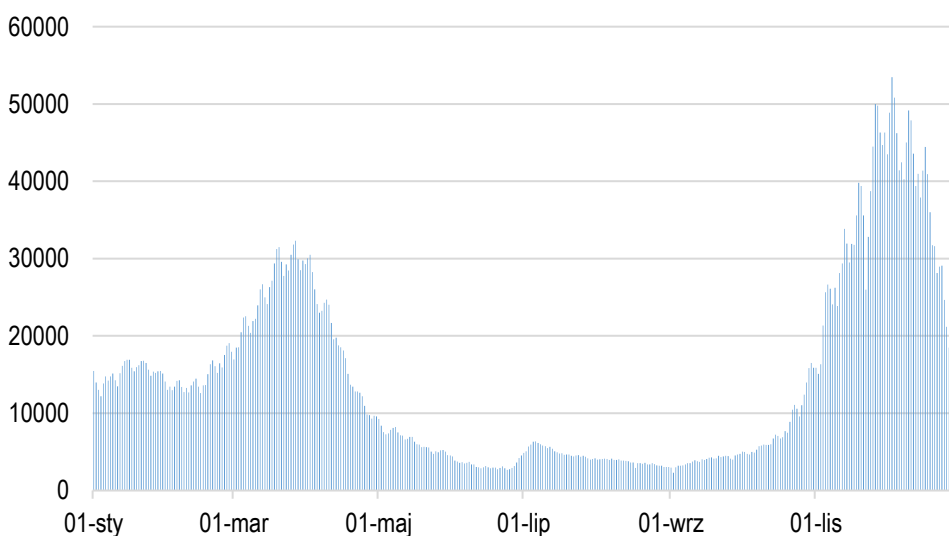
Pacjenci z ostrą niewydolnością oddechową byli poddawani respiratoterapii. Najwięcej pacjentów wymagało wentylacji mechanicznej w marcu 2021 roku (150 - 160 chorych dziennie).

Wykres 5. Liczba zajętych respiratorów w szpitalach województwa pomorskiego w poszczególnych dniach w 2021 roku

Osoby, które miały kontakt z zakażonymi SARS-CoV-2 oraz niektóre osoby przekraczające granicę państwową były obejmowane kwarantanną. W 2021 roku kwarantanną objęto ponad 330 tys. mieszkańców oraz osób przyjeżdżających do województwa pomorskiego. Największa liczba osób przebywających jednocześnie na kwarantannie (ponad 50 tys.) była obserwowana na początku grudnia 2021 roku, co obrazuje wykres nr 6. Osoby z mniejszym ryzykiem zakażenia obejmowane były nadzorem epidemiologicznym.

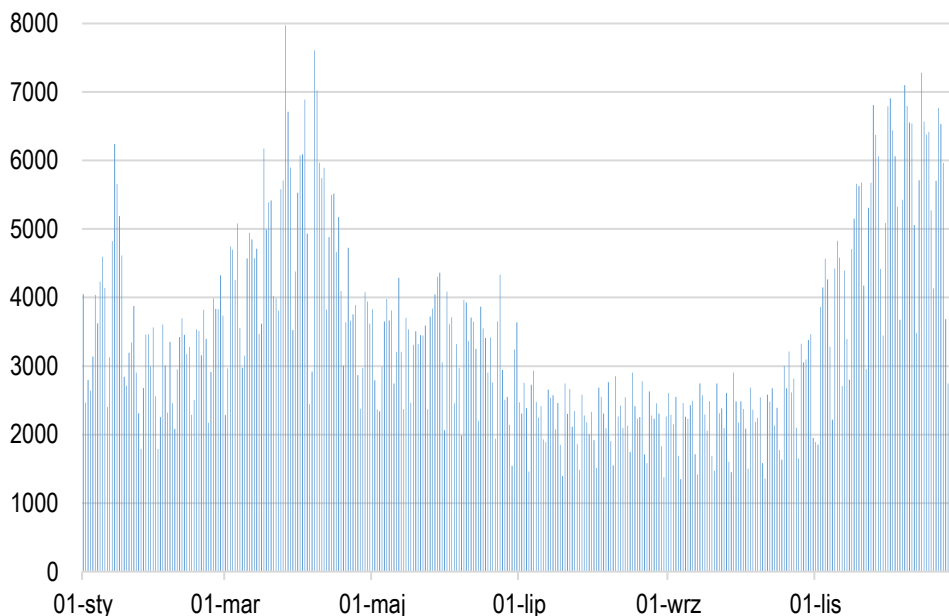
Wykres 6. Liczba osób przebywających na kwarantannie w poszczególnych dniach w 2021 roku w województwie pomorskim.

Z uwagi na duży potencjał zakaźności SARS-CoV-2 wiele zakażeń miało charakter różnej wielkości ognisk epidemicznych. Oprócz tysięcy ognisk o charakterze rodzinnym zanotowano również ogniska instytucjonalne związane z zakładami pracy (521 ognisk), zakładami produkcyjnymi (50 ognisk), szkołami (655 ognisk), przedszkolami (208 ognisk), żłobkami (23 ogniska), uczelniami wyższymi (19 ognisk), miejscami opieki jak DPS, hospicja, zakłady opiekuńczo lecznicze (49 ognisk), jednostkami organizacyjnymi MSWiA (14 ognisk), ośrodkami opiekuńczo – wychowawczymi (19 ognisk), zakładami i aresztami karnymi (11 ognisk), schroniskami dla bezdomnych (8 ognisk), domami dziecka (3 ogniska), podmiotami leczniczymi (77 ogniska), sanatoriami (5 ognisk), innymi miejscami publicznymi (88 ognisk).

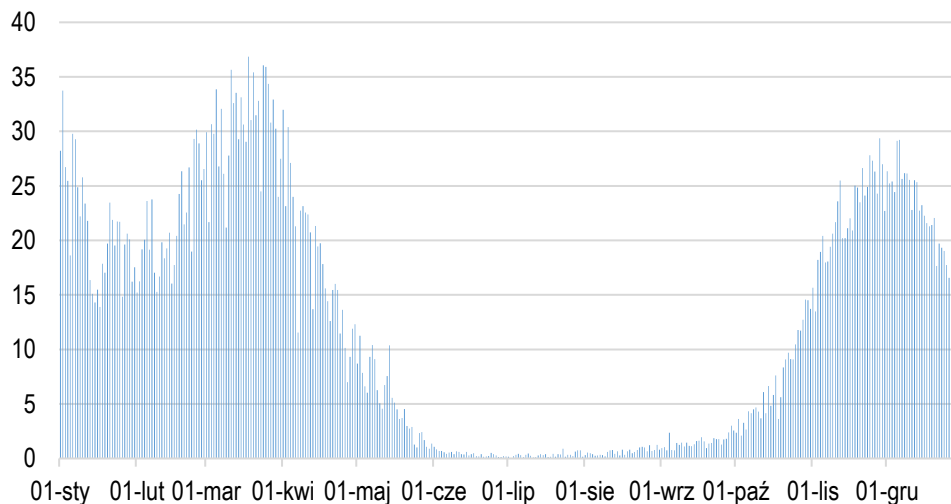
Istotnym elementem kontroli przebiegu epidemii były wykonywane badania diagnostyczne w kierunku zakażenia SARS-CoV-2. W 2021 roku w województwie pomorskim wykonano łącznie 1 264 135 testów.

Wykres 7. Liczby wykonanych testów w poszczególnych dniach w 2021 roku w województwie pomorskim

Testy z wynikiem pozytywnym w liczbie 194 737 stanowiły 15,4 % wszystkich przeprowadzonych badań. Największy odsetek testów pozytywnych notowano w drugiej połowie marca (z wartością maks. 24 marca - 36 %) oraz pod koniec listopada i w grudniu (maks. 28 listopada – 29,4 %). Najmniejszy odsetek testów pozytywnych stwierdzano w okresie letnim (2 lipca 2021 roku tylko 1 test na 2308 wykonanych, tj. 0,04 %, dał wynik pozytywny).

Wykres 8. Odsetek testów pozytywnych w poszczególnych dniach w województwie pomorskim w 2021 roku

Wymazy do badań w kierunku SARS-CoV-2 pobierane były w podmiotach leczniczych, w kilkudziesięciu punktach wymazowych zlokalizowanych w całym województwie, w laboratoriach oraz przez mobilne zespoły medyczne. W województwie pomorskim system poboru materiału biologicznego przez zespoły karetek przez cały okres epidemii, 7 dni w tygodniu, był koordynowany przez pracowników WSSE w Gdańsku. Liczba funkcjonujących zespołów była uzależniona od sytuacji epidemiologicznej i wynosiła od 3 w okresie letnim do 25 w okresie zimowym. Badania laboratoryjne PCR wykonywane były w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku oraz w 13 laboratoriach komercyjnych. Dodatkowo wykonywane były testy antygenowe, głównie przez podmioty lecznicze np. na szpitalnych SOR-ach.

Decyzją Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku jako jedna z pierwszych w Polsce przystąpiła do programu sekwencjonowania wirusa SARS-CoV-2. Sekwencjonowanie genomu koronawirusa to odczytywanie informacji genetycznej, pozwalające na monitorowanie zmienności materiału genetycznego, czyli wykrywanie mutacji.

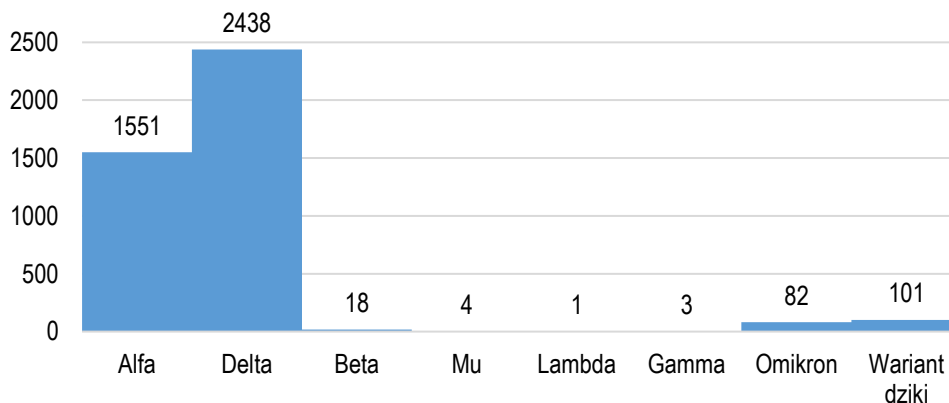
Sekwencjonowanie ma na celu ocenę częstotliwości występowania nowych wariantów koronawirusa o większej zaraźliwości i zjadliwości, również przełamujących odporność poszczepienną oraz charakterystykę szczepów wirusa SARS-CoV-2, odpowiedzialnych za reinfekcję oraz zakażenia osób zaszczepionych.

W 2021 roku sekwencjonowaniu poddanych zostało łącznie 4541 próbek pochodzących od pacjentów zakażonych wirusem SARS-CoV-2 z województwa pomorskiego. W pierwszym etapie materiał kliniczny był przekazywany do analizy w zewnętrznych ośrodkach naukowo – badawczych, a na przełomie 2021/2022 roku proces sekwencjonowania RNA SARS-CoV-2 rozpoczął się w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku.

W wyniku przeprowadzonych badań, na terenie województwa pomorskiego wykryto następujące warianty wirusa SARS-CoV-2:

- **Alfa** zidentyfikowany po raz pierwszy w Wielkiej Brytanii we wrześniu 2020 roku, w Polsce w styczniu 2021 roku, a w województwie pomorskim w marcu 2021 roku,
- **Beta**, który pojawił się po raz pierwszy w maju lub wrześniu 2020 roku w RPA, wykryty w Polsce w lutym 2021 roku, a w województwie pomorskim w marcu 2021 roku,
- **Gamma** wykryty po raz pierwszy w Brazylii, w Polsce zidentyfikowany w maju 2021 roku, a w województwie pomorskim w czerwcu 2021 roku,
- **Delta** wykryty w Indiach pod koniec 2020 roku, w Polsce zidentyfikowany 26 kwietnia 2021 roku, a w województwie pomorskim w maju 2021 roku,
- **Omikron** wykryty na początku listopada 2021 roku w RPA i Botswanie, potwierdzony w Polsce 16 grudnia 2021 roku, a w województwie pomorskim zidentyfikowany w grudniu 2021 roku,
- **Mu** wykryty w styczniu 2021 roku w Kolumbii, w Polsce wykryty po raz pierwszy w województwie pomorskim w lipcu 2021 roku,
- **Lambda** po raz pierwszy wykryty w sierpniu 2020 roku w Peru, w Polsce został wykryty po raz pierwszy w województwie pomorskim w lipcu 2021 roku.

Wykres 9. Dane dotyczące liczby poszczególnych szczepów SARS-CoV-2 pochodzących z próbek od osób chorych z województwa pomorskiego z 2021 roku

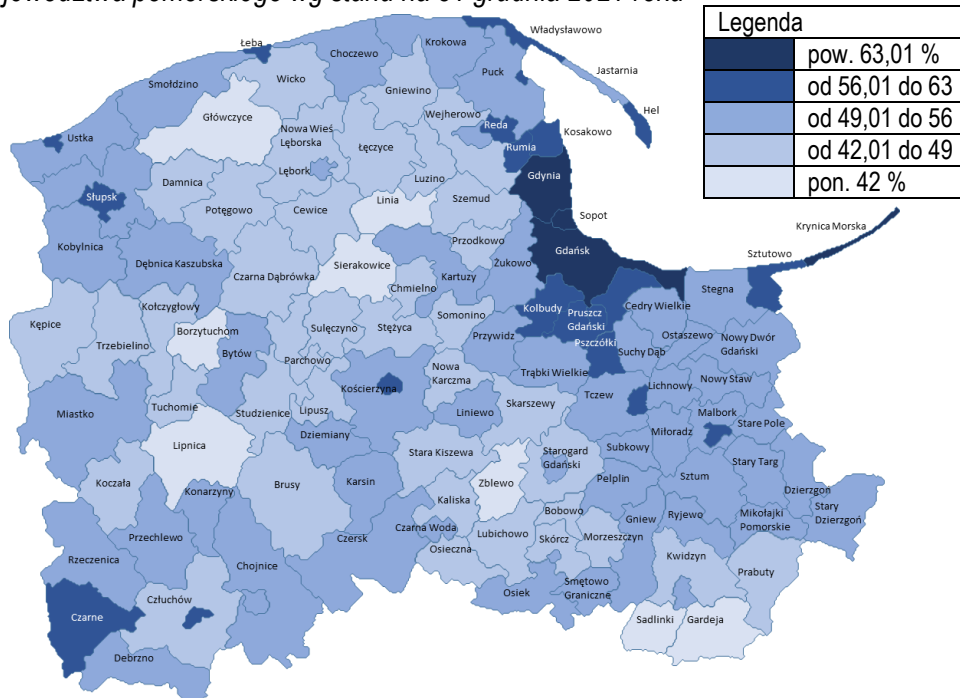
Sekwencjonowanie RNA SARS-CoV-2 w znaczący sposób ułatwiło monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w województwie pomorskim. Wyniki sekwencjonowania stanowiły istotny element w dokonywaniu analizy sytuacji epidemiologicznej, umożliwiały przewidywanie dalszego przebiegu epidemii, ułatwiały prowadzenie dochodzenia epidemiologicznego i sprawowanie nadzoru epidemiologicznego, szczególnie w odniesieniu do ognisk epidemicznych. Wyniki sekwencjonowania próbek materiału genetycznego wirusa pozwalały obserwować korelacje wariant alarmowy - przebieg kliniczny zakażenia u ludzi jak również śledzić transmisję zakażeń. Szybkie wykrywanie wariantów alarmowych pozwalało na wdrażanie adekwatnych działań przeciwepidemicznych.

W ostatnich dniach 2020 roku w województwie pomorskim, podobnie jak i w całej Polsce rozpoczęto szczepienia przeciwko COVID-19. Zgodnie z Narodowym Programem Szczepień realizację szczepień podzielono na kilka etapów. Pierwsze etapy objęły m.in. pracowników medycznych, osoby z grupy ryzyka. W czerwcu szczepieniami objęto nastolatków w wieku 12-15 lat, a pod koniec roku również dzieci w wieku 5-11 lat. Szczepienia były realizowane 4 dopuszczonymi do stosowania w UE preparatami tj. firm Pfizer/BioNTech (2 dawki), Moderna (2 dawki), AstraZeneca (2 dawki) i Johnson and Johnson (1 dawka).

Do 31 grudnia 2021 roku w województwie pomorskim wykonano 3 101 341 szczepień. Spośród mieszkańców województwa pomorskiego jedną dawką zaszczepiono 1 395 904 osób tj. 59,5 % populacji, czyli 63 % osób uprawnionych (w wieku 5 lat i starszych). Grupa mieszkańców województwa pomorskiego w pełni zaszczepiona (czyli 1 337 702 osób) stanowi 57 % populacji ogólnej i ponad 60 % populacji uprawnionej do szczepień. Województwo pomorskie zajęło drugie miejsce w rankingu wykonanych szczepień w przeliczeniu na 100 tys. osób.

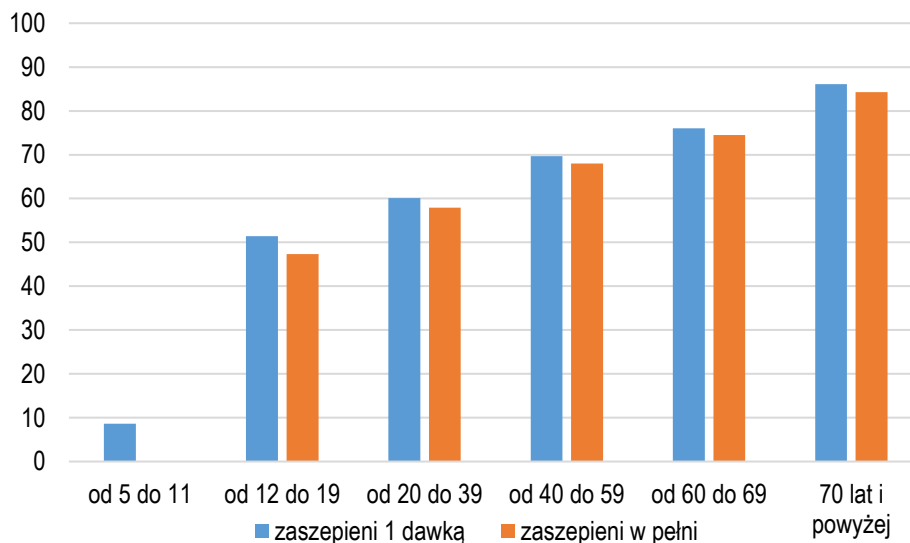
Największy odsetek osób w pełni zaszczepionych wg stanu na 31 grudnia 2021 roku zanotowano w Gdańsku (67,2 %), Krynicy Morskiej (66,1 %), Gdyni (64,6 %), Sopocie (63,9 %), Pruszczu Gdańskim (63 %), Ustce (62,5 %), Łebie (61,9 %) oraz gminie Władysławowo (61,2 %). Najmniejszy odsetek osób w pełni zaszczepionych stwierdzono w gminach - Sierakowice (36,6 %), Linia (39 %), Sadlinki (39,8 %). Dane na temat osób zaszczepionych w poszczególnych gminach obrazuje mapa nr 3.

Mapa 3. Odsetek osób w pełni zaszczepionych w poszczególnych gminach województwa pomorskiego wg stanu na 31 grudnia 2021 roku

Największą grupę osób w pełni zaszczepionych (pow. 84 %) stanowiły osoby po 70 roku życia. Dane w zakresie zaszczepienia w poszczególnych grupach wiekowych przedstawia wykres nr 10.

Wykres 10. Odsetek osób zaszczepionych w poszczególnych grupach wiekowych w województwie pomorskim w 2021 roku

Grypa

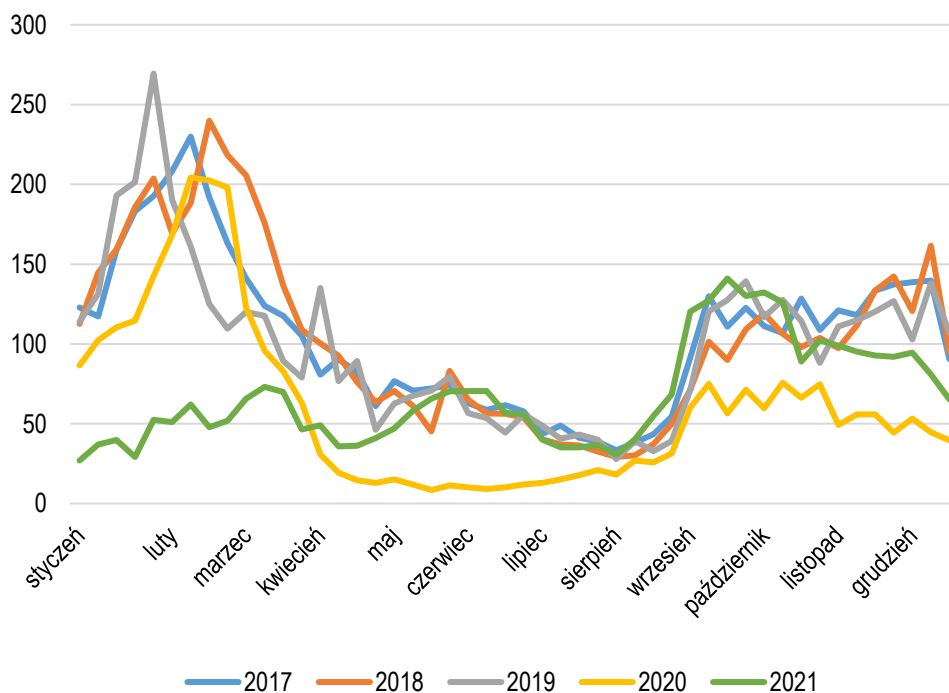
Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego, którą mogą powodować 3 typy wirusa grypy: A, B, C. Za epidemiczny wzrost zachorowań na grypę odpowiadają głównie wirusy grypy typu A i B, natomiast wirusy grypy typu C wywołują sporadyczne zachorowania, zwykle o łagodnym przebiegu. Powikłania grypy, głównie ze strony układu oddechowego i układu krążenia, mogą prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ze zgonem włącznie.

Informacje o liczbie zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne zbierane są w postaci sprawozdań MZ-55 przesyłanych przez POZ do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych. Epidemiologiczna definicja grypy, podana w ww. formularzu, pozwala na wykazanie w sprawozdaniu wszystkich ostrych infekcji układu oddechowego, niezależnie od etiologii, a nie tylko przypadków grypy lub zachorowań grypopodobnych, dlatego wykazywane wartości liczbowe są bardzo wysokie.

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego, zgodnie z danymi ze sprawozdań MZ-55, zarejestrowano 577 129 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i infekcje grypopodobne, a współczynnik zapadalności wyniósł 24 600 na 100 tys. osób. W 2020 roku zarejestrowano 513 655 zachorowań. Dane z minionych dwóch lat różniły się od danych z 2018 roku oraz 2019 roku w których zanotowano odpowiednio 876 257 i 842 388 przypadków (zapadalność na 100 tys. osób – 37 774 w 2018 roku i 36 181 w 2019 roku). Spadek zachorowań w ostatnich latach związany był z epidemią

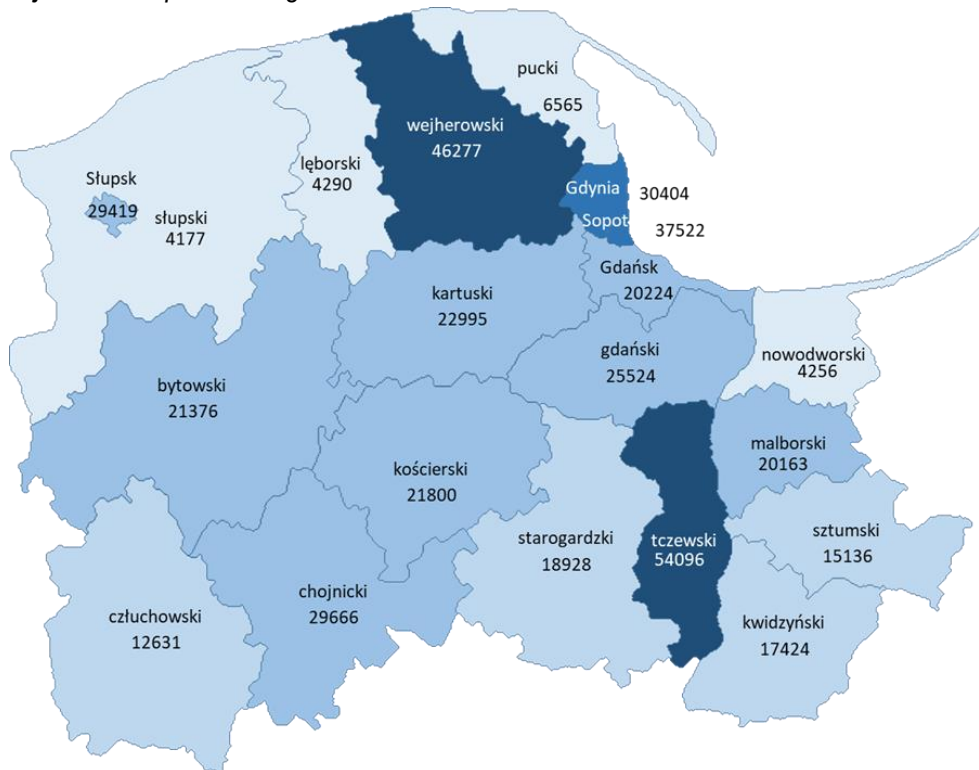
COVID-19. W trzech przypadkach zachorowania na gripę potwierdzono badaniami laboratoryjnymi.

Wykres 11. Średnia dzienna zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych (w tym przypadki grypy oraz podejrzenia zachorowań) w województwie pomorskim w latach 2017-2021

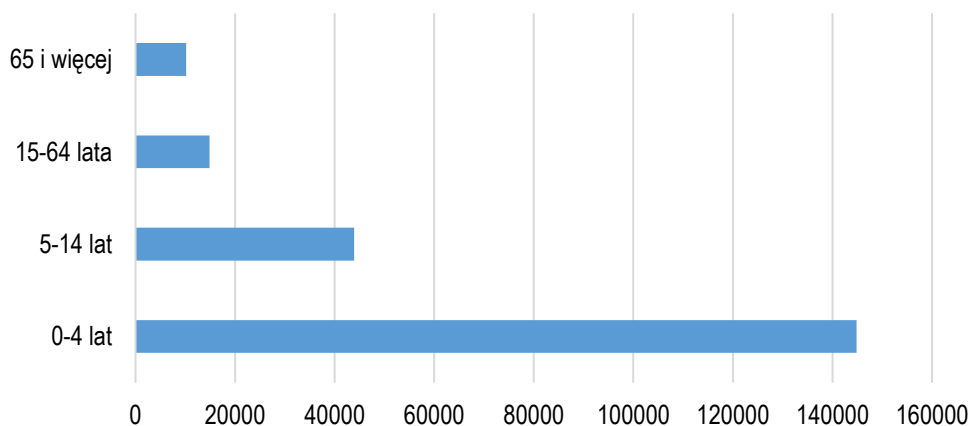
Największą zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na gripę i zachorowania grypopodobne w 2021 roku stwierdzono w powiecie tczewskim (54 096), najmniejszą w powiecie słupskim (4177).

Mapa 4. Zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i zachorowania grypopodobne, w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2021 roku

Największą zapadalność na grypę oraz zachorowania grypopodobne stwierdzono wśród dzieci w grupie wiekowej 0-4 lat.

Wykres 12. Zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i zachorowania grypopodobne, w poszczególnych grupach wiekowych, w województwie pomorskim w 2021 roku

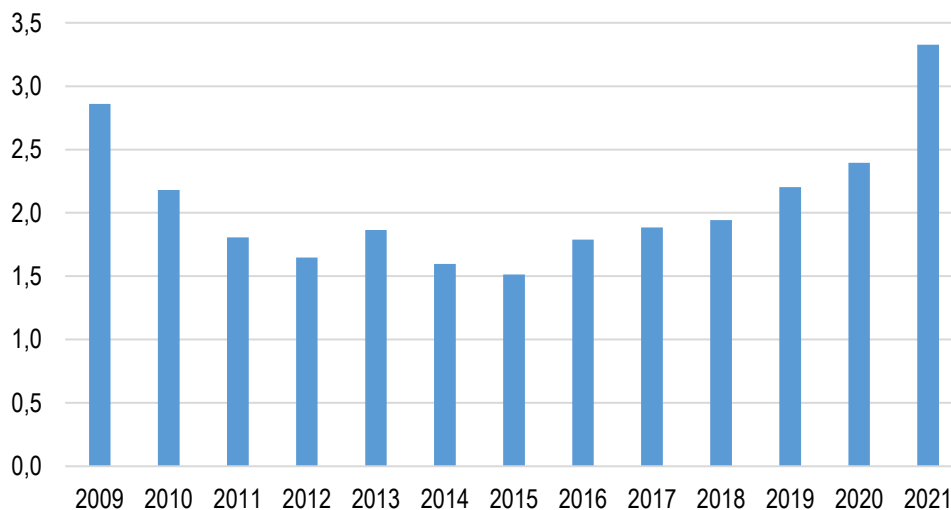

Od 2004 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uczestniczy w wirusologiczno - epidemiologicznym programie nadzoru nad grypą w systemie SENTINEL, umożliwiającym lekarzom uzyskanie laboratoryjnego potwierdzenia, klinicznego rozpoznania grypy u swoich pacjentów. Jednakże głównym założeniem programu SENTINEL jest uzyskanie informacji o szczepach wirusa odpowiedzialnych za zachorowania w określonym sezonie epidemicznym, w celu potwierdzenia właściwego składu szczepionki.

W 2021 roku w ramach nadzoru nad grypą w systemie SENTINEL lekarze podstawowej opieki medycznej pracujący w podmiotach leczniczych na terenie województwa pomorskiego pobrali 27 wymazów do badania w kierunku grypy. Przeprowadzone badania wirusologiczne nie potwierdziły w badanym materiale klinicznym obecności wirusa grypy.

Najskuteczniejszą metodą uniknięcia zachorowania na grypę i związane z nią powikłania jest profilaktyka pod postacią corocznego szczepienia. Poziom zaszczepienia populacji w Polsce jest jednym z najniższych w Europie, co prawdopodobnie wynika z braku świadomości społecznej dotyczącej korzyści wynikających z profilaktyki grypy oraz działalności ruchów antyszczepionkowych. W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie wyniosła 78 058 osób co stanowiło 3,33 % populacji.

Wykres 13. Odsetek osób zaszczepionych przeciwko grypie w województwie pomorskim w latach 2009-2021

Błonica

Do czasu wprowadzenia w 1954 roku powszechnych szczepień ochronnych przeciwko błonicy, choroba stanowiła w Polsce poważny problem epidemiczny – zarówno zapadalność, jak i śmiertelność na błonicę były wysokie (na początku lat 50-tych obserwowano zapadalność na poziomie 140-160 przypadków na 100 tys. osób i notowano około 2-3 tys. zgonów rocznie).

Ostatni przypadek zachorowania na błonicę w Polsce odnotowano w 2000 roku. Należy jednak pamiętać, że błonica nie została całkowicie wyeradykowana, w 2020 roku na terenie UE zanotowano 15 zachorowań (8 we Francji, 4 w Niemczech, 1 w Austrii, 1 w Niderlandach, 1 w Hiszpanii). Dane za 2021 roku nie są jeszcze dostępne.

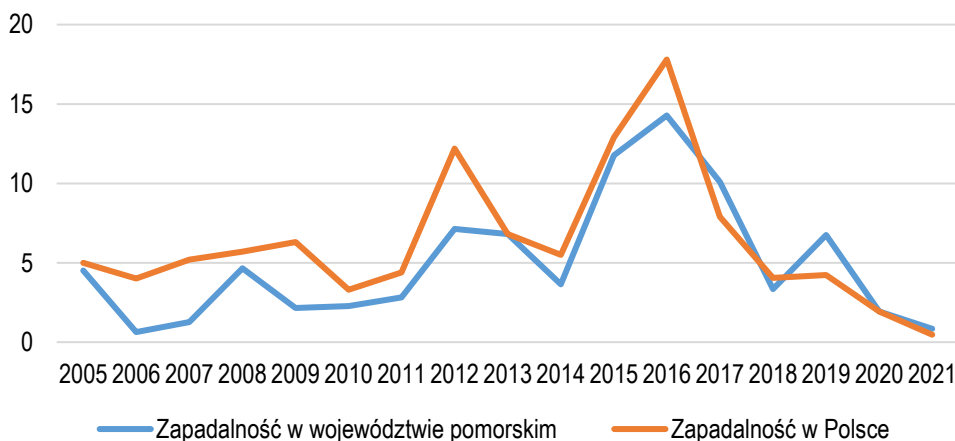
Tężec

W latach powojennych rejestrowano w Polsce rocznie ok. 400 przypadków zachorowań i około 300 zgonów z powodu tężca, przy czym faktyczna liczba zakażeń i zgonów najprawdopodobniej była jeszcze większa. Sytuacja diametralnie zmieniła się po wprowadzeniu szczepień. Obecnie w Polsce rocznie odnotowuje się niewielką liczbę zachorowań (w 2019 roku – 17, w 2020 roku – 2, w 2021 – 6 zachorowań). W województwie pomorskich od 2018 roku przypadków tężca nie rejestrowano.

Krztusiec

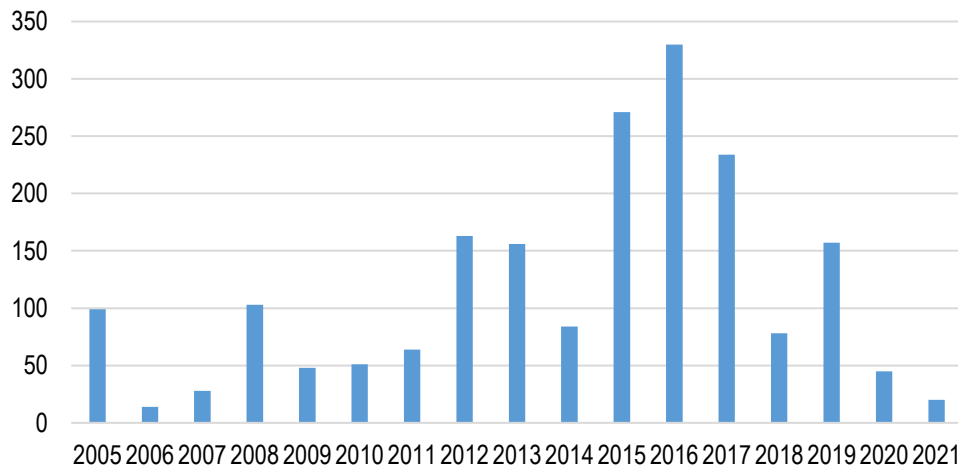
Przed wprowadzeniem masowych szczepień przeciw krztuscowi w 1960 roku, corocznie w Polsce odnotowywano kilkadziesiąt tysięcy zachorowań. Krztusiec był częstą przyczyną zgonów u dzieci poniżej 1 roku życia. Po wprowadzeniu szczepień na szeroką skalę, liczba zachorowań na krztusiec w ciągu kolejnych lat zmniejszyła się prawie 100-krotnie. W latach 80-tych odnotowywano poniżej 500 przypadków krztusca rocznie. Od połowy lat 90-tych obserwowano wzrost zachorowań na tę chorobę. Później, w związku z wprowadzeniem w 2003 roku dawki przypominającej szczepionki dla dzieci w 6 roku życia, sytuacja epidemiologiczna dotycząca zachorowań na krztusiec uległa poprawie. Ponowny wzrost zachorowań odnotowano w latach 2015-2016. Duża część tych zachorowań dotyczyła nastolatków. Dlatego też począwszy od 2016 roku do kalendarza szczepień wprowadzono dodatkową przypominającą dawkę szczepionki dla 14-latków.

Wykres 14. Zapadalność na 100 tys. osób na krztusiec w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

W 2021 roku zanotowano w województwie pomorskim 20 przypadków zachorowań (w tym w powiecie starogardzkim 6, w malborskim 5).

Wykres 15. Liczba przypadków krztuśca w województwie pomorskim w latach 2005-2021

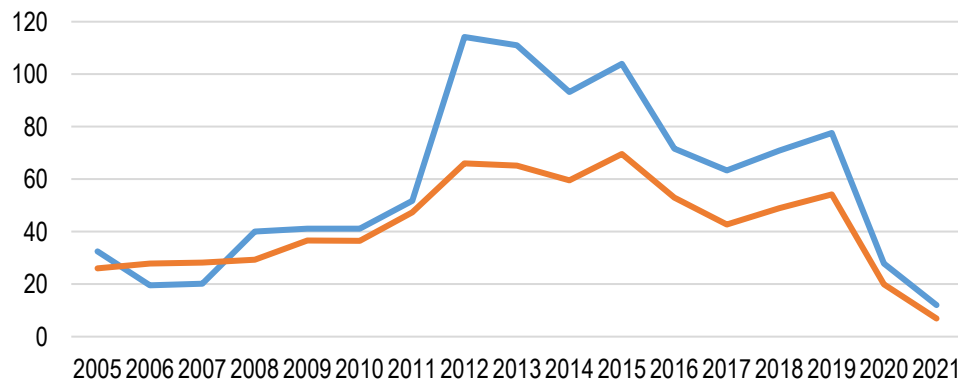

Płonica

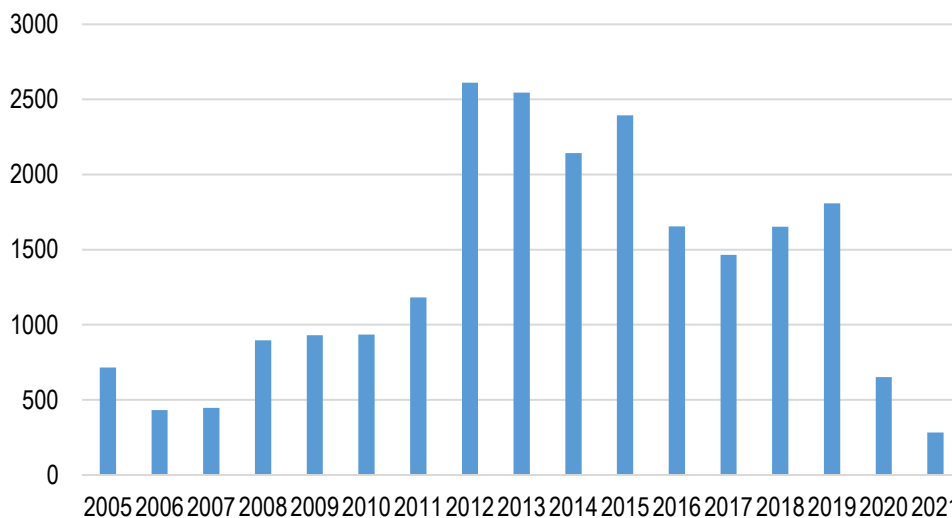
Płonica jest ostrą, wysypkową chorobą zakaźną, przebiegającą z zapaleniem migdałków i gardła, wywołaną przez paciorkowce grupy A. Nie istnieje szczepienie przeciwko płonicy. Odporność bierna u noworodków ustępuje pod koniec pierwszego roku życia.

W 2021 roku zapadalność na płonicę w województwie pomorskim wyniosła 12 przypadków na 100 tys. osób i była niższa niż rok wcześniej (28) i zdecydowanie niższa niż w 2019 roku (78). Spadek liczby zachorowań tak jak w przypadku innych chorób przenoszonych drogą kropelkową wynika z prowadzonych obostrzeń związanych z epidemią COVID-19, w tym przede wszystkim wprowadzaniu okresowo nauki zdalnej.

Wykres 16. Zapadalność na 100 tys. osób na płonicę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność Polsce w latach 2005-2021

Wykres 17. Liczba przypadków płonicy w województwie pomorskim w latach 2005-2021

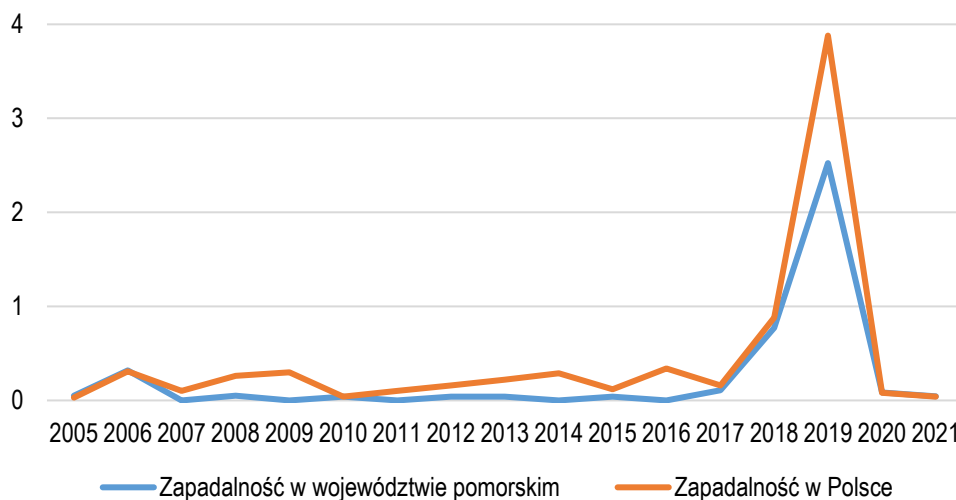
Najwięcej zachorowań na płonicę w województwie pomorskim w roku 2021 stwierdzono u dzieci w wieku 2-5 lat (wśród dwulatków – 44, trzylatków – 46, czterolatków – 72, pięciolatków – 41 zachorowania).

Największą zapadalność na 100 tys. osób na płonicę w 2021 roku stwierdzono w powiecie nowodworskim (39,6). Najwięcej zachorowań odnotowano w marcu (50) i w grudniu (41), najmniej w lipcu i sierpniu (po 9).

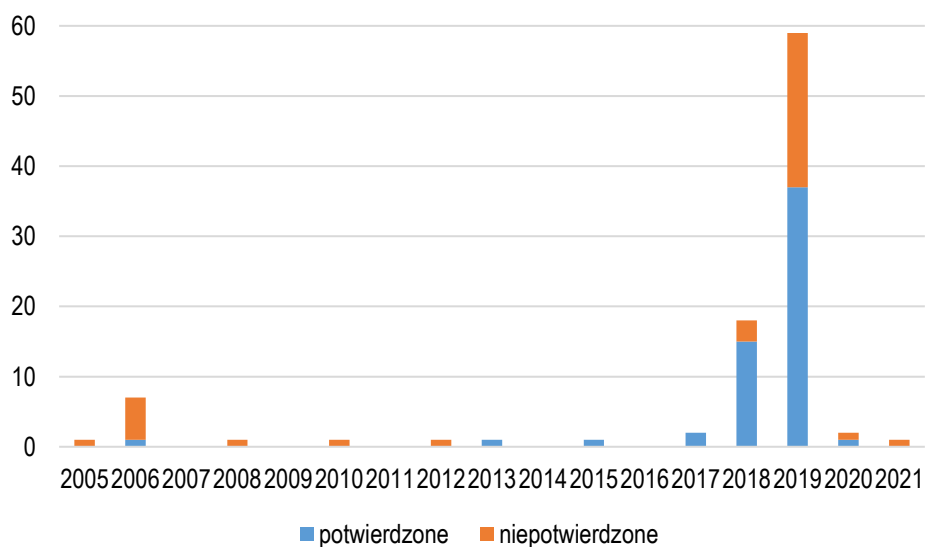
Odra

Przed wprowadzeniem szczepień ochronnych współczynniki zapadalności na odrę w Polsce wynosiły 300-600 zachorowań na 100 tys. osób. Po wprowadzeniu szczepień w 1975 roku liczba zachorowań zaczęła spadać. W latach 2005 – 2017 zapadalność w Polsce kształtowała się na poziomie 0,03-0,34 na 100 tys. osób. W województwie pomorskim stwierdzano w tym okresie co najwyżej kilka zachorowań rocznie. Sytuacja uległa zmianie w latach 2018 - 2019 r, w których stwierdzono w Polsce odpowiednio 209 oraz 772 zachorowań. Wpływ na sytuację epidemiologiczną w Polsce miał wzrost zachorowań w innych krajach Europy, w tym głównie w Ukrainie. W 2020 roku w Polsce zarejestrowano już tylko 29 zachorowań na odrę, z czego 2 przypadki dotyczyły województwa pomorskiego. W 2021 roku zaobserwowano dalszy spadek liczby zachorowań - 14 przypadków w Polsce, w tym 1 w województwie pomorskim. Zachorowanie dotyczyło rocznego dziecka z powiatu człuchowskiego, infekcja została zakwalifikowana jako przypadek możliwy odrę.

Wykres 18. Zapadalność na 100 tys. osób na odrę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

Wykres 19. Liczba przypadków odry niepotwierdzonej oraz potwierdzonej badaniami laboratoryjnymi w województwie pomorskim w latach 2005-2021

Świnka

Świnka to ostra, uogólniona, zaraźliwa wirusowa choroba zakaźna, której najbardziej charakterystyczną cechą jest wystąpienie obrzęku ślinianek przyusznych. Choroba może być powodem groźnych powikłań, np. zapalenia jąder u mężczyzn, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych czy innych zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego.

W województwie pomorskim, podobnie jak w całej Polsce, dzięki powszechnym szczepieniom, zapadalność na świnkę utrzymuje się od ponad 10 lat na stałym niskim poziomie. Współczynnik zapadalności na 100 tys. osób w 2021 roku

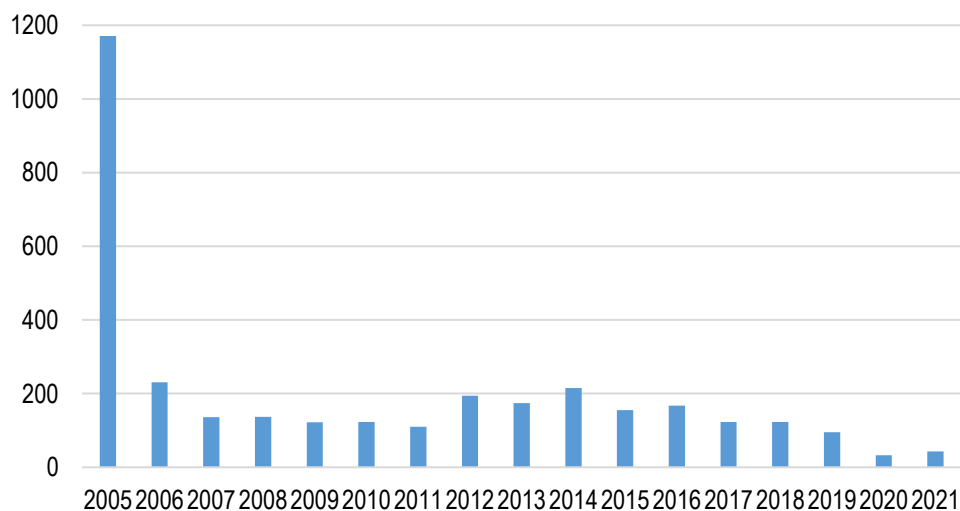
wyniósł 1,8 (w Polsce 1,3). Przed wprowadzeniem obowiązkowych szczepień w 2003 roku, zapadalność była zdecydowanie wyższa niż notowana dzisiaj, czasem przekraczając poziom 500 zachorowań na 100 tys. osób.

Wykres 20. Zapadalność na 100 tys. osób na świnkę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zanotowano 43 zachorowania na świnkę.

Wykres 21. Liczba przypadków świnki w województwie pomorskim w latach 2005-2021

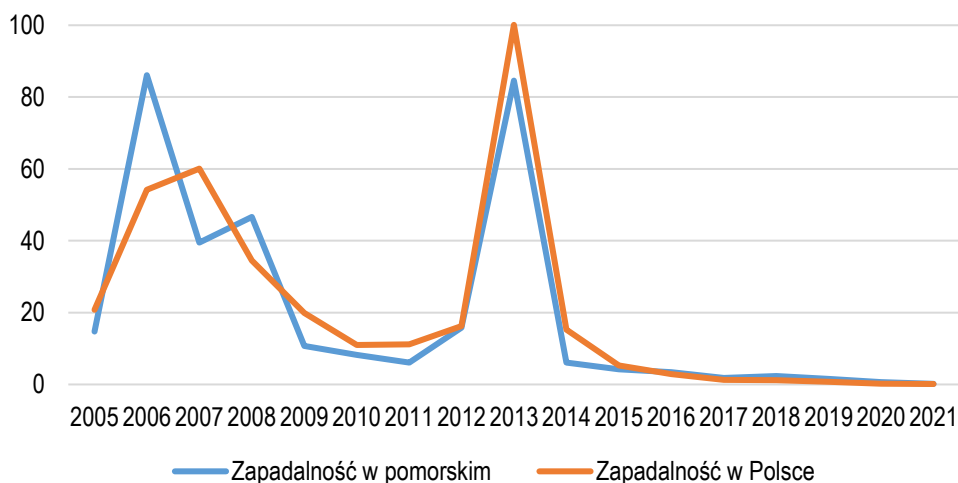
Najwięcej zachorowań na świnkę zanotowano wśród dzieci w wieku 3 i 4 lat (po 5 zachorowań) oraz w grupie wiekowej 10-14 lat (12 zachorowań). Zachorowania były zgłaszane dość równomiernie przez cały rok.

Różyczka

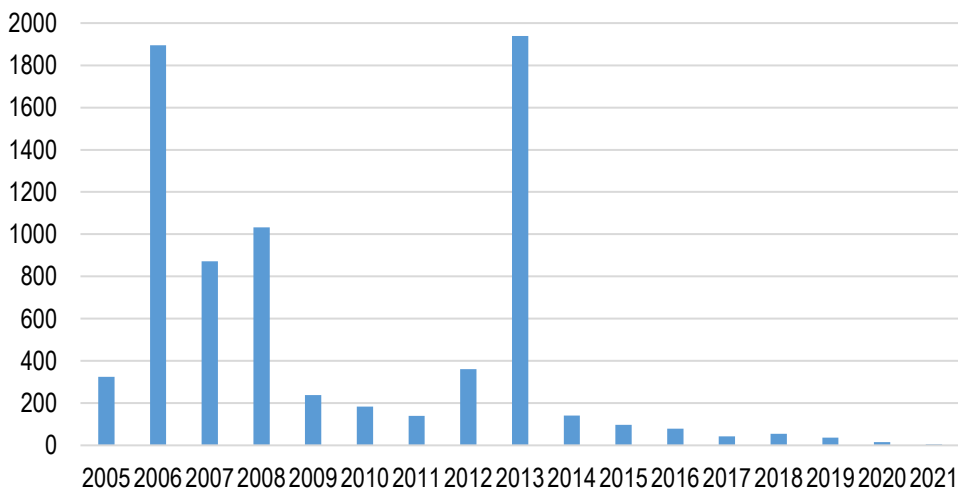
Różyczka jest ostrą, wirusową chorobą zakaźną. Objawy różyczki są najczęściej łagodne, jednak zakażenie w okresie płodowym, zwłaszcza w I trymestrze ciąży, może doprowadzić do poważnych uszkodzeń płodu - głuchoty, wady serca, zaćmy, zapalenia siatkówki, małogłowia, niedorozwoju kości czy uszkodzenia wątroby i śledziony.

W województwie pomorskim współczynnik zapadalności na różyczkę w 2021 roku wyniósł 0,2 na 100 tys. osób. Od czasu ogólnopolskiej epidemii wyrównawczej w 2013 roku (zwiększonej zachorowalności u nastoletnich chłopców) zapadalność na różyczkę utrzymuje się na stałym, niskim poziomie.

Wykres 22. Zapadalność na 100 tys. osób na różyczkę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

Wykres 23. Liczba przypadków różyczki w województwie pomorskim w latach 2005-2021

Wszystkie stwierdzone przypadki różyczki zostały zarejestrowane wyłącznie na podstawie objawów klinicznych, bez badań potwierdzających zakażenie wirusem różyczki. Podobne objawy do różyczki mogą wystąpić w przebiegu innych chorób zakaźnych np. zakażeń enterowirusowych.

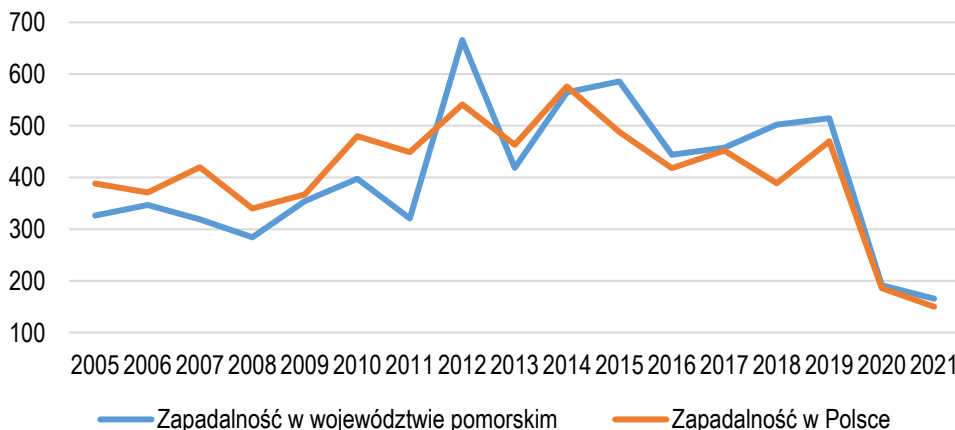
Ospa wietrzna

Ospa wietrzna to ostra choroba zakaźna przebiegająca z charakterystyczną polimorficzną wysypką grudkowo-pęcherzykową. Po przechorowaniu ospy wietrznej wirus przyjmuje postać latentną w zwojach czuciowych nerwów rdzeniowych i czaszkowych. W warunkach obniżonej odporności organizmu może dojść do reaktywacji zakażenia pierwotnego i rozwoju pólpaśca.

W Polsce dostępna jest żywa szczepionka przeciwko ospie wietrznej zawierająca szczep wirusa pozbawiony zjadliwości. W 2021 roku oraz w latach poprzednich Ministerstwo Zdrowia finansowało szczepienia przeciwko ospie wietrznej jedynie dla dzieci z grup szczególnego ryzyka oraz dla dzieci uczęszczających do żłobków, klubów dziecięcych i ośrodkach opiekuńczo – wychowawczych. Ograniczona grupa osób, którym przysługiwało bezpłatne szczepienie, jak również wysoki koszt samej szczepionki, dla osób, które zdecydowały się zaszczepić poza Programem Szczepień Ochronnych, przekładają się na niski wskaźnik wyszczepialności wynoszący co roku ok. 1 % wszystkich dzieci.

Zapadalność na 100 tys. osób na ospę wietrzną w województwie pomorskim w 2021 roku wyniosła 166 i była porównywalna do średniej zapadalności w Polsce (150). Mimo, iż zapadalność na ospę wietrzną w 2021 roku była trzykrotnie niższa niż w 2019 roku tj. przed epidemią COVID-19, to w dalszym ciągu była na dość wysokim poziomie w porównaniu z innymi chorobami zakaźnymi. Wynika to z faktu, iż wrażliwość na zachorowanie jest powszechna, choroba łatwo się przenosi (zwłaszcza w środowisku przedszkolnym i wczesnoszkolnym), a liczba osób szczepionych co roku jest bardzo niska.

Wykres 24. Zapadalność na 100 tys. osób na ospę wietrzną w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

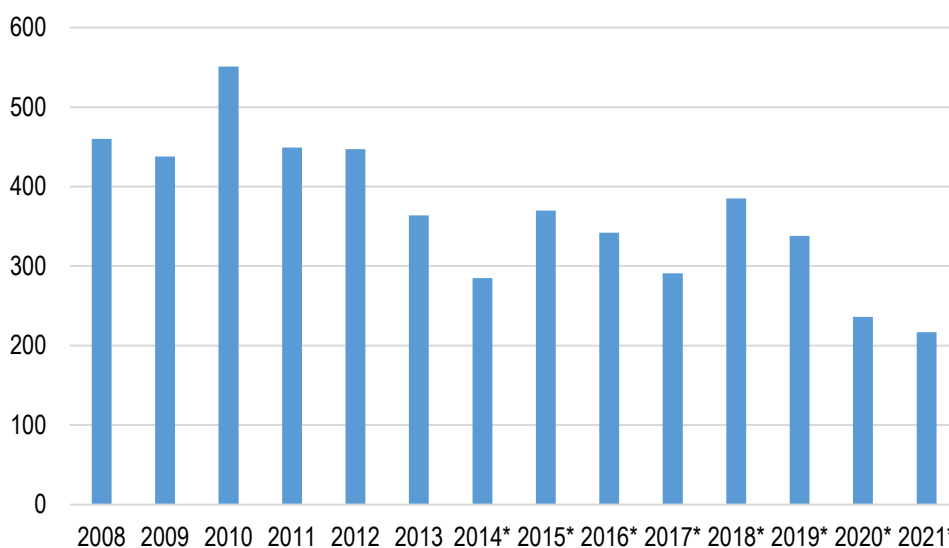
Najwięcej zachorowań na ospę wietrzną stwierdzono wśród dzieci w wieku 3 lat (639) oraz 4 lat (667). Zachorowania dominowały pod koniec roku tj. w listopadzie (573) i grudniu 2021 roku (706). Najmniej zachorowań zanotowano w maju (131) oraz w sierpniu 2021 roku (104). Przed epidemią COVID-19 dużą liczbę zachorowań notowano również w okresie od stycznia do maja, jednak w pierwszych miesiącach roku nie obserwowano znaczącej liczby zachorowań.

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną ludzi i zwierząt występującą na całym świecie. Chorzy na gruźlicę podlegają w Polsce ustawowemu obowiązkowi leczenia, a osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie dodatkowo obowiązkowej hospitalizacji.

W 2021 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 217 przypadków gruźlicy. W porównaniu do 2020 roku (236 przypadków) liczba zgłoszonych zachorowań nieznacznie się zmniejszyła.

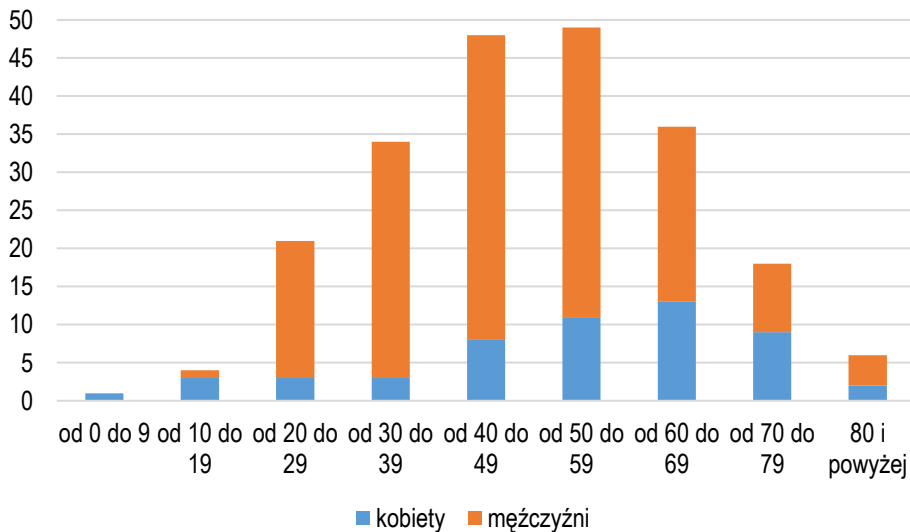
*Wykres 26. Liczba zarejestrowanych przypadków gruźlicy w województwie pomorskim (w latach 2008-2013 - dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, *w latach 2014-2021 - dane WSSE w Gdańsku)*

W 2021 roku stwierdzono 11 zgonów z powodu gruźlicy. Zapadalność w 2021 roku w województwie pomorskim wyniosła 9,2 przypadków na 100 tys. osób, co zgodnie z klasyfikacją Światowej Organizacji Zdrowia jest wartością charakterystyczną dla państw o niskiej zapadalności (poniżej 20 przypadków na 100 tys. osób).

najprawdopodobniej restytucjami zakażenia do którego doszło w przeszłości, a nie wynikiem świeżej transmisji choroby. Wśród wszystkich chorych na gruźlicę mężczyźni stanowili 76 % (w 2020 roku – 85 %, w 2019 roku – 78 %, w 2018 roku 81 %, w 2017 roku – 78 %).

Wykres 28. Liczba zachorowań na gruźlicę w województwie pomorskim w 2021 roku z uwzględnieniem grup wiekowych i płci

Większość zachorowań na gruźlicę przebiegała w postaci płucnej. Gruźlicę pozapłucną rozpoznano u 8 chorych. Większość, bo 94 % wszystkich zarejestrowanych przypadków gruźlicy to nowe zachorowania. Pozostałe przypadki dotyczyły wznów. Ponadto w województwie pomorskim w 2021 roku zgłoszono 7 przypadków mykobakteriozy tj. chorób wywołanych przez prątki atypowe (niegruźlicze).

Choroby przenoszone drogą pokarmową

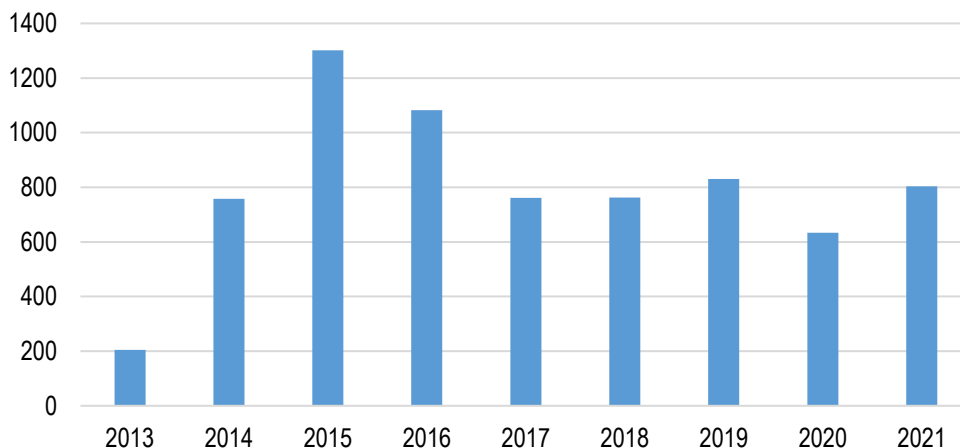
Ostre schorzenia żołądkowo-jelitowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne - bakterie, wirusy, pasożyty, toksyny roślinne i zwierzęce lub toksyczne substancje chemiczne. Zakażenia szerzą się drogą pokarmową, przyczyną zachorowań jest najczęściej spożycie skażonej żywności. Surowce spożywcze mogą być skażone pierwotnie albo wtórnie (przez osoby chore lub nosiciele biorących udział w produkcji, transporcie, magazynowaniu, dystrybucji i przygotowaniu żywności), patogeny mogą również ulec namnożeniu w wyniku niewłaściwego przechowywania produktów.

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano 8192 przypadków nieżyty żołądkowo-jelitowego (w 2020 roku – 6623, w 2019 roku – 15 824), w tym 1386 przypadków bakteryjnych zakażeń pokarmowych (w 2020 roku – 1060, w 2019 roku – 1260) i 1386 zachorowań o potwierdzonej etiologii wirusowej (w 2020 roku – 869, w 2019 roku – 3796). Wśród pozostałych zarejestrowanych zakażeń/zatruc

żołądkowo-jelitowych prawdopodobną przyczyną 38 zachorowań były bakterie, 1451 – wirusy, w 3746 przypadkach etiologia nie została określona.

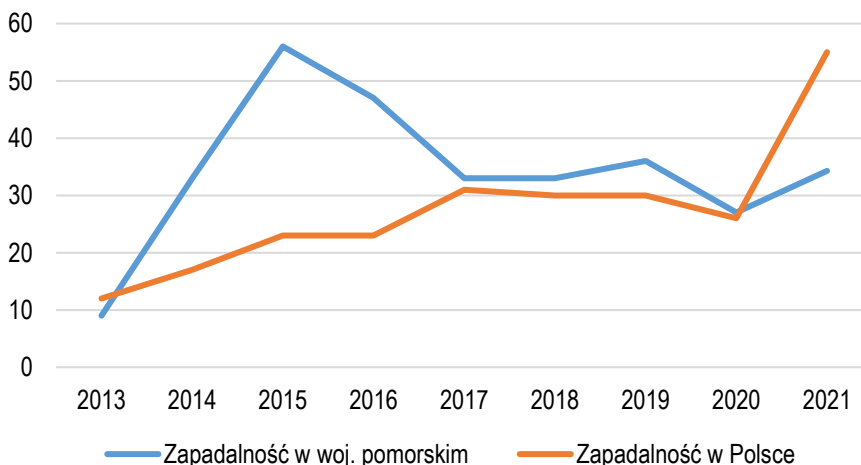
Zakażenia bakteryjne potwierdzone badaniami mikrobiologicznymi były wywołane przede wszystkim *Clostridium difficile* oraz pałeczkami *Salmonella*. W 2021 roku liczba zakażeń *Clostridium difficile* w województwie pomorskim wyniosła 804 i była porównywalna do liczby przypadków w latach 2017-2019.

Wykres 29. Liczba przypadków zakażeń *Clostridium difficile* w województwie pomorskim w latach 2013-2021

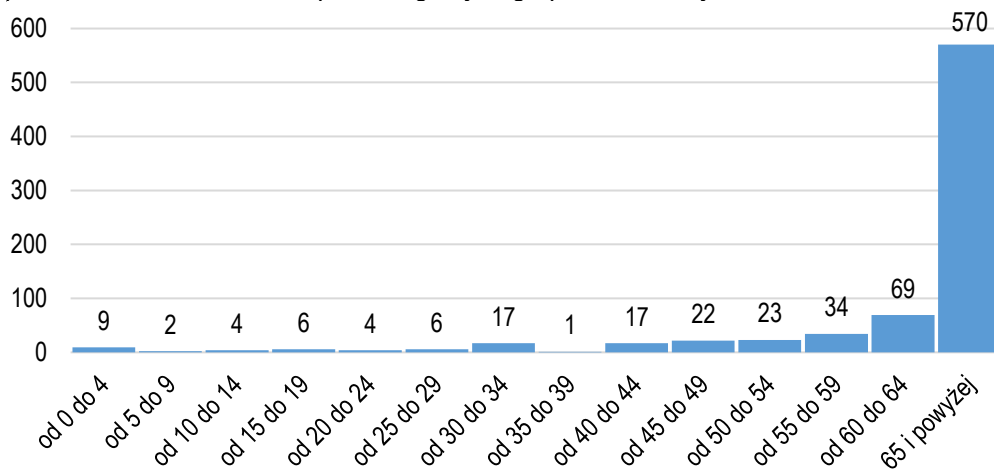
Zapadalność na 100 tys. osób na zakażenia *Clostridium difficile* w województwie pomorskim w latach 2017-2020 była zbliżona do średniej zapadalności w Polsce, natomiast w 2021 roku, była na niższym poziomie od zapadalności w Polsce.

Wykres 30. Zapadalność na 100 tys. osób na zakażenia *Clostridium difficile* w województwie pomorskim i średnia zapadalność w Polsce w latach 2013-2021

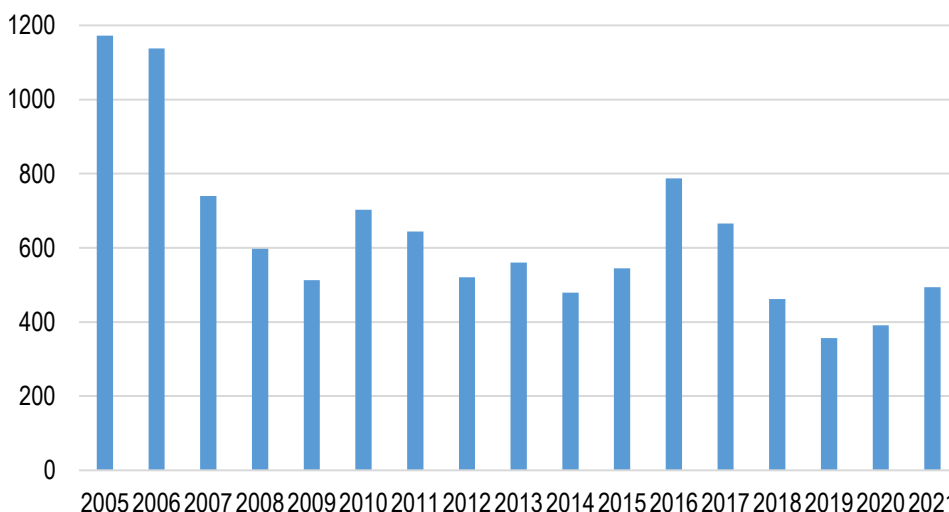
Zakażenia w ogromnej większości dotyczyły osób w najstarszych grupach wiekowych i były związane z hospitalizacją oraz stosowaniem antybiotyków. Przyjmowanie antybiotyków powoduje zaburzenie naturalnej mikroflory jelitowej, co sprzyja zakażeniu tą bakterią.

Wykres 31. Liczba zakażeń wywołanych przez *Clostridium difficile* w województwie pomorskim w 2021 roku w poszczególnych grupach wiekowych

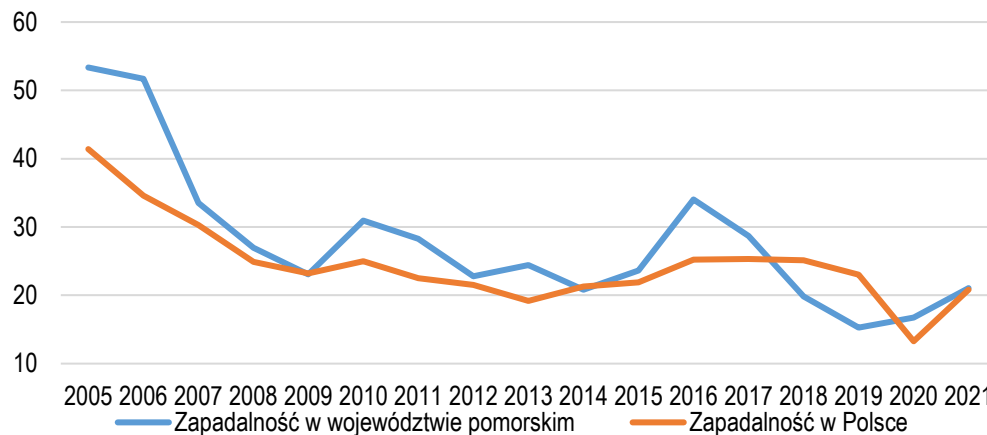
Kolejną istotną przyczyną bakteryjnych zakażeń pokarmowych w 2021 roku były bakterie *Salmonella*. W 2021 roku zanotowano 494 salmonelozowych zakażeń pokarmowych, tj. więcej niż w 2020 roku.

Wykres 32. Liczba salmonelozowych zakażeń pokarmowych w województwie pomorskim w latach 2005-2021

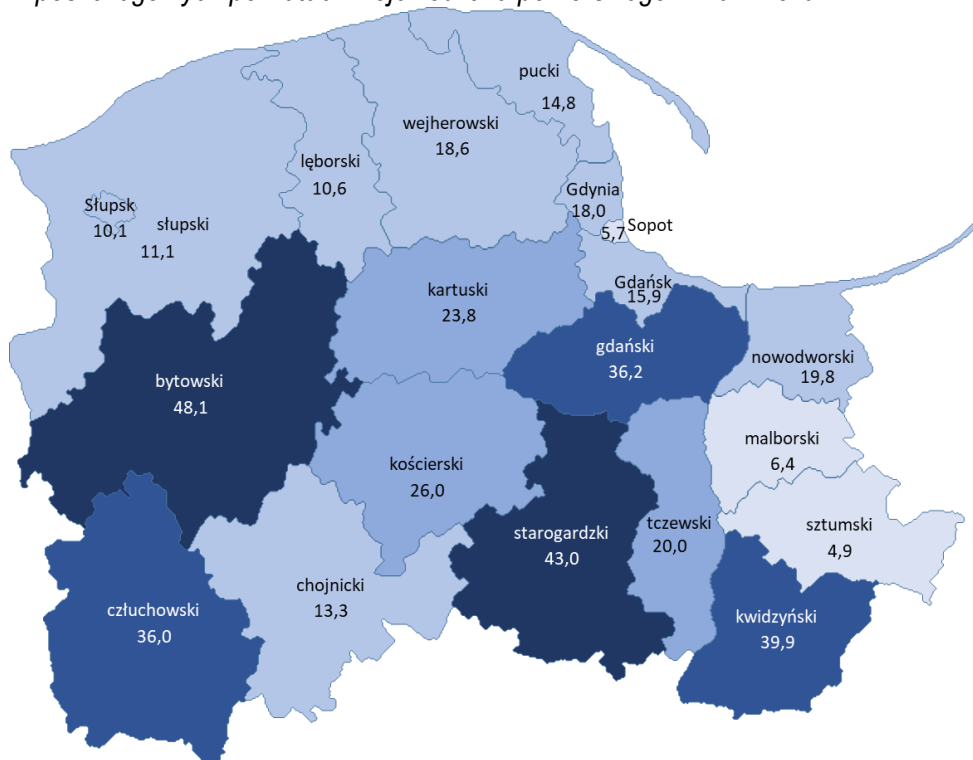
Zapadalność na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w województwie pomorskim w 2021 roku wyniosła 21 na 100 tys. osób i była podobna do zapadalności w Polsce.

Wykres 33. Zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

W województwie pomorskim największą zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w 2021 roku odnotowano w powiecie bytowskim (48,1), starogardzkim (43) oraz kwidzyńskim (39,9). Najmniejszą zapadalność odnotowano w Sopocie (5,7).

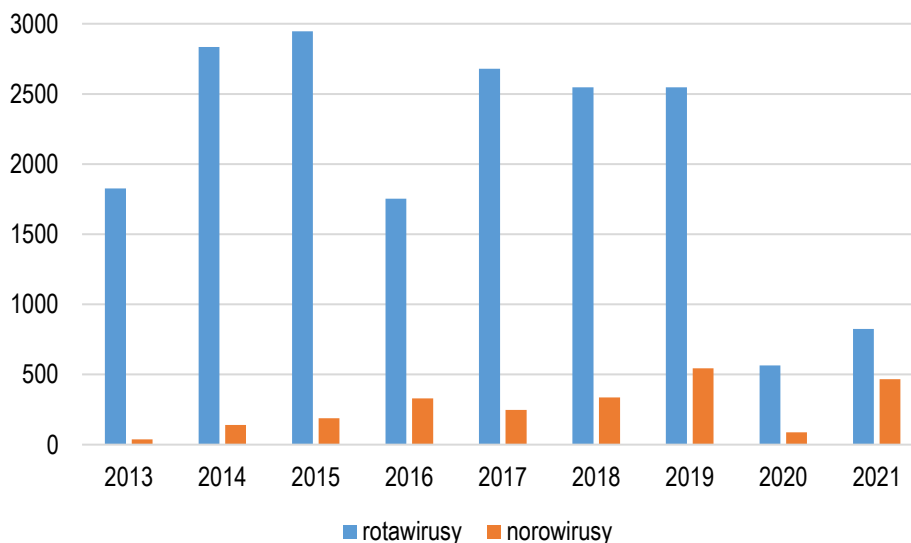
Mapa 7. Zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2021 roku

Bakterie *Salmonella* były również w województwie pomorskim przyczyną 25 zakażeń pozajelitowych, w tym w 14 przypadkach były czynnikiem etiologicznym sepsy. Ponadto w województwie pomorskim w 2021 roku zgłoszono 4 przypadki czerwonej bakteryjnej, 50 zakażeń *Campylobacter*, 11 zakażeń *Escherichia coli*, 11 jersiniosz (w tym jedną pozajelitową), 2 przypadki zatrucia jadem kielbasianym.

W województwie pomorskim w 2021 roku zarejestrowano 3022 przypadki zakażeń żołądkowo – jelitowych o przebiegu klinicznym wskazującym na etiologię wirusową z czego 1571 przypadków potwierdzono badaniami laboratoryjnymi (824 zakażenia wywołały rotawirusy, 467 norowirusy, 280 inne wirusy). Liczba zgłaszanych rotawirusowych i norowirusowych zakażeń jelitowych (występujących głównie u dzieci) w 2020 i 2021 roku zmniejszyła się w stosunku do poprzednich lat, co było związane z okresową nauką zdalną w czasie epidemii COVID-19.

Wykres 34. Liczba zarejestrowanych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy oraz norowirusy w latach 2013-2021

Ponadto, w województwie pomorskim w 2021 roku stwierdzono 35 przypadków lambliozy i 12 przypadków listeriozy. W 2021 roku nie zarejestrowano w województwie pomorskim żadnego przypadku cholery, duru brzuszkiego, durów rzekomych, tularemii, pryszczycy, brucelozy, wąglika, nosaczyny, bąblowicy, włośnicy oraz wągrzycy,

Niektóre zatrucia i zakażenia pokarmowe miały charakter różnej wielkości ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową. W województwie pomorskim w 2021 roku zarejestrowano 91 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową (w 2020 roku – 45, w 2019 roku – 144, w 2018 roku – 123, w 2017 roku – 89). Zmniejszenie liczby ognisk w 2020 oraz 2021 roku w stosunku do lat wcześniejszych było spowodowane obostrzeniami związanymi z epidemią COVID-19.

W każdym przypadku ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową prowadzone były wnikliwe dochodzenia epidemiologiczne. W przypadku 35 ognisk nie

udało się określić czynnika etiologicznego. Czynnikiem etiologicznymi pozostałych 56 ognisk były:

- bakterie *Salmonella* (36 ognisk),
- bakterie *Campylobacter* (1 ognisko)
- bakterie *Staphylococcus aureus* (1 ognisko),
- bakterie *Clostridium difficile* (4 ogniska),
- rotawirusy (4 ogniska),
- norowirusy (8 ognisk),
- adenowirusy (2 ogniska).

Poliomyelitis

Poliomyelitis (nagminne porażenie dziecięce, wirusowe zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego lub choroba Heinego – Medina) jest chorobą zakaźną wywołaną przez poliovirusy. Zakażenia poliovirusami mają różnorodny przebieg: od bezobjawowych, poprzez zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, do ciężkich zachorowań porażennych - najczęściej niesymetrycznych, czasem czterokończynowych.

Polska jak i cały Region Europejski WHO zostały oficjalnie uznane za wolne od *poliomyelitis* w 2002 roku (ostatnie odnotowane w Polsce zachorowanie wywołane dzikim szczepem wirusa miało miejsce w 1984 roku). Niemniej jednak nadal istnieje ryzyko przeniesienia wirusów polio przez podróżnych z Pakistanu i Afganistanu (na terenie których wciąż notuje się zakażenia wywołane przez dzikie wirusy polio, w 2021 roku zanotowano 4 zakażenia w Afganistanie i 1 w Pakistanie). Ponadto w 2021 roku na świecie stwierdzono 614 zachorowań wywołanych wirusem pochodzenia szczepionkowego, najwięcej w Nigerii (413).

Polska uczestniczy w działaniach mających na celu utrzymanie Regionu Europejskiego WHO jako wolnego od *poliomyelitis*. Za podstawowe zadania w ramach Programu Eradykacji *Poliomyelitis* uznaje się w tej chwili utrzymanie wysokiego poziomu zaszczepienia dzieci przeciw *poliomyelitis* (ponad 95% dzieci w 3 r.ż.) oraz dokumentowanie braku występowania zachorowań poprzez prawidłowo prowadzony nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad ostrymi porażeniami wiotkimi.

W 2021 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w ramach nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi przekazał do Krajowego Ośrodka ds. Diagnostyki Zakażeń poliovirusami w Zakładzie Wirusologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie 3 próbki materiałów biologicznych pobranych od pacjentów z rozpoznaniem ostrego porażenia wiotkiego - badanie wykluczyło *poliomyelitis*.

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu (bakteryjne i wirusowe)

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu jest ostrą chorobą ośrodkowego układu nerwowego wywołaną głównie przez bakterie lub wirusy, rzadziej przez pierwotniaki lub pasożyty.

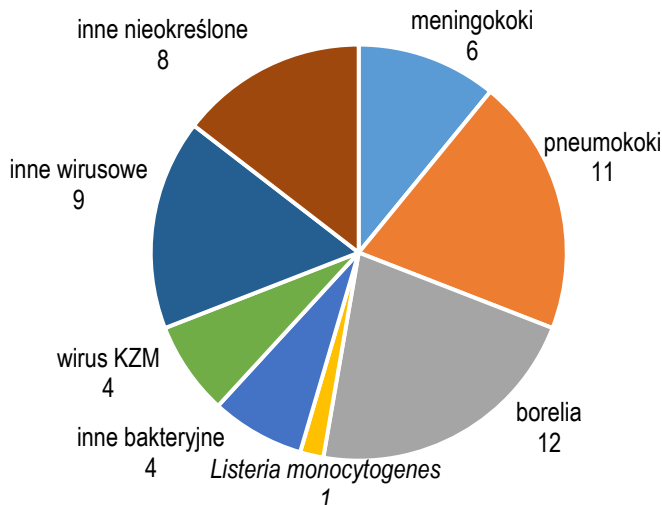
W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zostały zarejestrowane 34 przypadki zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu o etiologii bakteryjnej, 12 przypadków wirusowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu oraz 8 zakażeń o etiologii nieokreślonej.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych objawia się bólami głowy, sztywnością karku, światłowstrętem, zaburzeniami świadomości. W ciężkich przypadkach może wystąpić wstrząs i zgon.

W przeciwieństwie do zachorowań bakteryjnych, wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu przebiegają na ogół łagodnie. Rozpoznanie wirusowych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu oparte jest zazwyczaj na podstawie obrazu klinicznego zachorowania i wynikach badań dodatkowych, bez badań wirusologicznych.

W 2018 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przystąpił do projektu badawczego organizowanego przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku dotyczący kleszczowego zapalenia mózgu (KZM), przekazując próbki do badania. Program w 2021 był w dalszym ciągu kontynuowany.

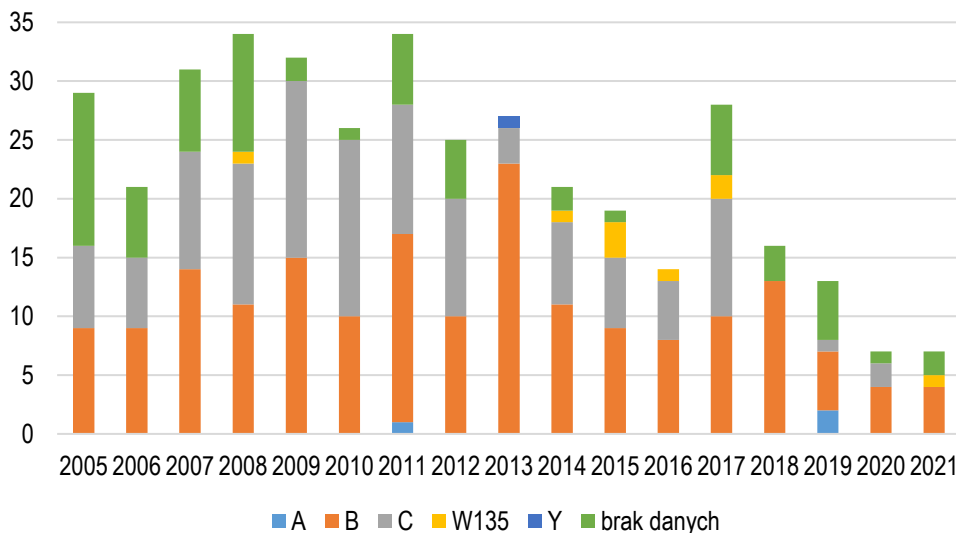
Wykres 35. Patogeny odpowiedzialne za zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu w województwie pomorskich w 2021 roku

Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 7 przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej. Zapadalność obserwowana w województwie pomorskim w 2021 roku nie odbiegała od średniej zapadalności w Polsce. Wykres nr 36 prezentuje liczbę inwazyjnych zakażeń w województwie pomorskim z wyszczególnieniem szczepów.

Wykres 36. Wyszczególnienie serotypów *Neisseria meningitidis* w zachorowaniach na inwazyjną chorobę meningokokową w województwie pomorskim w latach 2005-2021

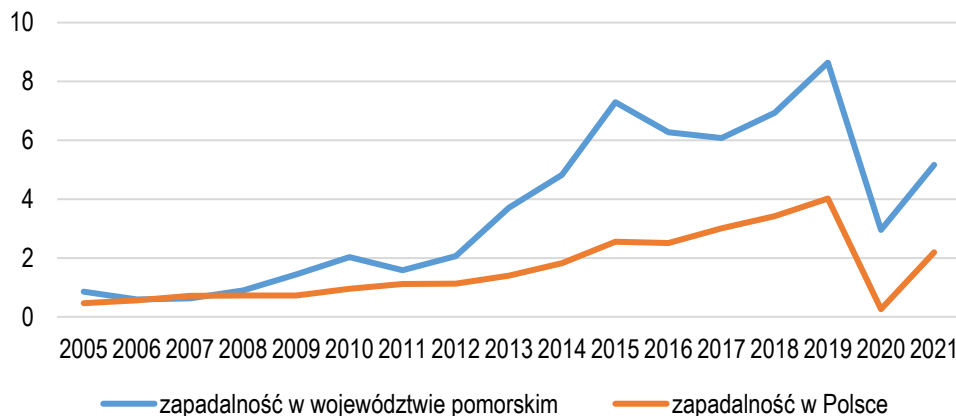

Osoby z najbliższego otoczenia chorego na inwazyjną chorobę meningokokową obejmowane były nadzorem epidemiologicznym, w niektórych przypadkach konieczne było wdrożenie u nich chemioprophylaktyki.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*

Duże zagrożenie dla zdrowia i życia stanowią również inwazyjne zachorowania wywołane przez bakterie *Streptococcus pneumoniae*. W 2021 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 69 zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową. Zapadalność w województwie pomorskim, była wyższa niż średnia zapadalność w Polsce.

Wykres 37. Zapadalność na 100 tys. osób na inwazyjną chorobę wywołaną *Streptococcus pneumoniae*, w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność Polsce w latach 2005-2021

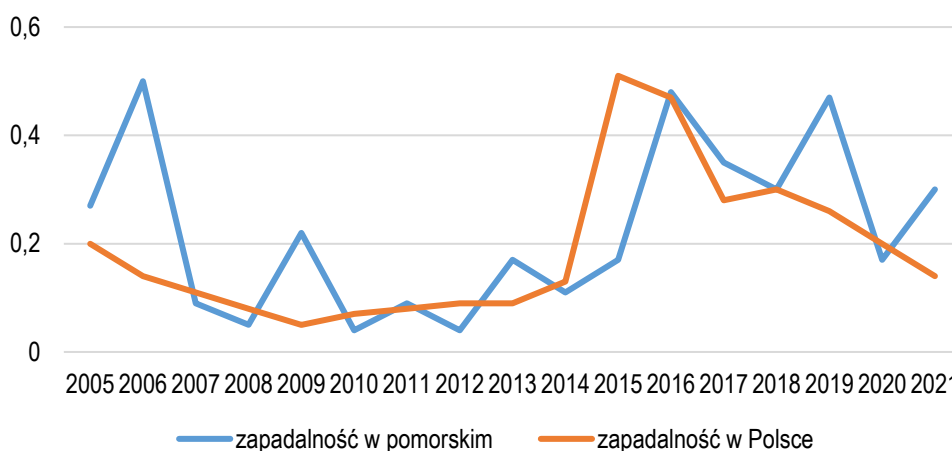

Wśród zarejestrowanych w 2021 roku przypadków inwazyjnych zakażeń *Streptococcus pneumoniae*, podobnie jak w latach ubiegłych, przeważały zachorowania osób w starszych grupach wiekowych.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*

Wprowadzenie powszechnego szczepienia dzieci przeciwko *Haemophilus influenzae* w 2007 roku spowodowało znaczny spadek liczby zachorowań wywołanych tym patogenem wśród najmłodszych dzieci. W 2021 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 7 przypadków zakażenia *Haemophilus influenzae*, wszystkie miały charakter posocznicy.

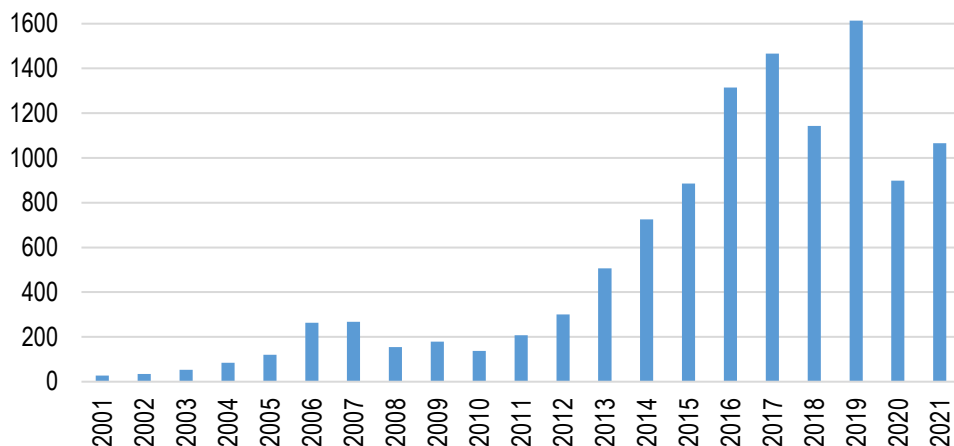
Wykres 38. Zapadalność na 100 tys. osób na inwazyjną chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

Borelioza z Lyme

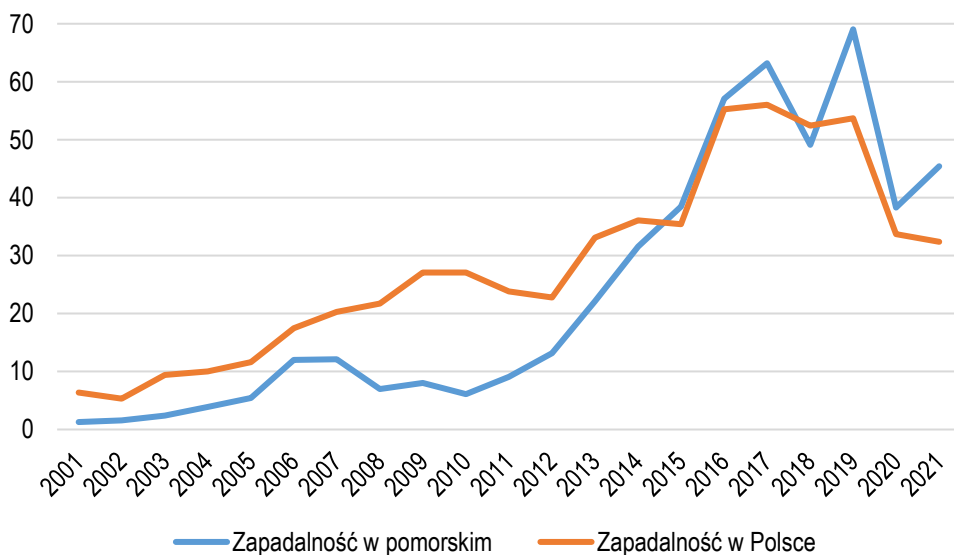
Borelioza z Lyme to wieloukładowa choroba zakaźna, wywołana przez *krętki Borrelia burgdorferi sensu lato*. Jest to przenoszona przez kleszcze zakaźna odzwierzęca. W województwie pomorskim zgłaszalność boreliozy stale rośnie. W 2019 roku zanotowano rekordową liczbę zachorowań tj. 1615. W 2020 roku liczba zgłoszonych przypadków zachorowań spadła (898), co należy wiązać z wprowadzonymi obostrzeniami przeciwepidemicznymi, w tym m. in. okresowym zakazem wstępu do lasów, a także ograniczoną diagnostyką w kierunku boreliozy. W 2021 roku liczba zgłoszonych zachorowań nieznacznie wzrosła – zarejestrowano 1066 przypadków.

Wykres 39. Liczba przypadków boreliozy z Lyme w województwie pomorskim w latach 2001-2021

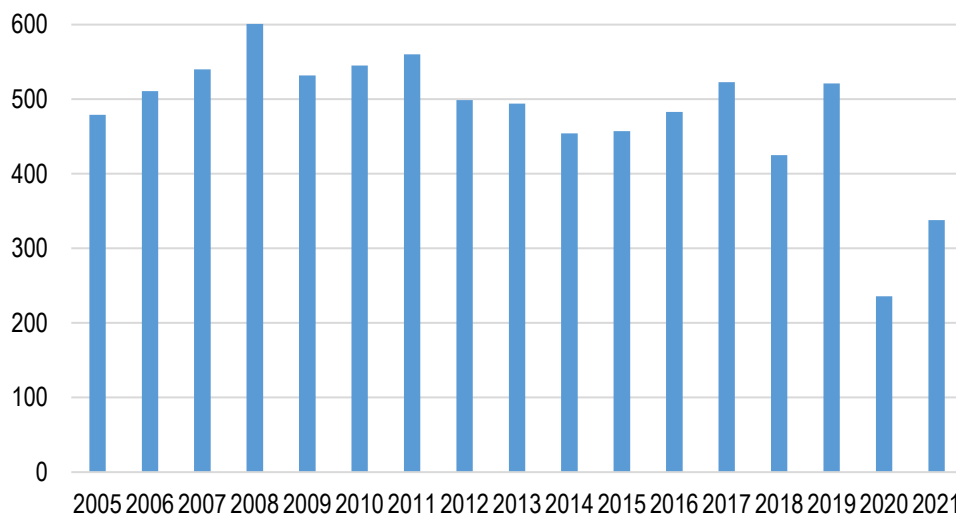
W 2021 roku zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę z Lyme w województwie pomorskim wyniosła (45,4) i tak jak w ostatnich latach była większa niż średnia zapadalność w Polsce (32,4).

Wykres 40. Zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę w Lyme w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2001-2021

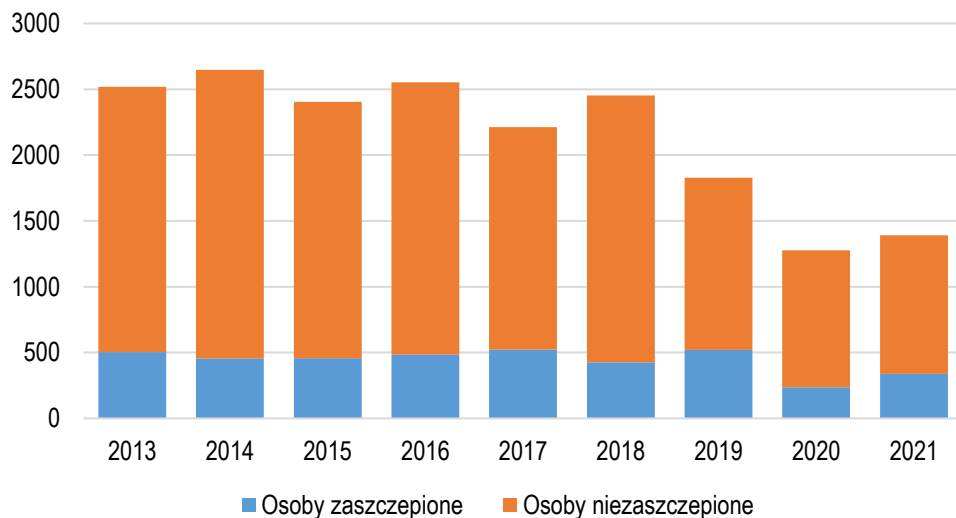
Największą zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę w województwie pomorskim, podobnie jak w latach ubiegłych, zanotowano wśród mieszkańców powiatu bytowskiego (133).

Wykres 41. Liczba osób zaszczepionych poekspozycyjnie przeciw wścieklźnie w województwie pomorskim w latach 2005-2021

Liczba osób zakwalifikowanych do szczepienia przeciwko wścieklźnie w stosunku do osób pokąsanych w województwie pomorskim w 2021 roku była podobna jak w latach ubiegłych (odsetek osób zakwalifikowanych do szczepienia w stosunku do ogólnej liczby wszystkich osób pokąsanych wynosi 15-25%).

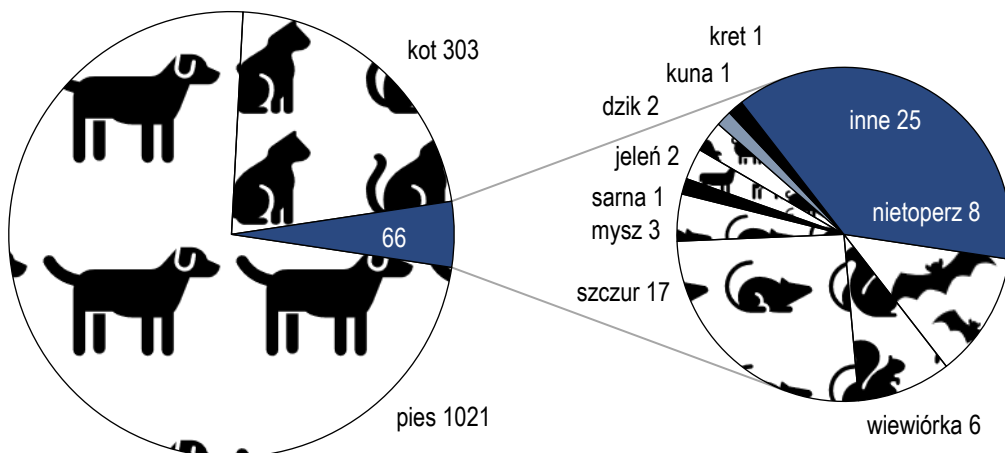
Wykres 42. Liczba osób pokąsanych w województwie pomorskim w latach 2013-2021 ze wskazaniem osób poddanych szczepieniu poekspozycyjnemu

Szczepienie przeciwko wścieklźnie powinno być wdrażane w jak najkrótszym czasie od momentu narażenia. W przypadku ciężkich pokąsań, poza szczepieniami, osobom narażonym podaje się surowicę odpornościową.

Pokąsanie w 73,5 % zostało spowodowane przez psy, w 21,8 % przez koty. W 4,75 % przypadkach sprawcami pokąsań były inne zwierzęta. Dane w tym zakresie przedstawia wykres 43.

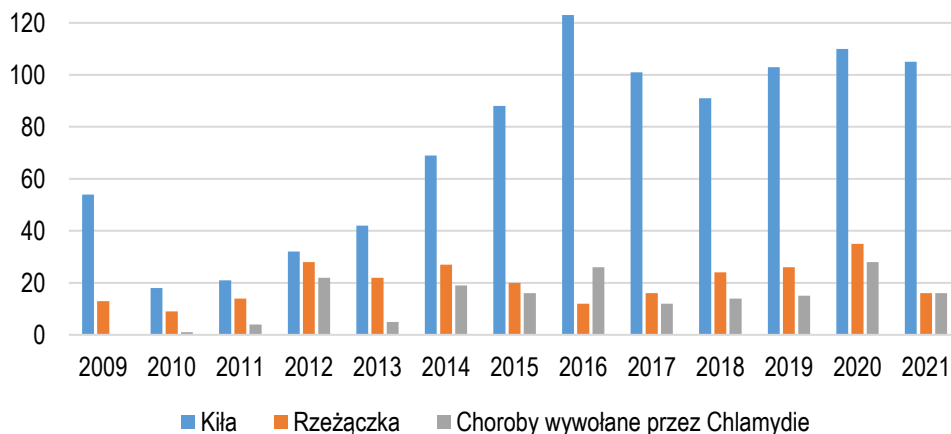
Wykres 43. Dane dotyczące pokąsań w województwie pomorskim w 2021 roku przez poszczególne gatunki zwierząt

Wybrane choroby przenoszone drogą płciową

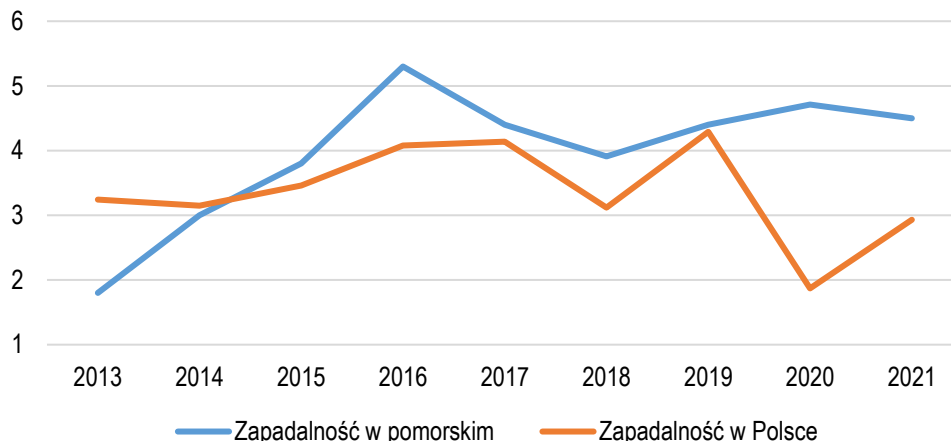
Choroby przenoszone drogą płciową to grupa chorób zakaźnych, do zakażenia którymi dochodzi na drodze kontaktu płciowego. Do tej grupy chorób należą m.in. kiła, rzeżączka, choroby wywołane przez chlamydie. W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 137 przypadki zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową (w 2020 roku – 173). Większość z zarejestrowanych przypadków dotyczyło zachorowań na kiłę.

Wykres 44. Liczba zachorowań na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2009-2021 w województwie pomorskim

W 2021 roku, tak jak w latach ubiegłych, współczynnik zapadalności na kiłę w województwie pomorskim był wyższy od średniego współczynnika zapadalności w Polsce.

Wykres 45. Zapadalność na 100 tys. osób na kiłę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2013-2021

HIV i AIDS

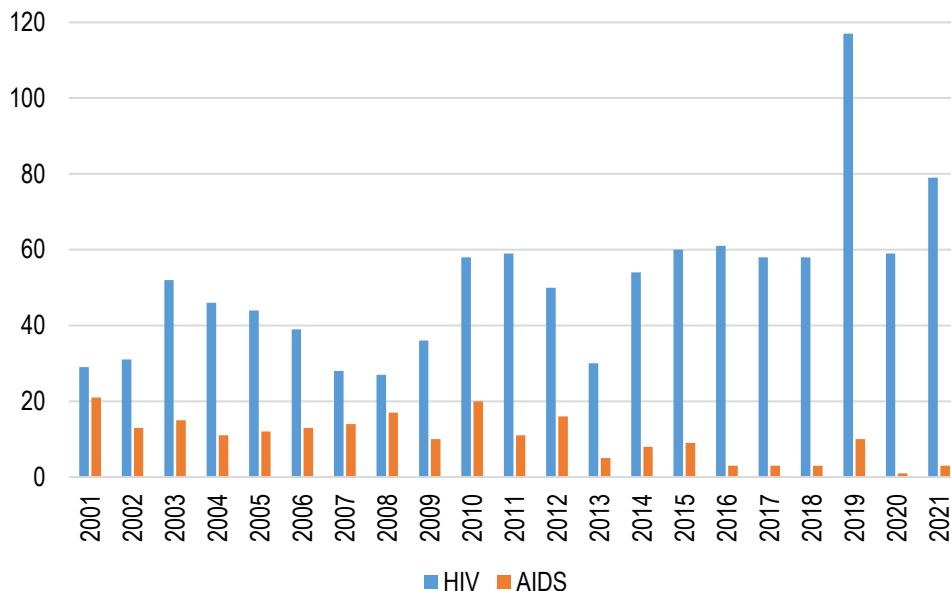
Do zakażenia ludzkim wirusem upośledzenia odporności (HIV) może dojść drogą płciową przez kontakt seksualny z osobą zakażoną, drogą krwionośną lub krwiopochodną oraz drogą wertykalną (zakażenie dziecka od matki podczas ciąży, porodu lub karmienia piersią).

Nie można zakażyć się HIV od osoby kaszlącej, przez pot i łzy, przez podanie ręki, całowanie w policzki, poprzez wspólne mieszkanie, stosowanie tych samych sztućców, talerzy, kubków oraz korzystanie ze wspólnej łazienki i toalety z osobami zakażonymi.

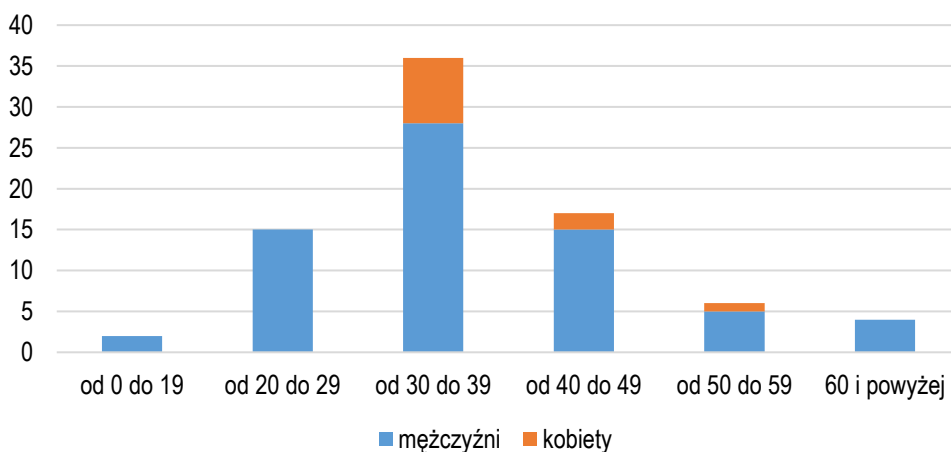
AIDS czyli zespół nabytego niedoboru odporności jest późnym stadium zakażenia HIV, w którym występują choroby oportunistyczne (zakażenia wywoływane przez drobnoustroje, które u zdrowych osób zwykle nie wywołują chorób).

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano 80 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV i 3 zachorowania na AIDS. W 2021 roku podobnie jak w latach wcześniejszych wśród zakażonych dominowali mężczyźni (86,3 %). Osoby u których rozpoznano zakażenie wirusem HIV w 2021 roku to głównie dorośli w przedziale wiekowym 30-39 lat.

Wykres 46. Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV oraz przypadków AIDS w województwie pomorskim w latach 2001-2021

Wykres 47. Liczba przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV, zarejestrowanych w województwie pomorskim w 2021 roku, w grupach wiekowych z uwzględnieniem płci

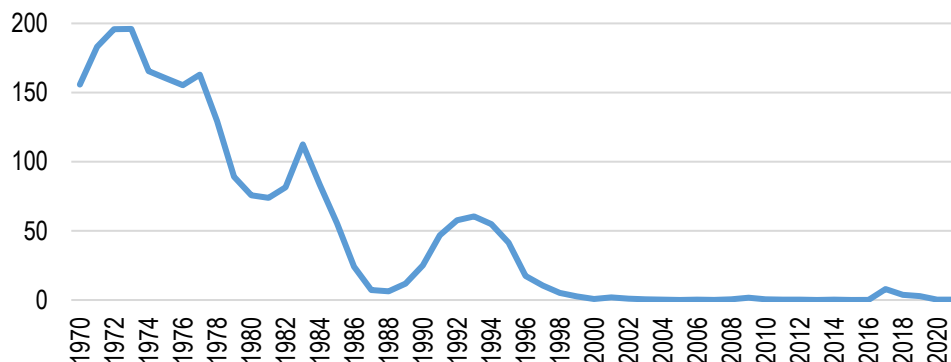

Wykonanie testu jest jedynym sposobem sprawdzenia, czy jest się osobą zakażoną. Bezpłatne i anonimowe badania na terenie województwa pomorskiego można wykonać w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym w Gdańsku i Słupsku. Aktualny wykaz Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych na terenie Polski wraz z danymi teled adresowymi znajduje się na stronie internetowej Krajowego Centrum ds. AIDS (www.aids.gov.pl).

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Do zakażenia wirusem WZW typu A dochodzi drogą pokarmową. Człowiek jest jedynym rezerwuarem zakażenia. W Polsce okres do 1978 roku był okresem najwyższej zachorowalności na WZW typu A, ze średnią roczną liczbą zachorowań 58 tys. W latach 1979-1997 występowały epidemie wyrównawcze, z zachorowaniami o cięższym przebiegu klinicznym, z najwyższą zapadalnością osób w wieku 10-14 lat.

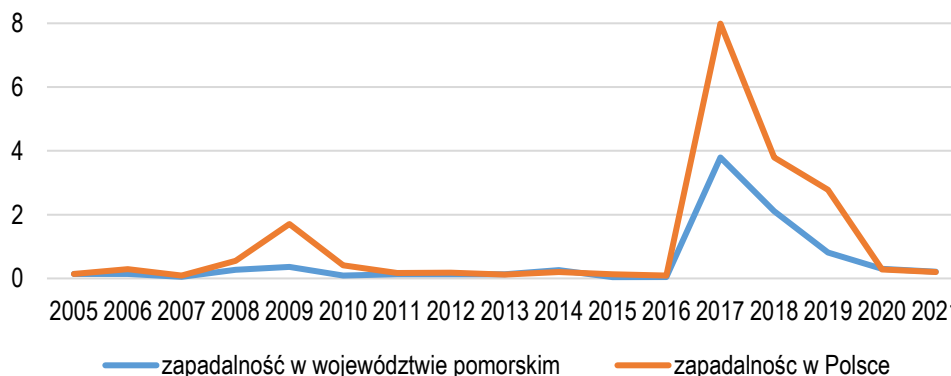
Wykres 48. Zapadalność na WZW typu A na 100 tys. osób, w Polsce w latach 1970-2021

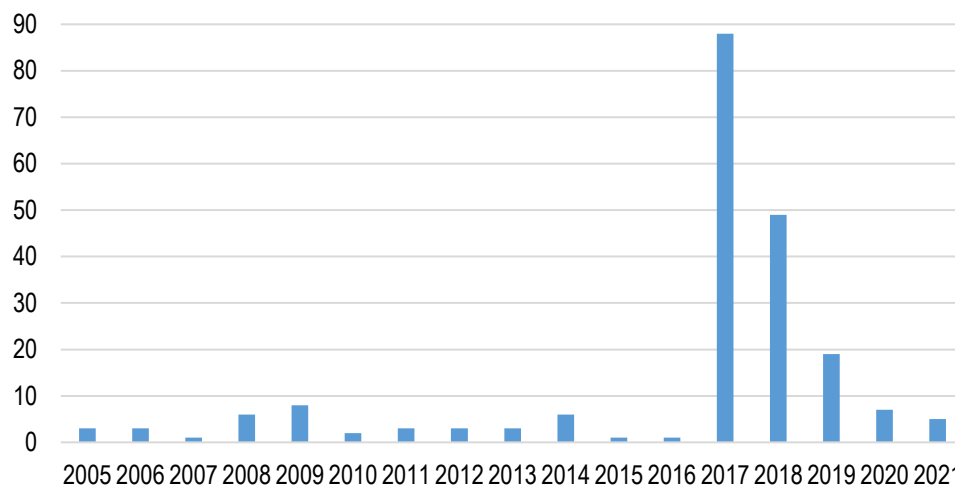
Od lat pięćdziesiątych na terenie Polski występowała niska zachorowalność na WZW typu A, przede wszystkim dzięki zapewnieniu powszechnego dostępu do wody pitnej oraz wprowadzeniu kanalizacji wsi i małych miast.

W 2017 roku w województwie pomorskim podobnie jak w całej Polsce wystąpił wzrost zachorowań na WZW typu A. Stwierdzono wówczas w województwie pomorskim 87 zachorowań, rejestrowanych głównie w ogniskach. Efekt wzrostu utrzymał się również w 2018, aczkolwiek liczba zachorowań była już niższa i wyniosła 49 przypadków. W 2019 roku liczba WZW typu A uległa dalszemu obniżeniu do 19, w 2020 roku zanotowano 7, a 2021 roku 5 przypadków zachorowań.

Wykres 49. Zapadalność na 100 tys. osób na WZW typu A w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2021

Wykres 50. Liczba przypadków zachorowań na WZW A na terenie województwa pomorskiego w latach 2005-2021

Wirusowe zapalenie wątroby typu B i C

Do zakażenia wirusem WZW typu B i WZW typu C dochodzi najczęściej poprzez bezpośredni kontakt z zakażoną krwią. Do zakażenia może dojść w szpitalu i innych podmiotach medycznych podczas:

- przetaczania krwi lub preparatów krwiopochodnych zakażonych wirusem HBV lub HCV (przed rokiem 1993 nie była dostępna diagnostyka serologiczna w kierunku WZW typu C),
- przeszczepienia narządu od osoby zakażonej,
- zabiegów stomatologicznych, badań endoskopowych i innych zabiegów podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek i/lub kontaktu narzędzi z błonami śluzowymi pacjenta,
- dializ,
- kontaktu z zakażonymi igłami lub strzykawkami (np. podczas pobierania krwi).

Do zakażenia wirusami WZW typu B i WZW typu C może dojść również poza podmiotami medycznymi podczas:

- używania wspólnej igły do iniekcji (np. narkomani stosujący dożylnie środki odurzające),
- zabiegów akupunktury,
- korzystania z salonów fryzjerskich i kosmetycznych, w trakcie których dochodzi do przerwania ciągłości tkanki,
- wykonywania tatuaży,
- używania przedmiotów higieny osobistej osoby zakażonej (np. golarek, cząpek, nożyczek, szczoteczki do zębów i innych przedmiotów, na których może się znajdować krew lub płyny ustrojowe chorego, a które mogą doprowadzić do przerwania ciągłości skóry lub błon śluzowych).

Jedną z najskuteczniejszych metod profilaktyki zachorowań na WZW typu B są szczepienia. Obecnie obowiązkowymi szczepieniami objęte są wszystkie noworodki

(w województwie pomorskim od 1996 roku), uczniowie szkół medycznych (od 1992 roku), pracownicy opieki medycznej i osób mających bliski kontakt z chorymi na WZW typu B (od 1994 roku). Dzięki wprowadzeniu w 2000 roku dodatkowych szczepień młodzieży w 14 roku życia, w województwie pomorskim uodpornieni są wszyscy tzw. młodzi dorośli (osoby urodzone po 1986 roku). Szczepionki przeciwko WZW typu C nie zostały jeszcze opracowane, aczkolwiek obecnie dostępne są skuteczne metody leczenia eliminujące wirusa z organizmu.

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 231 zachorowań na WZW typu B (w 2020 roku – 121, w 2019 roku – 330, w 2018 roku – 338, w 2017 roku – 355, w 2016 roku – 450). Zgłoszone w 2021 r zachorowania miały charakter przewlekły.

W 2021 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 92 zachorowania na WZW typu C (w 2020 roku – 41, w 2019 roku – 162, w 2018 roku – 178, 2017 roku – 229, w 2016 roku - 226 przypadków). Wśród zachorowań 2 przypadki WZW typu C miały charakter ostry, pozostałe 90 to zakażenia przewlekłe.

Z uwagi na dużą liczbę bezobjawowych zakażeń oraz małą liczbę wykonywanych badań przesiewowych w kierunku ww. wirusów, ocena epidemiologiczna zachorowań na WZW typu B i WZW typu C wciąż jest nieprecyzyjna. U większości chorych, WZW typu B i WZW typu C występuje w postaci przewlekłej.

U nieleczonych osób wzrasta ryzyko poważnych powikłań, np. marskości, nowotworu czy niewydolności wątroby. Wykrycie zakażenia daje możliwość włączenia terapii, a tym samym stwarza szansę wyleczenia, wydłużenia życia i poprawy jego jakości.

Inne choroby zakaźne

Spośród innych chorób zakaźnych do Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku zostały zgłoszone ponadto:

- inwazyjne zakażenia wywołane przez *Streptococcus pyogenes* (171 zakażeń)
- legionelozy (4 zachorowania),
- encefalopatia gąbczasta (1 zachorowanie),
- malarie (4 zachorowania).

Zakażenia szpitalne

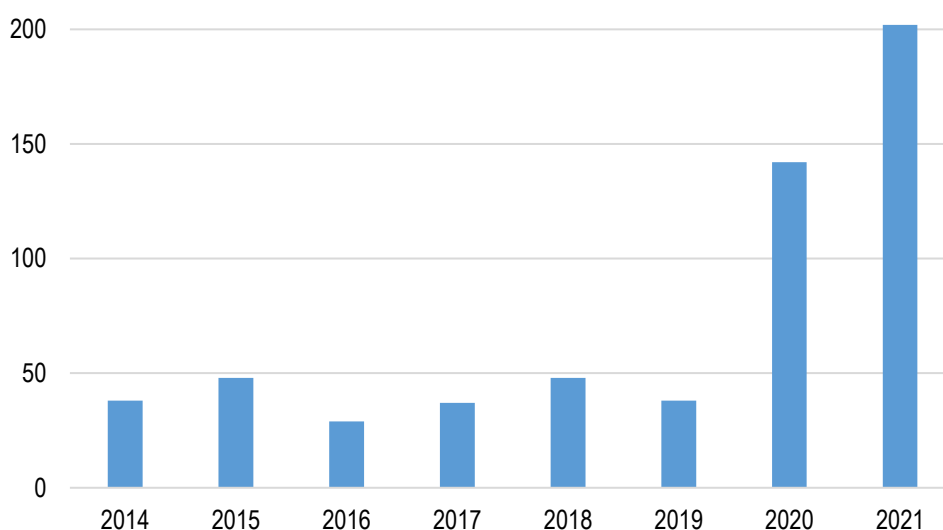
Zakażenie szpitalne definiuje się jako zakażenie, które wystąpiło w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakażenie szpitalne, z punktu widzenia jakości i bezpieczeństwa opieki medycznej jest zdarzeniem niepożądanym, czyli problemem zdrowotnym, który powstaje w trakcie lub w efekcie leczenia, ale nie jest związany z naturalnym przebiegiem choroby. Wykrywanie zakażeń szpitalnych jest niezbędnym warunkiem umożliwiającym ich skuteczną kontrolę na terenie szpitala. Nadzór obejmuje między innymi zbieranie danych na temat zakażeń i ich analizę.

We wszystkich szpitalach województwa pomorskiego, zgodnie z art. 14 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2021 r. poz. 2069 ze zm.) i działają powołane przez

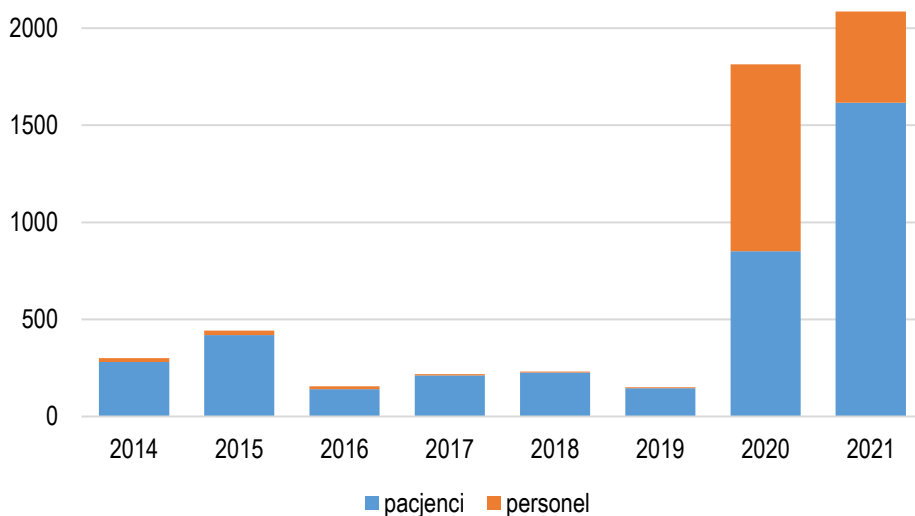
dyrektorów zespoły i komitety kontroli zakażeń szpitalnych. Do działalności zespołów kontroli zakażeń szpitalnych należy tworzenie procedur służących zmniejszeniu ryzyka zakażeń, wdrażaniu ich w praktyce szpitalnej, szkoleniu, monitorowaniu i rejestracji zakażeń i drobnoustrojów alarmowych oraz szkoleniu personelu medycznego w zakresie kontroli zakażeń zakładowych. Zespoły kontroli zakażeń szpitalnych ze wszystkich podmiotów leczniczych województwa pomorskiego współuczestniczyły w przygotowaniu rocznych raportów za 2021 rok o zakażeniach szpitalnych i patogenach alarmowych, które zostały przekazane właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym. Do zadań komitetów należy planowanie, ocena i analizowanie skuteczności realizowanego programu kontroli zakażeń szpitalnych.

W 2021 roku w podmiotach leczniczych województwa pomorskiego wystąpiły 202 ogniska epidemiczne, zgłoszone właściwym Państwowym Inspektorom Sanitarnym. Jest to o 60 ognisk epidemicznych oraz 272 pacjentów więcej w stosunku do 2020 roku. Ogniska epidemiczne obejmowały łącznie 2085 osób zakażonych, w tym 1616 pacjentów i 469 osób z personelu medycznego. Czynnikiem etiologicznym, który wywołał najwięcej ognisk był wirus SARS-CoV-2 (125 ognisk, 1249 pacjentów). Pozostałe ogniska o etiologii wirusowej to 2 ogniska norowirusowe (8 pacjentów), 1 ognisko rotawirusowe (2 pacjentów), 1 ognisko paragrypy (4 pacjentów), 1 ognisko *Herpes Simplex* typu 1 (3 pacjentów). Jeżeli chodzi o etiologię bakteryjną zachorowań w ogniskach epidemicznych w 2021 roku, czynnikiem etiologicznym, który wywołał najwięcej ognisk było *Klebsiella pneumoniae* wytwarzające beta laktamazy CPE KPC MBL - 40 ognisk (155 pacjentów), *Clostridium difficile* (22 ogniska, 140 pacjentów) *Acinetobacter baumannii* szczep CRAB 6 ognisk (41 pacjentów), *Enterococcus faecium* VRE 3 ogniska, *Citrobacter freundii* 1 ognisko (5 pacjentów).

Wykres 51. Liczba ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych województwa pomorskiego w latach 2014-2021

Wykres 52. Liczba pacjentów i personelu medycznego z zakażeniem w ogniskach epidemicznych w szpitalach województwa pomorskiego w latach 2014-2021

W przypadku każdego występującego ogniska epidemicznego, w zależności od rodzaju patogenu, specyfiki oddziały, podjęto działania przeciwepidemiczne mające na celu wygaszenie ogniska. Do działań tych należały przede wszystkim izolacja lub kohortacja pacjentów, zaostreżenie reżimu sanitarnego, ograniczenie lub wstrzymanie odwiedzin, kontrola procedur, edukacja personelu i pacjentów.

Szczepienia ochronne

Szczepienie polega na podaniu człowiekowi preparatu zawierającego antygen patogennego drobnoustroju, co wywołuje reakcję układu odpornościowego – w organizmie powstają przeciwciała oraz pamięć immunologiczna. Dzięki temu, po kontakcie z żywym drobnoustrojem chorobotwórczym, organizm może uruchomić przygotowane wcześniej mechanizmy obronne. Obowiązkowe szczepienia ochronne stanowią skuteczną i powszechnie akceptowaną społecznie metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zaś preparaty szczepionkowe są, pod względem bezpieczeństwa ich stosowania, jednymi z najlepiej przebadanych produktów leczniczych.

Obowiązek wykonywania szczepień ochronnych w Polsce wynika z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. 2021, poz. 2069 ze zm.), Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r., w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 753 ze zm.).

Główny Inspektor Sanitarny co roku opracowuje Program Szczepień Ochronnych, biorąc pod uwagę potrzeby epidemiologiczne, możliwości ekonomiczne i technologiczne wprowadzenia kolejnych preparatów szczepionkowych. Program

składa się z kalendarza szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży oraz osób narażonych w szczególny sposób na zakażenia, a także kalendarza szczepień zalecanych, niefinansowanych ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia.

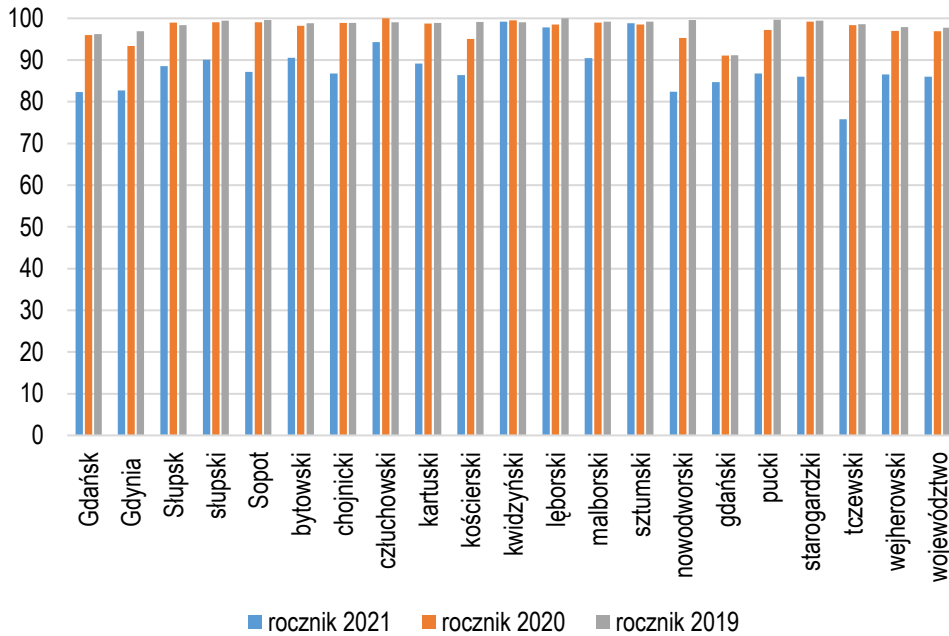
W ramach programu szczepień ochronnych (PSO) na 2021 rok, prowadzone były szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy (BCG), błonicy, krztuścowi, tężcowi (DTP), odrze, śwince, różyczce (MMR), porażeniu dziecięcemu *poliomyelitis* (IPV), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW B) oraz przeciwko zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenzae typ B* (Hib) oraz *Streptococcus pneumoniae* (szczepionka 10 - walentna). Ponadto szczepieniami obowiązkowymi objęte były dzieci z grup ryzyka narażone w sposób szczególny na zakażenie *Streptococcus pneumoniae* (szczepionka 13-walentna) i wirusem ospy wietrznej. W 2021 roku do PSO zostało wprowadzone szczepienie obowiązkowe przeciw rotawirusom.

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca zaszczepienia dzieci w 2021 roku w województwie pomorskim była ogólnie dobra. W wielu przypadkach zaobserwowano zaszczepienie populacji powyżej 95%, co zapewnia odporność populacyjną. Na poniższych wykresach został przedstawiony procent zaszczepionych dzieci z roczników przewidzianych do zaszczepienia w roku 2021. Niższy procent zaszczepienia dzieci w danym roczniku w porównaniu z rocznikiem poprzednim wynika z faktu, że dzieci urodzone pod koniec danego roku są szczepione w roku następnym. Ideałem byłoby zaszczepienie 100 % dzieci z rocznika starszego niż podlegający szczepieniom. W roku 2021, podobnie jak w roku poprzednim, na poziom uodpornienia dzieci istotny wpływ miała pandemia SARS-CoV-2. W przypadku większości szczepień zauważalny był spadek wyszczepialności, wyjątkiem były szczepienia przeciw grypie, gdzie zaobserwowano znaczący wzrost liczby osób zaszczepionych.

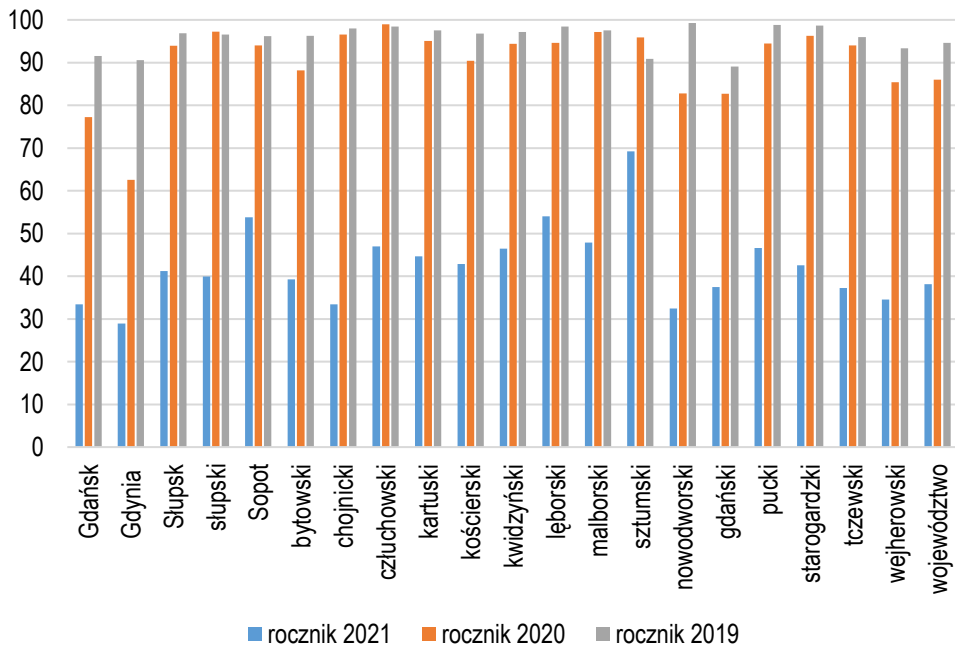
Szczepienie przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B)

Szczepienie podstawowe w 2021 roku składało się z trzech dawek (w pierwszej dobie życia, w 2 i 7 miesiącu życia). W przypadku szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B uznaje się, że odporność powstała po otrzymaniu szczepienia podstawowego jest wysoka i nie ma potrzeby wykonywania szczepień przypominających.

Wykres 53. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2021, 2020, 2019 przeciwko WZW B w województwie pomorskim – szczepienie pierwotne

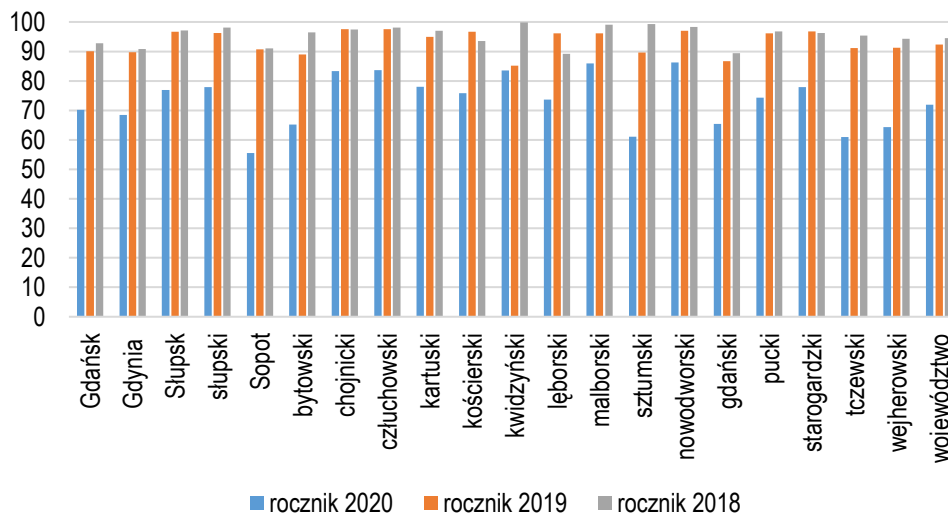
Wykres 54. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2021, 2020, 2019 przeciwko WZW B w województwie pomorskim – szczepienie podstawowe

Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce

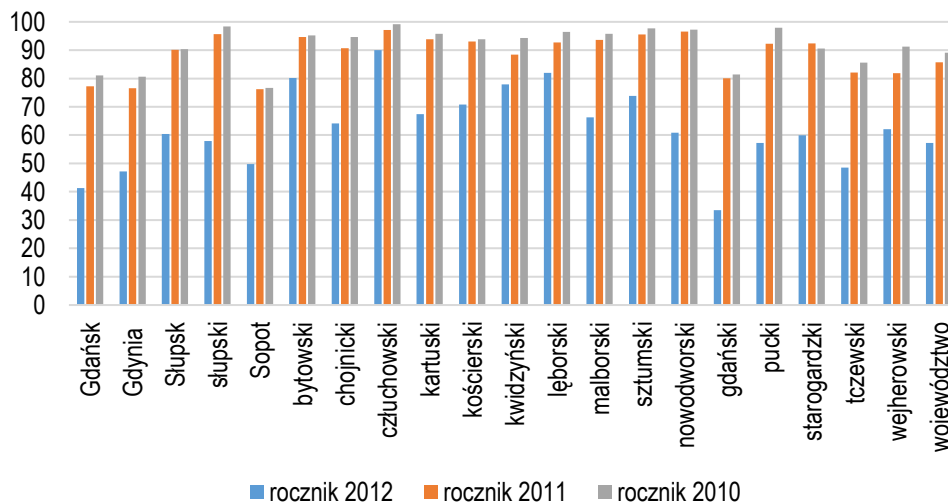
Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce w 2021 roku realizowane było szczepionką skojarzoną. Szczepienie podstawowe (1 dawka) zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wykonywane było w drugim roku życia dziecka.

Wykres 55. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019, 2018 przeciwko odrze, śwince i różyczce – szczepienie podstawowe

Dla uzyskania pełnego uodpornienia podawano dzieciom dawkę przypominającą szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce w 10 roku życia (od 2019 roku dawkę przypominającą podaje się w 6 roku życia, z wyjątkiem dzieci starszych, które otrzymują dawkę przypominającą w 10 roku życia).

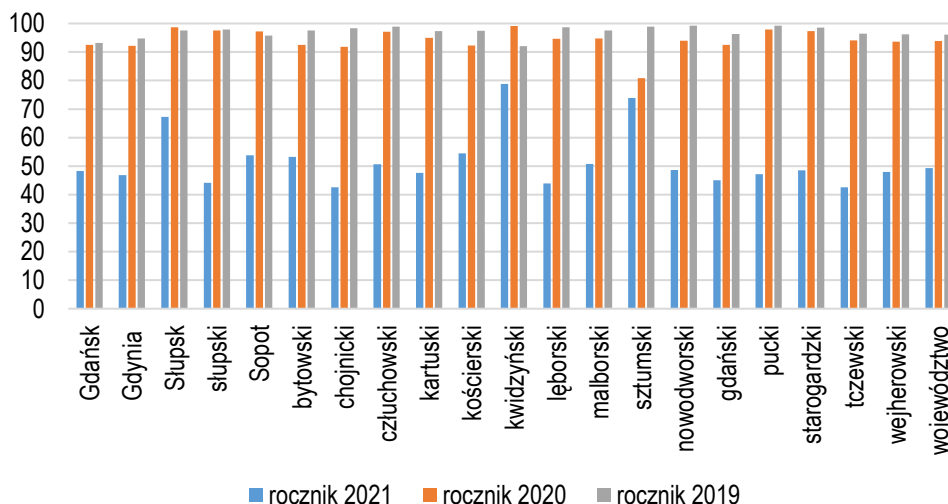
Wykres 56. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2012, 2011 i 2010 na odrę, świnkę i różyczkę w województwie pomorskim - szczepienie przypominające

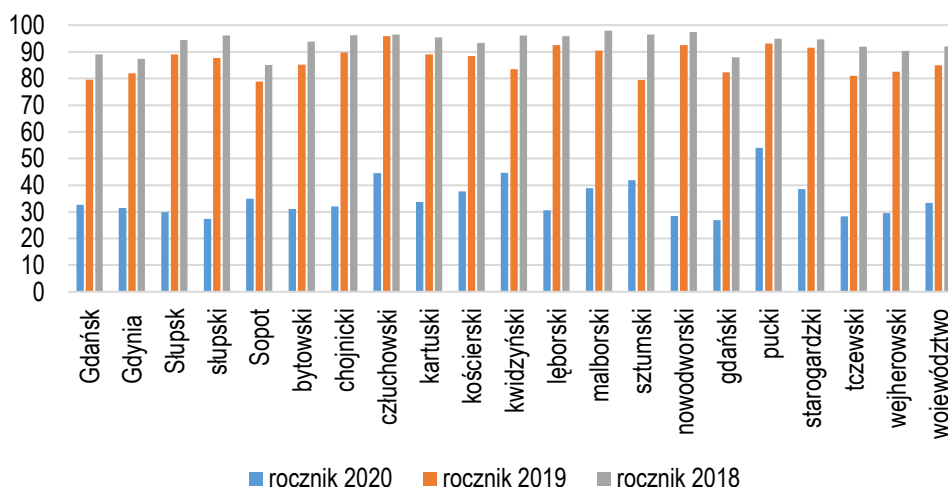
Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae* typ B

W przypadku szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae*, szczepienie podstawowe składa się z 4 dawek szczepionki podawanych w pierwszym (I dawka – 2 miesiąc życia, II dawka – 3, 4 miesiąc życia, III dawka - 5, 6 miesiąc życia) oraz drugim roku życia.

Wykres 57. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2021, 2020 i 2019 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim - szczepienie pierwotne

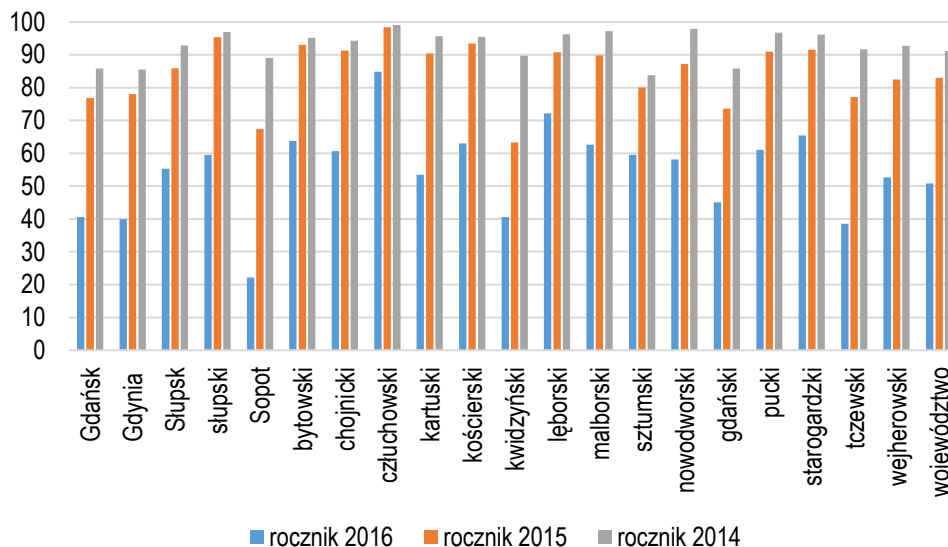
Wykres 58. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019 i 2018 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim - szczepienie podstawowe

Aby uzyskać odpowiednią odporność u dzieci stosuje się dawki przypominające przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi oraz poliomyelitis w szóstym roku życia. Do szczepień dzieci w szóstym roku życia stosowane są preparaty

z acelularnym komponentem krztuśca (tego typu szczepionki przeznaczone są także do szczepień dzieci w pierwszym i drugim roku życia z przeciwskazaniem do szczepienia preparatem pełnokomórkowym).

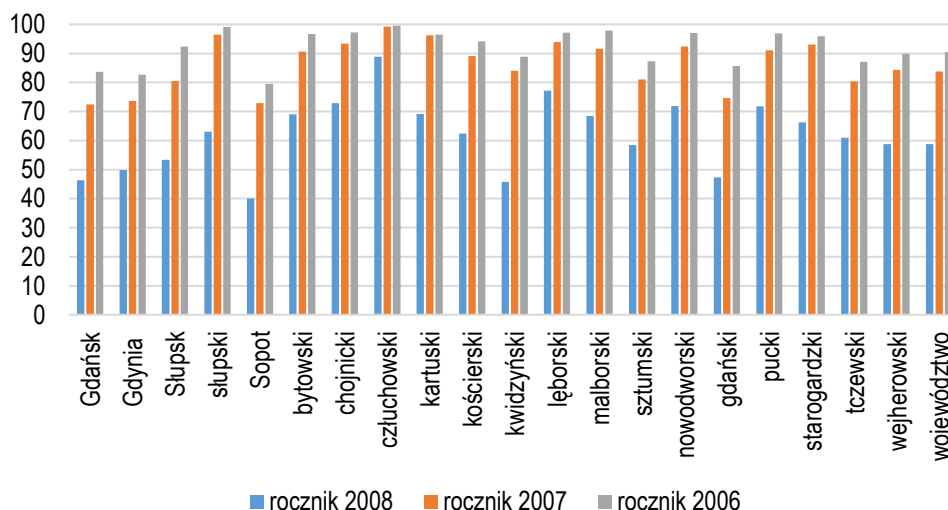
Wykres 59. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2016, 2015 i 2014 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim – szczepienie I przypominające

Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia

W 14 roku życia podawano młodzieży II dawkę przypominającą szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi.

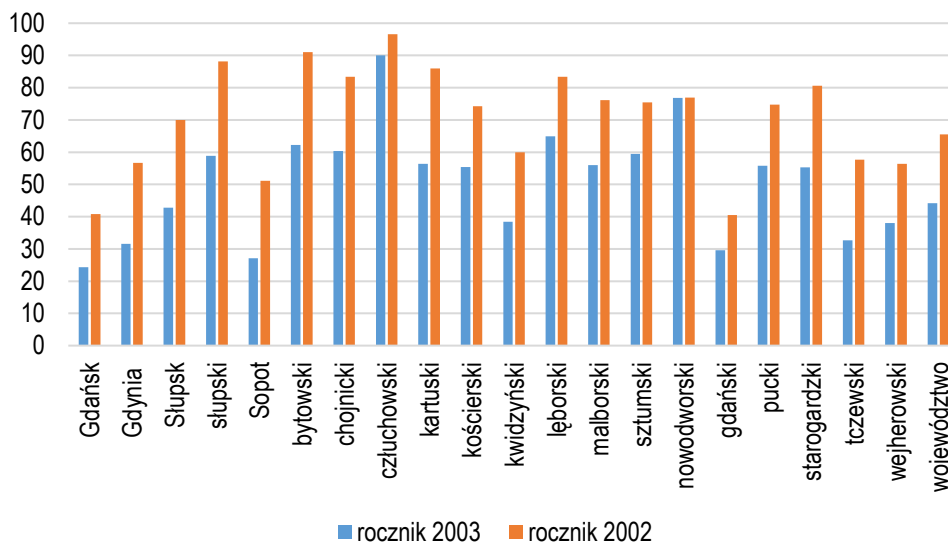
Wykres 60. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2008, 2007 i 2006 przeciwko błonicy i tężcowi w województwie pomorskim- szczepienie II przypominające

Szczepienie przeciwko błonicy i tężcowi w 19 roku życia

W 19 roku życia zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych podawana była młodzieży III dawka przypominająca szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi.

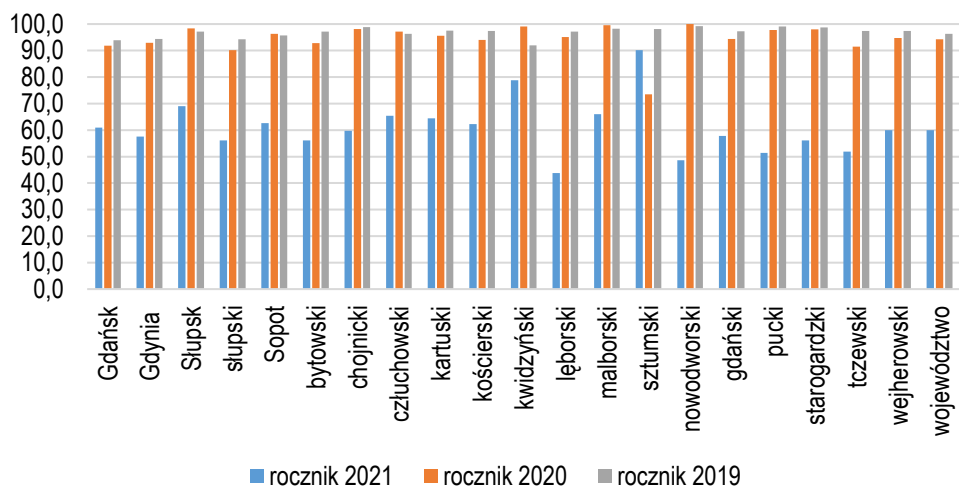
Wykres 61. Stan zaszczepienia młodzieży z roczników 2003 i 2002 przeciwko błonicy i tężcowi w województwie pomorskim – szczepienie III przypominające

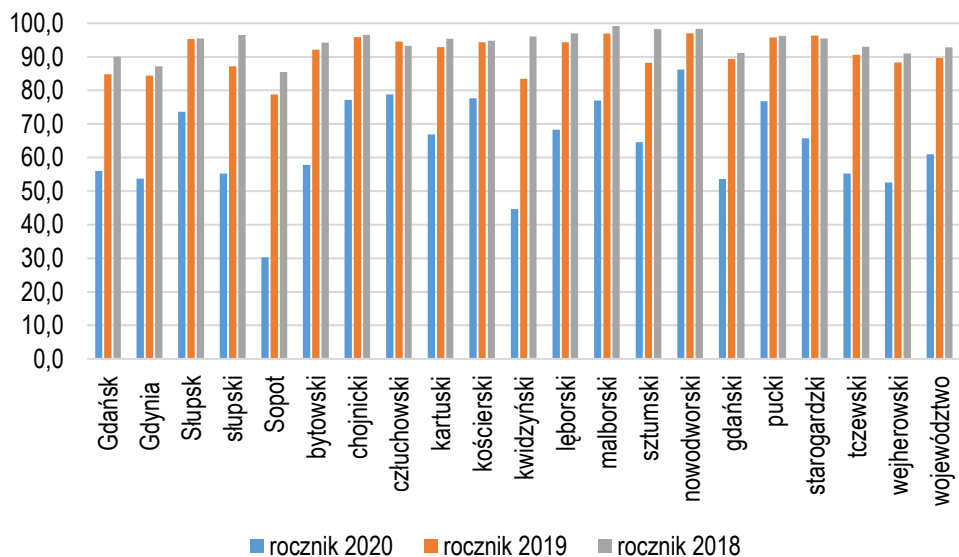
Szczepienie przeciw *Streptococcus pneumoniae* (pneumokokom)

Dla dzieci urodzonych po 31.12.2016 roku szczepienia przeciw pneumokokom zostały ujęte w Programie Szczepień jako obowiązkowe. Jednocześnie w 2021 roku Ministerstwo Zdrowia finansowało szczepienia przeciwko pneumokokom dla dzieci od 2 miesiąca życia do 5 lat z grupy szczególnego ryzyka (tj. po przeszczepie szpiku lub przed i po przeszczepie narządów wewnętrznych, zakażonych wirusem HIV, po wszczepieniu implantu ślimakowego, po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego, dzieci z dysfunkcją śledziony, z przewlekłą chorobą serca, chorobą płuc (w tym astmą oskrzelową) czy przewlekłą chorobą nerek, dzieci ze schorzeniami immunologiczno-hematologicznymi, z chorobami metabolicznymi np. z cukrzycą). Szczepienie było także bezpłatne dla dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 12 miesiąca życia, które urodziły się przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzonych z masą urodzeniową poniżej 2500 g.

Wykres 62. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2021, 2020 oraz 2019 w województwie pomorskim przeciwko *Streptococcus pneumoniae* (w ramach szczepień obowiązkowych) – szczepienie pierwotne

Wykres 63. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019 oraz 2018 w województwie pomorskim przeciwko *Streptococcus pneumoniae* (w ramach szczepień obowiązkowych) – szczepienie podstawowe

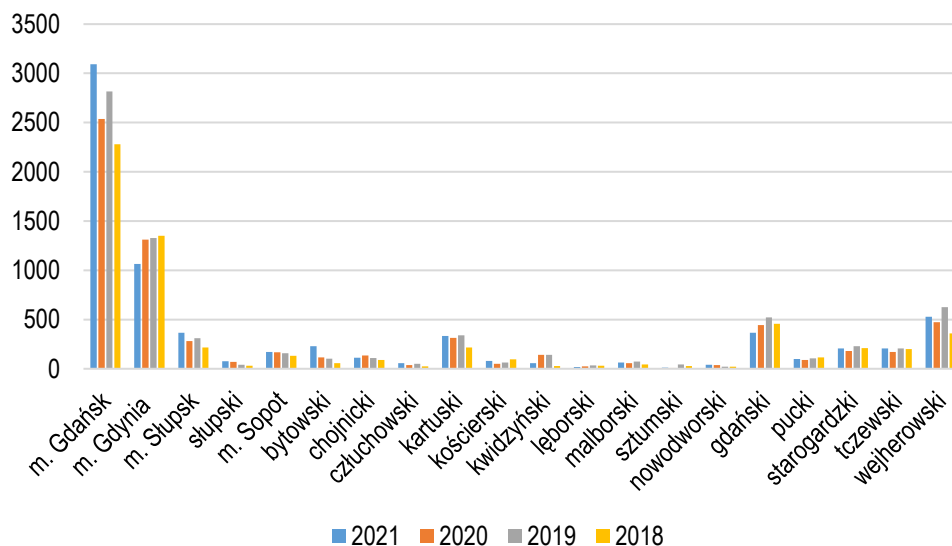

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2021 roku, było refundowane dla dzieci do lat 12, które znajdowały się w grupie ryzyka. Obowiązek szczepienia obejmował dzieci z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, zakażone HIV, przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią, do ukończenia 12 roku życia z otoczenia osób wyżej wymienionych,

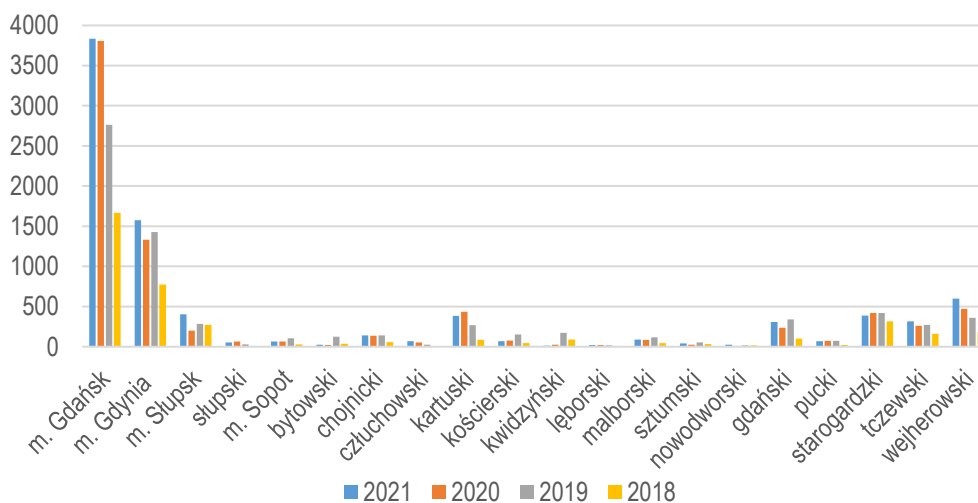
które nie chorowały na ospę wietrzną, dzieci przebywających w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych. Dla pozostałych dzieci, szczepienie było zalecane.

Wykres 64. Liczba dzieci szczepionych przeciwko ospie wietrznej w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2018-2021

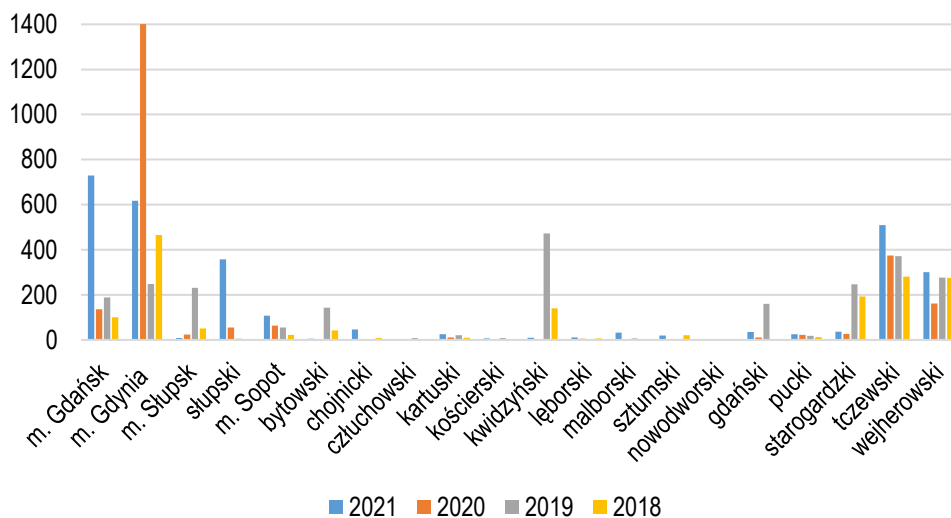

Szczepienia zalecane

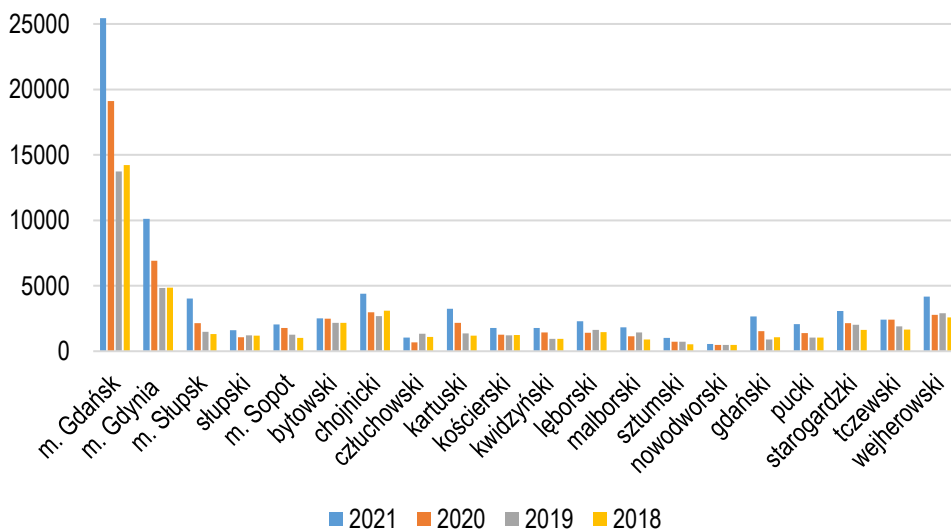
Wykres 65. Liczba dzieci szczepionych przeciwko meningokokom w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2018-2021

Wykres 66. Liczba osób szczepionych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2018-2021

Wykres 67. Liczba osób szczepionych przeciw grypie w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2018-2021

Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) w 2021 roku

W roku 2021 do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zgłoszono 1288 niepożądanych odczynów poszczepiennych z terenu województwa pomorskiego, tj. o 1009 więcej w stosunku do roku poprzedniego. Bardzo wyraźny wzrost liczby przypadków związany był z akcją szczepień przeciw COVID-19 – 1086 NOP, w tym 21 NOP ciężkich, 161 NOP poważnych i 904 przypadki NOP łagodnych. Wśród NOP po pozostałych szczepieniach odnotowano 176 przypadków łagodnych, 25 przypadków poważnych oraz 1 przypadek ciężki (po szczepionce MMR). Analiza niepożądanych odczynów poszczepiennych, zarejestrowanych w 2021 roku, Oddział Przeciwepidemiczny

wykazała, że największy udział stanowiły NOP-y powstałe wskutek zaszczepienia preparatem szczepionkowym przeciwko COVID-19, gruźlicy oraz błonicy, tężcowi i krztuścowi. W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego zgłoszono 3 przypadki zgonu związanego z wykonywaniem szczepień ochronnych, każdorazowo po szczepieniu przeciw COVID-19.

Problem uchylania się od ustawowego obowiązku szczepień w województwie pomorskim w 2021 roku

W ostatnich latach w województwie pomorskim, podobnie jak na terenie całego kraju, obserwuje się narastanie tendencji unikania wykonywania obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Sytuacja ta jest przede wszystkim efektem propagowania pseudonaukowych hipotez przyczyniania się szczepień do rozwoju niektórych chorób, przede wszystkim autyzmu. Pomimo, iż doniesienia te okazały się fałszywe, co udowodniono i zweryfikowano w oparciu o badania naukowe, to jednak poglądy antyszczepionkowe są coraz częściej artykułowane przez różne grupy społeczne, niezależnie od stopnia wykształcenia, czy też statusu materialnego. Wśród innych powodów unikania wykonywania obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych wymienić również należy odrębność kulturową, religijną lub etniczną, wpływy środowisk propagujących medycynę alternatywną oraz coraz bardziej popularne prowadzenie stylu życia „w zgodzie z naturą”. Tendencje te, prowadzą do zmniejszania się odsetka osób uodpornionych w społeczeństwie, co pociąga za sobą obniżenie tzw. „odporności zbiorowskiej”, chroniącej przed zakażeniem nie tylko szczepionych, ale też osoby, które z powodów przeciwwskazań zdrowotnych nie mogły być poddane szczepieniu. U nieszczepionych dzieci zachorowanie na chorobę zakaźną może mieć poważny przebieg, w sposób znaczący zwiększa się też ryzyko powikłań. Dziecko z objawami choroby zakaźnej może stanowić zagrożenie dla osób z najbliższego otoczenia, w tym zwłaszcza dla osób starszych czy z obniżoną odpornością.

W 2021 roku, w województwie pomorskim 5026 dzieci nie zostało zaszczepionych z powodu uchylania się rodziców od ustawowego obowiązku szczepień (stan na koniec grudnia 2021 roku). W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2020 roku (4423 niezaszczepionych dzieci) liczba ta wzrosła. Do puli osób niezaszczepionych należy doliczyć osoby w 19-tym roku życia, podlegające Programowi Szczepień Ochronnych i nieposiadające przeciwwskazań lekarskich do szczepień. W roku 2021 osób takich było w naszym województwie 60.

W województwie pomorskim, w 2021 roku odnotowano 6845 osób odmawiających zaszczepienia dzieci (rodzice/opiekunowie prawni). W stosunku do roku 2020 liczba ta wzrosła o 866 rodziców nieszczepiających dzieci zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, działając w ramach swoich ustawowych obowiązków, systematycznie weryfikuje informacje uzyskiwane od personelu medycznego o niezaszczepieniu dzieci zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień, przeprowadzając kontrole punktów szczepień.

Rosnąca liczba przeciwników szczepień nie wpłynęła dotychczas znacząco na zmianę procentowej wyszczepialności dzieci w województwie pomorskim, a tym samym na stan bezpieczeństwa epidemicznego naszego regionu w zakresie chorób zakaźnych, ale jeśli trend antyszczepionkowy nie zostanie zatrzymany, to wkrótce mieszkańcy województwa mogą zacząć odczuwać negatywne skutki tego zjawiska. Specjaliści twierdzą jednoznacznie, że jeżeli liczba unikających szczepień osiągnie poziom rzędu 1-2% populacji (lub więcej w zależności od rodzaju choroby zakaźnej), mogą zacząć pojawiać się lokalne ogniska epidemii chorób zakaźnych. Zachorowania obejmą przede wszystkim dzieci nieuodpornione, w tym dzieci niezaszczepione z powodu przeciwwskazań i trudności w ustaleniu indywidualnego harmonogramu szczepień, oraz osoby, które pomimo szczepień nie wykształciły odpowiedniego poziomu przeciwciał ochronnych.

ODDZIAŁ HIGIENY ŚRODOWISKA

Ocena urządzeń wodociągowych

Na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2021 znajdowało się 925 urządzeń dostarczających wodę:

a) 722 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę w tym:

- 439 wodociągów o wydajności ≤ 100 m³/dobę,
- 243 wodociągi o wydajności 101 – 1000 m³/dobę,
- 37 wodociągów o wydajności 1001 – 10000 m³/dobę,
- 3 wodociągi o wydajności 10001 – 100000 m³/dobę.

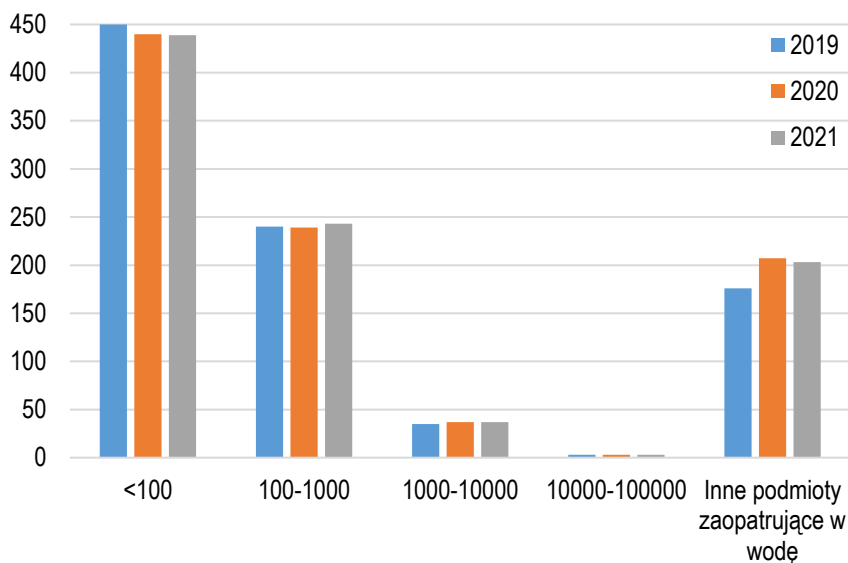
b) 203 (w tym skontrolowanych 201) inne podmioty zaopatrujące w wodę wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym wykorzystujących wodę.

Wszystkie miasta i wsie województwa pomorskiego zaopatrywane są w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Podstawę zaopatrzenia w wodę stanowią wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, które oparte są na wodach wglębnych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

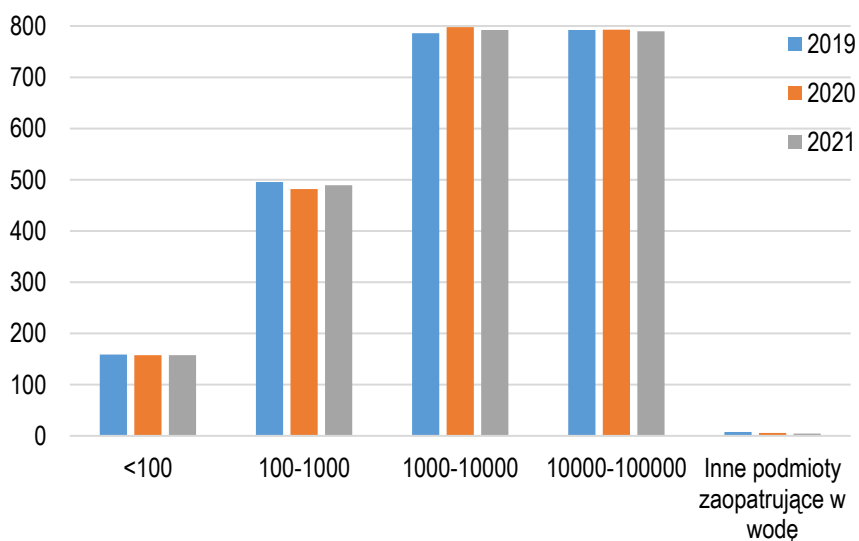
- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska,
- ujęcie drenażowe „Pręgowo” – wodociąg centralny m. Gdańska,
- ujęcie drenażowe „Nowe Sarnie Wzgórze” – wodociąg publiczny w Sopocie.

W 2021 roku właściwi Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w oparciu o sprawozdania z badań przeprowadzanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak i sprawozdania z badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym wydali łącznie 904 okresowe oceny przydatności wody do spożycia, które obejmowały m. in. informację o działaniach naprawczych prowadzonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody wraz ze wskazaniem ich wpływu na zdrowie konsumentów.

Wykres 1. Ogólna liczba wodociągów w latach 2019-2021

Wykres 2. Ogólna liczba ludności zaopatrywana w wodę wodociągową w latach 2019-2021

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi we wszystkich nadzorowanych wodociągach odpowiada wymaganiom sanitarnym. Prowadzona przez przedsiębiorstwa systematyczna kontrola wewnętrzna, jak również większa świadomość producentów w tym zakresie, skutecznie wpłynęła na poprawę jakości wody w województwie. Około 2,229 mln ludności w województwie pomorskim, zaopatrywana jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, natomiast 4,408 tys. z innych podmiotów zaopatrujących w wodę. Jedynie jakość wody w wodociągu Kętrzyno pow. wejherowski, gm. Linia nie odpowiadała wymaganiom z uwagi na ponadnormatywną liczbę bakterii coli.

Charakterystyka zaopatrzenia w wodę w powiatach województwa pomorskiego w 2021 roku

Tabela 1. Liczba wodociągów w poszczególnych powiatach

Nazwa powiatu	Liczba wodociągów w ewidencji w 2021 roku (skontrolowanych)	Liczba wodociągów odpowiadających wymaganiom	Liczba ludności zaopatrywana w wodę odpowiadająca wymaganiom [tys.]	Liczba ludności zaopatrywana w wodę nie odpowiadająca wymaganiom [tys.]
bytowski	90/89	89	74,544	0,000
chojnicki	25/25	25	92,358	0,000
człuchowski	71/71	71	48,040	0,000
gdański	55/55	55	111,445	0,000
m. Gdańsk	19/18	18	470,836	0,000
m. Gdynia	8/8	8	227,896	0,000
kartuski	87/87	87	128,829	0,000
kościerski	64/64	64	66,264	0,000
kwidzyński	15/15	15	79,014	0,000
łęborski	62/62	62	62,505	0,000
malborski	9/9	9	65,451	0,000
nowodworski	8/8	8	33,824	0,000
pucki	36/36	36	84,165	0,000
śląpski	172/172	172	71,423	0,000
m. Słupsk	6/6	6	89,780	0,000
starogardzki	61/61	61	112,148	0,000
sztumski	29/29	29	40,857	0,000
m. Sopot	2/2	2	31,268	0,000
tczewski	38/38	38	111,982	0,000
wejherowski	68/68	67	211,027	0,260

Wykaz przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych odpowiedzialnych za zaopatrzenie w wodę na terenie województwa pomorskiego

Powiat bytowski

- Gmina Borzytuchom, ul. Zwycięstwa 56, 77-141 Borzytuchom,
- Gmina Kołczygłowy, ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy,
- Gmina Lipnica, ul. Józefa Słomińskiego 19, 77-130 Lipnica,
- Gmina Parchowo, ul. Krótka 2, 77-124 Parchowo,
- Gmina Studzienice, ul. Kaszubska 9, 77-143 Studzienice,
- Konserwacja Wodociągu i Sprzedaż Wody Jan Wirkus, Ciemno nr 23, 77-133 Tuchomie,

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Dariusz Kuik Studziński, ul. Buczka 7, 77-133 Tuchomie,
- Wodociągi Miejskie Bytów Spółka z o.o., ul. A. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Czarna Dąbrówka, ul. Cicha 3, 77-116 Czarna Dąbrówka,
- Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie, ul. Pomorska 75, 77-235 Trzebielino,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miastku Spółka z o.o., ul. Mickiewicza 3, 77-200 Miastko,

Powiat chojnicki

- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o., ul. Szkolna 7, 89-606 Konarzyny,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Drzymały 14, 89-600 Chojnice,
- Miejskie Wodociągi sp. z o.o. Plac Piastowski 27a, 89-600 Chojnice,
- Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Bolta 10, 89-632 Brusy,
- Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. ul. Kilińskiego 15, 89-650 Czersk,

Powiat człuchowski

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Sobieskiego 11, 77-300 Człuchów,
- Przedsiębiorstwo Wodno - Kanalizacyjne Sp. z o.o., Al. Zwycięzców 1c, 77-330 Czarne,
- Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Człuchowska 26, 77-320 Przechlewo,
- Zakład Gospodarki Komunalnej przy Urzędzie Gminy, ul. Plantowa 28, 77-300 Człuchów,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzeczenicy Sp. z o.o., ul. Człuchowska 11, 77-304 Rzeczenica,
- Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Zielona 2, 77-220 Koczała,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Traugutta 2, 77-310 Debrzno,

Powiat gdański

- Aqua Cedry Sp. z o.o. ul. Osadników Wojskowych 7, 83-020 Cedry Wielkie,
- Eco Probe Sp. z o.o. ul. Pomorska 1, 83-032 Pszczółki,
- Ecol-Unicon Sp. z o.o. ul. Równa 2, 80-067 Gdańsk,
- Eksploatator Sp. z o.o., Rotmanka, ul. Sportowa 25, 83-010 Straszyn,
- Gmina Przywidz, ul. Gdańska 7, 83-047 Przywidz,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WIK” Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 1, 83-000 Pruszcz Gdański,
- Reknica Sp. z o.o. ul. Leśna 12, 83-050 Kolbudy,
- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Gdańska 12, 83-034 Trąbki Wielkie,

Powiat kartuski

- "Radbur" Sp. z o.o. ul. Spółdzielców 1 83-314 Somonino,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Plac Troyana 2 83-333 Chmielno,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Jana III Sobieskiego 31, 83-322 Stężyca,
- Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o. Sławki 1A, 83-314 Somonino,
- Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Mściwoja II 4, 83-300 Kartuzy,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Ul. Kartuska 12, 83-340 Sierakowice,
- Spółka Komunalna Żukowo Sp. z o.o. ul. Pod Otomino 44, 83-330 Żukowo,
- Wójt Gminy Przdokowo ul. Kartuska 21 83-304 Przdokowo,

Powiat kościerski

- Gmina Dziemiany, ul. 8 Marca 3, 83-425 Dziemiany,
- Gmina Karsin, ul. Długa 222, 83-440 Karsin,
- Gmina Lipusz, ul. Wybickiego 27, 83-424 Lipusz,
- Gmina Nowa Karczma, ul. Kościerska 9, 83-404 Nowa Karczma,
- Komunalny Zakład Budżetowy w Starej Kiszewie, ul. 6 Marca 2b, 83-430 Stara Kiszewa,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o., ul. Strzelecka 30A, 83-400 Kościerzyna,
- Samorządowy Zakład Budżetowy w Orlu, Orle 36, 83-420 Liniewo,
- Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna, Stare Nadleśnictwo 5, 83-400 Kościerzyna,
- Zakład Porcelany Stołowej "Lubiana" S.A. ul. Zakładowa 1, 83-407 Łubiana,

Powiat kwidziński

- Gmina Ryjewo ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” sp. z o.o. ul. Kwidzińska 15, 82-550 Prabuty,
- Przedsiębiorstwo Wodociągowe - Kanalizacyjne Sp. z o.o. w Kwidzynie, ul. Sportowa 1, 82-500 Kwidzyn,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Gardei ul. Kwidzińska 27, 82-520 Gardeja,
- Zakład Usług Wielobranżowych Tadeusz Kawka ul. Grudziądzka 13, 82-522 Sadlinki,

Powiat malborski

- Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański,

- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej, ul. Ludwika Solskiego 1, 82-200 Malbork,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Główna 5, 82-213 Miłoradz,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Bolesława Chrobrego 31, 82-200 Malbork,

Powiat nowodworski

- Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.; ul. Przyjaźni 1; 82-120 Krynica Morska,

Powiat pucki

- EKOHEL Sp. z o.o., ul. Kuracyjna 3, 84-150 Hel,
- Gmina Puck, ul. 10 Lutego 29, 84-100 Puck,
- Krokowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Żarnowiec 76, 84-110 Krokowa,
- Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „EKOWIK” Sp. z o.o. ul. Droga Chłapowska 21, 84-120 Władysławowo,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO” Sp. z o.o., ul. Chrzanowskiego 44, 81-198 Kosakowo,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "PEWIK" Sp. z o.o., ul. Witomińska 29, 81-963 Gdynia,
- Pucka Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. ul. Pucka 24, 84-122 Błądzikowo,

Powiat słupski

- Farm Frites Poland Dwa Usługi Sp. z o.o., Bobrowniki 19, 76-231 Damnica,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Kępice Sp. z o.o., ul. T. Bielaka 8, 77-230 Kępice,
- Urząd Gminy Smołdzino ul. Tadeusza Kościuszki 3; 76-214 Smołdzino,
- Wodociągi Ustka, Sp. z o.o., ul. Ogrodowa 14, 76-270 Ustka,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Damnicy, ul. Strażacka 3, 76-231 Damnica,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Dębnicy Kaszubskiej Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 1, 76-248 Dębica Kaszubska,
- Zakład Usług Publicznych w Główczycach Sp. z o.o., ul. Słupska 21, 76-220 Główczyce,
- Zakład Usług Publicznych Z.B. ul. Głuszyńska 10; 76-230 Potęgowo,

Powiat starogardzki

- Gminne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. ul. Polna 33, 83-250 Skarszewy,
- Gminny Zakład Usług Komunalnych ul. Szkolna 3, 83-211 Jabłowo,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej Zakład Budżetowy ul. Mickiewicza 7, 83-262 Czarna Woda,

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Kaliska Sp. z o.o. ul. Nowowiejska 2, 83-260 Kaliska
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "Star-Wik" ul. Lubichowska 128, 83-200 Starogard Gdański,
- Stowarzyszenie na Rzecz Zaopatrzenia w Wodę i Rozwoju Wsi ul. 3 Maja 32, 83-243 Szlachta,
- Zakład Gospodarki Miejskiej ul. Spacerowa 13, 83-220 Skórcz,
- Zakład Komunalny Gminy Zblewo ul. Pinczyńska 40, 83-210 Zblewo,

Powiat sztumski

- Gmina Mikołajki Pomorskie, ul. Dzierżgońska 2, 82-433 Mikołajki Pomorskie,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Dzierżgoniu, Stary Dzierżgoń 54, 82-450 Stary Dzierżgoń,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sztumie, ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum,
- Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Słowackiego 24, 82-440 Dzierżgoń,
- Usługi Ogólnobudowlane Instalatorstwo Wod.-Kan.-C.O.-Gaz i Transport Z. Kaszubowski, Waplewo Wielkie 18a, 82-410 Stary Targ,

Powiat tczewski

- „GTKOM” Sp. z o.o., ul. Rokicka 14, 83-110 Tczew
- „Inwest- Kom” Sp. z o. o. w Gniewie, ul. Wiślana 6, 83-140 Gniew,
- „Pelkom” Sp. z o. o. ul. Starogardzka 12, 83-130 Pelplin,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Subkowach, ul. Wodna 2, 83-120 Subkowy
- Urząd Gminy w Morzeszczynie, ul. Kociewska 12, 83-132 Morzeszczyn,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew,

Powiat wejherowski

- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp. z o.o., ul. Szkolna 5, 84-217 Szemud,
- Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., Kostkowo, ul. Wejherowska 24, 84-250 Gniewino,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia,
- Spółdzielnia Mieszaniowa "Bożepole", ul. Osiedlowa 28, 84-214 Bożepole Wielkie,

Powiat m. Gdańsk

- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,

Powiat m. Gdynia

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Witomińska 21, 81-311 Gdynia,

Powiat m. Słupsk

- Wodociągi Słupsk Sp. z o.o. ul. E. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk,
- Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. ul. Szczecińska 86; 76-200 Słupsk,

Powiat m. Sopot

- Aqua – Sopot Sp.z o.o., ul. Polna 66-68, 81-740 Sopot
- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,

Zgody na odstępstwo

W roku 2021, do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, nie wpłynęły żadne wnioski o udzielenie zgody na odstępstwo od ponadnormatywnych wartości parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jakość wody w wodociągu Miłoradz gm. Miłoradz (powiat malborski), w którym do 30.04.2021 roku obowiązywała druga zgoda na odstępstwo w wodzie z uwagi na ponadnormatywną zawartość fluorków, odpowiada wymaganiom sanitarnym w tym zakresie.

Wykaz laboratoriów o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa pomorskiego

Tabela 2. Zatwierdzone laboratoria w województwie pomorskim

Nazwa i adres organizacji macierzystej	Nazwa i adres laboratorium	Nr certyfikatu akredytacji/ Data ważności akredytacji
Powiat bytowski		
Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów	Laboratorium Wodociągów Miejskich Bytów Sp. z o.o. w Bytowie, ul. Mickiewicza 1	AB 1262 30.05.2023 r.
Powiat chojnicki		
Miejskie Wodociągi Sp. z o.o. Plac Piastowski 27 a, 89-600 Chojnice	Laboratorium Miejskich Wodociągów Sp. z o.o. w Chojnicach, Plac Piastowski 27 a	AB 1610 29.04.2024 r.
Powiat m. Gdańsk		
Instytut Morski w Gdańsku Zakład Ochrony Środowiska ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk	Instytut Morski w Gdańsku Zakład Ochrony Środowiska, ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk	AB 646 31.08.2025 r.

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	AB 474 16.12.2023 r.
Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	Laboratorium Centralne Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46,80-858 Gdańsk	AB 216 28.11.2025 r.
Powiat m. Gdynia		
J.S. Hamilton Poland Sp. z o.o. ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	J.S. Hamilton Poland Sp. z o.o., ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	AB 079 31.05.2022 r.
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. Z o.o. w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	Laboratorium Wody i Ścieków PEWIK w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	AB 697 06.04.2026 r.
Powiat kościerski		
Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologicznej z Bankiem Krwi w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna	Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologicznej z Bankiem Krwi w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna	brak
Powiat malborski		
Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o. ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański	Laboratorium Badania Wody w Ząbrowie 82-220 Stare Pole	AB 925 16.07.2024 r.
Eurofins Polska Sp. z o. o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork	Eurofins Polska Sp. z o. o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork	AB 1334 28.04.2024 r.
Powiat m. Słupsk		
Wodociągi Słupsk, Sp. z o.o., ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk	Laboratorium Badania Wody i Ścieków, ul. Westerplatte 54 B, 76-200 Słupsk	AB 1079 10.08.2025 r.
Powiat tczewski		
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew	Laboratorium Badania Wody i Ścieków ul. Czatkowska 8, 83-100 Tczew	AB 813 10.09.2023 r.

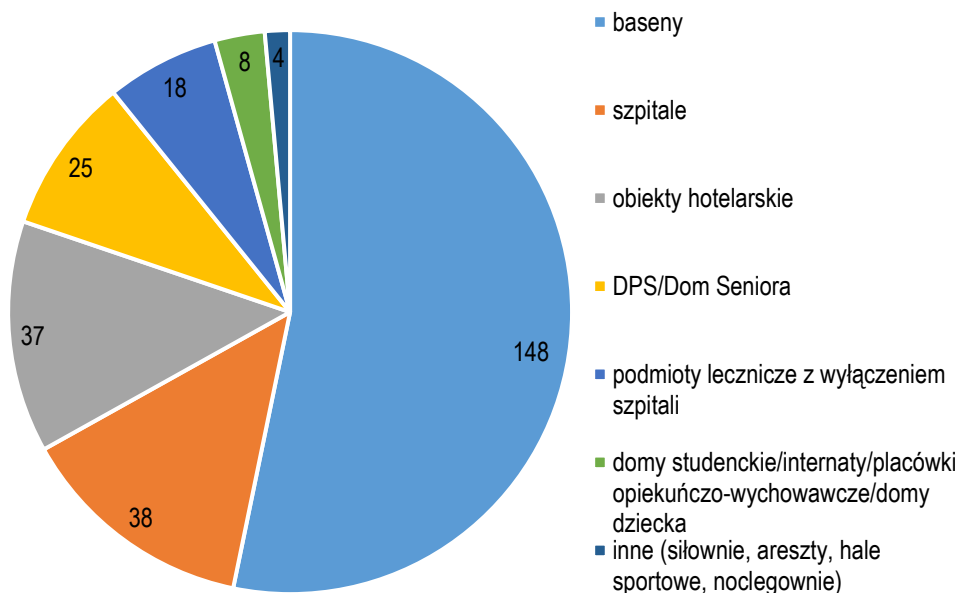
Powiat wejherowski		
COVER Krystyna Pawlak ul. Sikorskiego 108a, 84 -200 Wejherowo	COVER Krystyna Pawlak ul. Tartaczna 4, 84 -200 Wejherowo	AB 911 11.05.2024 r.

Szczegółowy zakres badań wykonywanych w ww. laboratoriach znajduje się na stronie www.gov.pl/web/wsse-gdansk

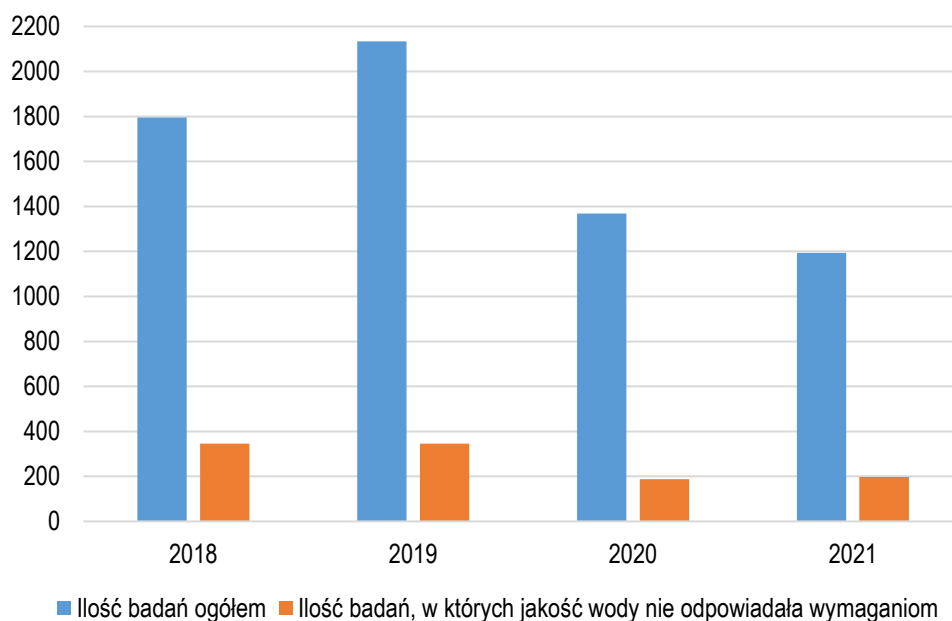
Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju *Legionella sp.* w nadzorowanych obiektach

W 2021 roku skontrolowano jakość ciepłej wody użytkowej łącznie w 278 obiektach. W 198 próbkach, na 1194 pobrane stwierdzono obecność bakterii *Legionella sp.* w liczbie przekraczającej 100 jtk/100 ml. W celu poprawy jakości wody, Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali łącznie 36 decyzji nakazujących poprawę jakości ciepłej wody użytkowej, w tym 6 przedłużających termin wykonania nakazów decyzji.

Wykres 3. Liczba obiektów, w których przeprowadzono badania w kierunku *Legionella sp.* w 2021 roku

Wykres 4. Liczba badań Legionella sp. w latach 2018-2021

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Ustępy publiczne

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 196 ustępów publicznych, w tym 120 stałych i 76 tymczasowych. Skontrolowano 58 szaletów zewidencjonowanych. Prowadzono również kontrole sanitarne szaletów publicznych oraz kontrole ustępów ogólnodostępnych nie objętych ewidencją, zlokalizowanych w marketach, kinach itp. oraz kabiny Toy – Toy.

Tabela 3. Ustępy publiczne

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych		
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota	
Ustępy publiczne ogółem	196	58	96	60	0	0	0	
Stale	skanalizowane	119	42	59	44	0	0	0
	nieskanalizowane	1	1	1	1	0	0	0

Tymczasowe	Skanalizowane	64	12	28	13	0	0	0
	Nieskanalizowane	12	3	8	2	0	0	0

W 2021 roku do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpłynęły 4 interwencje dotyczące złego stanu higieniczno-sanitarnego toalet, 2 z nich dotyczyły ustępów nie objętych ewidencją. Kontrole sanitarne potwierdziły nieprawidłowości sanitarne tylko w 1 przypadku. W obiekcie, w którym stwierdzono nieprawidłowości nałożono mandat karny na kwotę 150 zł i wydano 1 decyzję ustalającą opłatę na kwotę 180 zł, a także wydano zalecenia.

Pływalnie

W 2021 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 150 pływalni krytych, w tym 5 parków wodnych, 53 pływalnie odkryte oraz 14 pływalni mieszanych (kryto-odkryte). Zarządcy pływalni, w myśl § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016), zobowiązani byli do dokonywania oceny spełnienia wymagań jakości wody na pływalni. W 2021 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały łącznie 176 ocen jakości wody na pływalniach:

- 161 ocen pozytywnych (dla 108 pływalni krytych, dla 39 pływalni odkrytych, dla 14 pływalni mieszanych),
- 15 ocen negatywnych (dla 8 pływalni krytych, dla 6 pływalni odkrytych, dla 1 pływalni mieszanej).

Analiza wyników kontroli w zakresie wykonywania powyższej oceny, wykazała:

- zarządzający 10 pływalniami krytymi i 10 pływalniami odkrytymi nie posiadali ustalonych z właściwym Państwowym Inspektorem Sanitarnym harmonogramów pobierania próbek wody,
- w 18 pływalniach zakres badań jakości wody nie był zgodny z ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia,
- w 34 pływalniach częstotliwość badań jakości wody nie była zgodna z ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia,
- w 20 pływalniach stwierdzono, iż zarządzający pływalnią nie dokumentowali bieżących obserwacji wody na pływalni,
- w 24 przypadkach stwierdzono brak systematycznego udokumentowanego nadzoru zarządzających pływalnią nad pracą urządzeń oraz rejestrowaniem wyników pomiaru jakości wody na pływalni,
- w 26 obiektach, podczas kontroli sanitarnej obiektu, stwierdzono brak komunikatu informującego o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w ww. rozporządzeniu lub aktualnych informacji

o przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów wynikających z oceny.

Właściwi Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni podejmowali stosowne działania mające na celu wyegzekwowanie od zarządzających pływalniami wywiązania się z obowiązków wynikających z ww. rozporządzenia. W 2021 roku w pływalniach w województwie pomorskim wykonano łącznie 7769 badań jakości wody.

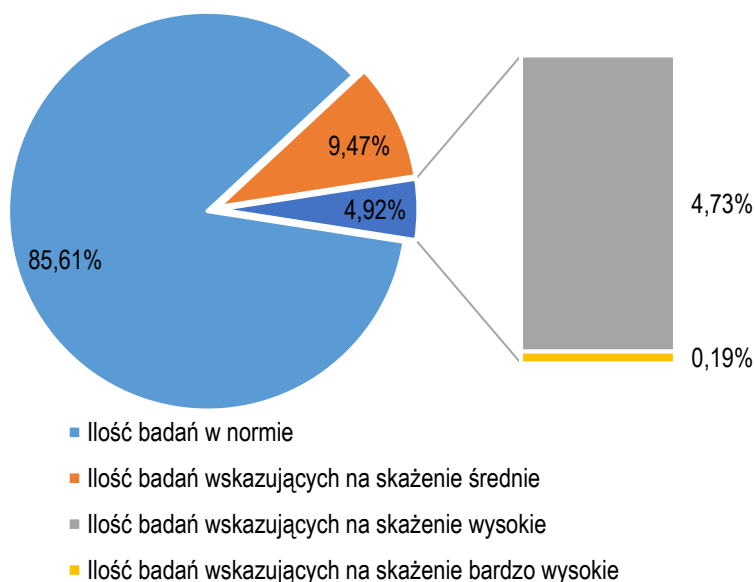
Tabela 4. Liczba badań wody na pływalniach

Rodzaj kontroli	woda wprowadzana do niecki basenowej z systemu cyrkulacji			woda z niecki basenowej		
	Liczba badań ogółem	Liczba badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych	Liczba badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych	Liczba badań ogółem	Liczba badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych	Liczba badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych
organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	289	192	102	367	286	57
kontrola wewnętrzna zarządcy	2267	368	152	4846	975	137

Najczęściej stwierdzane były ponadnormatywne wartości parametrów fizykochemicznych tj. chlor związany, chlor wolny, jak również potencjał redoks. Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych miały charakter incydentalny i nie powtarzały się w kolejnych badaniach. Stwierdzenie skażenia mikrobiologicznego w nieckach basenowych skutkowało czasowym wyłączeniem ich z eksploatacji.

W 2021 roku w ramach kontroli wewnętrznej oraz sprawowanego nadzoru nad pływalniami wykonano łącznie 528 badań w zakresie bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej w natryskach znajdujących się na pływalniach. W 1 pływalni stwierdzono bardzo wysokie skażenie instalacji tymi bakteriami, w 15 pływalniach wysokie, a w 24 pływalniach skażenie średnie.

Wykres 5. Skażenie ciepłej wody użytkowej w natryskach w nadzorowanych pływalniach

Pływalnie kryte w większości znajdowały się na terenach szkół i hoteli, z kolei pływalnie odkryte położone były na terenach ośrodków wypoczynkowych i w obiektach hotelarskich. Duża liczba obiektów posiadała dodatkowe urządzenia atrakcji wodnych np. jacuzzi oraz pomieszczenia odnowy biologicznej tj. gabinety masażu, sauny, sale do ćwiczeń, solaria, siłownie, hydromasaże, fizykoterapie, itp. We wszystkich obiektach znajdowały się regulaminy określające warunki korzystania z pływalni. Pływalnie kryte wyposażone były w poczekalnię i szatnię na odzież wierzchnią, posiadały także prawidłowe zaplecze higieniczne tj. przebieralnie, kabiny ustępowe oraz natryski. Wszystkie obiekty posiadały wydzielone miejsca i/lub magazyny do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. Ścieki z omawianych obiektów odprowadzano do kanalizacji sanitarnej. Odpady komunalne gromadzono w pojemnikach plastikowych z pokrywkami, wyłożonych workami foliowymi. Ich wywozem na składowiska odpadów zajmowały się wyspecjalizowane firmy, które posiadały specjalistyczny sprzęt transportowy przeznaczony do tego celu.

Tabela 5. Pływalnie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Pływalnie kryte ogółem	150	116	128	131	1/200	0	1/348

w tym parki wodne	5	3	5	3	0	0	0
Pływalnie odkryte	53	49	33	44	0	0	0
Pływalnie mieszane (kryto-odkryte)	14	14	14	16	0	0	0
Razem	217	170	175	191	1/200	0	1/348

Wpłynęły 4 interwencje dot. nieprzestrzegania obostrzeń sanitarnych w czasie epidemii, wszystkie okazały się bezzasadne.

Domy pomocy społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku znajdowało się ogółem 45 domów pomocy społecznej, 54 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz 94 placówki zapewniające całodobową opiekę. Domy pomocy społecznej, w większości koedukacyjne, zlokalizowane były w budynkach wolno stojących lub w kompleksach budynków innego przeznaczenia, zmodernizowanych tak, by spełniały potrzeby ich mieszkańców.

Opieka pielęgniarska była zapewniona w dużych obiektach całodobowo, natomiast w małych obiektach w wyznaczonym czasie. W kilku obiektach nie były prowadzone świadczenia medyczne na terenie placówki. W razie potrzeby mieszkańców domu pomocy społecznej był zawożony do przychodni. Gospodarka odpadami medycznymi w obiektach je wytwarzających była prawidłowa. W większości obiektów bielizna była prana przez zewnętrzne firmy, w pozostałych bielizna była prana w obiekcie.

Tabela 6. Zestawienie obiektów pomocy społecznej i placówek z całodobową opieką

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Domy pomocy społecznej	45	32	28	26	0	2	1/169
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	54	9	15	10	0	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	94	53	56	54	2/700	0	2/356
Razem	193	94	99	90	2/700	2	3/525

Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegowe

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 358 obiektów hotelarskich, w tym:

- 245 hoteli,
- 26 pensjonatów,
- 34 kempingi,
- 53 schroniska, schroniska młodzieżowe i pola biwakowe.

Ponadto w ewidencji znajdowało się 1126 innych obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie oraz 37 noclegowni. W grupie innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, znajdowały się obiekty nie posiadające nadanej kategorii, w tym ośrodki wypoczynkowe.

Tabela 7. Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegownie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Noclegownie	37	12	22	19	0	0	0
Hotele	245	142	67	151	1/221	1	3/511
Motele	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	26	8	10	8	0	0	0
Kempingi	34	18	18	15	0	0	0

Domy wycieczkowe	0	0	0	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe	53	14	19	4	0	0	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	1126	362	297	346	14/3200	8	27/4492
Razem	1521	556	433	543	15/3421	9	30/5003

Większość skontrolowanych obiektów posiadała właściwy stan sanitarny. Bielizna prana była w pralniach własnych obiektów lub oddawana do specjalistycznych pralni. Odpady komunalne odbierane były przez firmy specjalistyczne. W części obiektów wykonywano systematycznie dezynfekcje, dezynsekcje oraz deratyzacje.

Do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa pomorskiego wpłynęło 60 interwencji, większość z nich dotyczyła stanu sanitarno-higienicznego obiektów, niewłaściwej gospodarki bielizną czystą i brudną, a także nieprzestrzegania obowiązujących podczas pandemii obostrzeń. Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych 10 interwencji uznano za zasadne. Osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi. Nałożono ogółem 15 mandatów na łączną kwotę 3421 zł. Ponadto wystawiono 9 decyzji administracyjnych oraz 30 decyzji ustalających opłatę na łączną kwotę 5003 zł. Większość nieprawidłowości została usunięta do końca 2021 roku.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Skontrolowano ogółem 1093 zakłady, przeprowadzono łącznie 1093 kontrole sanitarne. W 2021 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 3689 zakładów usługowych, w tym:

- 1681 zakładów fryzjerskich,
- 1117 zakładów kosmetycznych,
- 341 zakładów odnowy biologicznej,
- 89 zakładów tatuażu,
- 461 innych zakładów (więcej niż jedna usługa).

Tabela 8. Obiekty fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów / kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Zakłady fryzjerskie	1681	365	610	384	11/2320	5	9/2201
Zakłady kosmetyczne	1117	375	749	374	17/4250	2	19/3814
Zakłady tatuażu	89	44	57	46	4/950	1	4/1273
Zakłady odnowy biologicznej	341	158	184	149	0	4	15/7973
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	461	151	220	140	4/1300	2	7/1801
Razem	3689	1093	1820	1093	36/8820	14	54/17062

W zakładach wydzielono miejsca dla klientów korzystających z usług, wyposażono w miejsca do przechowywania odzieży wierzchniej. Zaplecza socjalne zakładów to najczęściej wydzielone pomieszczenia, z szafami dwudzielnymi na odzież osobistą i ochronną oraz kącikiem do spożywania posiłków. Obiekty posiadały pomieszczenia sanitarne oraz wydzielone pomieszczenia/miejsca do przechowywania i mycia sprzętu porządkowego, a także przechowywania środków czystości. Narzędzia i sprzęt fryzjersko-kosmetyczny dezynfekowany w środkach do tego przeznaczonych. Środki do dezynfekcji w liczbie dostatecznej, przechowywane były prawidłowo – w pojemnikach z pokrywką, właściwie oznakowanych.

Dezynfekcję przyborów oraz narzędzi przeprowadzano w plastikowych lub szklanych pojemnikach z pokrywkami, a następnie płukano pod bieżącą wodą. Narzędzia wielokrotnego użytku, których stosowanie powoduje naruszenie ciągłości tkanek, po każdym użyciu poddawano dezynfekcji, a następnie myto i sterylizowano. Sterylizacja narzędzi odbywała się w większości poza zakładami, na podstawie umów podpisanych z placówkami ochrony zdrowia. Nieznaczna liczba zakładów posiadała autoklawy. Przechowywanie sterylnych narzędzi nie budziło zastrzeżeń. W obiektach wykonujących czynności, w trakcie których dochodzi do przerwania ciągłości tkanki

łącznie wdrożono i zastosowano procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

W 2021 roku do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa pomorskiego wpłynęło 76 interwencji, większość z nich dotyczyła stanu sanitarno-higienicznego obiektów, braku dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, a także nieprzestrzegania obowiązujących podczas pandemii obostrzeń. Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych 17 interwencji uznano za zasadne.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono ogółem 36 mandatów karnych na łączną kwotę 8820 zł. Ponadto wydano 54 decyzje ustalające opłatę na sumę 17062 zł i 14 decyzji administracyjnych nakładających obowiązki.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim nadzorowały 469 cmentarzy oraz 36 domów przedpogrzebowych. Zakłady pogrzebowe posiadały własne urządzenia chłodnicze lub korzystały z kostnic parafialnych na zasadzie umowy użyczenia. Na terenie wielu cmentarzy znajdują się kostnice, kaplice i domy przedpogrzebowe. Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały 1237 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków w tym 2 odmowne, 419 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok/szczątków z zagranicy oraz 28 decyzji dotyczących przewozu zwłok/szczątków poza granicę RP.

Środki transportu i obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

W roku 2021 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego skontrolowały 672 środki transportu osobowego-kolejowego, drogowego, żeglugi morskiej i śródlądowej.

Środki transportu

Kontrole sanitarno-higieniczne dotyczyły publicznego transportu zbiorowego, wykorzystywanego w międzynarodowych, krajowych i miejskich przewozach podróży oraz transportu specjalistycznego. Łącznie skontrolowano 230 środków komunikacji lądowej - autobusy transportu krajowego i międzynarodowego, składy pociągów dalekobieżnych (łącznie z wagonami sypialnymi, z kuszetami), podmiejskich, szybkiej kolei miejskiej, samochody do przewozu chorych, zwłok i szczątków ludzkich, bielizny, odpadów medycznych oraz 442 statki, promy pasażerskie, statki żeglugi śródlądowej, kutry wycieczkowe i łodzie.

Środki transportu osobowego kolejowego

Kontrole sanitarno-techniczne dotyczyły składów pociągów należących do TLK, EIC oraz Przewozów Regionalnych. Czynności kontrolne prowadzono w bazach przygotowania wagonów do drogi lub przy torach odstawkowych, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątania, mycia oraz ewentualnych naprawach. W wyniku całorocznego nadzoru sanitarnego, nie stwierdzano nieprawidłowości.

W 2021 roku wpłynęło dziesięć interwencji. Dziewięć dotyczyło przepelnionych pociągów oraz niezastaniania ust i nosa przez podróżujących oraz obsługę konduktorską w związku z obostrzeniami związanymi z ogłoszonym stanem epidemii. Występowano do przewoźnika w celu złożenia wyjaśnień w sprawie, jak również zobowiązywano do zwiększenia nadzoru przestrzegania obostrzeń i obowiązujących procedur. W dziewięciu przypadkach interwencje się potwierdziły. Jedna interwencja, z grudnia 2021 roku, dotyczyła pokąsania przez pluskwy pasażera pociągi IC.

Środki transportu osobowego drogowego

W autobusach, trolejbusach, autokarach komunikacji miejskiej stan sanitarny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. W 2021 roku skontrolowano łącznie 125 środków publicznego transportu drogowego, w tym 107 autobusów komunikacji publicznej, 5 autobusów turystycznych oraz 13 trolejbusów.

Wpłynęły 3 interwencje dotyczące braku przestrzegania obostrzeń sanitarnych wprowadzonych w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Dwie interwencje potwierdzono, wobec czego zobowiązywano przewoźników do zwiększenia nadzoru nad przestrzeganiem obostrzeń.

Pojazdy do przewozu zwłok

Ocenie sanitarnej poddano 83 pojazdy do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. W zdecydowanej większości stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń. W firmach były opracowane procedury mycia i dezynfekcji pojazdów. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniami się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne. Odpady niebezpieczne przechowywano w specjalnie do tego celu przeznaczonych zamykanych pojemnikach i przekazywano do unieszkodliwiania na podstawie zawartej umowy z wyspecjalizowaną firmą. Samochody myto na terenie zakładów pogrzebowych, do których należą lub w myjniach samochodowych. Podczas jednej kontroli stwierdzono zły stan sanitarny związany z bieżącą czystością pojazdu. W związku z powyższym nałożono mandat karny w wysokości 200 zł a następnie wystawiono decyzję nakładającą opłatę na kwotę 144 zł.

Karetki pogotowia

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego przeprowadziły 9 kontroli sanitarnych, podczas których skontrolowano 11 karetek pogotowia. Kontrole nie wykazały uchybień. Stosowano bieliznę jednorazowego użytku, wewnątrz pojazdów myto i dezynfekowano zgodnie z procedurami, z zewnątrz pojazdy myto w większości w ogólnodostępnych myjniach. Usuwanie wykorzystanego sprzętu jednorazowego użytku przebiegało zgodnie z procedurą postępowania z odpadami medycznymi. W przypadku korzystania z koców, po każdym użyciu były one przekazywane do pralni, w której przeprowadzono także ich dezynfekcję.

Środki transportu morskiego i śródlądowego

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Gdyni skontrolował jednostki pływające w ruchu krajowym i międzynarodowym. W Porcie Gdynia przeprowadzono kontrole 185 jednostek pływających (4 statki i promy pasażerskie, 181 statków morskich z wyłączeniem statków pasażerskich i promów pasażerskich), w Porcie Gdańsk - 220 kontroli (6 statków i promów pasażerskich, 214 statków morskich z wyłączeniem statków pasażerskich i promów pasażerskich), w Porcie Ustka - 37 (9 statków i promów pasażerskich oraz 28 statków i promów pasażerskich żeglugi śródlądowej). Łącznie przeprowadzono 442 kontrole sanitarne transportu morskiego i śródlądowego. Dodatkowo przeprowadzono 15 kontroli innych środków transportu, jak kutry i łodzie rybackie oraz statki obsługi portu.

Zgłoszono 3 interwencje na statkach i promach pasażerskich morskich dotyczące nieprzestrzegania przez pasażerów obostrzeń sanitarnych w czasie pandemii, interwencji nie potwierdzono.

Dworce i stacje kolejowe

W 2021 roku skontrolowano 14 dworców i stacji kolejowych. Przeprowadzone kontrole powyższych obiektów, nie wykazały uchybień stanu sanitarnego.

Dworce autobusowe

W 2021 roku przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 4 dworce autobusowe. Stan sanitarny w zakresie czystości bieżącej skontrolowanych obiektów (łącznie ze stanowiskami autobusowymi oraz z zapleczem socjalnym dla kierowców) nie budził zastrzeżeń.

Morskie przejścia graniczne

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim znajduje się 8 morskich przejść granicznych – Gdańsk Nowy Port i Górki Zachodnie (sportowe), Gdynia, Łeba (sportowe), Ustka, Hel, Jastarnia (sportowe), Władysławowo. W 2021 roku skontrolowano 2 przejścia graniczne, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto przeprowadzono kontrolę 3 portów (innych niż przejścia graniczne), 82 nadbrzeży portowych, 8 przystani rybackich, 5 przystani jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych, 2 przystanie promów morskich i statków pasażerskich oraz 2 bazy promowe. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Lotnicze przejście graniczne w Gdańsku Rębiechowie

W Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną firmy WELCOME Airport Services Sp. z o. o. odpowiedzialnej za zaopatrzenie samolotów w wodę oraz odprowadzanie nieczystości stałych i płynnych. Stan higieniczno-sanitarny pojazdów do obsługi samolotów, stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń garażowych był dobry. Przeprowadzono również 1 kontrolę sanitarną firmy LS Airport Services S.A., odpowiedzialnej za zaopatrywanie samolotów w wodę, odbiór ścieków, sprzątnięcie oraz

odladzanie samolotów. Stan sanitarno-techniczny pojazdów do obsługi samolotów dobry. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Samochody do przewozu bielizny

Skontrolowano 7 środków transportu do przewozu bielizny. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. Sprzątanie i dezynfekcja wnętrza samochodów odbywały się w miejscu postoju samochodu na terenie pralni po zakończonym kursie. Mycie samochodów z zewnątrz odbywało się na terenie pralni lub w myjni zewnętrznej.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2021 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 649 innych obiektów użyteczności publicznej, nie ujętych w ww. punktach. Najwięcej w tej grupie było obiektów takich jak obiekty kulturalne (domy kultury, teatry, muzea), obiekty sportowe (hale, korty, stadiony), tereny rekreacyjne, pralnie. Skontrolowano 234 obiekty.

Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości

W 2021 roku przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego skontrolowali ogółem 5 zakładów karnych i 6 aresztów śledczych dla dorosłych, zlokalizowanych w Gdańsku, Czarnem (pow. Człuchów), Kwidzynie, Malborku, Sztumie, Chojnicach, Czersku (pow. Chojnice), Słupsku, Starogardzie Gdańskim i Wejherowie oraz przyrodnie wykazane jako podległe Ministrowi Sprawiedliwości.

Wpłynęło 17 interwencji dotyczących m. in. niewłaściwych warunków mieszkalnych, złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń łaźni, korytarzy a także nieprzestrzegania obostrzeń sanitarnych w czasie epidemii oraz niewłaściwego transportu osadzonych. Wszystkie interwencje okazały się bezzasadne.

Tabela 9. Obiekty podległe Ministrowi Sprawiedliwości

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Kontrole		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Zakład karny	5	4	5	5	0	0	0
Areszt śledczy	6	2	6	2	0	0	0

Sezon kąpielowy we wszystkich gminach został określony uchwałą rad gmin i obejmował poniższe okresy.

Tabela 10. Sezon kąpielowy na kąpieliskach województwa pomorskiego

Lp.	Powiat	Nazwa kąpieliska	Akwen	Data rozpoczęcia sezonu	Data zakończenia sezonu
1	bytowski	Jeleń	j. Jeleń	20.06.2021	31.08.2021
2		Kąpielisko Miastko	j. Lednik	22.06.2021	02.09.2021
3		Kąpielisko Bytów	j. Jasień	01.07.2021	31.08.2021
4	chojnicki	Charzykowy	j. Charzykowskie	01.07.2021	31.08.2021
5		Ostrowite	j. Ostrowite	01.07.2021	31.08.2021
6		Małe Swornegacie	j. Charzykowskie	01.07.2021	31.08.2021
7		Swornegacie	j. Karsiańskie	01.07.2021	31.08.2021
8		Funka Ośrodek Wypoczynkowy „Mikomania”	j. Charzykowskie	26.06.2021	31.08.2021
9		Czernica UM	j. Dybrzyk	24.06.2021	31.08.2021
10		Kąpielisko Czernica	j. Dybrzyk	28.06.2021	30.08.2021
11	człuchowski	Ośrodek wypoczynkowy nad j. Rychnowskim	j. Rychnowskie	26.06.2021	31.08.2021
12		Kąpielisko nad j. Końskim w Przechlewie	j. Końskie	01.07.2021	30.08.2021
13		Kąpielisko nad j. Szczytno przy Ośrodku Rekreacyjno Wypoczynkowym "Rzewnica"	j. Szczytno	28.06.2021	31.08.2021
14		Kąpielisko na j. Staw Miejski w Debrznie	j. Staw Miejski	01.07.2021	31.08.2021
15		Kąpielisko nad j. Dymno w Koczale	j. Dymno	01.07.2021	31.08.2021
16		Kąpielisko na j. Żuczek w Debrznie	j. Żuczek	28.06.2021	31.08.2021
17		Ośrodek Szkoleniowy WOPR	j. Rychnowskie	28.06.2021	31.08.2021
18	gdański	Kąpielisko gminne przy ul. Jeziornej w Przywidzu	j. Przywidzkie	14.06.2021	31.08.2021
19		Kąpielisko gminne w Kolbudach przy ul. A. Ważnego 3	Bielkowski Zbiornik Wodny	26.06.2021	31.08.2021
20	kartuski	Stężyca	j. Raduńskie Górze	01.07.2021	31.08.2021
21		Gołubie	j. Dąbrowskie	01.07.2021	31.08.2021
22		PGE Energia Ośrodek Szkoleniowy w Krzesznej	j. Ostrzyckie	01.07.2021	31.08.2021
23		Kąpielisko w Gowidlinie	j. Gowidlińskie	01.07.2021	31.08.2021
24		Sulęcyno	j. Węgorzyno	01.07.2021	31.08.2021

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

25		Ośrodek Szkoleniowo Rehabilitacyjny Mausz	j. Mausz	01.07.2021	31.08.2021	
26		Kapielisko nad j. Białym	j. Białe	25.06.2021	31.08.2021	
27		Kapielisko gminne w Chmielnie	j. Kłodno	01.07.2021	31.08.2021	
28		Kapielisko gminne w Garczu	j. Łapalickie	01.07.2021	31.08.2021	
29	kościerski	Przy Centrum Szkoleniowo-Wypoczynkowym w Garczynie	j. Garczyn	26.06.2021	31.08.2021	
30		Kapielisko w Dziemianach	j. Rzuno	01.07.2021	31.08.2021	
31		Kapielisko "Wielewskie" we Wielu	j. Wielewskie	01.07.2021	31.08.2021	
32		Kapielisko przy Ośrodku Wypoczynkowym Politechniki Gdańskiej Czarlina	j. Jelenie	10.06.2021-23.06.2021 27.06.2021-10.07.2021 14.07.2021-27.07.2021 31.07.2021-13.08.2021 17.08.2021-30.08.2021 03.09.2021-16.09.2021		
33		Kapielisko przy Ośrodku Wypoczynkowym Gdańskiej Stoczni "Remontowa" im. J. Piłsudskiego S.A. w Czarlinie	j. Radolne	21.06.2021	31.08.2021	
34		Kapielisko we wsi Dobrogoszcz	j. Dobrogoszcz	25.06.2021	31.08.2021	
35		Kapielisko w Kościerzynie	j. Gałęźne	01.07.2021	31.08.2021	
36		Kapielisko przy Hotelu "Niedźwiadek" Sp. z o.o. we Wdzydzach	j. Jelenie	25.06.2021	31.08.2021	
37		Kapielisko w Nowym Karpnie	j. Skrzynki Duże	26.06.2021	31.08.2021	
38		Kapielisko PCM Garczyn	j. Garczyn	26.06.2021	31.08.2021	
39		Kapielisko Ośrodek Stawiska	j. Zakrzewie	28.06.2021	28.08.2021	
40		Kapielisko w Sycowej Hucie	j. Sudomie	25.06.2021	30.08.2021	
41		łęborski	Kapielisko przy plaży A w Łebie	Morze Bałtyckie	23.06.2021	31.08.2021
42			Kapielisko przy plaży "B" w Łebie	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
43	Kapielisko przy plaży „C” w Łebie		Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021	
44	Kapielisko „MIRON”		j. Lubowidzkie	01.07.2021	31.08.2021	
45	malborski	Zajezierskie	j. Zajezierskie	26.06.2021	31.08.2021	
46	nowodworski	Mikoszewo	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021	
47		Jantar	Zatoka Gdańska	26.06.2021	02.09.2021	
48		Stegna II	Zatoka Gdańska	26.06.2021	02.09.2021	
49		Sztutowo	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021	
50		Kąty Rybackie	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021	

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

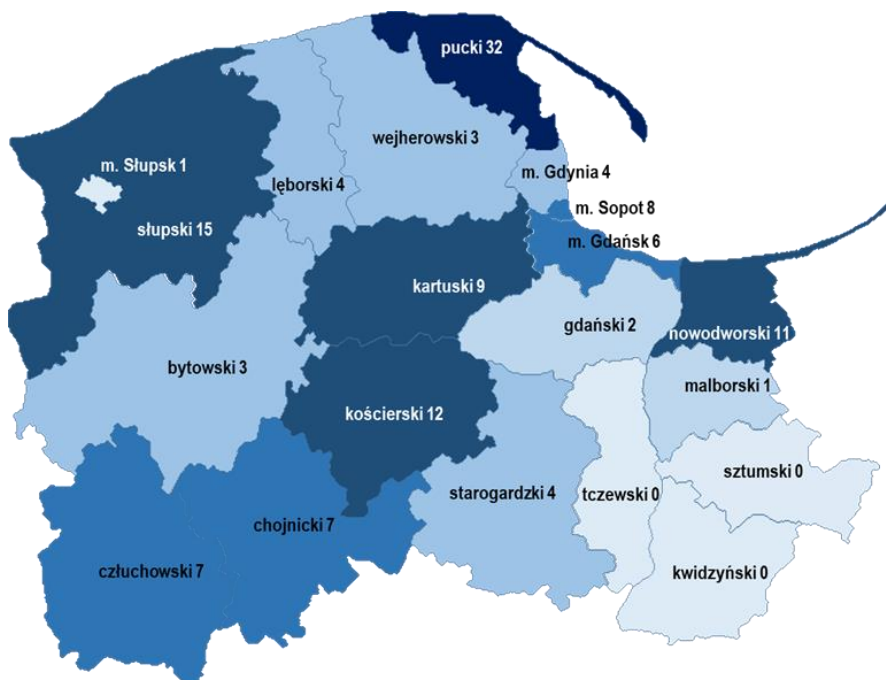
51		Kąpielisko Morskie Krynica Morska - Korczaka	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
52		Stegna I	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
53		Kąpielisko Morskie Krynica Morska - Port	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
54		Kąpielisko Morskie Krynica Morska - Port 2	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
55		Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 2	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
56		Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 1	Zatoka Gdańska	20.06.2021	31.08.2021
57		Karwia wejście nr 43	Morze Bałtyckie	26.06.2021	31.08.2021
58		Ostrowo wejście nr 35	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
59		Ostrowo wejście nr 32	Morze Bałtyckie		
60		Jastrzębia Góra wejście nr 25	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
61		Jastrzębia Góra wejście nr 23	Morze Bałtyckie	26.06.2021	15.09.2021
62		Władysławowo wejście nr 9	Morze Bałtyckie	26.06.2021	15.09.2021
63		Władysławowo wejście nr 6	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
64		Chałupy wejście nr 21	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
65		Kąpielisko Kuźnica "Kościół"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
66		Kąpielisko Jastarnia "Nadmorska- Plażowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
67		Kąpielisko Jastarnia "Zdrojowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
68		Kąpielisko Jurata "Międzymorze"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
69	pucki	Kąpielisko nr 1 - "Duża Plaża"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
70		Kąpielisko nr 2 - "Na Cyplu"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
71		Kąpielisko nr 3 - "Mała Plaża"	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
72		Puck plaża po wschodniej stronie części falochronu portu jachtowego na Zatoce Puckiej	Zatoka Pucka	23.06.2021	31.08.2021
73		Rewa od strony Zatoki Gdańskiej	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
74		Rewa od strony Zatoki Puckiej	Zatoka Pucka	01.07.2021	31.08.2021
75		Władysławowo-Półwysep wejście nr 3	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
76		Karwia wejście nr 45	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
77		Jastrzębia Góra wejście nr 22	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
78		Chłapowo wejście nr 12	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
79		Chłapowo wejście nr 13	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

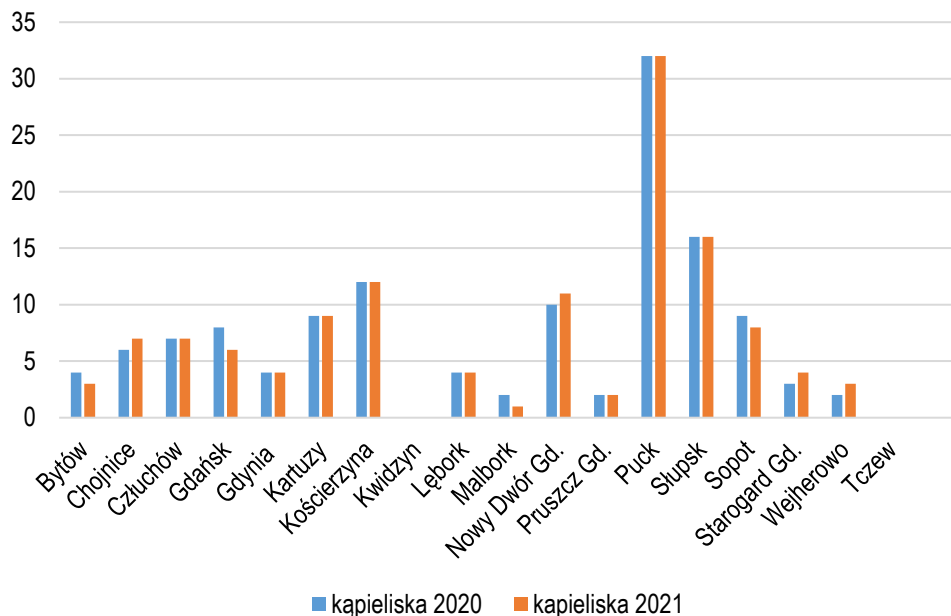
80		Władysławowo wejście nr 4	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
81		Władysławowo wejście nr 10	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
82		Kapielisko Jastarnia "Ogrodowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	30.08.2021
83		Kapielisko Jastarnia "Leśna"	Morze Bałtyckie	01.07.2021	30.08.2021
84		Mechelinki	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
85		Kapielisko morskie w Białogórze	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
86		Kapielisko morskie w Dębках	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
87		Kapielisko morskie w Karwieńskich Błotach Drugich	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
88		Kapielisko w Lubkowie DPS	j. Żarnowieckie	01.07.2021	31.08.2021
89	starogardzki	Borzechowskie Wielkie przy Ośrodka Wypoczynkowym „Jeziornik” w Borzechowie	j. Borzechowskie Wielkie	01.07.2021	31.08.2021
90		Przy OW Centrum Animacji Misyjnej Księży Werbistów	j. Ocypel Wielki	20.06.2021	31.08.2021
91		Kapielisko przy Ośrodku Kolonijnym Hufca Praga Południe „Słoneczna Republika”	j. Ocypel Wielki	27.06.2021	30.08.2021
92		Borówno Wielki	j. Borówno Wielkie	01.07.2021	31.08.2021
93	wejherowski	Jezioro Wysoka - Wycztok	j. Wysoka Wycztok	01.07.2021	31.08.2021
94		Lubiatowo-pomiędzy wejściami na plażę nr 43 i 44	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
95		Przystań w Nadolu	j. Żarnowieckie	26.06.2021	31.08.2021
96	m. Gdańsk	Gdańsk Jelitkowo	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
97		Molo Gdańsk Brzeźno	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
98		Gdańsk Stogi	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
99		Gdańsk Sobieszewo	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
100		Gdańsk Orle	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
101		Gdańsk Klipper Jelitkowo	Zatoka Gdańska	01.07.2021	31.08.2021
102	m. Gdynia	Gdynia Śródmieście	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
103		Gdynia Redłowo	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
104		Gdynia Orłowo	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
105		Gdynia Babie Doły	Zatoka Gdańska	25.06.2021	31.08.2021
106	słupski	Ustka Zachód I	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
107		Ustka Zachód II	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
108		Ustka Wschód	Morze Bałtyckie	01.06.2021	15.09.2021
109		Przewłoka	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
110		Poddąbie	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021

111		Czołpino	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
112		Dębina	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
113		Rowy Zachód Domki Letniskowe	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
114		Rowy Zachód Radomsko	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
115		Rowy Zachód Słoneczko	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
116		Rowy Zachód Apator	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
117		Rowy Zachód Centralne	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
118		Rowy Wschód Słowińskie I	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
119		Rowy Wschód Słowińskie II	Morze Bałtyckie	01.07.2021	31.08.2021
120		Kąpielisko w Obłężu	J. Obłęskie	25.06.2021	31.08.2021
121	m. Słupsk	Park Trendla	Staw Naturalny	26.06.2021	31.08.2021
122		Sopot-Kamienny Potok-Koliba	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
123		Sopot-Łazienki Południowe	Zatoka Gdańska	15.06.2021	15.09.2021
124		Sopot-Hotel Sopot-Beach Club	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
125	m. Sopot	Sopot-Hotel Haffner-Esentra	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
126		Sopot-Park Północny I	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
127		Sopot-Park Północny II	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
128		Sopot-K22	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021
129		Sopot-32A-33	Zatoka Gdańska	26.06.2021	31.08.2021

Mapa 3. Liczba kąpielisk w poszczególnych powiatach w 2021 roku

Wykres 6. Porównanie liczby kąpielisk w 2020 roku i 2021 roku

Rady gmin określiły w drodze uchwały do dnia 20 maja 2021 roku wykaz kąpielisk na terenie gminy lub na polskich obszarach morskich przyległych do danej gminy. Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast przedłożyli do dnia 15 kwietnia 2021 roku do zaopiniowania organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego projekty uchwał rad gmin wraz z wnioskami organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planują utworzyć kąpieliska. Załączone do projektów uchwał rad gmin wnioski organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planowano utworzyć kąpieliska, spełniały wymagania określone w art. 37 ust. 4 Ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm.).

Realizacja kontroli urzędowej w odniesieniu do nadzorowanych kąpielisk:

- dla wszystkich kąpielisk zostały wyznaczone punkty pobierania próbek wody do badań,
- dla wszystkich kąpielisk pobieranie i transport próbek realizowano zgodnie z obowiązującą w województwie pomorskim instrukcją pobierania próbek wody, zaś badania próbek wody prowadzone były zgodnie z metodami referencyjnymi, określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255),
- w ramach realizacji badań kontroli urzędowej pobrano łącznie 129 próbek wody z kąpielisk przed sezonem.

Ocena prowadzonej kontroli wewnętrznej przez organizatorów kąpielisk:

- do dnia 20 maja 2021 roku wszyscy organizatorzy kąpielisk na nadzorowanym terenie ustalili w porozumieniu z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramy pobrania próbek wody z prowadzonych kąpielisk w sezonie kąpielowym 2021,
- w ramach kontroli wewnętrznej, pobrano łącznie 491 próbek wody,
- wszyscy organizatorzy kąpielisk systematycznie wizualnie nadzorowali wody w prowadzonych kąpieliskach i wody zasilające te kąpieliska (pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób),
- w sezonie 2021, na kąpieliskach województwa pomorskiego nie wystąpiła żadna sytuacja wyjątkowa,
- wszyscy organizatorzy badali jakość wody w prowadzonych kąpieliskach zgodnie z ustalonym harmonogramem badań i w punktach ustalonych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niezwłocznie przekazywali wyniki badań organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- organizatorzy informowali kąpiących się o jakości wody w kąpieliskach i zaleceniach organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- dokumentowanie kontroli wewnętrznej jakości wody w kąpieliskach przez ich organizatorów na terenie powiatów spełniało wymagania określone w § 7 rozporządzenia MZ z dnia 17 stycznia 2019 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiei (Dz. U. z 2019 r., poz. 255).

Ocena i klasyfikacja jakości wody w kąpieliskach

W sezonie letnim 2021 roku wystąpił zakwit sinic w wodach kąpielisk województwa pomorskiego. Zakwit wystąpił zarówno na wodach śródlądowych jak również wodach morskich. Łącznie, zakaz kąpiei dotyczył 40 kąpielisk - 31 zlokalizowanych na wodach morskich oraz 9 zlokalizowanych na wodach śródlądowych.

Tabela 11a. Zakwit sinic w kąpieliskach śródlądowych w sezonie letnim 2021 (lipiec)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Lipiec																											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1	Stężycza, j. Raduńskie Górze																												
2	Krzeszna, j. Ostrzyckie																												
3	Chmielno, j. Kłodno																												
4	Kolbudy																												
5	Lubkowo, J. Żarnowieckie																												
6	j. Wysoka-Wyczków																												
7	j. Dobrogoszcz																												

Tabela 11b. Zakwit sinic w kąpieliskach śródlądowych w sezonie letnim 2021 (sierpień)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Sierpień																												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	19	20	21	22	23	24	25	26	27-końca									
1	Kąpielisko przy ORW "Rzewnica", j. Szczytno																													
2	Przywidz																													
3	Lubkowo, J. Żarnowieckie																													
4	j. Wysoka-Wyczków																													

Tabela 12a. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2021 (czerwiec)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Czerwiec				
		26	27	28	29	30
1	Gdynia Redłowo					
2	Gdynia Śródmieście					
3	Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 1					
4	Sopot Łazienki Południowe					
5	Sopot Kamienny Potok Koliba					
6	Sopot Hotel Beach Club					
7	Sopot Hotel Haffner Esentra					
8	Sopot Park Północny I					
9	Sopot Park Północny II					
10	Sopot K22					
11	Sopot 32A-33					

Tabela 12b. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2021 (lipiec)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Lipiec																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Gdynia Babie Doły																					
2	Gdynia Orłowo																					
3	Gdynia Redłowo																					
4	Gdynia Śródmieście																					
5	Karwińskie Błota Drugie																					
6	Jastarnia "Ogrodowa"																					
7	Jastarnia "Nadmorska Plażowa"																					
8	Jastarnia "Zdrojowa"																					
9	Rewa od str. Zał. Gdańskiej																					
10	Jurata "Międzymorze"																					
11	Jastarnia "Leśna"																					
12	Dębki																					
13	Mechelinki																					
14	Chałupy wejście nr 21																					
15	Białogóra																					
16	Kąpielisko nr 3 "Mała Plaża"																					
18	Mikoszewo																					
20	Stegna I																					
21	Stegna II																					
30	Przewłoka																					
31	Lubiatowo																					

Tabela 12c. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2021 (sierpień)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Sierpień					
		19	20	21	22	23	24
1	Stegna I						
2	Stegna II						

Przekroczenie mikrobiologiczne stwierdzono w trzech kąpieliskach:

- jezioro Zakrzewie przy Ośrodku Stawiska – 13-18.07.2021 r.
- jezioro Borówno Wielkie – 23-25.08.2021 r.
- Kąpielisko Hel „Mała Plaża” – 07-10.07.2021 r.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali łącznie 750 ocen bieżących z czego 74 o nieprzydatności wody do kąpeli. Na podstawie § 6.1 ust. 3 rozporządzenia MZ z dnia 17 stycznia 2019 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2019 r., poz. 255), Państwowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego dokonali klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach na podstawie wyników badań próbek wody z ostatnich czterech lat (2018-2021). Nie sklasyfikowano kąpielisk, które nie dysponowały kompletem badań jakości wody w tym okresie.

Tabela 13. Klasyfikacja kąpielisk

Lp.	Powiat	Kąpielisko	Klasyfikacja jakości wody w kąpielisku za rok 2021
1	bytowski	j. Jeleń w Bytowie	doskonała
2	bytowski	Kąpielisko Miastko nad jeziorem Lednik	nie klasyfikowane
3	bytowski	j. Jasień - kąpielisko Zawiaty	nie klasyfikowane
4	chojnicki	Funka OW Mikomania nad jeziorem Charzykowskim	nie klasyfikowane
5	chojnicki	j. Ostrowite K/Czerska	doskonała
6	chojnicki	j. Charzykowy w Charzykowach	doskonała
7	chojnicki	j. Charzykowskie w Małych Swornychgaciach	doskonała
8	chojnicki	j. Karsińskie w Swornychgaciach	doskonała
9	chojnicki	j. Dybrzyk w Czernicy UM	nowe od 2021 r.
10	chojnicki	j. Dybrzyk - Kąpielisko Harcerskiej Bazy Obozowej w Czernicy	nie klasyfikowane
11	człuchowski	j. Rychnowskie przy OSIR Człuchów	doskonała
12	człuchowski	j. Końskie w Przechlewie	doskonała
13	człuchowski	j. Szczytno przy ORW "Rzewnica"	doskonała
14	człuchowski	j. Staw Miejski w Debrznie	doskonała
15	człuchowski	j. Dymno w Koczale	doskonała

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

16	człuchowski	j. Żuczek w Debrznie	doskonała
17	człuchowski	j. Rychnowskim przy WOPR	doskonała
18	gdański	j. Przywidz kąpielisko gminne	doskonała
19	gdański	Kąpielisko gminne w Kolbudach przy ul. A. Ważnego 3	dobra
20	kartuski	PGE Energia Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Krzesznej nad jeziorem Ostrzyckim	nie klasyfikowane
21	kartuski	Sulęczyno nad jeziorem Węgorzyno	doskonała
22	kartuski	Ośrodek Szkoleniowo Rehabilitacyjny Mausz nad jeziorem Mausz	nie klasyfikowane
23	kartuski	Kąpielisko jezioro Białe	nie klasyfikowane
24	kartuski	Gowidłino nad jeziorem Gowidlińskim	nie klasyfikowane
25	kartuski	Kąpielisko gminne w Chmielnie nad jeziorem Kłodno	nie klasyfikowane
26	kartuski	Kąpielisko gminne w Garczu nad jeziorem Łapalickim	nie klasyfikowane
27	kartuski	j. Raduńskie Górne w Stężycy	doskonała
28	kartuski	j. Dąbrowskie w Gołubiu	doskonała
29	kościerski	Kąpielisko Ośrodek Stawiska nad jeziorem Zakrzewie	nie klasyfikowane
30	kościerski	j. Garczyn CSW	doskonała
31	kościerski	j. Rzuno w Dziemianach	doskonała
32	kościerski	Kąpielisko "Wielewskie" nad j. Wielewskim we Wielu	doskonała
33	kościerski	j. Jelenie przy OW PG Czarlina	doskonała
34	kościerski	j. Radolne w Czarlinie przy OW GS "Remontowa"	doskonała
35	kościerski	j. Dobrogoszcz w Dobrogoszczy	doskonała
36	kościerski	j. Gałęźne w Kościerzynie	doskonała
37	kościerski	j. Jelenie we Wdzydzach przy Hotelu Niedźwiadek	doskonała
38	kościerski	j. Skrzynki Duże w Nowym Karpnie	doskonała
39	kościerski	j. Sudomie w Sycowej Hucie	nie klasyfikowane
40	kościerski	j. Garczyn przy PCM Garczyn	doskonała
41	łęborski	Plaża A Łeba	dobra
42	łęborski	Plaża B Łeba	doskonała
43	łęborski	Plaża C Łeba	doskonała
44	łęborski	Kąpielisko MIRON nad j. Lubowidzkim	nie klasyfikowane
45	malborski	Zajezierskie	doskonała
46	nowodworski	Krynica Morska - Korczaka	dobra
47	nowodworski	Kąty Rybackie	nie klasyfikowane
48	nowodworski	Mikoszewo	dobra
49	nowodworski	Kąpielisko Morskie Krynica Morska - Port	doskonała

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

50	nowodworski	Jantar	doskonała
51	nowodworski	Sztutowo	nie klasyfikowane
52	nowodworski	Stegna II	doskonała
53	nowodworski	Stegna I (istnieje od 2016 r.)	doskonała
54	nowodworski	Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 2	nie klasyfikowane
55	nowodworski	Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 1	dobra
56	nowodworski	Krynica Morska - Port 2	nie klasyfikowane
57	pucki	Chałupy wejście nr 21	nie klasyfikowane
58	pucki	Władysławowo nr 9	doskonała
59	pucki	Karwia nr 43	doskonała
60	pucki	Ostrowo nr 35	doskonała
61	pucki	Jastrzębia Góra nr 25	doskonała
62	pucki	Kąpielisko Kuźnica "Szkoła"	nie klasyfikowane (nowe)
63	pucki	Władysławowo nr 6	doskonała
64	pucki	Jastarnia "Nadmorska Plażowa"	doskonała
65	pucki	Jastarnia "Zdrojowa"	doskonała
66	pucki	Jastarnia "Ogrodowa"	doskonała
67	pucki	Jastarnia "Leśna"	doskonała
68	pucki	Jurata "Międzyomorze"	doskonała
69	pucki	Kąpielisko nr 1 Hel "Duża Plaża"	doskonała
70	pucki	Kąpielisko nr 2 Hel "Mała Plaża"	dobra
71	pucki	Kąpielisko nr 3 Hel "Na Cyplu"	doskonała
72	pucki	Władysławowo półwysep nr 3	doskonała
73	pucki	Jastrzębia Góra nr 23	doskonała
74	pucki	Ostrowo nr 32	nie klasyfikowane
75	pucki	Karwia nr 45	doskonała
76	pucki	Jastrzębia Góra nr 22	doskonała
77	pucki	Chłapowo nr 12	doskonała
78	pucki	Chłapowo nr 13	doskonała
79	pucki	Władysławowo nr 4	doskonała
80	pucki	Władysławowo nr 10	doskonała
81	pucki	Rewa Południe	dobra
82	pucki	Rewa Północ	dobra
83	pucki	Puck	dobra
84	pucki	Mechelinki	dobra
85	pucki	Białogóra nr 33	doskonała
86	pucki	Dębki nr 19	doskonała
87	pucki	Karwieńskie Błoto Drugie w 11	doskonała
88	pucki	Lubkowo DPS nad j. Żarnowieckim	doskonała
89	starogardzki	Borówno Wielkie	nie klasyfikowane

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2021 roku

90	starogardzki	Kapieleśko przy OW Centrum Animacji Misyjnej Księży Werbistów nad jeziorem Ocypel Wielki	nie klasyfikowane
91	starogardzki	Kapieleśko przy Ośrodku Kolonijnym Hufca Praga-Południe "Słoneczna Republika" nad jeziorem Ocypel Wielki	nie klasyfikowane
92	starogardzki	j. Borzechowskie Wielkie przy OW „Jeziornik” w Borzechowie	doskonała
93	wejherowski	Jezioro Wysoka – Wycztok	nie klasyfikowane
94	wejherowski	Kapieleśko Morskie Lubiatowo-pomiędzy wejściem na plażę nr 43 i 44	nie klasyfikowane
95	wejherowski	Jezioro Żarnowieckie- Przysłań w Nadolu	nie klasyfikowane
96	m.Gdańsk	Gdańsk Jelitkowo	dostateczna
97	m.Gdańsk	Molo Gdańsk Brzeźno	dostateczna
98	m.Gdańsk	Gdańsk Stogi	doskonała
99	m.Gdańsk	Gdańsk Sobieszewo	doskonała
100	m.Gdańsk	Gdańsk Orle	doskonała
101	m.Gdańsk	Gdańsk Klipper Jelitkowo	dostateczna
102	m.Gdynia	Gdynia Śródmieście	doskonała
103	m.Gdynia	Gdynia Redłowo	doskonała
104	m.Gdynia	Gdynia Orłowo	dobra
105	m.Gdynia	Gdynia Babie Doły	doskonała
106	słupski	Ustka Wschód	dostateczna
107	słupski	Ustka Zachód I	nie klasyfikowane
108	słupski	Ustka Zachód II	nie klasyfikowane
109	słupski	Poddąbie	doskonała
110	słupski	Dębina	doskonała
111	słupski	Przewłoka	dobra
112	słupski	Rowy Zachód Domki Letniskowe	nie klasyfikowane
113	słupski	Rowy Zachód Radomsko	doskonała
114	słupski	Rowy Zachód Słoneczko	nie klasyfikowane
115	słupski	Rowy Zachód Apator	nie klasyfikowane
116	słupski	Rowy Zachód Centralne	dobra
117	słupski	Rowy Wschód Słowińskie I	doskonała
118	słupski	Rowy Wschód Słowińskie II	nie klasyfikowane
119	słupski	Czołpino	nie klasyfikowane
120	słupski	Obłęże	nie klasyfikowane
121	m.Słupsk	Park Trenlda	dobra
122	m.Sopot	Sopot Kamienny Potok Koliba	doskonała
123	m.Sopot	Sopot Łazienki Południowe	doskonała
124	m.Sopot	Sopot-Hotel Sopot-Beach Club	doskonała
125	m.Sopot	Sopot-Hotel Haffner-Esentra	doskonała

126	m.Sopot	Sopot-Park Północny I	doskonała
127	m.Sopot	Sopot-Park Północny II	doskonała
128	m.Sopot	Sopot-K22	doskonała
129	m.Sopot	Sopot-32A-33	doskonała

W 5 kąpieliskach jakość wody uległa pogorszeniu w stosunku do roku ubiegłego:

- Gdańsk Jelitkowo;
- Molo Gdańsk Brzeźno;
- Kąpielisko Hel „Mała Plaża”;
- Kąpielisko przy plaży A w Łebie;
- Ustka Wschód.

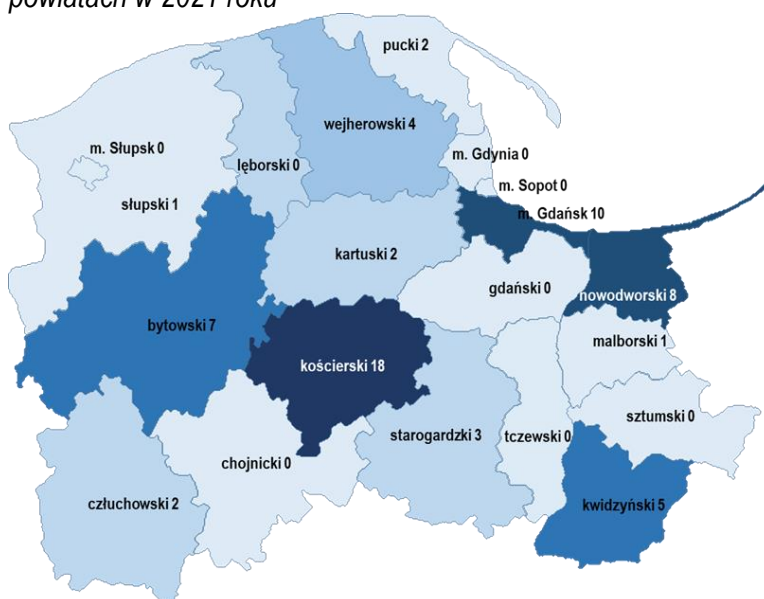
Informowanie społeczeństwa

Wszystkie kąpieliska na terenie województwa w sezonie letnim 2021 były oznakowane przy użyciu tablicy informacyjnej spełniającej wymagania określone w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2018 roku w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476).

Ocena jakości wody miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w sezonie letnim 2021 roku

W sezonie letnim 2021, pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego znajdowały się 63 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Mapa 4. Liczba miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w poszczególnych powiatach w 2021 roku

W 2021 roku, w czterech miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli została wydana ocena o nieprzydatności wody do kąpieli ze względu na przekroczenia mikrobiologiczne:

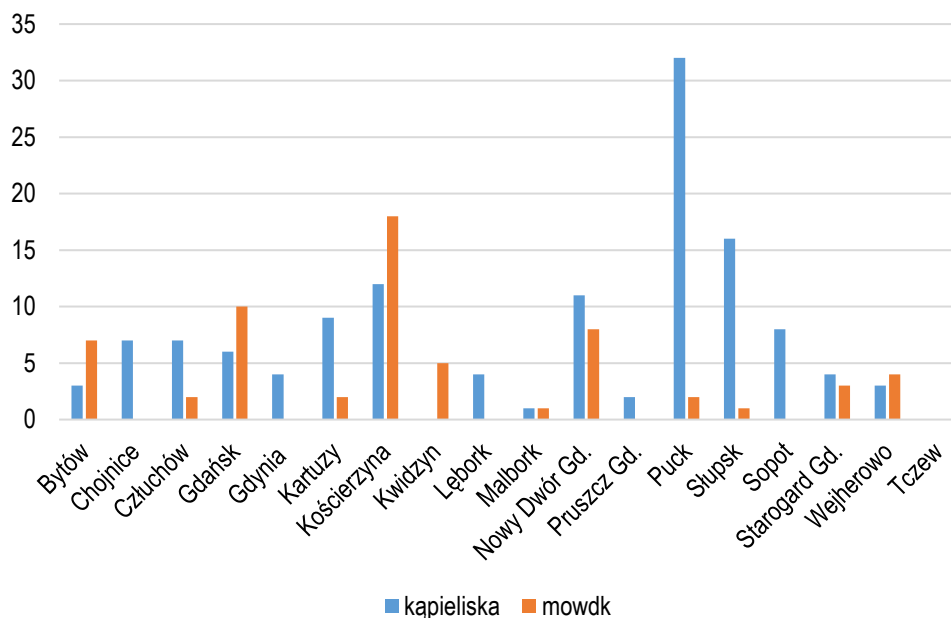
- SOSiR Piaski;
- Przebrno nr 1 - ZHP Sandomierz;
- Sztutowo – ZHP Grójec;
- Molo Gdańsk Brzeźno 1.

W dwóch miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli została wydana ocena o nieprzydatności wody do kąpieli ze względu na zakwit sinic:

- Piaski zejście nr 5 nr 2;
- Jezioro Głębokie w Świeszynie - Słoneczne 1.

Wszystkie miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli oznakowane były przy użyciu właściwej tablicy informacyjnej – zawierały informacje zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2018 roku w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476). Stosunek liczby kąpielisk do liczby miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w województwie pomorskim w 2021 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (mowdk) w poszczególnych powiatach w 2021 roku

Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

W 2021 roku wpłynęły nieliczne interwencje dotyczące uciążliwości akustycznej. Z uwagi na brak kompetencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej do prowadzenia postępowań w powyższym zakresie, sprawy zazwyczaj od razu przekazywano Powiatowym Inspektorom Nadzoru Budowlanego. W dwóch przypadkach, przed przekazaniem, przeprowadzono pomiary hałasu w lokalach mieszkalnych. Badania wiązały się z uciążliwością akustyczną z instalacji w lokalach ogólnodostępnych. Normy hałasu w jednym punkcie zostały przekroczone. Ponadto przeprowadzono badania akustyczne w obiekcie użyteczności publicznej, w którym wykazano przekroczenie norm.

Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całonocne świadczenia zdrowotne

W 2021 roku pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 62 szpitale, w tym 18 szpitali jednodniowych oraz 1 szpital uzdrowiskowy. Niektóre szpitale, posiadały w swoich strukturach kilka obiektów w różnych lokalizacjach – w związku z tym liczba podmiotów zasadniczo różniła się od liczby obiektów. Przeprowadzono ogółem 259 kontroli szpitali, zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładów rehabilitacji leczniczej, sanatoriów, hospicjów i innych podmiotów leczniczych. Skontrolowano ogółem 82 obiekty, co stanowi 63 % zewidencjonowanych placówek. Odnotowano wzrost liczby kontroli w porównaniu z rokiem 2020 roku, w którym ogłoszono stan epidemii COVID-19 na terenie kraju.

Tabela 14. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2021	131	82	269	259	1/200	14	14/2792
2020	127	33	388	78	1/150	13	2/241
2019	121	111	458	521	5/1800	68	51/9180

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny, a 6 oceniono jako zły. Również w 6 obiektach stwierdzono zły stan pod względem technicznym.

Czystość bieżąca

W skontrolowanych obiektach stwierdzono właściwą czystość bieżącą.

Gospodarka bielizną

Wszystkie podmioty lecznicze posiadały wydzielone miejsca służące do przechowywania bielizny czystej oraz brudnej. Bielizna czysta przechowywana była w wyznaczonych do tego celu szafach. Zachowana była segregacja odzieży czystej ochronnej od odzieży wierzchniej. Na oddziałach szpitalnych brudną bieliznę wkładano do worków foliowych, a następnie pakowano w worki płócienne lub brezentowe. Bielizna skażona była dezynfekowana na oddziałach i pakowana do podwójnych, oznakowanych worków foliowych. Bieliznę brudną z oddziałów transportowano ręcznie lub wózkami (przeznaczonymi do przewozu bielizny brudnej) do pralni szpitalnej lub do Punktu Obrotu Bielizną w szpitalach bez pralni. Z Punktu Obrotu Bielizną lub z magazynu bieliznę brudną odwożono do pralni transportem firmy piorącej.

Gospodarka odpadami stałymi

W obiektach lecznictwa zamkniętego prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne. W większości podmiotów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W 2021 roku nałożono 1 mandat karny w kwocie 200 zł z powodu stwierdzonej nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Odpady medyczne na oddziałach usuwano do worków foliowych. Dla odpowiednich rodzajów odpadów stosowano różne kolory worków. Zużyty sprzęt jednorazowego użytku o ostrych końcach i krawędziach usuwano do wydzielonych,

prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemników jednorazowego zamknięcia. Czas składowania odpadów w miejscu ich wytwarzania to maksymalnie 72 godz. Następnie odpady medyczne ze szpitali gromadzone były w specjalnie oznakowanych, wydzielonych i zamkniętych pomieszczeniach usytuowanych w budynkach szpitalnych, bądź na posesjach szpitalnych.

Prosektoria

Na terenie województwa pomorskiego zauważa się tendencję do rezygnacji szpitali z posiadania prosektorium. W przypadku braku prosektorium, na terenie szpitala znajdowały się tylko chłodnie do tymczasowego przechowywania zwłok lub zwłoki były zabierane bezpośrednio do zakładu pogrzebowego, z którym szpital miał podpisaną umowę na przechowywanie zwłok. W razie potrzeby przeprowadzenia sekcji, zwłoki przewożone były do innego szpitala lub też sekcje przeprowadzały wyznaczone przez szpital osoby w zakładzie pogrzebowym, z którym była podpisana stosowna umowa.

Gospodarka ściekowa

W 2021 roku w ocenianych obiektach opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Procedury dekontaminacji w szpitalach

W szpitalach województwa pomorskiego centralne sterylizatornie funkcjonują w zakładach podmiotów leczniczych:

- Szpitalu Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku,
- Szpitalu im. Mikołaja Kopernika Copernicus Sp. z o.o. w Gdańsku,
- Szpitalu Morskim im. PCK Szpitale Pomorskie Sp. z o.o.,
- Szpitalu w Gdyni Centrum Medycznym Dąbrowa - Dąbrówka Sp. z o.o.,
- Szpitalu Specjalistycznym Sp. z o.o. w Kościerzynie,
- Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach,
- Szpitalu Specjalistycznym im. Ceynowy Sp. z o.o. w Wejherowie,
- Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Janusza Korczaka w Słupsku,
- Szpitalu w Słupsku „Salus” Sp. z o.o.,
- Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Lęborku,
- Szpitalu w Tczewie Szpitale Tczewskie S.A.

W szpitalach nieposiadających centralnej sterylizatorni, zapewniono ciąg sterylizacji zgodny z wymaganiami załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2020 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2020 r., poz. 595). W części podmiotów leczniczych ciąg sterylizacji wymaga dostosowania do obowiązujących przepisów. W województwie pomorskim 24 szpitale posiadają umowę na przeprowadzanie sterylizacji w podmiotach zewnętrznych. W pozostałych obiektach (bez oddziałów zabiegowych) stosowane są

wyłącznie materiały medyczne jednorazowego użytku, dlatego nie ma konieczności prowadzenia sterylizacji.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona jest na bieżąco kontrola procesów sterylizacji testami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi. Kontrola fizyczna i chemiczna prowadzona jest w każdym cyklu sterylizacji, wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane są najczęściej raz w tygodniu. Aparaty, w których wykorzystywany jest tlenek etylenu kontroluje się testami biologicznymi podczas każdego procesu sterylizacji. Aparaty te umieszczane są w osobnych pomieszczeniach.

Stan techniczny aparatury sterylizującej na ogół jest dobry. Stary sprzęt jest sukcesywnie wycofywany z podmiotów leczniczych. Materiały medyczne do sterylizacji pakowane są zgodnie z przyjętymi standardami w rękawy, torebki papierowe, papierowo – foliowe, włókninę, papier lub kontenery do dużych zestawów. Do transportu materiałów sterylnych na poszczególne oddziały służą specjalnie przeznaczone do tego celu wózki. Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w obiektach prowadzona jest prawidłowo. W podmiotach leczniczych używane były środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania. Stężenia robocze, czas użytkowania preparatów były właściwie dobierane, czas dezynfekcji zachowany. Podczas kontroli stwierdzano dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności.

Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W 2021 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 1496 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, które obejmowały różne typy obiektów m.in. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice, zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne podmioty lecznicze. Skontrolowano ogółem 615 obiektów, co stanowi 41 % zewidencjonowanych placówek. Przeprowadzono ogółem 629 kontroli sanitarnych obiektów.

Tabela 15. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2021	1496	615	886	629	4/1050	6	26/6090
2020	1485	243	1373	259	7/1850	7	28/5525
2019	1472	1090	1269	1304	9/2600	30	79/14424

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny, a 3 oceniono jako złe. W 3 obiektach stwierdzono zły stan pod względem technicznym.

Procedury dekontaminacji w podmiotach udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Sterylizacja w przychodniach i praktykach zawodowych powinna odbywać się w pomieszczeniu lub w wydzielonym do tego celu miejscu gabinetu diagnostyczno-zabiegowego, pod warunkiem zapewnienia rozdziału czasowego między wykonywaniem dekontaminacji a udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Prawidłowy ciąg technologiczny sterylizacji obejmujący w kolejności, odcinek (blat) materiałów skażonych, służący do wyładunku i przygotowania do mycia i dezynfekcji wstępnej lub zasadniczej, odcinek maszynowego mycia lub ręcznego mycia i dezynfekcji obejmujący urządzenie myjąco-dezynfekcyjne lub zlew 2-komorowy, odcinek (blat) materiałów czystych do przeglądania i pakietowania materiałów czystych przed sterylizacją, sterylizator z wyłączeniem urządzenia na tlenek etylenu, odcinek (blat) materiałów sterylnych oraz stanowisko higieny rąk zorganizowane poza blatem roboczym. Bardzo istotne jest, aby rozwiązanie przestrzenne sterylizatorni zapewniało na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego. Dezynfekcja narzędzi, sprzętu, powierzchni w obiektach prowadzona jest prawidłowo. Stwierdzono dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za dekontaminację.

Czystość bieżąca

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwą czystość bieżącą. W 2 obiektach, w których kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku nałożono 2 mandaty karne na kwotę 650 zł.

Gospodarka bielizną

Większość stosowanej bielizny była jednorazowego użytku. W obiektach, w których stosowano bieliznę wielokrotnego użytku, bielizna czysta i brudna gromadzona była w osobnych, wydzielonych pomieszczeniach lub pojemnikach. Drogi transportowania bielizny czystej i brudnej w prawie wszystkich obiektach nie krzyżowały się, w pozostałych stosowano rozdział czasowy. Pranie bielizny odbywało się w pralniach szpitalnych, komunalnych, wojskowych lub pralkach automatycznych usytuowanych na miejscu oraz we własnym zakresie (odzież ochronna personelu). W 2021 roku w skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki bielizną czystą i brudną.

Gospodarka odpadami stałymi

W skontrolowanych placówkach prowadzona była segregacja odpadów medycznych przeznaczonych do unieszkodliwienia odpadów komunalnych. Odpady

medyczne przekazywano wyspecjalizowanym firmom, które zajmowały się transportem i/lub unieszkodliwianiem odpadów. W 2021 roku w skontrolowanych placówkach nie nałożono żadnych mandatów karnych. Stwierdzone nieprawidłowości w gospodarce odpadami medycznymi, to między innymi:

- brak prawidłowego oznakowania pojemników na odpady medyczne,
- nieprawidłowo oznakowane pojemniki i worki na odpady medyczne,
- nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi tj. brak przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do czasowego przechowywania odpadów medycznych,
- niesprawne przenośne urządzenie chłodnicze.

Gospodarka ściekowa

W 2021 roku w obiektach otwartej opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Stan sanitarny praktyk zawodowych

W 2021 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 2736 praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą. Najliczniejszą grupę wśród omawianych placówek stanowiły indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie oraz lekarzy stomatologów. Skontrolowano ogółem 184 praktyki, co stanowi 7 % wszystkich zewidencjonowanych obiektów. Przeprowadzono łącznie 240 kontroli sanitarnych.

Tabela 16. Praktyki zawodowe wykonujących działalność leczniczą

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2021	2736	184	635	240	3/1200	4	6/1782
2020	2816	161	1125	162	3/1300	0	9/1654
2019	2812	1004	1144	1255	8/2100	18	39/5677

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan higieniczno-sanitarny. W 1 obiekcie stwierdzono zły stan pod względem higieniczno-sanitarnym.

Czystość bieżąca

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwą czystość bieżącą. W 2 obiektach, w których kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku nałożono 2 mandaty karne na kwotę 1 000 zł.

Procedury dekontaminacji w praktykach zawodowych

W ponad 60% obiektów świadczone są usługi medyczne przebiegające z naruszeniem ciągłości tkanek, z czego w części z nich używa się wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku. Praktyki, w których udzielane są świadczenia medyczne przebiegające z naruszeniem ciągłości tkanek, stosujące do tego celu sprzęt wielorazowego użytku, prowadzą dekontaminację sprzętu w wydzielonym pomieszczeniu lub w wyznaczonym miejscu w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych. W przypadku przeprowadzania sterylizacji w gabinecie, zapewniono rozdział czasowy między wykonywaniem kolejnych etapów dekontaminacji wyrobów medycznych lub materiałów a udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Część lekarzy prowadzących praktyki zawarło umowę na świadczenie usług sterylizacji z podmiotem zewnętrznym.

Gospodarka bielizną

Bielizna czysta była przechowywana w wydzielonych miejscach (zamykanych szafkach). Bielizna brudna była gromadzona w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, poza pomieszczeniami, w których udziela się świadczeń zdrowotnych. Pranie bielizny odbywało się we własnym zakresie lub w pralniach ogólnodostępnych. W powyższych obiektach stosowana była przede wszystkim bielizna jednorazowego użytku, która bezpośrednio po użyciu umieszczana była w wydzielonych pojemnikach, traktowana ona była jak odpad medyczny i usuwana do worków koloru czerwonego, a następnie oddawana do unieszkodliwienia. W 2021 roku we wszystkich skontrolowanych obiektach stwierdzono prawidłową gospodarkę bielizną.

Gospodarka odpadami stałymi

Wszystkie gabinety prowadziły segregację na odpady medyczne i komunalne. Odpady medyczne gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych i zamykanych pojemnikach, wyłożonych workami foliowymi koloru czerwonego. Natomiast odpady zakaźne o ostrych końcach i krawędziach gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemnikach.

W 2021 roku w skontrolowanych obiektach nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł. w związku ze stwierdzoną nieprawidłową gospodarką odpadami medycznymi.

Gospodarka ściekowa

W 2021 roku w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

ODDZIAŁ BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

Nadzór nad obiektami produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2021 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 30 376 obiektów, w tym:

- 3994 zakładów produkcji żywności, w tym 2677 zakładów produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, rolniczego handel detalicznego oraz dostawców bezpośrednich,
- 14 369 zakładów obrotu żywnością,
- 7826 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 4559 punktów małej gastronomii oraz zakładów tymczasowych i ruchomych, jak również 59 gospodarstw agroturystycznych,
- 3540 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz 156 zakładów usług cateringowych,
- 491 zakładów produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 45 zakładów produkcji.

Tabela 1. Liczba obiektów z podziałem na grupy wg arkusza MZ-48 w 2021 roku

Grupa obiektów	Liczba obiektów
Zakłady produkcji żywności (bez produkcji pierwotnej)	1 317
Zakłady produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, rolniczy handel detaliczny oraz dostawcy bezpośredni	2 677
Zakłady obrotu żywnością	14 369
Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	7826
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz zakłady usług cateringowych	3696
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	46
Zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	445
Ogółem	30 376

W 2021 roku ogólna liczba nadzorowanych zakładów wyniosła 30 767, w tym 29 885 obiektów żywności i żywienia oraz 491 zakładów branży materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i w porównaniu do lat poprzednich wykazuje tendencję wzrostową. W stosunku do roku 2020 liczba nadzorowanych obiektów zwiększyła się o 920. W roku sprawozdawczym kolejne gospodarstwa prowadzące działalność w zakresie produkcji pierwotnej, sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego zgłaszały się pod nadzór organów Państwowej Inspekcji

Sanitarnej. Liczba nadzorowanych gospodarstw prowadzących taką działalność na koniec 2020 roku wyniosła 2543 i wzrosła o 134 zakłady w stosunku do roku poprzedniego do 2677 zakładów. Znacznie wzrosła liczba zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, tj. o 707 zakładów, do wartości 7826 oraz liczba środków transportu do przewozu żywności, tj. wydano 309 decyzji zatwierdzających, co mogło być związane z trwającą pandemią oraz działaniem wielu obiektów gastronomii w trybie „na wynos”. Zatwierdzono również nowych 129 zakładów produkcji żywności. Zmniejszeniu o 291 uległa liczba zakładów obrotu żywnością w porównaniu do 2020 roku.

Działalność kontrolno-represyjna

Działalność kontrolno-represyjna organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze bezpieczeństwa żywności w 2021 roku, podobnie jak w 2020 roku, prowadzona była w mniejszym nasileniu niż w latach ubiegłych w związku z ogłoszeniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii oraz bieżącą sytuacją epidemiczną w kraju. Urzędowe kontrole żywności skoncentrowane były na zakładach o największym ryzyku dla bezpieczeństwa żywności, na kontrolach związanych z zatwierdzaniem zakładów, kontrolach granicznych oraz interwencyjnych. W wyniku decyzji władz kraju o ograniczeniu działalności zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego oraz zamknięcia szkół oraz przedszkoli duża liczba kontroli planowanych nie została przeprowadzona. Ponadto, pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności szczebla powiatowego i wojewódzkiego w znacznej liczbie przesunięci byli do pracy związanej z epidemią SARS-CoV-2. W związku z powyższym liczba przeprowadzonych kontroli obiektów w każdej opisanej poniżej kategorii była niższa niż w latach poprzednich, a co za tym idzie liczba sankcji za niezgodności z prawem żywnościowym była proporcjonalnie mniejsza.

W reakcji na światową pandemię Komisja Europejska wydała rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/466 z dnia 30 marca 2020 roku w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państw członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19), które wskazywało na elastyczność w prowadzeniu kontroli i podejmowania ich w obszarach, gdzie szacowane ryzyko było wysokie.

Ponadto w związku z przepisami ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych uległ zawieszeniu m. in. bieg terminów postępowań egzekucyjnych i karnych, z wyjątkiem terminów związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W rezultacie zostało wstrzymane czasowo procedowanie spraw dotyczących nakładania kar pieniężnych na podmioty branży spożywczej.

W 2021 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego przeprowadziły 10955 urzędowych kontroli żywności, w tym 1075 kontroli interwencyjnych (9,8%). Liczba kontroli sanitarnych była wyższa o 1604 kontrole, w tym

kontroli interwencyjnych o 88 niż w roku ubiegłym. Skontrolowano 2765 obiektów żywienia zbiorowego otwartego przeprowadzając 3 503 kontrole oraz skontrolowano 1388 obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego przeprowadzając 1581 kontroli. Liczba skontrolowanych zakładów branży materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wyniosła 89, w których przeprowadzono 93 kontrole.

W związku z modyfikacją i aktualizacją sprawozdania MZ-48 zmianie uległ sposób przedstawiania m.in. danych dotyczących liczby obiektów ocenionych na podstawie arkusza oceny zakładu. W rejestrach Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych znajdowały się 16 162 zakłady, które zostały ocenione pod kątem ryzyka. Do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 10159 zakładów, do kategorii średniego ryzyka przyporządkowano 5125 zakładów oraz do kategorii wysokiego ryzyka 878 zakładów. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali ogółem 1171 decyzji administracyjnych, w tym nakładających na podmioty obowiązek spełnienia określonych nakazów, z których 25 dotyczyło unieruchomienia działalności zakładu, 21 decyzji zakazu wprowadzenia produktu do obrotu, pozostałe decyzje dotyczyły nakazu poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, zatwierdzenia zakładów, umorzenia postępowania, uchylecia decyzji i wykreślenia z rejestru zakładów. W postępowaniu mandatowym nałożono ogółem 1357 mandatów karnych na łączną kwotę 369630 zł (średnia wysokość mandatu wynosiła ok. 272 zł).

Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynęły 64 wnioski o nałożenie kar pieniężnych za niezgodności z przepisami prawa zawartymi w art. 103 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 65 decyzji o nałożeniu kar na łączną kwotę 148900 zł. Kary zostały nałożone za nieprawidłowe znakowanie, prezentację i reklamę suplementów diety, głównie za wprowadzanie konsumenta w błąd poprzez stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych, przypisywanie środkom spożywczym właściwości leczniczych, wprowadzanie do obrotu produktów niebędących żywnością z uwagi na niedozwolone do spożycia składniki, za brak informacji dostępnej dla konsumenta finalnego na temat substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, zawartych w środkach spożywczym nieopakowanych oferowanych konsumentom, sprzedaż w jednostkach systemu oświaty środków spożywczym nie objętych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku, a także za brak zatwierdzenia i/lub rejestracji zakładów oraz rozszerzenie działalności poza zakres określony w decyzji o zatwierdzeniu zakładu.

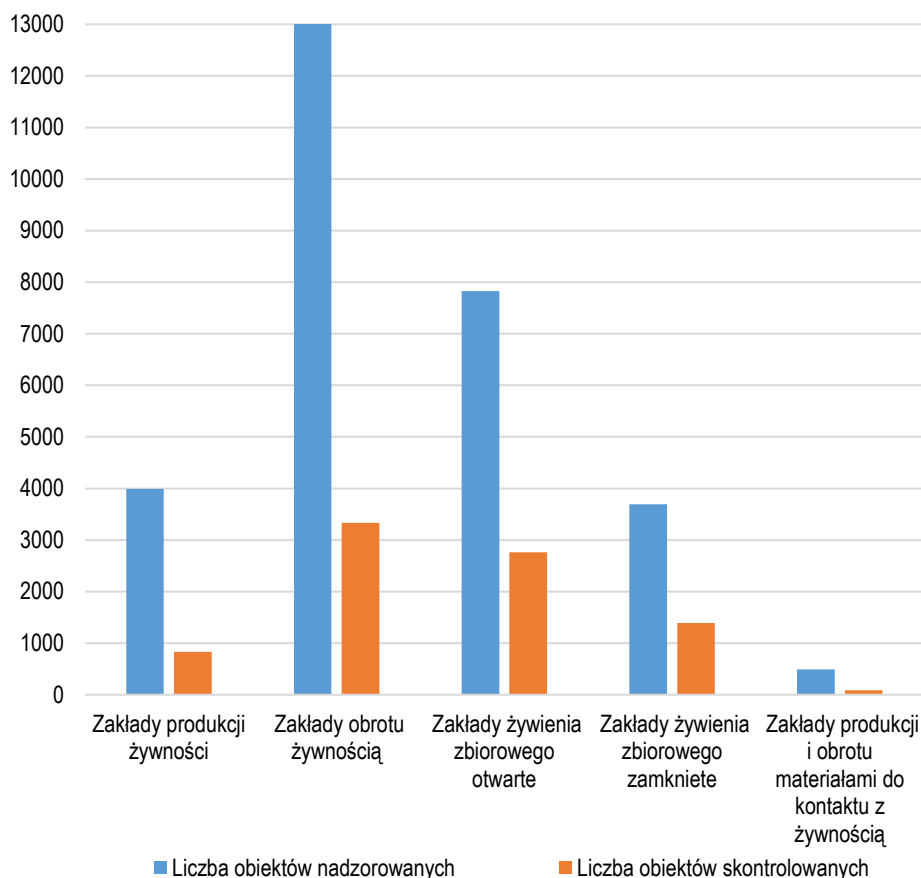
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny działając jako organ II Instancji rozpatrzył odwołania od decyzji i zażalenia na postanowienia Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni. W wyniku rozpatrzenia ww. spraw Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 9 decyzji oraz 2 postanowienia.

Tabela 2. Działalność kontrolno-represyjna w poszczególnych grupach nadzorowanych obiektów

Działania	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach					
	produkcji żywności (w tym produkcji pienwotnej)	obrotu żywnością	żywienia zbiorowego		produkcji i obrotu	ogółem
			otwarte	zamknięte	materiałami do kontaktu z żywnością	
Liczba obiektów nadzorowanych	3 994	14369	7826	3 696	491	30376
Liczba obiektów skontrolowanych	834	3333	2765	1388	89	8409
Liczba obiektów poddanych ocenie, w tym:	994	7764	5139	2149	116	1 064
zakwalifikowanych do kategorii:						
- niskiego ryzyka,	516	5437	2747	1344	115	10159
- średniego ryzyka,	281	1948	2148	747	1	5124
- wysokiego ryzyka	197	379	244	58	-	878
Liczba kontroli ogółem, w tym interwencyjnych	1119	4647	3503	1593	93	10955
	88	567	268	134	18	1075
Liczba decyzji administracyjnych ogółem, w tym:	142	391	471	162	5	1171
unieruchomienia działalności,	3	2	17	3	-	25
zakazu wprowadzania do obrotu produktu	12	8	-	-	1	21
Liczba mandatów/	137	515	575	125	5	1357
kwota (zł)	39400	116670	172710	39250	1600	369630
Liczba wniosków do sądu	-	1	-	-	-	1
Liczba zawiadomień do prokuratury	-	-	-	-	-	-
Liczba wniosków o nałożenie kar do PPWIS	10	21	28	5	-	64

Ocena stanu higieniczno-sanitarnego poszczególnych rodzajów nadzorowanych obiektów wg arkusza MZ-48

Wykres 1. Liczba obiektów nadzorowanych do skontrolowanych

Obiekty produkcji żywności

Wytwórnice lodów

W roku sprawozdawczym w rejestrach znajdowało się 114 wytwórni lodów, liczba ta nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego. Na terenie województwa pomorskiego znajduje się zakład produkcyjny, którego produkty obecne są na wielu rynkach zagranicznych, tj. Unilever Polska S.A. w Baninie. Pozostałe zakłady to w przeważającej części małe zakłady, działające najczęściej sezonowo, prowadzące produkcję i dystrybucję w miejscu produkcji. 111 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, a 110 zakładów wdrożyło system HACCP. 75 zakładów zostało ocenionych na podstawie arkuszy oceny zakładu, z których 31 zakładów zakwalifikowano do kategorii niskiego ryzyka, 24 do kategorii średniego ryzyka i 20 zakładów do kategorii wysokiego ryzyka. Skontrolowano 66 zakładów przeprowadzając 77 kontroli

i rekontroli, w tym 2 interwencyjne. Podczas kontroli tematycznych stosowano "Listę pytań kontrolnych dla zakładów produkcji i obrotu żywnością w zakresie spełnienia kryteriów mikrobiologicznych" w celu oceny zgodności z przepisami Rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych. Zakłady przeprowadzały badania na zgodność z kryteriami mikrobiologicznymi dotyczącymi bezpieczeństwa żywności w celu potwierdzenia lub weryfikacji prawidłowego funkcjonowania procedur opartych na zasadach HACCP i zasad dobrych praktyk produkcyjnych. W ramach nadzoru wydano 8 decyzji administracyjnych. Ponadto za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 3250 zł. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nie wpłynęły wnioski o ukaranie. W wytwórniach lodów pobrano 110 próbek lodów do badań mikrobiologicznych, żadna próbka nie uległa dyskwalifikacji.

Automaty do lodów

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 276 automatów do lodów, w większości były to zakłady sezonowe. Duża liczba zakładów produkujących lody z automatu, tj. 264, posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, a 247 zakładów wdrożyło zasady systemu HACCP. Skontrolowano 101 automatów przeprowadzając 117 kontroli i rekontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne. 131 automatów poddano ocenie na podstawie arkuszy oceny zakładu, z których 60 zakładów zakwalifikowano do kategorii niskiego ryzyka, 55 do kategorii średniego ryzyka i 16 zakładów do kategorii wysokiego ryzyka.

Produkcje lodów z automatu kontrolowano również w zakresie spełnienia przepisów rozporządzenia w sprawie kryteriów mikrobiologicznych, w tym przeprowadzanie badań mikrobiologicznych w kierunku bakterii chorobotwórczych. Wydano 23 decyzje administracyjne, tym 1 decyzję unieruchamiającą zakład oraz 2 zakazujące wprowadzania do obrotu produktów w związku z przekroczeniem liczby *Enterobacteriaceae* w pobranych próbkach. Nałożono 9 mandatów karnych na łączną kwotę 1600 zł. Podczas kontroli pobrano 139 próbek do badań mikrobiologicznych, z czego 70 uległo dyskwalifikacji.

Wytwórnie tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 7 wytwórni tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi, ich liczba nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego. W tej grupie zakładów znajdowały się lokalne tłocznie oleju rzepakowego i lnianego, rozlewnie olejów jadalnych oraz wytwórnie tłuszczów roślinnych z półproduktów rafinowanych. Na terenie powiatu malborskiego w Starym Polu. prowadzą działalność 2 zakłady produkcji margaryn i mieszanin tłuszczów na potrzeby przemysłu spożywczego. Działania kontrolne wykazały, że wszystkie 7 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP oraz wdrożony system HACCP. 5 zakładów zakwalifikowano na podstawie arkusza oceny zakładu do kategorii niskiego ryzyka. Skontrolowano 4 zakłady przeprowadzając 5 kontroli. Decyzji administracyjnych oraz mandatów nie nakładano. Do badań

laboratoryjnych pobrano 6 próbek, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Piekarnie

W roku 2021 pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 215 piekarni, o 5 zakładów mniej niż w roku ubiegłym. W 207 zakładach zostały wdrożone zasady GHP/GMP, a w 198 zakładach wdrożono system HACCP. 171 zakładów oceniono na podstawie arkuszy oceny zakładu, z czego 82 zakłady przyporządkowano do kategorii niskiego ryzyka, 65 do kategorii średniego ryzyka i 24 zakłady do kategorii wysokiego ryzyka. W ciągu roku skontrolowano 144 zakłady przeprowadzając 229 kontroli i rekontroli, w tym 23 interwencyjne. Wydano 36 decyzji administracyjnych, w tym 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu. Pozostałe decyzje administracyjne związane były głównie z nakazem poprawy stanu sanitarnego zakładu. Podczas kontroli nałożono 48 mandatów karnych na łączną kwotę 13250 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 135 próbek, z czego 3 uległo dyskwalifikacji. W związku pismami Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie przeprowadzania kontroli tematycznych w małych, lokalnych piekarniach produkujących żywność bezglutenową i w miejscach sprzedaży takich produktów przeprowadzono 7 kontroli oraz pobrano próbki do badań. Wyniki badań wskazały, że w dwóch próbkach produktów o bardzo niskiej zawartości glutenu przekroczona została dozwolona zawartość glutenu.

Ciastkarnie

W roku 2021 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 231 ciastkarni. Skontrolowano 113 zakładów, przeprowadzając 161 kontroli i rekontroli, w tym 3 interwencyjne. 216 nadzorowanych zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, a 210 zakładów wdrożony system HACCP. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 40 mandatów karnych na łączną kwotę 11850 zł oraz wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 1 unieruchamiającą działalność zakładu. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o ukaranie. W ciastkarniach pobrano do badań mikrobiologicznych 114 próbek środków spożywczych, z czego 1 próbka uległa dyskwalifikacji.

Przetwórnictwo owocowo-warzywne i grzybowe

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 roku znajdowało się 66 zakładów. Skontrolowano 29 zakładów przeprowadzając 49 kontroli, w tym 8 interwencyjnych. W 64 zakładach funkcjonowały zasady GHP/GMP i zasady systemu HACCP. Poddano ocenie 50 zakładów na podstawie arkusza oceny zakładu, z czego 32 zakłady zakwalifikowano do kategorii niskiego ryzyka, 16 do kategorii średniego ryzyka i 2 zakłady do kategorii wysokiego ryzyka.

Podczas kontroli tej grupy obiektów za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono 3 mandaty karne na kwotę 1100 zł. W ramach urzędowej kontroli żywności pobrano do badań 56 próbek, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 duże zakłady z tej grupy

– Farm Frites Poland S.A. w Łęborku oraz zakład produkcyjny Warmińskich Zakładów Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o. w Kwidzynie. Ponadto na terenie powiatu kartuskiego, bytowskiego i słupskiego znajdują się mroźnie owoców i warzyw skupowanych od lokalnych plantatorów.

Browary i słodownie

W roku sprawozdawczym w ewidencji znajdowało się 14 browarów i 1 słodownia, ich liczba nie uległa zmianie. Skontrolowano 9 zakładów. Wszystkie zakłady posiadały wdrożone zasady GHP/GMP, a 14 z nich zasady systemu HACCP. Przeprowadzono 15 kontroli i rekontroli, w tym 3 kontrole interwencyjne. Wydano 3 decyzje administracyjne. Podczas kontroli za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 770 zł. Pobrano do badań 8 próbek, z czego 2 próbki uległy dyskwalifikacji ze względu na przekroczenie limitów pozostałości pestycydów.

Na terenie województwa pomorskiego produkuje piwo rodzinny browar Amber w BielkóWKu, browar w Kościerzynie, w Bytowie i w Gościszewie oraz lokalne mini browary, produkujące i sprzedające piwo w miejscu produkcji np. „Kaszubsko Koruna” lub w restauracjach hotelowych.

Na terenie portu w Gdańsku znajduje się jedyna w województwie pomorskim. słodownia Malteurop Polska Sp. z o.o. nadzorowana przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni.

Wytwórnice napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa

W roku 2021 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 7 wytwórni napojów bezalkoholowych, o 1 więcej niż w roku poprzednim. Wszystkie zakłady posiadały wdrożony system GHP/GMP i HACCP. 5 zakładów zakwalifikowano na podstawie arkusza do kategorii niskiego ryzyka. Na terenie województwa pomorskiego znajdowały się wyłącznie małe lokalne wytwórnice napojów, brak rozlewni piwa. Skontrolowano 3 zakłady, nie nakładano decyzji administracyjnych i mandatów. Pobrano 1 próbkę do badań, która nie uległa dyskwalifikacji.

Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i stołowych

W 2021 roku pod nadzorem znajdowały się 4 wytwórnice wód mineralnych i wód źródlanych. Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 zakłady produkujące wody mineralne tj. LONZA-NATA w Borkowie oraz WOSANA w Damnicy. Skontrolowano wszystkie 4 zakłady, które posiadają wdrożone zasady systemu HACCP i zasady GHP/GMP. Przeprowadzono 5 kontroli, w tym 1 kontrolę interwencyjną. Podczas realizacji „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2021 rok” pobrano do badań mikrobiologicznych i chemicznych 35 próbek wody w butelkach, wszystkie były zgodne z wymaganiami. Wydano 2 decyzje administracyjne, nie nakładano mandatów karnych oraz nie kierowano wniosków o ukaranie.

Zakłady garmazeryjne

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 roku w tej grupie obiektów znajdowały się 78 zakładów. Skontrolowano 42 zakłady przeprowadzając 71 kontroli i rekontroli, w tym 12 kontroli interwencyjnych. W 65 zakładach zostały wdrożone zasady GHP/GMP, a w 64 zakładach zasady systemu HACCP. Podczas kontroli za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 14 mandatów karnych na łączną kwotę 4050 zł. Wydano 14 decyzji administracyjnych, w tym 1 o unieruchomieniu zakładu i 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu. Pobrano do badań 62 próbki, z czego 1 uległa dyskwalifikacji.

Największymi zakładami z tej grupy obiektów na terenie województwa pomorskiego jest firma IGLOTEX S.A. w Skórczu oraz firma Dr Oetker w Łebczu produkujące żywność na rynek krajowy i europejski. Zakłady te znajdują się pod wspólnym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 27 zakładów przemysłu zbożowo-młynarskiego, w tym młyny, kaszarnie i elewatory. Funkcjonujące na terenie powiatów młyny to głównie młyny gospodarcze np. Młyn Żuławy w Bałdowie, Młyn Gospodarczy w Pruszczu Gdańskim, czy Młyn „LIB-MAR” w Czersku, w których okoliczni producenci zbóż zlecają przemiał żyta i pszenicy. Produkowana w zakładach mąka dostarczana do zakładów produkcyjnych (głównie piekarnie). Do tej grupy obiektów zaliczane są również zakłady zajmujące się suszeniem, czyszczeniem, magazynowaniem i sprzedażą ziarna, a także producenci kasz, mąk różnego rodzaju i otrąb.

Skontrolowano 14 zakładów przeprowadzając 23 kontrole, w tym 7 interwencyjnych. W 22 zakładach wdrożono zasady GHP/GMP, a w 20 zasady systemu HACCP. 17 zakładów zostało ocenionych na podstawie arkusza oceny, z czego przyporządkowano 14 zakładów do kategorii niskiego ryzyka, 2 zakłady do kategorii średniego ryzyka, a 1 zakład do kategorii wysokiego ryzyka. Wydano 2 decyzje administracyjne, w tym 1 zakazującą wprowadzanie produktu do obrotu. W ramach kontroli urzędowej pobrano 41 próbek do badań laboratoryjnych, 6 próbek uległo dyskwalifikacji.

Pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdują się 2 duże zakłady tej branży tj. Gdańskie Młyny – producent mąki z różnych ziaren oraz zakład Rol-Ryż – producent ryżu łuskanego. Zakłady te posiadają opracowane i wdrożone procedury GHP/GMP oraz procedury oparte na zasadach systemu HACCP.

Wytwórnice makaronów

Brak w rejestrach zakładów produkcji makaronów.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się 28 wytwórni

wyrobów cukierniczych, o 1 więcej niż w roku poprzednim. 27 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, a 26 zakładów system HACCP. Skontrolowano 13 zakładów, przeprowadzając łącznie 21 kontroli i rekontroli, w tym 1 interwencyjną. Nie nakładano mandatów karnych. Wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 2 zakazujące wprowadzanie produktu do obrotu. Podczas urzędowej kontroli pobrano 22 próbki do badań laboratoryjnych, 5 próbek zakwestionowano.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 zakłady produkcyjne o szerokim asortymencie produkowanych wyrobów cukierniczych i szerokim rynku zbytu. Są to Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Bałtyk” w Gdańsku oraz KDC „Pomorzanka” w Słupsku. Pozostałe zakłady to lokalne wytwórnie ciastek, lizaków, cukierków, wafli, waty cukrowej i dekoracji cukierniczych.

Wytwórnie koncentratów spożywczych

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 8 wytwórni koncentratów spożywczych, o 1 więcej niż w roku poprzednim. Skontrolowano 4 zakłady przeprowadzając 8 kontroli, w tym 2 interwencyjne. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone i utrzymane zasady GHP/GMP oraz system HACCP. Wydano 1 decyzję administracyjną oraz nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł. Pobrano 15 próbek do badań laboratoryjnych, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Największym zakładem w regionie jest zakład Dr Oetker Polska Sp. z o.o. w Gdańsku, prowadzący działalność w zakresie produkcji koncentratów ciast i deserów oraz sprzedaż internetową produkowanych wyrobów.

Wytwórnie octu, majonezu, musztardy

W 2021 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, na terenie województwa pomorskiego znajdowały się 3 wytwórnie octu, majonezu i musztardy. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP oraz utrzymany system HACCP. Skontrolowano 1 zakład. Podczas urzędowej kontroli pobrano 11 próbek do badań. Wydano 1 decyzję administracyjną. Nie nakładano mandatów karnych, nie kierowano wniosków o ukaranie.

Największym zakładem produkcji octu i musztardy w województwie pomorskim jest zakład Dagoma Sp. z o.o. w Pucku.

Wytwórnie chrupek, chipsów i prażynek

W 2021 roku w rejestrach nadzorowanych zakładów znajdowały się 3 wytwórnie chrupek, chipsów i prażynek, liczba zakładów uległa zmniejszeniu o 2 zakłady w stosunku do roku ubiegłego. Wszystkie posiadały wdrożone zasady GHP/GMP i utrzymany system HACCP. Skontrolowano 2 zakłady przeprowadzając 3 kontrole. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł, nie wydawano decyzji administracyjnych, nie kierowano wniosków o ukaranie. Do badań laboratoryjnych pobrano 9 próbek, żadna próbka nie uległa dyskwalifikacji.

Wytwórnie suplementów diety

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Oddział Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia

Sanitarną znajdowało się 31 zakładów wytwarzających suplementy diety, o 14 zakładów więcej niż w roku poprzednim. Skontrolowano 19 obiektów, w których przeprowadzono 22 kontrole i rekontrole, w tym 3 kontrole interwencyjne. Wdrożone zasady GHP/GMP i systemu HACCP posiadało 28 zakładów. W tej grupie ocenie poddano 22 zakłady, z czego 4 zakwalifikowano do kategorii niskiego ryzyka, 7 do kategorii średniego ryzyka i 11 do kategorii wysokiego ryzyka. Wydano 2 decyzje administracyjne. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o ukaranie. Pobrano do badań 43 próbki, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Na terenie powiatu gdańskiego prowadzi działalność producent, importer suplementów diety oraz żywności ogólnego spożycia firma Fitness Authority w Otominie. Pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego znajduje się zakład produkcji suplementów diety TREC NUTRITION sp. z o.o. w Gdyni.

Wytwórnice żywności dla określonych grup

W rejestrach obiektów w 2021 roku nie zatwierdzono takiego zakładu.

Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 roku znajdowały się 2 wytwórnice substancji dodatkowych, które zostały skontrolowane. Zakłady posiadały wdrożone zasady GHP/GMP oraz system HACCP. W okresie sprawozdawczym nie wystawiano decyzji administracyjnych, nie nałożono mandatu karnego, nie kierowano wniosków o ukaranie. Do badań laboratoryjnych pobierano 2 próbki, które były zgodne z wymaganiami.

Wytwórnice aromatów

W rejestrach zakładów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną brak ww. zakładów produkcji.

Cukrownie

W ewidencji znajduje się 1 zakład - cukrownia w Malborku, prowadzący produkcję cukru białego kat. II i melasy. Zakład posiada wdrożone zasady GHP/GMP i systemu HACCP. Zakład został zakwalifikowany na podstawie arkusza oceny do zakładów niskiego ryzyka. W 2021 roku nie przeprowadzono kontroli.

Producenci pierwotni

W rejestrach nadzorowanych zakładów znajdowało się 1450 producentów pierwotnych. Skontrolowano 89 zakładów przeprowadzając 91 kontrole, w tym 1 kontrolę interwencyjną. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 444 zakładów, a zasady systemu HACCP - 46 zakładów. Na podstawie arkusza oceny zakładu oceniono 109 producentów pierwotnych, z czego 83 przyporządkowano do kategorii zakładów niskiego ryzyka, 9 do średniego ryzyka i 17 do kategorii wysokiego ryzyka. Wydano 6 decyzji administracyjnych, mandatów nie nakładano. Pobrano 38 próbek do badań laboratoryjnych, 2 próbki były niezgodne z wymaganiami.

Rolniczy handel detaliczny

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 11 zakładów prowadzących rolniczy handel detaliczny. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP i 1 zakład, w którym wdrożono zasady systemu HACCP. 1 zakład oceniono na podstawie arkusza oceny zakładu na podstawie którego przyporządkowano do zakładu do niskiej kategorii ryzyka. W 2021 roku nie przeprowadzano kontroli.

Dostawcy bezpośredni

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 53 dostawców bezpośrednich. Skontrolowano 3 zakłady przeprowadzając 3 kontrole sanitarne. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 38 zakładów, a 6 wdrożone zasady systemu HACCP. Na podstawie arkusza oceny zakładu zakwalifikowano 13 zakładów do kategorii niskiego ryzyka. Pobrano do badań 1 próbkę, która była zgodna z wymaganiami.

Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny

W rejestrach nadzorowanych zakładów znajdowało się 24 producentów pierwotnych prowadzących również rolniczy handel detaliczny. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 16 zakładów, a 1 zakład wdrożone zasady systemu HACCP. Na podstawie arkusza poddano ocenie 4 zakłady, z czego zakwalifikowano 1 zakład do kategorii niskiego ryzyka, 2 zakłady do kategorii średniego ryzyka i 1 zakład do wysokiego ryzyka. Skontrolowano 6 zakładów przeprowadzając 6 kontroli sanitarnych. Wydano 1 decyzję administracyjną oraz pobrano 2 próbki do badań, które były zgodne z wymaganiami.

Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 1083 producentów pierwotnych prowadzących równocześnie dostawy bezpośrednie. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 850 zakładów, a 26 wdrożone zasady systemu HACCP. Ocenie poddano 27 zakładów i zakwalifikowano 16 zakładów do kategorii niskiego ryzyka, 2 zakłady do kategorii średniego ryzyka oraz 9 do wysokiego ryzyka. Skontrolowano 84 zakłady przeprowadzając 84 kontrole, w tym 2 interwencyjne. Pobrano do badań 49 próbek, które były zgodne z wymaganiami.

Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 56 producentów pierwotnych prowadzących równocześnie rolniczy handel detaliczny i dostawy bezpośrednie. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 38 zakładów, a 12 wdrożone zasady systemu HACCP. Ocenie poddano 4 zakłady, z których 1 zakwalifikowano do zakładów z kategorii średniego ryzyka oraz 1 do wysokiego ryzyka. Skontrolowano 14 zakładów przeprowadzając

14 kontroli. Wydano 2 decyzje administracyjne. Pobrano do badań 18 próbek, które nie uległy dyskwalifikacji.

Producenci kielków

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2021 roku znajdował się 1 producent mikrolistków, który został skontrolowany. Zakład posiadał wdrożone zasady GHP/GMP oraz system HACCP. Zakład oceniono na podstawie arkusza i zakwalifikowano do kategorii wysokiego ryzyka. W okresie sprawozdawczym nie wystawiano decyzji administracyjnej, nie nałożono mandatu karnego, nie kierowano wniosków o ukaranie. Do badań mikrobiologicznych pobrano 6 próbek, które były zgodne z wymaganiami.

Producenci żywności w warunkach domowych

W 2021 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 68 zakładów produkujących w warunkach domowych. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 66 zakładów, a 64 zakładów posiadało wdrożone zasady systemu HACCP. Ocenie poddano 15 zakładów, z których 2 zakwalifikowano do zakładów z kategorii niskiego ryzyka, 10 zakładów do kategorii średniego ryzyka oraz 3 zakłady do wysokiego ryzyka. Skontrolowano 11 zakładów przeprowadzając 13 kontroli, w tym 1 interwencyjną. Wydano 1 decyzję administracyjną. Pobrano do badań 6 próbek, które były zgodne z wymaganiami.

Inne wytwórnie żywności

W roku 2021 pod nadzorem znajdowały się 132 zakłady sklasyfikowane jako inne wytwórnie żywności. Skontrolowano ogółem 56 zakładów przeprowadzając 93 kontrole, w tym 17 interwencyjnych. Podczas kontroli nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 2100 zł oraz wydano 13 decyzji administracyjnych, w tym 3 zakazujące wprowadzenia produktu do obrotu. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o ukaranie. W powyższych zakładach pobrano do badań laboratoryjnych 81 próbek, z czego 5 uległo dyskwalifikacji.

Do grupy „inne wytwórnie żywności” należą drobne zakłady produkcji żywności, nienależące do grup opisanych powyżej, np. palarnie kawy, wytwórnie nalewek, producenci lodu w kostkach, gorzelnie rolnicze, producenci kanapek, sałatek i sushi, a także zakłady konfekcjonowania różnych środków spożywczych - bakalii, przypraw, ziół, herbat, mąk, kasz, koncentratów spożywczych, suszonych owoców.

Do tej grupy obiektów należy np. duży producent i eksporter wódek Destylarnia „Sobieski” w Starogardzie Gdańskim, zakład Atlanta Poland S.A. zajmujący się przetwórstwem orzechów.

Nadzór nad produkcją pierwotną żywności w ramach realizacji planu działania dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego

W związku z realizacją „Planu działania na 2021 rok dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanym w ramach porozumienia z dnia 22.12.2020 r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Oddział Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia

Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” przeprowadzono następujące działania.

Przeprowadzono wspólne kontrole produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, takich jak owoce miękkie i warzywa liściaste, zrealizowano 86% planu kontroli. Przeprowadzono 45 kontroli, w tym 37 z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i 8 kontroli z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Środowiska na 52 zaplanowanych. Brak przeprowadzenia 7 kontroli oraz brak pobrania 5 próbek spowodowany był likwidacją upraw zaplanowanego asortymentu.

Ogółem pobrano 36 próbek owoców i warzyw, w tym przez Państwową Inspekcję Sanitarną 20 próbek w kierunku azotanów, metali ciężkich oraz przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa 16 próbek w kierunku pozostałości pestycydów.

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nieprzestrzegania higieny przez producentów produkcji pierwotnej. Upoważnieni przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej stwierdzili brak potwierdzenia właściwej jakości wody służącej do podlewania upraw oraz brak szkoleń pracowników. Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nałożyli mandat karny za stosowanie środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą, nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji w zakresie stosowania środków ochrony roślin oraz zastosowanie środka ochrony roślin na obiekt niebędący celem zabiegu.

W związku z wykryciem pozostałości środków ochrony roślin na poziomie przekraczającym NDP i niedopuszczonych w uprawie sałaty pobranej do badań przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w późniejszym czasie ponownie skontrolowano sałatę tego samego producenta. W dniu 02.08.2021 roku przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobrali próbkę sałaty w kierunku pozostałości pestycydów – próbka nie uległa dyskwalifikacji.

Obiekty obrotu żywnością

Tabela 3. Obiekty obrotu żywnością

Rodzaje zakładów nadzorowanych	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
Sklepy spożywcze, w tym	8102	2186	5506	2915	457	280
super i hipermarkety	621	437	520	758	181	44
Kioski	982	163	558	185	30	18
Apteki	634	75	96	77	5	-
Magazyny hurtowe	718	233	399	663	30	28
Obiekty ruchome i tymczasowe	710	192	188	301	16	10
Środki transportu	1857	349	337	349	-	20
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	1366	135	680	157	29	35
Ogółem	14369	3333	7764	4647	567	391

W 2021 roku w rejestrach znajdowało się 14369 zakładów obrotu żywnością, tj. 8 102 sklepów spożywczych, w tym 621 super i hipermarketów, 982 kioski, 634 apteki, 718 magazynów hurtowych, 710 obiektów ruchomych i tymczasowych, 1857 środków transportu oraz 1366 innych, nieskategoryzowanych zakładów/obiektów obrotu żywnością. Kontrole przeprowadzono w 3333 zakładach, co stanowi ponad 23% zakładów zatwierdzonych i wpisanych do rejestrów. W poszczególnych rodzajach obiektów odsetek zakładów skontrolowanych do znajdujących się w ewidencji wynosił - sklepy spożywcze prawie 27%, w tym super i hipermarkety 70%, kioski 16%, apteki 12%, magazyny hurtowe 32%, obiekty ruchome i tymczasowe 27%, środki transportu 19%, inne obiekty obrotu żywnością prawie 10%. Do innych zakładów obrotu żywnością zalicza się m. in. sklepy internetowe, placówki pocztowe, sklepy zielarsko-medyczne, punkty sprzedaży na stacjach paliw, kluby sportowe oraz inne punkty sprzedaży artykułów spożywczych mieszczące się m.in. w supermarketach budowlanych.

Na podstawie arkuszy oceny zakładu zostały ocenione 7764 obiekty, z czego 5437 przyporządkowano do kategorii niskiego ryzyka, 5437 do kategorii zakładów średniego ryzyka oraz 1948 zakładów do kategorii wysokiego ryzyka. Dobre praktyki

higieniczne zostały wdrożone w 13470 zakładach, a w 11427 zakładach zasady systemu HACCP. W 2021 roku przeprowadzono 4647 urzędowych kontroli żywności, w tym 567 interwencyjnych (12% wszystkich kontroli). Wydano 391 decyzji administracyjnych, w tym 2 o unieruchomieniu zakładu i 8 zakazujących wprowadzania produktów do obrotu. W ramach prowadzonych czynności kontrolnych nałożono 515 mandatów na łączną kwotę 116670 zł. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 21 wniosków o nałożenie kar pieniężnych. W obiektach tych pobrano do badań 3604 próbek żywności, zdyskwalifikowano 108 próbek, tj. 3%.

W tej grupie zakładów stwierdzano następujące uchybienia sanitarne:

- brak czystości bieżącej,
- brak właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń zakładu, sprzętu i urządzeń,
- wprowadzanie do obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z deklaracją producenta,
- brak środka do mycia i dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem oferowanych do sprzedaży środków spożywczych,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych bez wymaganej obowiązkowej informacji dla konsumenta lub niepełne znakowanie,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP.

Obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego

Tabela 4. Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

Rodzaje zakładów nadzorowanych	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym:	7826	2765	5139	3503	268	471
- zakłady małej gastronomii,	3639	1207	2294	1470	112	242
- zakłady małej gastronomii jako obiekty tymczasowe lub ruchome,	920	303	368	380	11	23
- gospodarstwa agroturystyczne	59	10	32	11	-	-

W 2021 roku w rejestrach zakładów znajdowało się 7826 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 4559 zakładów małej gastronomii (również w zakładach tymczasowych lub ruchomych). W 7598 obiektach wdrożono zasady GHP/GMP, a w 7280 zakładach wdrożono system na podstawie zasad HACCP. Ocenie na podstawie arkusza poddano 5139 zakładów, z czego 2747 zakwalifikowano do kategorii zakładów niskiego ryzyka, 2148 zakładów do kategorii średniego ryzyka i 244 do wysokiego ryzyka. Skontrolowano 2765 zakładów, w tym 1510 zakładów małej gastronomii, tj. 33,4% nadzorowanych zakładów. Przeprowadzono 3503 kontrole sanitarnych, w tym 1850 w zakładach małej gastronomii. Liczba kontrole interwencyjnych wynosiła 268, co stanowiło ponad 8% wszystkich kontrole. Wydano 144 decyzje administracyjne, w wyniku czego 1 zakład został unieruchomiony. W ramach działalności represyjnej nałożono 575 mandatów karnych na łączną kwotę 172710 zł i wystosowano 28 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W grupie zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego pobrano do badań laboratoryjnych 239 próbek, z czego 33 zostały zdyskwalifikowane.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w ww. grupie obiektów:

- brak zachowania czystości bieżącej pomieszczeń i sprzętu roboczego,
- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych (brak ciągłości łańcucha chłodniczego, brak segregacji środków spożywczych),
- środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak odzieży ochronnej,
- brak lub nieprawidłowa informacja dla konsumentów nt. składników oferowanej żywności, w tym składników wywołującej alergię lub reakcje nietolerancji,
- brak środków do dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak zachowania identyfikowalności przechowywanych środków spożywczych,
- brak potwierdzenia właściwej jakości wody do spożycia stosowanej w zakładzie,
- brak odpowiedniego zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami.

Nadzór nad obrotem grzybami i zakładami wykorzystującymi grzyby w produkcji, przetwórstwie i w żywnieniu zbiorowym

W związku z doniesieniami medialnymi oraz wpływającymi do Głównego Inspektora Sanitarnego informacjami dotyczącymi zatruc grzybami, w tym śmiertelnych, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziły wzmożone kontrole w przetwórnich grzybowych, zakładach żywienia zbiorowego, zakładach

obrotu żywnością, na targowiskach, w skupach grzybów rosnących w warunkach naturalnych oraz kontrole miejsc nie przeznaczonych do sprzedaży żywności. Kontrole w zakładach żywienia zbiorowego wykazały dwa przypadki zastosowania do produkcji żywności grzybów suszonych bez oznakowania i wymaganego atestu, sprzedaż przetworów grzybowych w słoikach (marynowane i suszone bez oznakowania i atestu) w sklepach, sprzedaż grzybów świeżych i/lub suszonych bez atestu na targowiskach (kontrole ze strażą miejską), prowadzenie działalności w zakresie skupu grzybów bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu. W wyniku kontroli 21 skupów grzybów leśnych, w 3 punktach stwierdzono brak wystawiania atestów na grzyby wprowadzane do obrotu, dwa z tych punktów zaprzestały działalności a w trzecim zaczęto wystawiać atesty. Przeprowadzono również 16 kontroli miejsc nieprzeznaczonych do sprzedaży grzybów z udziałem straży miejskiej i policji, które wykazały w 3 przypadkach obrót grzybami suszonymi i świeżymi bez atestów. Skontrolowano również wytwórnie grzybowe, w jednej z nich stwierdzono nieprawidłowości w oznakowaniu wyrobów i wszczęto postępowanie administracyjne. W ramach prowadzonych kontroli akcyjnych niektórzy Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni nawiązali współpracę z zarządcami targowisk, strażą miejską, policją, a PPIS w Kartuzach wystosował pisma do lokalnych gazet informujące o warunkach sprzedaży grzybów rosnących w warunkach naturalnych oraz o dyżurach klasyfikatorów grzybów.

Kontrole obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego (restauracje, mała gastronomia) w okresie sezonu letniego

W okresie od 20.06.2021 do 30.09.2021 roku w województwie pomorskim skontrolowano 1341 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego, co stanowiło 19% wszystkich nadzorowanych zakładów, w tym 722 zakłady małej gastronomii (20% obiektów zatwierdzonych). Przeprowadzono ogółem 1376 kontroli, w tym 86 kontroli interwencyjnych oraz 167 kontroli sprawdzających. W zakładach małej gastronomii przeprowadzono 744 kontrole, w tym 35 interwencyjnych i 68 kontroli sprawdzających. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 534 decyzje administracyjne, w tym 7 decyzji o unieruchomieniu całego zakładu i 3 decyzje o unieruchomieniu części zakładu, nałożono 303 mandaty na kwotę 92 550 zł oraz skierowano 5 wniosków do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenia kar pieniężnych. Ponadto podczas kontroli ww. zakładów skontrolowano warunki dostaw żywności do konsumenta finalnego. Ustalono, że przedsiębiorcy w większości korzystają z własnych zatwierdzonych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych środków transportu żywności. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Za kontrole, podczas których stwierdzono naruszenie prawa żywnościowego zostały nałożone opłaty w formie decyzji administracyjnej zgodnie z przepisami krajowymi.

Kontrole zakładów obrotu żywnością w okresie letnim

W okresie od 20.06.2021 do 30.09.2021 roku skontrolowano w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia żywności oferowanej do sprzedaży wybrane typy zakładów, w których najczęściej stwierdzane są nieprawidłowości higieniczne tj. sklepy spożywcze, kioski spożywcze, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu, punkty sprzedaży żywności wysyłkowej oraz hurtownie, sklepy na stacjach paliw. W ramach prowadzonej akcji skontrolowano 1147 obiektów, co stanowi 8,2% obiektów nadzorowanych, przeprowadzono 1154 kontrole, w tym 1317 kontroli interwencyjnych oraz 95 kontroli sprawdzających. W ramach postępowania pokontrolnego wydano 337 decyzji administracyjnych, w tym nakazujące poprawę stanu sanitarnego 19, unieruchamiające zakład 2, nakazujące wycofanie żywności 5. Nałożono 169 mandatów karnych na kwotę 35 450 zł.

W ujęciu procentowym skontrolowano najwięcej obiektów ruchomych i tymczasowych (14,4% zatwierdzonych), w których stwierdzono głównie naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych tj. na 165 skontrolowanych zakładów w 25 stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 25 decyzji administracyjnych pobierających opłaty za kontrole oraz nałożono 7 mandatów na kwotę 1500 zł. Skontrolowano 10,5% punktów sprzedaży wysyłkowej tj. 10 obiektów, w 3 z nich stwierdzono niespełnienie wymagań higienicznych. Najwięcej nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych stwierdzono podczas kontroli w sklepach spożywczych, na skontrolowanych 711 obiektów wykazano 214, w których naruszone zostały wymagania higieniczne oraz 67, w których sprzedawano środki spożywcze po upływie terminów przydatności do spożycia. Przeprowadzono 715 kontroli, w tym 138 kontroli interwencyjnych oraz 82 kontrole sprawdzające, nałożono 147 mandatów na kwotę 30 600 zł oraz nakazano poprawę stanu sanitarnego w drodze decyzji administracyjnej w 18 obiektach a 2 z nich zostały unieruchomione.

Kontrole w zakresie warunków przechowywania wód butelkowanych i napojów w zakładach obrotu i magazynowania żywności

W okresie letnim w nadzorowanych sklepach spożywczych, kioskach spożywczych, obiektach ruchomych i tymczasowych oraz w magazynach sprzedaży wysyłkowej przeprowadzono kontrole w zakresie warunków przechowywania wód i napojów butelkowanych. Skontrolowano ogółem 460 obiektów, w 22 zakładach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania żywności, głównie w sklepach spożywczych. Nałożono 21 mandatów na kwotę 4650 zł.

Działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku z ryzykiem występowania Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF)

W 2021 roku nie przeprowadzono wspólnych kontroli z organami Inspekcji Weterynaryjnej związanych z zagrożeniem rozprzestrzeniania się Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) na terenie województwa pomorskiego.

W roku sprawozdawczym przedstawiciele organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się Oddział Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia

Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) w nadzorowanych zakładach przeprowadzali kontrole sanitarne w zakresie identyfikowalności surowców i wyrobów mięsnych, w tym wieprzowiny i mięsa z dzika oraz zagospodarowania odpadów gastronomicznych.

Przeprowadzono 2216 kontroli sanitarnych, podczas których nałożono 255 mandatów na kwotę 70060 zł. Powyższe kontrole sanitarne zostały przeprowadzone na targowiskach, gdzie skontrolowano 28 stoisk i kiosków, w 1299 zakładach żywienia zbiorowego oraz w 889 zakładach obrotu. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych zostały wydane 3 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych oraz 84 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego, natomiast w 1 przypadku decyzją administracyjną nakazano unieruchomienie zakładu. Stwierdzono nieprawidłowości w 27 przypadkach polegające na braku oznakowania wędlin i produktów z udziałem mięsa wieprzowego oraz w 24 przypadkach nieprawidłowego gromadzenia odpadów i zagospodarowania odpadów. Nie stwierdzono natomiast przypadków nielegalnego pochodzenia mięsa z dzika.

Obiekty żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Tabela 5. Obiekty żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych wg arkuszy	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
3696	1388	2149	1593	134	162

W roku sprawozdawczym w prowadzonych rejestrach zakładów nadzorowanych znajdowało się 3696 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym:

- 29 stołówek pracowniczych, w tym 2 w systemie cateringowym,
- 117 bufetów przy zakładach pracy, w tym 12 w systemie cateringowym,
- 336 stołówek w domach wczasowych, w tym 6 w systemie cateringowym,
- 48 bloków żywienia w szpitalach, w tym 36 z żywnością w systemie cateringowym,
- 8 kuchni niemowlęcych,
- 8 bloków żywienia w sanatoriach, w tym 2 w systemie cateringowym
- 177 bloków żywienia w domach opieki społecznej, w tym 49 z żywnością w systemie cateringowym,
- 296 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka, w tym 238 w systemie cateringowym,
- 700 stołówek szkolnych, w tym 267 z żywnością w systemie cateringowym,
- 26 stołówek w bursach i internatach, w tym 1 w systemie cateringowym,

- 421 stołówek na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach, w tym 55 w systemie cateringowym,
- 969 stołówek w przedszkolach, w tym 504 w systemie cateringowym,
- 38 stołówek w domach dziecka, w tym 8 w systemie cateringowym,
- 8 stołówek studenckich,
- 51 stołówek w zakładach specjalnych i wychowawczych, w tym 6 w systemie cateringowym,
- 156 zakładów usług cateringowych,
- 305 innych zakładów żywienia, w tym 57 w systemie cateringowym oraz 156 zakładów usług cateringowych.

Skontrolowano 1388 obiektów tj. 37,5% nadzorowanych zakładów. Ocenie zakładu na podstawie arkusza poddano 2149 obiektów, w tym do kategorii niskiego ryzyka przyporządkowano 1344 zakłady, do kategorii średniego ryzyka 747 zakładów, a do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 58 zakładów. W 3554 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, a w 3472 zakładach wdrożono system na zasadach HACCP. Liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych wynosiła 1593, w tym 134 kontroli było związanych z interwencjami, co stanowi 8,4% wszystkich kontroli. Działalność represyjna w grupie zakładów żywienia typu zamkniętego związana była z wydaniem 162 decyzji administracyjnych, w tym 3 decyzje dotyczyły unieruchomienia działalności całego zakładu, bądź jego części. Ponadto nałożono 125 mandatów karnych na łączną kwotę 39250 zł oraz wystosowano 3 wnioski o nałożenie kary pieniężnej. W zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego w roku 2021 pobrano 158 próbek do badań laboratoryjnych, z czego 15 zdyskwalifikowano.

W rejestrach odnotowano 700 stołówek szkolnych, z czego skontrolowano 228, tj. 32,6% nadzorowanych. Należy zauważyć, że aż 38,1% stołówek szkolnych korzysta z cateringu. Przeprowadzono 248 kontroli, w tym 12 interwencyjnych. Działalność represyjna związana była z wydaniem 28 decyzji administracyjnych i nałożeniem 11 mandatów na łączną kwotę 2500 zł.

W stołówkach przedszkolnych na 969 placówek znajdujących się w rejestrach skontrolowano 311 (32,1%), przeprowadzając 330 kontroli i rekontroli, w tym 23 dotyczyło kontroli interwencyjnych. Ponad 52% przedszkoli korzysta z żywienia cateringowego, szczególnie małe, prywatne placówki. W wyniku działań pokontrolnych wydano 24 decyzje administracyjne i nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 2800 zł. Do badań laboratoryjnych pobranych zostało 16 próbek, z czego 4 zostały zdyskwalifikowane.

W 2021 roku w ewidencji organów Inspekcji znajdowało się 48 bloków żywienia w szpitalach, w tym w 36 szpitalach żywienie odbywało się w systemie cateringowym. Skontrolowano 30 obiektów, przeprowadzając 38 kontroli, w tym 1 interwencyjną. Przeprowadzano również kontrole tematyczne dotyczące oceny jakości żywienia pacjentów oraz pobierano próbki posiłków do badań pod kątem składników odżywczych, wartości energetycznej i zawartości soli. Wydano 10 decyzji administracyjnych i nałożono 4 mandaty na łączną kwotę 1700 zł.

W 2021 roku organy Inspekcji nadzorowały 177 bloków żywienia w domach opieki społecznej, w 49 z nich żywienie odbywało się w systemie cateringowym. Skontrolowano 68 zakładów przeprowadzając 75 kontroli, w tym 3 interwencyjne. Wydano 6 decyzji administracyjnych oraz nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1400 zł. Pobrano do badań laboratoryjnych 10 próbek, wszystkie zgodne z wymaganiami. Nie skierowano żadnego wniosku o nałożenie kary pieniężnej.

W 2021 roku skontrolowano również 121 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka z 296 znajdujących się w rejestrach, tj. ponad 40% zakładów. Przeprowadzono 130 kontroli, w tym 8 interwencyjnych. Wydano 10 decyzji administracyjnych oraz nałożono 4 mandaty karne na kwotę 700 zł. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej.

W roku sprawozdawczym skontrolowano także 15 zakładów specjalnych i wychowawczych z 51 obiektów w znajdujących się w rejestrach. Łącznie przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych i rekontroli, nie przeprowadzono żadnej kontroli interwencyjnej. Wydano 4 decyzje administracyjne oraz pobrano 1 próbkę do badań, która była zgodna z wymaganiami.

Ponadto nadzorem objęto stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach i zimowiskach, w których przeprowadzono 247 kontroli i rekontroli, w tym 19 kontroli interwencyjnych. Wydano 11 decyzji administracyjnych i nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 3150 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę, która nie uległa dyskwalifikacji.

W rejestrach odnotowano 26 stołówek w internatach i bursach, z czego 9 skontrolowano, przeprowadzając 11 kontroli i rekontroli. We wszystkich bursach i internatach wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, natomiast 1 nie wdrożył zasad systemu HACCP. W ramach działań restrykcyjnych wydano 2 decyzje administracyjne oraz nałożono mandat karny na kwotę 200 zł. Pobrano 3 próbki, które były zgodne z wymaganiami.

W tej grupie nadzorowano również 305 zakładów klasyfikowanych jako „inne” do których zalicza się - areszty śledcze, zakłady karne, hospicja, stołówki przy parafiach, schroniska dla bezdomnych. W zakładach tych przeprowadzono 106 kontroli, w tym 13 interwencyjnych, a także wydano 12 decyzji administracyjnych. Nałożono 8 mandatów na łączną kwotę 2050 zł. W tej grupie zakładów pobrano 8 próbek żywności, które były zgodne z wymaganiami. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej.

Pod nadzorem Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 156 zakładów usług cateringowych, z czego skontrolowano 69 przeprowadzając 112 kontroli, w tym 15 interwencyjnych. Wydano 18 decyzji administracyjnych, w tym 2 unieruchamiające zakład oraz nałożono 29 mandatów na łączną kwotę 12950 zł. Pobrano do badań laboratoryjnych 42 próbki, z czego 5 zostało zdyskwalifikowanych. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 2 wnioski o nałożenie kar pieniężnych.

Najczęściej stwierdzane niezgodności higieniczne w ww. grupie zakładów:

- brak zachowania czystości bieżącej,
- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- niewłaściwe gospodarowanie odpadami,
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym brak segregacji oraz niezachowanie łańcucha chłodniczego,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowego użytku,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak środków do dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak lub niepełna informacja dla konsumenta nt. składników żywności, w tym składników wywołujących alergie lub reakcje nietolerancji,
- środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,
- brak zachowania identyfikowalności przechowywanych środków spożywczych,
- brak lub niewłaściwe zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami.

Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Ocenę jakości żywienia w zakładach żywienia zamkniętego przeprowadzano na podstawie ocen jadłospisów dekadowych lub 5-dniowych oraz na podstawie wyników badań próbek posiłków obiadowych pod względem kaloryczności, wartości odżywczej i zawartości soli.

W 2021 roku ocenę jakości żywienia przeprowadzono w 603 zakładach:

- 121 obiektach kolonijnych, półkoloniach, obozach i zimowiskach, w tym w 32 prowadzących żywienie w systemie cateringowym,
- 183 stołówkach przedszkolnych, z czego 73 oceny dotyczyły żywienia w ramach cateringu,
- 135 stołówkach szkolnych, z czego 21 ocen dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 42 szpitalach, z czego 27 ocen dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 36 domach opieki społecznej, z czego 8 dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 50 żłobkach i domach małego dziecka, w tym w 39 prowadzących żywienie w systemie cateringu,
- 6 stołówkach w domach wczasowych,
- 4 stołówkach w bursach i internatach, w tym w 1 w systemie cateringowym,
- 7 zakładach specjalnych i wychowawczych, w tym w 2 w systemie cateringowym
- 5 zakładach usług cateringowych,

- 7 innych zakładach żywienia.

Ocena jakości żywienia w szpitalach

Ocena jakości żywienia pacjentów w szpitalach polegała na jakościowej ocenie jadłospisów dekadowych na podstawie arkusza oceny dekadowej jadłospisów stanowiącym załącznik do „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków”, który został przygotowany we współpracy Instytutu Żywności i Żywienia z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz pracownikami Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Poddano analizie 40 zestawień dekadowych (jadłospisów 10-dniowych) diety podstawowej, przygotowanych dla pacjentów. Nieprawidłowości stwierdzono w 16 zestawieniach, co stanowi 40 % ocenianych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku dostatecznej liczby mleka i przetworów mlecznych, zbyt małej liczby potraw z udziałem pełnowartościowego białka pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (z roślin strączkowych), zbyt małej liczby warzyw i/lub owoców, małej podaży potraw z udziałem ryb, zaniżonej kaloryczność posiłków oraz małej podaży wapnia. W 2021 roku pod kątem dostarczanej kaloryczności oraz spożycia składników odżywczych z użyciem programu komputerowego sprawdzono zestawienia dekadowe z 4 szpitali. Wyniki analizy wykazały w 1 zestawieniu niewłaściwy procent energii pochodzącej z tłuszczu oraz niewłaściwą podaż wapnia i żelaza, natomiast pozostałe wartości były zgodne z zaleceniami.

Do badań laboratoryjnych w 2021 roku pobrano 13 próbek posiłków obiadowych w celu oznaczenia wartości energetycznej oraz liczby białka, tłuszczu i soli. W 7 próbkach posiłków obiadowych stwierdzono niewłaściwą zawartość soli, w 1 próbce nieprawidłową wartość energetyczną, natomiast w 3 próbkach laboratoryjnych stwierdzono nieprawidłową zawartość białka. Do szpitali, w których stwierdzono nieprawidłowości w żywieniu pacjentów kierowano pisma zawierające oceny żywienia i zalecenia.

Jakość żywienia w jednostkach systemu oświaty oraz kontrole sklepików szkolnych

Kontrole w pionach żywienia jednostek systemu oświaty i sklepikach szkolnych przeprowadzane były w zakresie kompleksowej oceny zakładu oraz spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). Przepisy tego rozporządzenia mają na celu ochronę zdrowia dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym poprzez ograniczenie dostępu na terenie jednostek systemu oświaty do środków spożywczych zawierających znaczne liczby składników niezalecanych dla ich rozwoju. Żywnienie

prowadzone w jednostkach systemu oświaty oraz środki spożywcze oferowane w sklepikach szkolnych czy automatach powinny spełniać rolę edukacyjną tj. być zgodne z wiedzą jaką uzyskują dzieci i młodzież podczas edukacji szkolnej i przedszkolnej.

W 2021 roku pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 1746 bloków żywienia w jednostkach systemu oświaty, w tym stołówki w przedszkolach oraz szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, stołówki w bursach i internatach i zakładach specjalnych, skontrolowano 563 placówek, przeprowadzając ogółem 605 kontroli. Zgodnie z prowadzonymi rejestrami, w województwie pomorskim w 2021 roku funkcjonowały 192 sklepiki szkolne, skontrolowano 21 sklepików, przeprowadzając ogółem 21 kontroli.

W ramach kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące bloki żywienia w jednostkach systemu oświaty oraz sklepiki szkolne przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku przeprowadzono 577 kontroli. Wyniki kontroli wykazały, że w 80 obiektach zostały stwierdzone nieprawidłowości. W roku sprawozdawczym nałożono 24 mandaty na łączną kwotę 5500 złotych.

Spośród 11 kontroli przeprowadzonych w sklepikach szkolnych w zakresie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych (...) w zakresie stosowanych środków spożywczych, podczas 2 kontroli stwierdzono naruszenie przepisów ww. rozporządzenia. W sklepikach i w bufetach szkolnych, w których stwierdzono asortyment niezgodny z wymogami ww. rozporządzenia, przedsiębiorcy oferowali do sprzedaży np. wafelki, słodzone napoje oraz inne popularne słodczyce zawierające ponadnormatywną liczbę cukru, tłuszczu oraz soli. Przeprowadzono 8 kontroli automatów do dystrybucji żywności funkcjonujących na terenie jednostek systemu oświaty. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu w pięciu automatach były niezgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty, m.in. napoje zawierały substancje słodzące, a produkty zbożowe miały przekroczoną liczbę cukrów, tłuszczów lub soli. W trzech skontrolowanych automatach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w 2021 roku nałożył 6 kar pieniężnych na łączną kwotę 19 300 zł na właścicieli sklepików szkolnych i bufetów szkolnych za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań zawartych w § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku.

Podczas kontroli jakości żywienia w jednostkach systemu oświaty oceniono łącznie 332 jadłospisy, w tym:

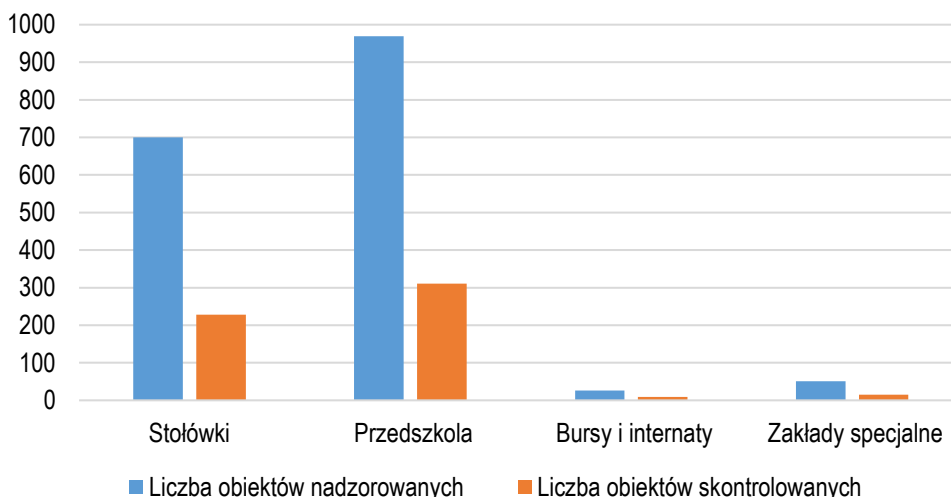
- 137 jadłospisów w stołówkach szkolnych, w tym 125 zestawienia dekadowe,
- 5 jadłospisów w bursach i internatach, w tym 4 zestawienia dekadowe,
- 183 jadłospisy w przedszkolach, w tym 170 zestawień dekadowych,
- 7 jadłospisów w zakładach specjalnych i wychowawczych, w tym 6 jadłospisów 10-dniowych.

W 53 jadłospisach stwierdzono nieprawidłowości, w tym w 23 jadłospisach w stołówkach szkolnych, w 27 jadłospisach w przedszkolach, w 1 jadłospisie w bursach i internatach oraz w 2 jadłospisach w zakładach specjalnych i wychowawczych. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w zakresie planowania żywienia (jadłospisy) i obróbki żywności polegały na serwowaniu zbyt małej liczby owoców i warzyw, braku porcji ryby w tygodniu, zbyt małej podaży mleka i produktów mlecznych, zbyt częstym serwowaniu potraw smażonych, obecność produktów wysoko przetworzonych oraz zawyżonej zawartości soli w posiłkach.

W 2021 roku 9 jadłospisów z jednostek systemu oświaty tj. z 4 szkół, 2 przedszkoli, 2 burs i internatów oraz 1 zakładzie specjalnym i wychowawczym, sprawdzono pod kątem dostarczanej kaloryczności oraz spożycia składników odżywczych. Analizy jadłospisów dekadowych w większości przeprowadzono z użyciem programów komputerowych tj. Dieta lub WIKT. Wyniki analizy wskazały nieprawidłowości w 3 ocenach żywienia, były to m.in. zbyt niska lub wysoka energii w serwowanych posiłkach oraz odbiegająca od wartości normatywnych liczby białek, tłuszczów, węglowodanów i wapnia.

Do badań laboratoryjnych pobrano 11 próbek posiłków serwowanych uczniom w jednostkach systemu oświaty. We wszystkich posiłkach obiadowych stwierdzono odchylenia od norm żywieniowych w zakresie wartości energetycznej, liczby białka, tłuszczu i soli. Nieprawidłowości z powyższego zakresu omawiano z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach systemu oświaty podczas przedstawiania wyników kontroli i przekazywania protokołu a także kierowano pisma z zaleceniami w zakresie poprawy żywienia.

Wykres 2. Liczba obiektów nadzorowanych do skontrolowanych

Zakłady produkcji i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 491 obiektów, tj. 46 zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w tym 2 zakłady pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni) oraz 445 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 64 hurtownie, 379 sklepów oraz 1 importer i 1 pośrednik w sprzedaży hurtowej.

W porównaniu do 2020 roku, ogólna liczba nadzorowanych zakładów w tej grupie obiektów wzrosła o 35. W odniesieniu do zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością ich liczba wzrosła o 1, natomiast o 34 wzrosła liczba nadzorowanych miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, tj. o 5 wzrosła liczba hurtowni, o 27 wzrosła liczba sklepów oraz do rejestru wpisane zostały 2 zakłady prowadzące działalność, które nie posiadają własnych magazynów. Odnotowany wzrost należy wiązać z większą wiedzą przedsiębiorców, że sprzedaż opakowań do żywności, w tym przez Internet podlega prawu żywnościowemu, a w związku z tym obowiązkowi rejestracji u właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się zakłady produkcji opakowań do żywności z różnych rodzajów tworzyw sztucznych, w tym opakowań jednostkowych, transportowych, tj. big bagów z polipropylenu do pakowania i transportu sypkich, i suchych środków spożywczych, chust serowarskich z tworzywa sztucznego do przemysłu mleczarskiego oraz wyrobów z porcelany, papieru i tektury, z łuszczki z drewna topolowego (łubianki), z metalu (puszki metalowe), ze stali nierdzewnej (meble i sprzęt do gastronomii), a także zakłady wykonujące nadruki fleksograficzne na osłonkach do wędlin.

Największymi zakładami w grupie producentów materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych są PLAST-BOX S.A. w Słupsku, KETER POLAND Sp. z o.o. w Słupsku (opakowania, pojemniki, miski, naczynia) oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Polstyr” sp. z o.o. w Człuchowie (pojemniki na żywność do zamrażarek, kubki, miski i inne z polipropylenu i polistyrenu). Największym w regionie zakładem produkcji porcelanowych naczyń stołowych są Zakłady Porcelany Stołowej „Lubiana” S.A w Łubianie k/Kościerzyny.

Tabela 6. Liczba zakładów produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością

Grupa obiektów		Liczba obiektów w 2021	Liczba obiektów w 2020	Liczba obiektów	
				wzrost	spadek
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		46	45	1	-
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością		445	411	34	-
w tym:	hurtownie	64	59	5	-
	sklepy	379	352	27	-
	inne miejsca obrotu	2	0	2	-
Ogółem zakładów produkcji i miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością		491	456	35	-

Skontrolowano ogółem 89 zakładów produkcji i miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (18% będących w ewidencji), w których przeprowadzono 93 kontrole i rekontrole sanitarne, w tym 18 kontroli interwencyjnych związanych m.in. ze zgłoszeniami w systemie RASFF oraz w związku z pismami Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie unijnej akcji kontrolnej dotyczącej materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością, importowanych z państw trzecich, w szczególności z Chin, zawierających niedozwolony składnik – mielony lub sproszkowany bambus oraz inne wypełniacze organiczne.

Kontrole interwencyjne dotyczyły powiadomień w ramach sieci RASFF w związku ze stwierdzeniem przekroczenia sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) w wyrobach do kontaktu z żywnością z tworzywa sztucznego np. łyżka do serwowania potraw, chochla (kraj pochodzenia Chiny), pogorszenia właściwości organoleptycznych (zmiana smaku i zapachu) pochodzącego z Chin kubka, niedozwolonego użycia włókien bambusa w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych (kubki, bidony, sztucce, lunch boxy) oraz w związku z wykryciem przekroczenia migracji bisfenolu A w konserwowanym groszku zielonym.

Ponadto w zakładzie produkcji przeprowadzono kontrolę interwencyjną dotyczącą braku na etykiecie butelki z tworzywa sztucznego specjalnych zaleceń dotyczących właściwego używania, uwzględnionych w deklaracji zgodności (ograniczenia dotyczące zastosowania wyrobu do określonego rodzaju żywności).

W wyniku przeprowadzonej kontroli producent wdrożył działania naprawcze, zweryfikował dokumentację dotyczącą ww. wyrobu, w tym deklaracje zgodności.

Przeprowadzono również kontrolę interwencyjną (w sklepie) w związku z informacją od konsumenta o obecności gryzoni w zakładzie.

W wyniku prowadzonego nadzoru nad zakładami produkcji i miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością wydano 5 decyzji administracyjnych, w sprawie poprawy stanu sanitarno-technicznego w obiekcie obrotu, wykreślenia zakładów z rejestru (wszystkie dotyczyły miejsc obrotu), o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia obiektu z rejestru oraz 1 decyzję o zakazie wprowadzania do obrotu wyrobów z tworzyw sztucznych (komplety sztućców, bidony, lunch boxy) zawierających niedozwolony składnik – bambus, będących przedmiotem powiadomienia informacyjnego w systemie RASFF.

W 4 przypadkach stwierdzono rozpoczęcie działalności w zakresie obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru. Osoby odpowiedzialne ukarano mandatami karnymi na łączną kwotę 1400 zł.

Nadzór nad znakowaniem suplementów diety, żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci, żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, do kontroli masy ciała oraz żywnością wzbogacaną

W ramach nadzoru nad suplementami diety, żywnością objętą rozporządzeniem (UE) nr 609/2013 oraz żywnością wzbogacaną w 2021 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono łącznie 157 kontroli, w tym 118 kontroli dotyczących oceny znakowania. Kontrole w zakresie prawidłowości oznakowania przeprowadzono: u producentów – 14 kontroli, u importera – 1, w hurtowniach artykułów spożywczych – 3, w sklepach spożywczych - 52, w aptekach – 44 oraz 1 w sklepie sportowym i 3 w drogeriach. Podczas przedmiotowych kontroli oceniono znakowanie 248 produktów, w tym 231 suplementów diety, 16 produktów żywności wzbogacanej oraz 1 produkt specjalnego przeznaczenia medycznego. Jednocześnie oceną objęto przestrzeganie wymagań prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy środków spożywczych wprowadzanych do obrotu przez Internet (dokonano monitoringu 45 stron internetowych, na których oceniono 72 suplementy diety i 1 produkt żywności specjalnego przeznaczenia medycznego oraz 1 produkt żywności dla niemowląt – produkt zbożowy przetworzony).

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami na opakowaniu/etykiecie produktów były:

- umieszczanie sformułowań sugerujących właściwości lecznicze produktu lub odwołujących się do takich właściwości,
- stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych,
- stosowanie oświadczeń zdrowotnych „mocniejszych” niż oświadczenia dozwolone,

- stosowanie oświadczeń odnoszących się do ogólnych nieswoistych korzyści bez zamieszczenia dozwolonego oświadczenia zdrowotnego,
- brak obowiązkowego stwierdzenia wskazującego na znaczenie zrównoważonego sposobu żywienia i zdrowego trybu życia,
- obecność w składzie produktów substancji niedozwolonych do stosowania w żywności lub nieposiadających historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej tj. johimbina, ekstrakt z kwiatów konopi siewnej z CBD,
- wprowadzanie do obrotu produktu, pomimo poinformowania GIS o rezygnacji z jego wprowadzania,
- brak oznakowania w języku polskim,
- wprowadzanie konsumenta w błąd, w tym co do składu produktu,
- brak dodatkowych obowiązkowych informacji zamieszczonych przy nazwie produktu typu „zawiera cukry i substancje słodzące” oraz „zawiera substancje słodzącą”,
- stosowanie niewłaściwych nazw witamin oraz jednostek używanych do określenia ich zawartości,
- błędnie określone referencyjne wartości spożycia dla witamin i składników mineralnych,
- nie zamieszczenie informacji o zawartości substancji wykazującej efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny w postaci liczbowej oraz w przeliczeniu na zalecaną do spożycia przez producenta dzienną porcję produktu,
- nieprawidłowe sformułowanie informacji dotyczącej porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia, w znakowaniu suplementu diety,
- brak stwierdzenia, że suplement diety powinien być przechowywany w sposób niedostępny dla małych dzieci,
- nieprawidłowe nazwy substancji dodatkowych,
- brak obowiązkowej informacji o możliwym szkodliwym wpływie na aktywność i skupienie uwagi u dzieci, w przypadku zastosowania barwnika - czerwień allura - E129,
- niewłaściwy sposób przedstawiania informacji o wartości odżywczej,
- niewłaściwy sposób przedstawiania daty minimalnej trwałości,
- brak powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terenie kraju suplementów diety.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w prezentacji i w reklamie produktów:

- umieszczanie sformułowań sugerujących właściwości lecznicze produktu lub odwołujących się do takich właściwości,
- stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych,
- stosowanie oświadczeń odnoszących się do ogólnych nieswoistych korzyści bez zamieszczenia dozwolonych oświadczeń zdrowotnych,
- brak obowiązkowego stwierdzenia wskazującego na znaczenie zrównoważonego sposobu żywienia i zdrowego trybu życia,

- obecność w składzie produktów substancji niedozwolonych do stosowania w żywności lub nieposiadających historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej tj. kannabidiol (CBD), DHEA, L-treonian magnezu, ekstrakt z kwiatów konopi siewnej, *Eurycoma longifolia*,
- nie wyróżnianie składników alergicznych,
- brak dodatkowej obowiązkowej informacji zamieszczonej przy nazwie produktu typu „zawiera substancje słodzącą”,
- nie zamieszczenie informacji o zawartości witamin i składników mineralnych oraz innych substancjach wykazujących efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny w postaci liczbowej oraz w przeliczeniu na zalecaną do spożycia przez producenta dzienną porcję produktu oraz zawartości witamin i składników mineralnych w procentach w stosunku do referencyjnych wartości spożycia,
- brak określenia suplement diety,
- brak wykazu składników,
- nie zamieszczanie porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia,
- brak ostrzeżenia dotyczącego nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia,
- brak stwierdzenia, że suplement diety nie może być stosowany jako substytut (zamiennik) zróżnicowanej diety,
- brak stwierdzenia, że suplement diety powinien być przechowywany w sposób niedostępny dla małych dzieci,
- brak funkcji technologicznej zastosowanych dodatków do żywności,
- niewłaściwy sposób przedstawiania informacji o wartości odżywczej,
- brak powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o zamiarze wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terenie kraju suplementów diety,
- prowadzenie działalności w zakresie obrotu suplementami diety bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Przeprowadzone oceny wykazały naruszenie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego, w tym ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzeń dotyczących znakowania środków spożywczych oraz przepisów regulujących warunki stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku znakowania 48 suplementów diety i 1 produktu specjalnego przeznaczenia medycznego oraz w prezentacji i reklamie internetowej 53 suplementów diety i 1 produktu specjalnego przeznaczenia medycznego.

W związku z nieprzestrzeganiem przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego zobowiązywano je do poprawy oznakowania produktów, wydano decyzję zakazującą czasowego wprowadzania do obrotu produktu do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Informacje o stwierdzanych nieprawidłowościach w oznakowaniu produktów przekazywano do właściwych ze względu na siedzibę producenta bądź dystrybutora państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.

W odniesieniu do nieprzestrzegania przepisów prawa w opisie produktów na stronach internetowych zobowiązano przedsiębiorców do zmian w prezentacji i reklamie. Nieprawidłowości stwierdzone podczas oceny prezentacji i reklamy w Internecie przekazywano również do właściwych miejscowo państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych nadzorujących podmioty odpowiedzialne. Nałożono 1 mandat karny w wysokości 100 zł za wprowadzanie do obrotu suplementu diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego.

Ponadto w związku z naruszeniem wymagań w zakresie znakowania suplementów diety, w tym nieprawidłowości w prezentacji i reklamie, a także za wprowadzanie do obrotu jako żywność produktów niebędących żywnością oraz za sprzedaż suplementów diety bez złożenia wniosku o wpis do rejestru, działalności państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni składali wnioski o wymierzenie podmiotom kar pieniężnych. Za powyższe naruszenia Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w 2021 roku nałożył w sumie 12 kar pieniężnych na łączną kwotę 54700 zł.

W związku z opracowaniem przez Zespół do Spraw Suplementów Diety uchwał, dotyczących maksymalnej liczby witamin, składników mineralnych i innych substancji odżywczych w suplementach diety, na terenie województwa pomorskiego monitorowano zawartość przedmiotowych składników w tych środkach spożywczych. W wyniku przedmiotowego monitoringu stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktu zawierającego witaminę B12 na poziomie wyższym niż określony w Uchwale Zespołu do Spraw Suplementów Diety oraz produktu zawierającego morwę białą bez zamieszczenia rekomendowanego ostrzeżenia o treści „u osób stosujących terapię insulinową lub doustne leki hipoglikemizujące stosować po konsultacji z lekarzem”, określonego w Uchwale nr 17/2019 Zespołu do Spraw Suplementów diety z dnia 25.10.2019 roku. W związku z tym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowały czynności wyjaśniające zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego. W przypadku produktu zawierającego witaminę B12 na poziomie wyższym niż określona w Uchwale organ wydał decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu produktu do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego, o którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz do czasu przedłożenia opinii właściwej jednostki naukowej potwierdzającej czy przedmiotowy produkt jest środkiem spożywczym zgodnie z zaproponowaną przez podmiot kwalifikacją. W przypadku braku rekomendowanego ostrzeżenia dla morwy białej, z uwagi na fakt, iż podmiot odpowiedzialny za dany produkt znajdował się poza terenem województwa pomorskiego, informację przekazano do właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Tabela 7. Liczba podmiotów nadzorowanych zajmujących się importem, produkcją i wprowadzaniem do obrotu suplementów diety/żywności przeznaczonej dla określonych grup / liczba kontroli

Podmiot	Liczba podmiotów	Liczba kontroli
Importer	5	2
Producent (zakład produkcyjny)	16	9
Producent (konfeksjoner)	5	5
Producent zlecający produkcję swoich produktów innym podmiotom	28	19
Sprzedaż hurtowa	50	19
Sprzedaż w sklepach wyspecjalizowanych, w tym równocześnie przez Internet	73	20
Sprzedaż detaliczna wyłącznie przez Internet	63	20
Apteki	634	77
Sklepy zielarskie, w tym sprzedaż przez Internet	53	10
Sklepy spożywcze, super i hipermarkety	1339	142
Inne obiekty handlowe: kluby sportowe, sex shopy	141	11

Nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty branży spożywczej przepisów dotyczących przekazywania informacji na temat żywności w zakresie żywności ogólnego spożycia, w tym w sprzedaży przez Internet

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty branży spożywczej przepisów dotyczących przekazywania informacji na temat żywności w zakresie żywności ogólnego spożycia w 2021 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono łącznie 129 kontroli w obiektach takich jak np. kaszarnia, piekarnie, wytwórnie wyrobów cukierniczych, herbatek ziołowych, wytwórnie lodów, zakłady garmazeryjne, wytwórnie surówek, obiekty żywienia zbiorowego, hurtownie, sklepy spożywcze, automaty do sprzedaży żywności.

Kontrole w zakresie prawidłowości oznakowania przeprowadzono: u producentów – 23 kontrole, w hurtowniach artykułów spożywczych – 6, w sklepach spożywczych – 81, w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego (bary, restauracje) – 10 oraz typu zamkniętego (dom wczasowy) - 1, w automatach do sprzedaży żywności - 8.

Podczas przedmiotowych kontroli oceniono znakowanie 317 produktów, w tym u producentów – 70 produktów, w hurtowniach artykułów spożywczych –

8, w sklepach spożywczych – 198, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego – 32.

Jednocześnie oceną objęto przestrzeganie wymagań prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy środków spożywczych wprowadzanych do obrotu przez Internet. Dokonano monitoringu 13 stron internetowych, na których oceniono 29 produktów.

Przeprowadzone oceny wykazały naruszenie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego, w tym ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzeń dotyczących znakowania środków spożywczych oraz przepisów regulujących warunki stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku znakowania 159 środków spożywczych oraz w prezentacji i reklamie internetowej 16 środków spożywczych. Niezgodności dotyczyły żywności należącej do grup takich jak: mięso i przetwory mięsne, drób i przetwory, produkty mleczne i zbożowo - mączne, wyroby cukiernicze, wyroby garmazeryjne, przetwory owocowe oraz warzywne, orzechy, grzyby suszone i tłuszcze roślinne, napoje, zioła i przyprawy, koncentraty spożywcze, sosy, substancje dodatkowe.

Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością było wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości (76 produktów).

Ponadto najczęściej stwierdzanymi w oznakowaniu, prezentacji i reklamie nieprawidłowościami były:

- brak informacji o zawartości składnika, dla którego zastosowano oświadczenie żywieniowe,
- nieprawidłowe zastosowanie oświadczenia żywieniowego, bez spełnienia warunków stosowania,
- brak wykazu składników,
- brak określenia „składniki” przed wykazem składników,
- brak podania na etykiecie składników składnika złożonego,
- nie wyróżnianie składników alergicznych,
- brak lub niewłaściwy sposób przedstawiania informacji o wartości odżywczej,
- brak podania ilości netto produktu,
- stosowanie nieprawidłowej formy wyrażenia daty minimalnej trwałości,
- podanie nieprawidłowej nazwy zastosowanej substancji dodatkowej,
- brak podania informacji o warunkach przechowywania produktu w stanie zamrożonym,
- brak oznaczenia ilości składnika użytego do wytworzenia produktu, który występuje w jego nazwie,
- stosowanie w prezentacji i reklamie sformułowań sugerujących właściwości lecznicze produktu lub odwołujących się do takich właściwości.

W związku z nieprzestrzeganiem przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego zobowiązywano je do poprawy oznakowania produktów oraz do zmian w prezentacji i reklamie na stronach internetowych, bądź do wycofywania z obrotu zakwestionowanych środków spożywczych. Informację o stwierdzonych

nieprawidłowościach przekazywano również do właściwych ze względu na siedzibę producenta bądź dystrybutora państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych. Nałożono 18 mandatów karnych w łącznej wysokości 4300 zł za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości.

Ponadto w związku z naruszeniem wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych, w tym nieprawidłowości w prezentacji i reklamie, państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni składali wnioski o wymierzenie podmiotom kar pieniężnych. Za powyższe naruszenia Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w 2021 roku nałożył w sumie 23 kary pieniężne na łączną kwotę 44100 zł.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobranych i zbadanych w ramach realizacji „Planu pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS” w 2021 roku

W 2021 roku w ramach urzędowej kontroli i monitoringu powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni pobrały do badań w nadzorowanych obiektach ogółem 5058 próbek środków spożywczych, próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych.

W zakładach produkcji żywności pobrano 1010 próbek, w zakładach obrotu żywnością 3597 próbek, w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego 397 próbek, w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością 8 próbek, w sklepach i hurtowniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 46 próbek.

Zdyskwalifikowano ogółem 251 próbek, w tym 95 próbek pobranych w zakładach produkcji żywności, 108 próbek pobranych z obrotu oraz 48 próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego otwartego.

Przeprowadzono badania mikrobiologiczne w 3236 próbkach, w tym w 23 próbkach pobranych do badań w ramach podejrzeń zatruc pokarmowych. W jednej próbce przetworów warzywnych pobranej w związku z podejrzeniem zatrucia stwierdzono obecność toksyny botulinowej. Próbka została przebadana przez Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Ponadto 40 próbek przebadano w ramach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych.

W ramach realizacji planu zbadano próbki żywności w następujących kierunkach badań: metale szkodliwe dla zdrowia – 308 próbek; pozostałości pestycydów – 228 próbki; mikotoksyny – 140 próbek; zawartość substancji dodatkowych – 219 próbki; WWA – 94 próbki; azotany – 33 próbki; metanol, cyjanowodór i karbaminian etylu – 6 próbek; jod w soli – 21 próbek; wybrane parametry w środkach specjalnego żywieniowego przeznaczenia i suplementach diety – 75 próbek, kontrola żywności wzbogacanej – 13 próbek, gluten – 22 próbki; GMO – 21 próbek, kryteria czystości – 10, skażenie promieniotwórcze – 19 próbek; 3-MCPD – 37 próbek, histamina – 181 próbek, metanol i cyjanowodór – 7 próbek, napromieniowanie

– 15 próbek, żywność wzbogacana -14 próbek, furan – 10 próbek, izomery trans kwasów tłuszczowych – 2 próbki, akryloamid – 29 próbek, związki polarne – 9 próbek, antybiotykooporność - 40 próbek, oleje mineralne – 8 próbek, alkaloidy tropanowe – 10 próbek. 1 próbka suplementu diety w kierunku identyfikacji niezadeklarowanych, aktywnych farmakologicznie substancji zabronionych z listy WADA. Pozostałe próbki badane były w kierunku tylko znakowanie lub zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych lub organoleptyki.

Ponadto w ramach realizacji planu pobierania próbek na 2021 rok zbadano 75 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Żadna próbka materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością nie została zdyskwalifikowana.

Ze względu na niewłaściwą jakość zdrowotną zdyskwalifikowano ogółem 240 próbki żywności co stanowi 4,74% wszystkich pobranych próbek. Z powodu niezgodnych parametrów mikrobiologicznych zakwestionowano 165 próbki żywności, w tym 16 próbek z grupy mięso, podroby i przetwory mięsne, 34 próbki z grupy drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i przetwory jajeczne, 105 próbek z grupy mleko i przetwory mleczne, 5 z grupy ziarna nasion oleistych, 5 próbek ziół i przypraw.

Dodatkowo przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów wykryto w 12 próbkach. Były to truskawki, sellery, grejpfruty, porzeczki, czarnuszka, chmiel (granulat), pietruszka korzeń, ogórek gruntowy. Zdyskwalifikowano także 2 próbki żywności za przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w ziarnie żyta i mące żytniej oraz 3 próbki za niedozwoloną zawartość glutenu, 5 próbek za stwierdzenie niezadeklarowanych substancji dodatkowych, 7 próbek za zanieczyszczenia biologiczne oraz 23 próbki ze względu na niewłaściwe cechy organoleptyczne. Przekroczenie zawartości związków polarnych stwierdzono w 8 próbkach tłuszczów smażalniczych a podwyższoną zawartość furanu wykryto w 1 próbce kawy mielonej palonej. Błędy w znakowaniu stwierdzono w 17 próbkach. W wyniku przeprowadzonych w Narodowym Instytucie Leków w Warszawie badań zawartości niezadeklarowanych substancji farmakologicznie czynnych zakwestionowano 1 próbkę suplementów diety.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach. Podejmowane działania.

W 2021 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przesłał do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) 50 zgłoszeń, w tym 38 informacyjnych, 12 alarmowych. W porównaniu do 2020 roku, w którym przekazano ogółem 30 zgłoszeń, w tym 22 informacyjnych, 7 alarmowych i 1 o odrzuceniu na granicy, nastąpił wzrost liczby przesłanych zgłoszeń o 66%. Przeważająca liczba zgłoszeń (44) dotyczyła środków spożywczych a 6 zgłoszeń dotyczyło wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Do systemu RASFF przekazano 13 zgłoszeń informacyjnych w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, co stanowi w sumie 29,5% wszystkich powiadomień dotyczących

żywności, w tym w 5 produktach pochodzenia roślinnego, tj. ogórek gruntowy (karbendazym i benomyl), 2 partie selera polskiego (chloropiryfos/linuron), pietruszka korzeń (linuron), 3 zgłoszenia w grupie zioła i przyprawy, tj. 2 partie granulatu chmielu (chlorań), czarnuszka (chloropiryfos), po 2 zgłoszenia owoców mrożonych, tj. porzeczka czerwona (karbendazym i benomyl), grejpfrut czerwony (prochloraz), truskawka mrożona (propargit) oraz 1 zgłoszenie w grupie żywność przetworzona dla dzieci, tj. obiadek bio dla niemowląt marchewka z kalafiorem (ditiokarbaminiany wyrażone jako CS₂). Biorąc pod uwagę oceny ryzyka opracowane przez ekspertów z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH - Państwowego Instytutu Badawczego dla warzyw, każdy poziom pozostałości pestycydów przekraczający wartość najwyższego dopuszczalnego poziomu dla wymienionych pestycydów może potencjalnie stwarzać zagrożenie dla zdrowia konsumentów, podobnie jak obecność chloropiryfosu w nasionach czarnuszki. Natomiast odnośnie oznaczonego poziomu pozostałości prochlorazu w grejpsfrutach, karbendazimu i benomyli w porzeczce czerwonej, propargitu w mrożonej truskawce, chlorań w granulacie chmielu, przesłane zgłoszenia nie zostały przyjęte do systemu RASFF, z uwagi na fakt, iż ocena ryzyka przeprowadzona przez ekspertów z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH - Państwowego Instytutu Badawczego wykazała, że stwierdzony poziom pozostałości pestycydów nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia człowieka. Produkty, w których stwierdzono obecność pozostałości pestycydów ponad obowiązującą wartość NDP zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 396/2005 nie mogą zostać wprowadzone do obrotu.

Pozostałe zgłoszenia dotyczyły produktów z grupy mięso i produkty mięsne (6), ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne (6), co stanowi w sumie 27,3% wszystkich powiadomień dotyczących żywności. W grupie mięso i produkty mięsne przekazano 2 zgłoszenia alarmowe i 4 informacyjne. Przypadki te dotyczyły obecności genu eae w 25 g przy jednoczesnym braku wyizolowania werotoksycznej *Escherichia coli* w pobranych próbkach kielbasy polskiej, metki kaszubskiej, metki tatarskiej - przesłane zgłoszenia informacyjne nie zostały przyjęte do systemu RASFF, z uwagi na fakt, iż z oceny ryzyka przeprowadzonej przez ekspertów z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny - Państwowy Instytut Badawczy wynikało, że obecność genów stx1 i/lub stx2, eae w próbkach przy jednoczesnym braku wyizolowania szczepu nie stanowi podstawy do kwestionowania produktu (powyższe powiadomienia nie były rozpatrywane w ramach systemu RASFF). Następne 2 zgłoszenia (1 alarmowe i 1 informacyjne) odnosiły się do obecności bakterii *Salmonella* spp. w pobranych próbkach tatarskiego wołowego i metce wołowej tatarskiej. Jedno zgłoszenie informacyjne dotyczyło obecności werotoksycznej *Escherichia coli* posiadającej geny eae i stx2 serotyp O157 w 25 g w próbce tatarskiego wołowego.

5 zgłoszeń informacyjnych odnosiło się do produktów z grupy mięso drobiowe świeże, w których stwierdzono obecność bakterii *Salmonella* spp. w pobranych próbkach: surowy filec z piersi kurczaka (2), mięso z uda kurczaka (1), udko z kurczaka (1) oraz mięso mielone na kotlety z fileta z piersi indyka, surowy wyrób mięsny, w którym wykazano obecność bakterii *Salmonella* z grupy O8 (C2-C3).

W produktach należących do grupy ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne

ze względu na obecność glutenu powyżej 150 mg/kg przekazano 2 zgłoszenia informacyjne (chleb o bardzo niskiej zawartości glutenu). Ze względu na stwierdzenie przez producenta w ramach kontroli własnej niezadeklarowanej substancji alergennej - glutenu na poziomie powyżej 80 mg/kg w produkcie pn. Mąka gryczana biała bezglutenowa oraz glutenu na poziomie 36,9 mg/kg w surowcu pn. Mąka gryczana biała bezglutenowa przekazano 1 zgłoszenie alarmowe. Przedmiotem 2 zgłoszeń ze względu na stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A, była mąka żytnia typ 2000 (alarmowe) oraz ziarno żyta (informacyjne). W związku z interwencją konsumencką przekazano również 1 zgłoszenie alarmowe dotyczące obecności ziaren pszenicy w kaszy gryczanej niepalonej bezglutenowej BIO oraz ziaren pszenicy w surowcu pn. kasza gryczana bezglutenowa eko.

Do systemu RASFF przekazano również 5 zgłoszeń (2 alarmowe, 3 informacyjne) dotyczące suplementów diety. Przedmiotem 1 zgłoszenia alarmowego był środek spożywczy, w którym badania laboratoryjne przeprowadzone przez Narodowy Instytut Leków wykazały obecność aktywnych farmakologicznie substancji: sydenafilu oraz cyprofloksacyny. Sydenafil jest substancją, która nie może występować w żywności, w tym w suplementach diety, ze względu na jej działanie medyczne. Ponadto przekazano jedno zgłoszenie informacyjne w sprawie suplementów diety, w których stwierdzono obecność niedozwolonych substancji: Yohimbine Bark Extract (Std for 4 mg Yohimbine Alkaloids), Rauwolscine (90% Alpha Yohimbine), Yohimbine HCl, 11-Hydroxy Yohimbine, co jest niezgodne z rozporządzeniem Komisji (UE) 2019/650 z dnia 24 kwietnia 2019 roku zmieniającym załącznik III do rozporządzenia nr 1925/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do johimby lekarskiej. Ze względu na stwierdzenie w składzie suplementów diety składników, dla których brak historii bezpiecznego spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku tj. ekstraktu *Eurycoma longifolia* oraz kwiatostanów, liści i łodyg konopi włóknistych (*Cannabis sativa* L.) przekazano 2 zgłoszenia informacyjne („Dobry korzeń Tongkat Ali” oraz 4 herbatki konopne) oraz 1 zgłoszenie alarmowe (żelki Sweet CBD).

Ponadto ze względu na podwyższoną zawartość furanu, 2-metylofuranu oraz 3-metylofuranu przekazano ogółem 3 zgłoszenia informacyjne dla dwóch próbek kawy mielonej palonej i jednej próbki kawy zbożowej. W przekazanych ocenach ryzyka eksperci poinformowali, że dla kawy zbożowej i jednej kawy mielonej palonej zawartość furanów mieści się w zakresie podanym w opinii EFSA. Produkty te są przeciętnie zanieczyszczone i nie stwarzają większego zagrożenia dla zdrowia konsumentów w porównaniu z innymi podobnymi produktami znajdującymi się w obrocie handlowym. Natomiast dla drugiej próbki kawy eksperci poinformowali, że biorąc pod uwagę ocenę ryzyka EFSA oraz wyniki zawartości furanu i jego pochodnych przedmiotową kawę paloną mieloną należy zakwalifikować do grupy produktów znacznie zanieczyszczonych z uwagi na fakt, że uzyskane dla niego wartości są zbliżone do dolnego zakresu określonego w opinii EFSA.

Oдноśnie ziół i przypraw przekazano 3 zgłoszenia alarmowe. Przypadki te dotyczyły zawartości niezadeklarowanej substancji alergennej - glutenu na poziomie powyżej 80 mg/kg w pieprzu czarnym mielonym (2 alarmowe) oraz obecności bakterii

Salmonella spp. w pieprzu naturalnym mielonym (1 alarmowe).

Przedmiotem zgłoszenia alarmowego były również jaja ze względu na obecność bakterii *Salmonella* spp. w wymazie z powierzchni zewnętrznej skorupki jaj. Przedmiotowe próbki zostały pobrane w ramach urzędowej kontroli przeprowadzonej w związku z ogniskiem choroby przenoszonej drogą pokarmową u dzieci uczęszczających do przedszkola.

Ze względu na obecność *Clostridium botulinum* i toksyny botulinowej w paście warzywnej śródziemnomorskiej z pestkami dyni Mega Vega oraz obecność bakterii *Salmonella* spp. w sezamie pochodzącym z Nigerii przekazano 2 zgłoszenia alarmowe.

W ramach sprawowanego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przekazano 6 zgłoszeń informacyjnych dotyczących niedozwolonego użycia włókien bambusa, słomy pszennej, łuski ryżowej w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych, co stanowi niedozwolony składnik wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 10/2011 w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Powyższe działania miały bezpośredni związek z akcją kontrolną zainicjowaną przez Komisję Europejską we wszystkich krajach Unii Europejskiej materiałów wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością, importowanych z państw trzecich, w szczególności z Chin, zawierających niedozwolony składnik – mielony lub sproszkowany bambus oraz inne substancje roślinne (np. włókna traw, ryż, konopie). Komisja podjęła decyzję dotyczącą rozpoczęcia działań w tym zakresie ze względu na liczne powiadomienia w ramach systemu RASFF związane z przekroczeniami limitów migracji dla melaminy i formaldehydu w tych produktach, szczególnie w przypadku produktów przeznaczonych dla niemowląt i dzieci. Ponadto, jak podkreślała Komisja i co jest istotne z punktu widzenia konsumentów, produkty zawierające mielony lub sproszkowany bambus lub inne substancje roślinne, są fałszywie reklamowane konsumentom jako „naturalne”, „organiczne”, „przyjazne dla środowiska”, lub „nadające się do recyklingu”, podczas gdy nie nadają się do recyklingu, ani kompostowania. W związku z tym wprowadzają konsumentów w błąd.

Tabela 8. Zgłoszenia przesłane do Pojedynczego Punktu Kontrolnego przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego według kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń

Kategoria produktu	Zagrożenie	Suma	Rodzaj zgłoszenia
Zioła i przyprawy	zawartość niezadeklarowanej substancji alergennej - glutenu na poziomie powyżej 80 mg/kg	2	alarmowe
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu chloranu	2	informacyjne
	obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp.	1	alarmowe

	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu chloropiryfosu	1	informacyjne
Mięso i produkty mięsne	obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp.	2	alarmowe
	obecność genu eae w 25 g przy jednoczesnym braku wyizolowania werotoksycznej <i>Escherichia coli</i>	3	informacyjne
	obecność werotoksycznej <i>Escherichia coli</i> posiadającej geny eae i stx2 serotyp O157	1	informacyjne
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom ochratoksyny A w mące żytniej typ 2000	1	alarmowe
	zawartość niezadeklarowanej substancji alergennej - glutenu na poziomie powyżej 80 mg/kg w mące gryczanej białej bezglutenowej	1	alarmowe
	obecność ziaren pszenicy w produkcie pn. Kasza gryczana niepalona bezglutenowa BIO oraz ziaren pszenicy w surowcu pn. kasza gryczana bezglutenowa eko	1	alarmowe
	obecność glutenu powyżej 150 mg/kg w chlebie	2	informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom ochratoksyny A	1	informacyjne
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	niedozwolone użycie włókien bambusa, słomy pszennej, łuski ryżowej w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych	6	informacyjne
Suplementy diety	w składzie nieautoryzowana nowa żywność - kwiatostany, ekstrakt z liści i łodyg konopi włóknistych (<i>Cannabis sativa</i> L.) oraz <i>Eurycoma longifolia</i> , tj. składniki, dla których brak jest historii bezpiecznego spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku	3	1 alarmowe 2 informacyjne
	obecność syldenafilu i cyprofloksacyny	1	alarmowe
	w składzie niedozwolone substancje: Yohimbine Bark Extract (Std for 4 mg Yohimbine Alkaloids), Rauwolfscine (90% Alpha Yohimbine), Yohimbine HCl, 11-Hydroxy Yohimbine	1	informacyjne
Mięso drobiowe	obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp.	4	informacyjne
	obecność bakterii <i>Salmonella</i> z grupy O8 (C2-C3)	1	informacyjne
Warzywa	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu linuronu	3	informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu chloropiryfosu	1	informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydów karbendazymu i benomylu	1	informacyjne

Kawa	podwyższona zawartość furanu, 2-metylofuranu, 3-metylofuranu	3	informacyjne
Owoce	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydów prochlorazu oraz karbendazymu i benomylu	2	informacyjne
Owoce mrożone	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości propargitu	2	informacyjne
Jaja	obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp. w wymazie z powierzchni zewnętrznej skorupki jaj	1	alarmowe
Przetwory warzywne	obecność <i>Clostridium botulinum</i> i toksyny botulinowej	1	alarmowe
Ziarna roślin oleistych	obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp.	1	informacyjne
Żywność przetworzona dla dzieci	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu ditiokarbaminianów wyrażonych jako CS ₂	1	informacyjne
suma		50	38 informacyjnych 12 alarmowych

Powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne monitorowały proces wycofywania z rynku produktów objętych ww. zgłoszeniami, zobowiązywały przedsiębiorców do informowania konsumentów w miejscu zakupu o trwającym procesie usuwania z rynku produktu niezgodnego oraz o możliwości jego zwrotu a także wydawały decyzje administracyjne nakazujące wycofanie z obrotu niebezpiecznych lub niezgodnych z przepisami prawa żywnościowego środków spożywczych.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny otrzymał w sumie 231 powiadomień z systemu RASFF za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego (SCP) RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym oraz z innych wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych. Były to zgłoszenia przekazane przez krajowe organy urzędowej kontroli żywności oraz przez inne państwa członkowskie należące do systemu RASFF dotyczące niebezpiecznej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z Polski lub dystrybuowanych na teren kraju. Należy zauważyć, że w roku 2021 liczba przekazanych informacji na temat żywności stanowiącej zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi była znacznie mniejsza i obejmowała 176 produktów. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze województwa pomorskiego podejmowały działania w celu sprawdzenia czy przedsiębiorcy branży spożywczej odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wypełniają obowiązki określone w prawie żywnościowym.

Należy podkreślić, że w 2021 problemem w krajach UE stało się zanieczyszczenie żywności tlenkiem etylenu (ETO) i związane z tym ryzyko dla zdrowia konsumentów, wywołane obecnością tej substancji w środkach spożywczych. Tlenek etylenu jest uznawany za substancję o działaniu genotoksycznym (bezprogowym) i kancerogennym oraz stanowi potencjalne zagrożenie dla zdrowia konsumentów

niezależnie od jego poziomu w żywności. Stosowanie tlenu etylenu do żywności jest zabronione w UE. W krajach trzecich ETO stosowany jako środek do dezynfekcji lub fumigacji żywności. W związku z powyższym Komisja Europejska zaproponowała zdecydowane i jednolite podejście w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, które opiera się na założeniu, że nie można ustanowić bezpiecznych poziomów narażenia konsumentów na ETO. Procesem wycofywania z obrotu oraz od konsumentów objęte zostały m. in. konserwy rybne, lody, suplementy diety oraz substancje dodatkowe zanieczyszczone tlenkiem etylenu.

Proces wycofywania z rynku produktów objętych powiadomieniami obejmował produkty wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Produkty notyfikowane w ramach systemu RASFF przez inne państwa członkowskie oraz przez krajowe organy urzędowej kontroli pogrupowane pod względem kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń

Kategoria produktu	Suma	Zagrożenie	Suma
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	105	obecność bakterii z rodzaju <i>Salmonella</i> (<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> spp., <i>Salmonella</i> Infantis, <i>Salmonella</i> Typhimurium, <i>Salmonella</i> z grupy O:7, <i>Salmonella</i> spp. z grupy O:8, <i>Salmonella</i> spp. z grupy O:9, <i>Salmonella</i> z gr. O:4 (B), <i>Salmonella</i> z gr. O:7 (C1), <i>Salmonella</i> Indiana, <i>Salmonella</i> z grupy O:8 (C2-C3)	103
		obecność dekokwinatu w jajach	1
		wykrycie fragmentów plastiku	1
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	20	niedozwolone użycie biosubstancji (włókien bambusa) w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych	12
		przekroczony limit migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych z wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością	6
		zmiana smaku i zapachu żywności zawartej w kubku	1
		migracja lotnych składników organicznych (1,6%) z silikonowych kubków dla małych dzieci	1
Suplementy diety	18	obecność tlenu etylenu	12
		obecność nieautoryzowanej substancji – tetrahydrocannabinolu (THC), Δ 9-tetrahydrocannabinolu (Δ 9-THC), ekstraktu z konopi włóknistych	2
		obecność niedozwolonych składników: DMAA, siarczan agmatyny, hupercyny A	2
		możliwość spożycia nadmiernych ilości kofeiny	1

		wycofanie związane z ogniskiem zatruc pokarmowych wywołanych bakterią <i>Salmonella</i> w Danii	1
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo - mączne	10	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu tlenku etylenu i 2-chloroetanolu	4
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu deoksyniwalenolu	3
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A	2
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu chlorpiryfosu	1
Mięso, podroby i produkty mięsne	9	obecność <i>Salmonella</i> spp.	2
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu	1
		możliwe zanieczyszczenie mieszaniną wody i płynu chłodzącego w wyniku awarii w chłodni	1
		obecność beztlenowych laseczek przetrwalnikujących i redukujących siarczany IV	1
		obecność maduramycyny	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu doksycykliny (antybiotyku)	1
		stwierdzenie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (suma 4-PAH) oraz benzo(a)pirenu	1
Zioła, przyprawy	7	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów - propikonazol, chlorotalonil	2
		obecność bakterii z rodzaju <i>Salmonella</i> (<i>Salmonella</i> spp., <i>Salmonella</i> z grupy: 0:3,10 (E1)	2
		obecność tlenku etylenu	1
		obecność szkła	1
		wykrycie niezadeklarowanych siarczynów (oznaczonych jako SO ₂)	1
Mleko i przetwory mleczne	7	obecność tlenku etylenu	5
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	2
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	7	obecność tlenku etylenu	4
		wykrycie glutenu na poziomie powyżej 20 mg/kg w produkcie oznakowanym jako bezglutenowy	1

		obecność siarczynów	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyn	1
Warzywa (w tym przetwory i produkty warzywne)	5	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów (ditiokarbaminianów, etefonu)	2
		obecność niedozwolonego w UE pestycydu tlenku etylenu	1
		wysoka zawartość jodu	1
		obecność pleśni	1
Wyroby garmażeryjne i kulinarne	5	obecność glutenu w produkcie bezglutenowym	4
		podwyższony poziom tlenku etylenu (niezgodny w UE pestycyd)	1
Owoce	5	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu chlorpiryfosu metylu	3
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu patuliny	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ołowiu	1
Owoce suszone	4	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A	2
		obecność bakterii <i>Salmonella</i> spp.	1
		obecność ochratoksyny A	1
Orzechy	4	obecność tlenku etylenu	2
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu aflatoksyn	2
Koncentraty spożywcze	4	obecność tlenku etylenu i 2-chloroetanolu	4
Substancje dodatkowe	4	obecność tlenku etylenu	4
Ryby, owoce morza i ich przetwory	3	obecność tlenku etylenu	1
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu	1
Ziarna roślin oleistych	2	obecność bakterii z rodzaju <i>Salmonella</i> (<i>Salmonella</i> , <i>Salmonella</i> z gr. C1)	2
Tłuszcze roślinne	2	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD	1

		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu i/lub sumy 4-WWA	1
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	2	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu glikolu propylenowego	1
		obecność clostridium redukujących siarczyny (łącznie z przetrwalnikami)	1
Inne produkty nikotynowe	2	nieautoryzowany nowy składnik żywności nikotyna w saszetkach nikotynowych	2
Mięso z krokodyla	2	obecność <i>Salmonella</i> , <i>Salmonella</i> Enterica z gr O11-O67	2
Przekąski typu snack	1	nieprawidłowe oznakowanie informacją o substancjach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji	1
Konserwy warzywne	1	przekroczenie migracji bisfenolu A w produkcie	1
Napoje alkoholowe	1	stwierdzenie obecności kawałka szkła przez konsumenta	1
Żywność dla niemowląt i małych dzieci	1	wykrycie niezadeklarowanego składnika alergennego - soi w produkcie	1
suma	231		231

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny otrzymał również 4 powiadomienia w ramach systemu współpracy i pomocy administracyjnej (ang. Administrative Assistance and Cooperation, zwany dalej AAC), 2 powiadomienia w ramach sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności (ang. Food Fraud Network, zwaną dalej FFN), 1 powiadomienie typu NEWS oraz 1 powiadomienie o odrzuceniu na granicy. Były to zgłoszenia przekazane przez inne państwa członkowskie dotyczące żywności (8).

Tabela 10. Produkty notyfikowane w ramach systemu AAC i FFN przez inne państwa członkowskie pogrupowane pod względem kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń

Kategoria produktu	Suma	Zagrożenie	Suma
Majonezy, musztardy, sosy	1	wykrycie w próbce produktu substancji konserwujących - kwasu sorbowego i kwasu benzoowego, których obecność powinna być określona w oznakowaniu (AAC)	1
Orzechy	2	podejrzanie oszustwa związanego z deklaracją o kraju pochodzenia importowanych pistacji w łupinach (FF)	1
		odrzućenie przesyłki orzeszków ziemnych z Egiptu ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu propamokarbu (AAC)	1

Owoce	2	powiadomienie NEWS w sprawie międzynarodowego ogniska <i>Salmonella</i> Braenderup ST22 związanego ze spożyciem świeżych owoców - Melon Galia	1
		odrzućenie na granicy przesyłki pestek moreli ze względu na stwierdzenie wysokiej zawartości cyjanowodoru	1
Ryby, owoce morza i ich przetwory	1	falszowanie żywności tj. wprowadzanie do obrotu krewetek poddanych promieniowaniu jonizującemu, pochodzących z Wietnamu (FF)	1
Suplementy diety	1	suplementy diety sprzedawane m.in. w Polsce, zawierające niedozwoloną formę magnezu, L-treonianu magnezu (AAC)	1
Zioła i przyprawy	1	wykrycie haloksyfopu w czarnym kminie (AAC)	1
suma	8		8

Podsumowując działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach systemów RASFF i AAC należy stwierdzić, że liczba środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej, żywności niebezpiecznej obecnej w obrocie oraz niewłaściwej jakości materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością na terenie województwa pomorskiego była o około 30% większa niż w 2020 roku. Liczba zgłaszanych powiadomień do systemu RASFF w roku 2021 wskazuje na znaczny wzrost obecności na rynku żywności niespełniającej wymagań prawa żywnościowego, co można wiązać z ograniczeniem liczby urzędowych kontroli żywności ze względu na światową pandemię koronawirusa SARS-CoV-2.

Kontrola graniczna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Żywność niezwierzęcego pochodzenia oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością przywożone z państw trzecich (import) podlegały granicznej kontroli sanitarnej w składach celnych oraz w miejscach docelowego przeznaczenia zlokalizowanych na terenie powiatów.

W 2021 roku w ramach granicznej kontroli sanitarnej w powiatach przeprowadzono 465 kontroli, podczas których oceniono ogółem 585 partii środków spożywczych oraz 704 partie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W wyniku powyższych kontroli wydano 461 świadectw jakości zdrowotnej, w tym 266 świadectw dla środków spożywczych i 195 dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobrano do badań 13 próbek żywności (wina gronowe, suplement diety, pastę z syberyjskich orzechów cedrowych, orzechy włoskie, rodzynki, wiśnie suszone, śliwki suszone). Żadna próbka nie została zdyskwalifikowana.

Importerzy żywności zgłaszali do granicznej kontroli sanitarnej wina, kawy, herbaty, wyroby cukiernicze (draże w polewie czekoladopodobnej, draże z masy czekoladopodobnej), ekstrakty roślinne (rdest ptasi, lawenda, matcha, rumianek,

berberys, czarny bez, pokrzywa, skrzyp polny, dzika róża, melisa, ostropest, morwa biała, vilcacora, acai, graviola, kurkuma, zielona herbata, żeńszęń, jagody goji, żurawina, gorzka pomarańcza, czarna rzepa), syropy z hibiskusa, imbiru i tamaridu, pasty (karmelowa, pasta z syberyjskich orzechów cedrowych), dodatki do żywności (guma konjac (E425), guma tara (E417), alginian sodu E401), różnego rodzaju kapsułki do konfekcjonowania suplementów diety (kapsułki z chlorkiem potasu, kapsułki z magnezem i potasem, kapsułki z witaminą C i bioflawonoidami, kapsułki z lecytyną sojową, diglicynian żelaza w kapsułkach), kapsułki z maślanem sodu do konfekcjonowania żywności specjalnego przeznaczenia medycznego, suplementy diety, sosy (słodki chili, sos Teriyaki), ekstrakt z łodyg bambusa zwyczajnego, suchy ekstrakt roślinny do produkcji suplementów diety (ekstrakt z liści gymnema sylvestre), ekstrakty chmielowe zawieszone w glikolu propylenowym, wegetariańskie dania kuchni hinduskiej, orzechy nerkowca, sezam prażony, wiśnie suszone i śliwki suszone bez pestek, rodzynki, orzechy włoskie, ryż, banany, soczewicę, kasze, suszone pomidory, mrożone pomidory półsuszone.

W zakresie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowano:

- naczynia, artykuły i akcesoria kuchenne ze stali nierdzewnej – kubki, kubki termiczne, talerze piekarnicze, szybkowary i czajniki, szczypce i szpatułki, tacki metalowe, naczynia i tace do grillowania, artykuły ze stali nierdzewnej (tłuczek do lodu, mieszadło, kostki do whisky, zestaw barmański, szczypce do lodu), zestawy sztućców, łyżki do sałaty, widelczyki deserowe, łyżeczki, sztućce opalizujące, czajniki, cedzaki, miski, dzbanki, nakłuwacz do mięsa, tłuczek do mięsa, otwieracz do konserw, zaparzacze do kawy i herbaty, różgi, zestaw koktajlowy, kostki do drinków ze szczypcami, tarki, zestawy noży, butelki, termosy, wykrawacze do ciasta, patyczki do przekąsek, piersiówki, zestawy słomek, rozgniatacz do owoców, zamknięcia do butelek, miarki do odmierzania, wykrawaczki, garnki, kostki barowe,
- wyroby silikonowe: akcesoria dla niemowląt (butelki, kolektory na mleko z piersi, zatyczki i pokrywki do odciągaczy pokarmu, dyski uszczelniające do butelek, pojemniki do przechowywania mleka, gryzaki do podawania pokarmu, smoczki, łyżeczki, bidony, kubki, miseczki),
- wyroby z ceramiki, porcelany, kamionki i dolomitu - kubki i talerze z ceramiki, kubki, miseczki i półmiski z kamionki, wyroby porcelanowe (kubki, spodki, dzbanki z zaparaczem, pojemniki z pokrywką), patery z dolomitu,
- wyroby i artykuły z tworzywa sztucznego: deski do krojenia, łyżeczki, kubki termiczne wykonane z tworzywa sztucznego z metalową słomką, bidony z polietylenu, butelki ze styrenu ze słomkami z polipropylenu, butelki z tytanu, miski z polipropylenu, nalewaki/dozowniki, wirówki do sałaty, pojemniki na kanapki,
- inne - wyroby z trzciny cukrowej: opakowania jednorazowe na żywność i rurki do napojów,
- sprzęt gospodarstwa domowego: ręczne młynki z drewna i stali nierdzewnej,

elektryczne młynki z tworzywa sztucznego i ceramiki, drewniane młynki z tarczą mielącą ze stali węglowej, blendery elektryczne z tworzywa sztucznego, mikser ręczny i części zamienne, elektryczny młynek do kawy, robot kuchenny, mikser planetarny (stal nierdzewna), młynki w tworzywa sztucznego z żarnem ceramicznych do kawy, czajniki, patelnie żeliwne, łyżkowidelce z tytanu, ręczna maszynka do makaronu i ravioli ze stali chromowanej, manualny młynek do przypraw z ceramicznymi żarnami w drewnianej obudowie, chlebak ze stali ocynkowanej.

Na wniosek przedsiębiorcy organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzały graniczne kontrole towarów wywożonych do krajów trzecich (eksport). W 2021 roku po przeprowadzeniu 698 kontroli wydano 710 świadectw jakości zdrowotnej dla 967 partii eksportowanych środków spożywczych.

Jednocześnie Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni na wnioski przedsiębiorców wystawili jeden certyfikat eksportowy (free sale) dotyczący artykułów spożywczych (herbata owocowa, herbatki na patyku Kolekcja EKO, maliny liofilizowane, wyroby cukiernicze, konfitury, zestawy musów owocowych), jeden certyfikat eksportowy (free sale) dotyczący eksportowanych mrożonych bezglutenowych placków ziemniaczanych, jeden certyfikat eksportowy (free sale) dla wyrobu alkoholowego, jedno zaświadczenie (certyfikat bezpieczeństwa) dla mrożonych frytek ziemniaczanych, 48 świadectw zdrowia, które dotyczyły kawy rozpuszczalnej. Dla eksportowanych suplementów diety wystawiono ogółem 6 certyfikatów potwierdzających bezpieczeństwo produktów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Malborku wystawił 2 zaświadczenia dla producenta tłuszczów oraz sosów poświadczające zatwierdzenie zakładów oraz nadzór nad zakładami.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pruszczu Gdańskim dla jednej z firm produkujących suplementy diety wydał 88 certyfikatów wolnej sprzedaży, 115 certyfikatów zdrowotności, 5 deklaracji potwierdzających GMP w zakładzie oraz 4 certyfikaty potwierdzające, iż oceniane suplementy diety są wolne od hormonów.

Współpraca z innymi inspekcjami i instytucjami

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

Zgodnie z zapisami porozumienia o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej dokonano aktualizacji listy zakładów wspólnie nadzorowanych i sporządzono harmonogram kontroli na rok 2021 - pod wspólnym nadzorem obu inspekcji znajdowało się 108 zakładów produkcji i obrotu żywnością.

W zakładach pod wspólnym nadzorem zaplanowano przeprowadzenie 31 kontroli. W związku z zaangażowaniem pracowników pionu higieny żywności i żywienia do realizacji zadań związanych z wystąpieniem zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2, plan został zrealizowany w niespełna 93%. Z 29 przeprowadzonych kontroli, 8 przeprowadzonych zostało wspólnie przez przedstawicieli obu inspekcji, natomiast 21 przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Oddział Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia

Sanitarnego.

W 2021 roku w zakładach pod wspólnym nadzorem przeprowadzono również 24 kontrole nieplanowane. Przeprowadzone kontrole sanitarne w 4 przypadkach dotyczyły interwencji, w 11 przypadkach wynikały ze złożonego wniosku przedsiębiorcy o rozszerzenie zakresu działalności lub o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów. Ponadto nieplanowane kontrole wynikały w 6 przypadkach z przeprowadzonych czynności sprawdzających i w 2 przypadkach kontroli sanitarnych związanych z poborem próbek do badań laboratoryjnych, natomiast 1 kontrola akcyjna w zakresie pochodzenia grzybów leśnych wykorzystywanych do produkcji potraw.

Ponadto w zakładach będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzono 10 kontroli z udziałem przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej. Kontrole sanitarne przeprowadzone wraz z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej w 3 przypadkach dotyczyły działań interwencyjnych, natomiast pozostałe działania kontrolne przeprowadzane były w związku z kontrolami tematycznymi, działaniami sprawdzającymi, wnioskiem o zatwierdzenie zakładu oraz w 1 przypadku związane z poborem prób do badań laboratoryjnych.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły braku identyfikacji żywności pochodzenia zwierzęcego, braku zapisów potwierdzających prawidłowe warunki przechowywania mięsa, nieprawidłowego znakowania środków spożywczych, jak również niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń zakładu, braku bieżących zapisów z zakresu GHP/GMP i systemu HACCP oraz przeterminowanych środków spożywczych. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nakładano mandaty karne, wydawano decyzje nakazujące poprawę stanu technicznego.

W roku 2021 na terenie powiatów kontynuowano współpracę w zakresie współdziałania organów zgodnie z zawartym w 2018 roku porozumieniem między właściwym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym z właściwym Powiatowym Lekarzem Weterynarii o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej. W ramach współpracy obu inspekcji w zakresie nadzoru nad środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego przekazywano na bieżąco informacje dotyczące między innymi:

- chorób odzwierzęcych tj. włośnicy u dzików odstrzelonych na terenie danego powiatu, brucelozы bydła, *Salmonelli enteritidis* w produktach mięsnych (zakażenia *Salmonella enteritidis* w standzie bojlera kurzego, następnie w stadzie kur, stwierdzona *Salmonella typhimurium* w produkcji: skóry z tusz indyjskich schłodzonych),
- sprzedaży wyrobów mięsnych bez oznakowania lub niezgodności w dokumentacji towarzyszącej surowców pochodzenia zwierzęcego,
- stwierdzenia w podrobach drobiowych obecność bakterii *Campylobacter* (wątróbce z indyka),
- niewłaściwej jakości produktów mlecznych oferowanych w obrocie detalicznym (zmiany cech organoleptycznych serka Bio/pleśń),
- wprowadzania do obrotu nieoznakowanych jaj, które pochodziły z gospodarstwa rolnego,

- niezachowania zasad higieny przy produkcji wędzenia ryb w warunkach domowych,
- nielegalnego wędzenia ryb, sprzedaży ryb oraz narybku i oferowania swoich wyrobów na stronie internetowej OLX.

Ponadto Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wspólnie z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii rozpowszechniali informacje wśród mieszkańców województwa pomorskiego prowadzących rolniczy handel detaliczny o konkursie na najlepszy produkt lokalny pn. „Weki z Pomorskiej Spiżarni”, ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego. Na terenie wielu powiatów współpraca prowadzona była poprzez stały kontakt telefoniczny z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii celem szybkiej wymiany bieżących informacji w zakresie sprawowanego nadzoru.

W roku sprawozdawczym, na szczeblu powiatowym, w ramach współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej zorganizowano spotkanie na temat: „współdziałania i współpracy w zakresie wzmożonych kontroli w zakładach żywienia zbiorowego i zakładach obrotu w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).

Współpraca z Wojskową Inspekcją Sanitarną oraz Wojskową Inspekcją Weterynaryjną

W 2021 roku kontynuowana była współpraca z Wojskową Inspekcją Sanitarną oraz Wojskową Inspekcją Weterynaryjną w ramach realizacji postanowień rozporządzenia krajowego w tej sprawie. Podczas tej współpracy z inicjatywy Wojskowej Inspekcji Sanitarnej i Weterynaryjnej pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyli w 11 wspólnych kontrolach w zakładach, które zaopatrują w żywność odbiorcę wojskowego, objętych nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W wyniku podjętych czynności kontrolnych w 1 przypadku wydano decyzję o zawieszeniu działalności zakładu ze względu na liczne zaniedbania higieniczne i zdrowotne oraz w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości w stanie technicznym zakładu i jego wyposażenia.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W ramach współpracy Inspekcje przeprowadzały wspólne kontrole gospodarstw produkujących surowce pochodzenia roślinnego, głównie owoce miękkie i warzywa liściaste w ramach realizowanego Planu działania na 2021 rok oraz prowadziły wzajemną wymianę informacji.

Współpraca z Inspekcją Handlową

W 2021 roku na terenie 1 powiatu współpraca obu inspekcji odbywała się w zakresie bieżącej wymianie korespondencji/ informacji o żywności niezgodnej z prawem żywnościowym oraz o innych nieprawidłowościach stwierdzanych podczas kontroli Inspekcji Handlowej w zakładach obrotu żywnością. Ponadto na prośbę Inspekcji Handlowej przekazano dane identyfikujące przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, celem przeprowadzenia kontroli.

Współpraca z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

W 2021 roku współpraca organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych związana była z przekazywaniem informacji dotyczących stwierdzenia nieprawidłowości w trakcie przeprowadzonych kontroli w nadzorowanych zakładach.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni informowali organy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych o nieprawidłowościach w znakowaniu produktów pochodzenia zwierzęcego niespełniających przepisów w zakresie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

Współpraca organów Inspekcji odbywała się na podstawie zawartego w dniu 20.10.2016 roku porozumienia między Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym a Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Wzajemna współpraca polegała głównie na przekazywaniu informacji uzyskanych w związku z prowadzonym nadzorem nad bezpieczeństwem suplementów diety.

W 2021 roku:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kartuzach w związku z trwającą epidemią przesłał do Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego pismo z prośbą o przypomnienie właścicielom aptek o obowiązujących środkach ochrony osobistej (obowiązku udostępnienia w miejscu dostępnym dla pacjentów płynu do dezynfekcji rąk oraz obowiązku zakrywania ust i nosa), których stosowanie było wymagane przepisami prawa. Skierowanie powyższego pisma do Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego podyktowane było otrzymywanymi prośbami telefonicznymi ze strony zaniepokojonych pacjentów
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie przekazał do Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego sprawę dotyczącą sprzedaży produktów zawierających CBD (wskazujące na działanie lecznicze) z automatu wendingowego, celem podjęcia działań zgodnie z kompetencjami.

Na mocy § 4 ww. porozumienia PPWIS przekazywał WIF informacje o suplementach diety obecnych na terenie województwa pomorskiego i mogących stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zgłoszonych w ramach funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF):

- powiadomienie alarmowe nr 2021/1 zgłoszone przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dotyczące stwierdzenia niedozwolonego ekstraktu z konopi włóknistych oraz Δ^9 -tetrahydrokannabinolu (Δ^9 -THC) na poziomie 0,16% w suplemencie diety pn. Olejek CBD – CBD MED - 250 mg Best Hemp Extract 5%,
- powiadomienie alarmowe z dnia 06.08.2021 roku zgłoszone przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

dotyczące zanieczyszczenia tlenkiem etylenu suplementów diety wyprodukowanych przez MASPEX „POLSKI LEK” Sp. z o.o., ul. Chopina 10, 34-100 Wadowice,

- powiadomienie alarmowe nr 2021.22 zgłoszone przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w sprawie stwierdzenia obecności sydenafilu i cyprofloksacyny w próbce suplementu diety pn.: „JAPAN TENGSU” tabletki 16 szt.

Ponadto państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni informowali o zamiarze przeprowadzenia kontroli planowanych w zakładach będących pod wspólnym nadzorem. Wspólnych kontroli nie przeprowadzono.

W ramach bieżących działań państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni aktualizowali wpisy w rejestrach zakładów objętych nadzorem w zakresie podmiotów prowadzących apteki, w których wprowadzane są do obrotu środki spożywcze, w tym głównie suplementy diety.

Współpraca z Policją i Strażą Miejską

W związku z trwaniem również w 2021 roku epidemii i występowania zakażeń wirusem SARS-CoV-2 podejmowano wspólne działania obejmujące przestrzeganie przepisów dotyczących szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem choroby zakaźnej COVID-19. W roku sprawozdawczym wspólnie z przedstawicielami Policji przeprowadzono czynności kontrolne w obiektach handlowych i gastronomicznych, w celu zdyscyplinowania społeczeństwa do respektowania nałożonych obowiązków i wprowadzonych ograniczeń. W wyniku ogłoszenia w dniu 20 marca 2020 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, podejmowano wspólne działania interwencyjne również w pubach, klubach, siłowniach, zakładach tj. w miejscach, w których zgłaszano naruszenia odnośnie obowiązujących ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu pandemii. Wspólnie z udziałem przedstawicieli Policji przeprowadzono 103 kontrole zakładów, przeprowadzono 216 wizji, wystosowano 10 pouczeń oraz nałożono 143 mandaty karne na łączną kwotę 7360 zł. Wspólnie z funkcjonariuszami Policji przeprowadzono również 12 urzędowych kontroli żywności w tym 6 dotyczyło kontroli wypoczynku letniego, w 1 przypadku interwencji dotyczącej suplementów diety zawierających niedozwoloną substancję, w 2 przypadkach kontrole obejmowały obiekt nieewidencjonowany. Wspólnie z Policją i przedstawicielami Urzędu Miasta i innych służb wykonywane były kontrole obostrzeń podczas imprez sportowych na Hali Ergo Arena.

Ponadto na bieżąco do organu Policji przekazywano informacje dotyczące nieprzestrzegania przepisów związanych ze stanem epidemii wirusa SARS-CoV-2 w zakładach obrotu i produkcji żywności. Natomiast organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie notatek urzędowych, dotyczących naruszeń nakazów, zakazów lub ograniczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, sporządzonych przez przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji, wydawały decyzje administracyjne o nałożeniu kar pieniężnych.

Prowadzono również współpracę ze Strażą Miejską w zakresie kontroli

targowisk pod kątem środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się wirusa ASF oraz prawidłowości wprowadzania do obrotu grzybów świeżych i suszonych.

Współpraca z organizacjami rolniczymi

W ramach współpracy z innymi organizacjami i przypomnienia o obowiązku rejestracji producentów produkcji pierwotnej Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wystosowali pisma do Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego oraz Urzędów Gmin i Miast z prośbą o przekazanie informacji na temat tego obowiązku, jak również podano adres strony internetowej, na której dostępne są zalecenia higieniczne dla producentów owoców miękkich i warzyw liściastych w sprawie ograniczenia ryzyka zanieczyszczenia mikrobiologicznego żywności.

Ponadto podejmowano również współpracę z ośrodkami doradztwa rolniczego w zakresie rozpowszechniania wśród osób prowadzących działalność rolniczą w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego informacji o konkursie organizowanym przez Zarząd Województwa Pomorskiego pn. „Weki z Pomorskiej Spiżarni”, mającym na celu wsparcie pomorskich rolników w promocji produktów wytworzonych z własnych upraw, hodowli lub chowu oraz zwiększenia zainteresowania produktami lokalnymi wśród konsumentów.

Graniczna kontrola sanitarna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzona przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni w wyznaczonych punktach kontroli granicznej (BCP) w portach w Gdyni i w Gdańsku.

Port Gdynia i Port Gdańsk stanowią morską granicę Unii Europejskiej w związku z tym niezbędne jest skuteczne zabezpieczenie urzędowej kontroli żywności przywożonej z krajów trzecich. Zachodzi konieczność współpracy wszystkich upoważnionych organów urzędowej kontroli, ponieważ tylko wnikliwa i bardzo dokładna kontrola granicy daje możliwość zatrzymania i niewprowadzenia do Unii Europejskiej żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej lub żywności niebezpiecznej.

W Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni współpraca z innymi organami urzędowej kontroli tj. Wojewódzką Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcją Weterynaryjną oraz Pomorskim Urzędem Celno-Skarbowym prowadzona jest na bieżąco. Większość granicznych kontroli żywności przeprowadzana jest przy udziale kilku służb - głównie WIJHARS i PUCS. Pomorski Urząd Celno-Skarbowy zgodnie z wymogami prawa krajowego uzależnia odprawy celne importowanej żywności od decyzji organu inspekcji sanitarnej, dotyczy to również przekazów tranzytowych.

Z dniem 14 grudnia 2019 r weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych. Zgodnie z tym rozporządzeniem towary, dla których obowiązują szczególne warunki przywozu lub podlegają one wzmożonym kontrolom, objęte zostały wspólnym zdrowotnym dokumentem wejścia CHEDD. Podmiot odpowiedzialny za przesyłkę wypełnia elektronicznie w systemie TRACES-NT pierwszą część dokumentu CHEDD, który jednocześnie pełni rolę zgłoszenia przesyłki do granicznej kontroli sanitarnej. Cały przebieg kontroli oraz wynik kontroli granicznej jest dokumentowany elektronicznie w systemie TRACES-NT.

Od 2 stycznia 2015 roku wszystkie służby kontrolne w Porcie Gdynia i Porcie Gdańsk obowiązuje System Koordynacji Kontroli – Porty 24 h, za pomocą którego dokonana może być wspólna kontrola dla produktów, które podlegają równocześnie kilku służbom kontrolnym na granicy. Koordynatorem tej aplikacji jest Pomorski Urząd Celno-Skarbowy. Oprócz tego systemu współpraca odbywa się poprzez kontakt telefoniczny, mailowy, a w razie potrzeby organizowane są spotkania z przedstawicielami inspekcji.

Tabela 11. Liczba kontroli i liczba ocenionych importowanych partii towaru przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni

Rodzaj towaru	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba ocenianych partii	Liczba wydanych świadectw	Liczba decyzji zakazujących wprowadzenia na teren UE lub zmiana przeznaczenia
Środki spożywcze	12027	29071	12442	23
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	10715	24764	7857	3
Razem	22742	53835	20299	26

Łącznie oceniono na granicy 53 835 partii towarów, w tym 29 071 partii środków spożywczych oraz 24 764 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wydano ogółem 20299 świadectw jakości zdrowotnej. W wyniku kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wydano 26 decyzji zakazujących wprowadzenia na teren UE. W porównaniu do 2020 roku zaobserwowano znaczny wzrost liczby ocenionych partii towarów w ramach granicznej kontroli sanitarnej o 8274 partie (15%) oraz przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby kwestionowanych partii z 67 do 26.

W wyniku granicznej kontroli sanitarnej oceniono na podstawie badań laboratoryjnych 753 partie żywności, co stanowi 2,6% wszystkich partii zgłoszonych do kontroli oraz 331 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 1,3% wszystkich ocenionych partii.

O skuteczności granicznej urzędowej kontroli żywności świadczy między innymi - brak konieczności podejmowania działań represyjnych, ponieważ wszystkie nakazy zawarte w wydawanych decyzjach administracyjnych zostały wykonane przez importera, większość zakwestionowanych towarów została zwrócona do dostawcy. Poniżej w tabelach zamieszczono dane dotyczące liczby przeprowadzonych kontroli, liczby ocenionych partii żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku 2021 w BCP Gdynia i BCP Gdańsk.

Tabela 12. Liczba partii towarów skontrolowanych i liczba partii towarów poddanych badaniom laboratoryjnym

Grupa środków spożywczych	Liczba partii - na podstawie badań laboratoryjnych	Łączna liczba partii
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	22	3747
Wyroby cukiernicze	6	34
Orzechy, migdały	173	2837
Warzywa (w tym strączkowe), świeże produkty mrożone	24	2024

Owoce świeże, produkty mrożone, przetwory owocowe	176	11602
Grzyby	1	111
Napoje alkoholowe	49	430
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	-	321
Tłuszcze roślinne	-	25
Ziarna roślin oleistych	78	469
Koncentraty	1	286
Zioła i przyprawy	46	554
Herbata, kakao, kawa	126	4158
Suplementy diety	3	282
Substancje dodatkowe	36	544
Inne środki spożywcze	12	1647
Razem	753	29071
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	331	24764

Tabela 13. Liczba wydanych wspólnotowych zdrowotnych dokumentów wejścia (CHEDD) dla towarów objętych szczególnymi warunkami przywozu lub wzmocnionym kontrolom

Punkt BCP	Liczba wydanych CHEDD – dopuszczenie BCP	Liczba odrzuconych CHEDD	Liczba wydanych CHEDD – tranzyt do PK
Gdynia	2001	24	44
Gdańsk	1215	22	6
Razem	3216	46	50

ODDZIAŁ HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAMAMI

Nadzór bieżący nad warunkami pracy

W 2021 roku pracownicy realizujący zadania z zakresu Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami województwa pomorskiego przeprowadzili 1956 kontroli w 1733 zakładach pracy, w których było zatrudnionych 96 169 pracowników. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 361 decyzji administracyjnych oraz 331 decyzji ustalających opłatę. Na wykresie 1 przedstawiono liczbę skontrolowanych zakładów pracy w roku sprawozdawczym z podziałem na liczbę zatrudnionych pracowników. Natomiast w tabeli 1 przedstawiono analizę działań nadzoru nad warunkami pracy w zakładach pracy, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Wykres 1. Liczba zakładów pracy skontrolowanych w roku 2021 z uwzględnieniem liczby zatrudnionych pracowników

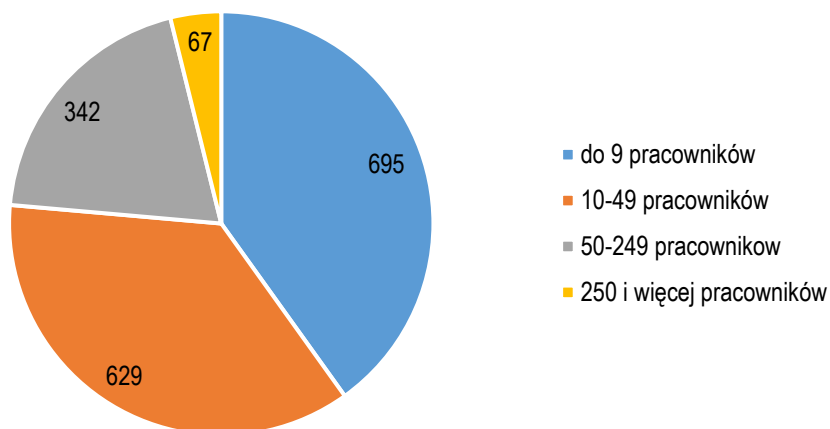

Tabela 1. Analiza nadzoru nad warunkami pracy w województwie pomorskim w latach 2019-2021

Rok	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów pracy	Liczba decyzji	Liczba decyzji ustalających opłatę
2021	1956	1733	361	331
2020	1551	1394	315	377
2019	3971	3410	700	687

W obiektach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy. Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień należą:

- brak aktualnych badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy,
- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na poszczególnych stanowiskach,
- brak aktualnego spisu substancji i mieszanin chemicznych,
- brak kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych,
- karty charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych niezgodne z przepisami,
- przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia,
- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

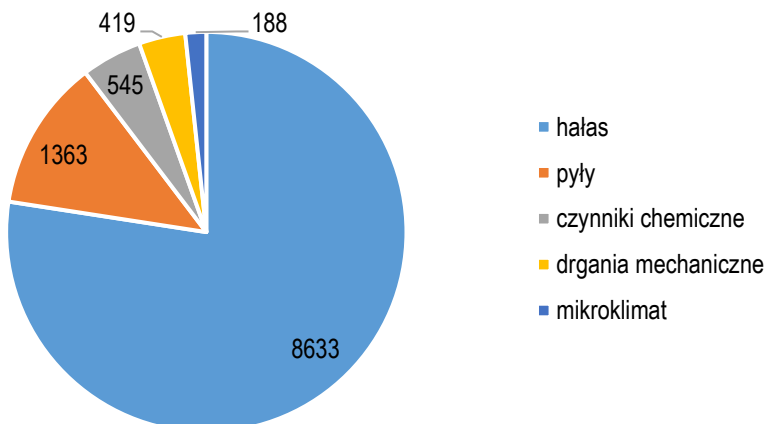
Z analizy narażenia zawodowego wynika, że 10 077 pracowników było zatrudnionych w szkodliwych warunkach pracy, to znaczy w warunkach, w których stwierdzono stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczające dopuszczalne normy (NDS – Najwyższe Dopuszczalne Stężenie i NDN – Najwyższe Dopuszczalne Natężenie). Należy przy tym zaznaczyć, iż w wielu przypadkach pracownicy wykonywali pracę w przekroczeniach normatywów higienicznych kilku czynników szkodliwych jednocześnie.

Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia i natężenia przekraczające normatywy higieniczne, przedstawiało się następująco:

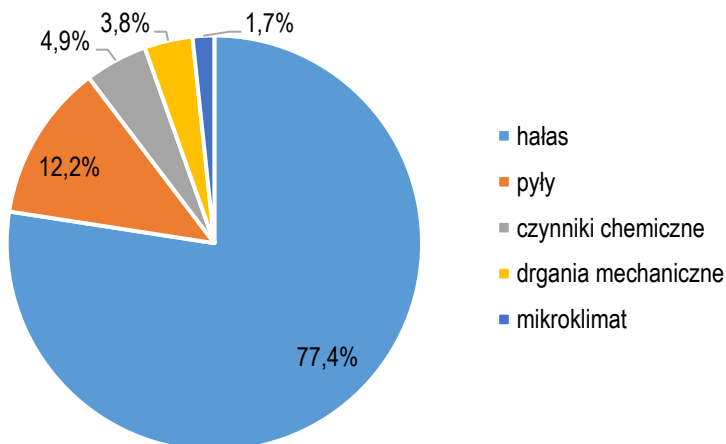
- hałas – 8633 pracowników (77,4%),
- pyły – 1363 pracowników (12,2%),
- czynniki chemiczne – 545 pracowników (4,9%),
- drgania mechaniczne (o działaniu ogólnym na organizm człowieka oraz działające przez kończyny górne) – 419 pracowników (3,8%),
- mikroklimat (gorący i zimny) – 188 pracowników (1,7%).

Liczbę pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych oraz udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2021 roku przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 2. Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych w województwie pomorskim w 2021 roku

Wykres 3. Udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2021 roku

W przypadku najczęściej występujących przekroczeń NDN i NDS czynników szkodliwych, czyli hałasu i pyłów, wyeliminowanie przekroczeń jest często niemożliwe ze względów technicznych. W takim przypadku egzekwuje się stosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, ograniczających narażenie pracowników, właściwej profilaktyki medycznej oraz odpowiednich środków ochrony indywidualnej, dostosowanych do rodzaju zagrożeń. Dominującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia w środowisku pracy województwa pomorskiego pozostaje nadal ponadnormatywny hałas.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 26 decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2021 roku przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2021 roku

PSSE/WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN w roku 2021	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych
		NDS/NDN (ogółem - pracownik liczony jeden raz niezależnie od liczby czynników)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych	
Bytów	25	816	17	17	782	9
Chojnice	0	123	2	0	123	0
Człuchów	5	56	0	5	52	0
Gdańsk	18	1495	74	19	1414	2
Gdynia	11	193	3	0	190	0
GSSE Gdynia	43	2993	297	688	2696	0
Kartuzy	0	137	0	12	166	0
Kościerzyna	20	509	7	18	496	1
Kwidzyn	15	936	3	237	933	1
Lębork	6	410	10	2	400	0
Malbork	4	482	11	9	465	4
Nowy Dwór Gdański	1	481	112	270	238	1
Pruszcz Gdański	3	291	1	0	290	1
Puck	3	83	0	0	83	0
Słupsk	2	10	0	0	10	0
Sopot	2	72	0	26	46	0
Starogard Gdański	18	356	0	6	350	2
Tczew	12	12	0	0	12	0
Wejherowo	14	622	8	54	576	5
WSSE Gdańsk (I instancja)	0	0	0	0	0	0
Razem	202	1007	545	1363	9322	26

Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2021 roku

Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim

W 2021 roku przeprowadzono ogółem 177 postępowań w sprawie chorób zawodowych, w tym odbyło się 49 wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających. Stwierdzono 56 przypadków chorób zawodowych. W porównaniu z rokiem 2020 (60 przypadków), liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku sprawozdawczym zmniejszyła się o 4 przypadki. Liczba najczęściej występujących chorób zawodowych (z podziałem na poszczególne jednostki chorobowe i pozycje chorób zawodowych według odpowiedniego rozporządzenia) w województwie pomorskim w latach 2012 – 2021 została przedstawiona w Tabeli 3. Natomiast liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2002 – 2021 przedstawiona została na Wykresie 4.

Wykres 4. Liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2002 – 2021

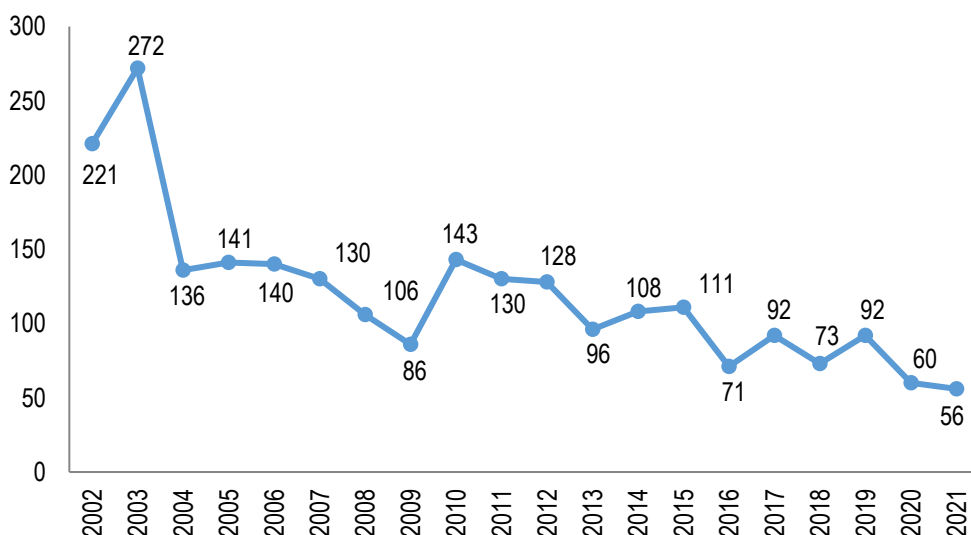

Tabela 3. Liczba najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2012 – 2021

Nazwa i pozycja choroby zawodowej	Liczba przypadków									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Choroby płucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu (poz. 4)	2	3	2	8	1	9	3	3	1	3
Astma oskrzelowa (poz. 6)	7	6	6	3	8	4	4	4	3	0

Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (poz. 15)	8	5	3	4	2	6	7	8	5	7
Nowotwory złośliwe (poz. 17)	3	3	4	6	5	8	2	8	5	0
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19)	2	5	5	2	6	5	0	4	2	6
Przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20)	15	9	15	9	8	8	10	12	11	9
Zawodowe uszkodzenie słuchu (poz. 21)	39	31	27	32	12	8	15	13	11	5
Choroby zakaźne albo pasożytnicze (poz. 26)	33	27	38	37	22	37	28	37	17	19

W roku sprawozdawczym najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie objętym nadzorem przez następujących Państwowych Inspektorów Sanitarnych:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku (15 przypadków),
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni (12 przypadków),
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wejherowie (5 przypadków).

Choroby zawodowe stwierdzone na terenie działania wyżej wymienionych Państwowych Inspektorów Sanitarnych (32 przypadki) stanowią 57 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2021 roku.

Choroby zawodowe najczęściej występujące na terenie województwa pomorskiego w 2021 roku

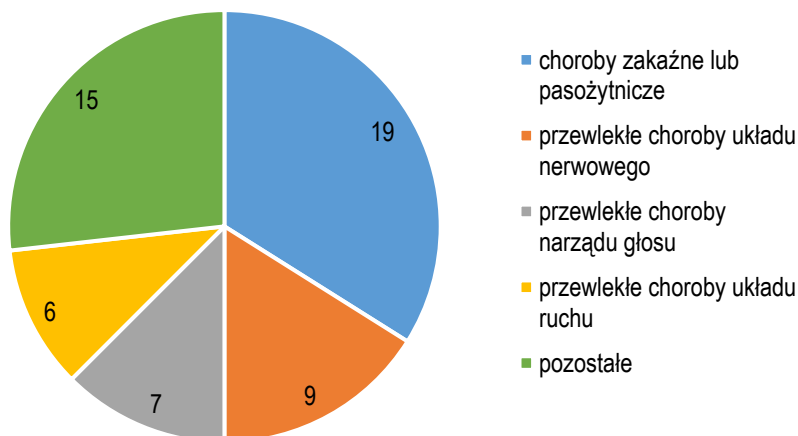
W strukturze zapadalności na choroby zawodowe w roku 2021 najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi były następujące jednostki chorobowe:

- zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (19 przypadków – 33,9 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),
- przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (9 przypadków – 16,1 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (7 przypadków – 12,5 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),

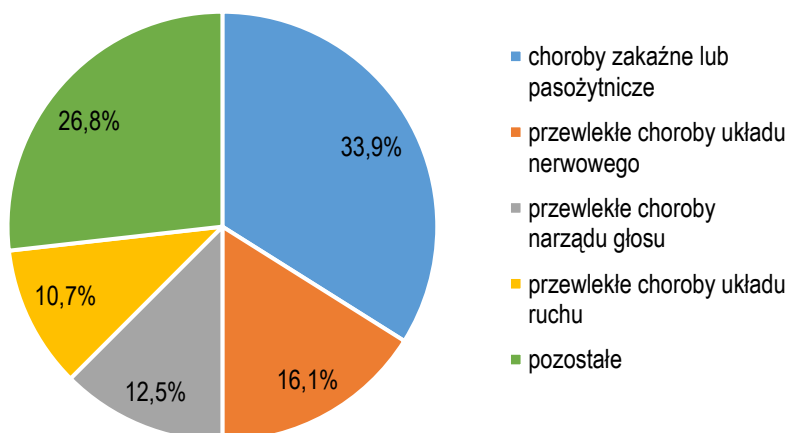
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (6 przypadków – 10,7 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych).

Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe oraz ich udział procentowy w 2021 roku przedstawione zostały na poniższych wykresach.

Wykres 5. Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe w 2021 roku

Wykres 6. Udział procentowy najczęściej stwierdzanych chorób zawodowych w 2021 roku

W roku 2021 choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa stanowiły największy procent wśród chorób zawodowych – 33,9 % podobnie jak w roku 2020, gdy ich procent wśród chorób zawodowych wyniósł 28,3 %. W tabeli 4 przedstawiono najczęściej występujące zawodowe, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Tabela 4. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2019-2021

Rok	Choroby zawodowe o najwyższym wskaźniku zapadalności					
	zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze		zawodowe uszkodzenie słuchu		przewlekłe choroby układu nerwowego	
	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy
2021	19	33,9	5	8,9	9	16,1
2020	17	28,3	11	18,3	11	18,3
2019	37	40,2	13	14,1	12	13

Zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze

W roku 2021 stwierdzono 19 przypadków zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw. Natomiast w roku 2020 stwierdzono 17 przypadków zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw. Zanotowano spadek liczby chorób zawodowych tej grupy o 2 przypadki. Dominującym schorzeniem wśród zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych był COVID-19 – 12 przypadków. Stanowi on 53,6 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych w tej grupie. W tabeli 5 przedstawiono analizę zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Tabela 5. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych w województwie pomorskim w latach 2019-2021

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	gruźlica	inne			razem
					borelioza	brucelozą	pozostałe	
2021	0	1	0	0	5	0	13 (12 przypadków COVID-19, 1 przypadek gruźlicy układu moczowego)	19
2020	1	0	0	3	13	0	0	17
2019	1	0	0	4	32	0	0	37

Analiza nadzoru bieżącego w województwie pomorskim w 2021 roku

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w województwie pomorskim w 2021 roku

W roku 2021 nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pełniono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 roku w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. z 2021 r., poz. 2235).

W roku sprawozdawczym, na terenie województwa pomorskiego skontrolowano 429 zakładów pracy, w których występowały czynniki rakotwórcze i mutagenne. W bezpośrednim kontakcie z ww. czynnikami w skontrolowanych zakładach zatrudnionych było 4760 osób. W omawianej grupie zakładów przeprowadzono 286 kontroli i wydano 59 decyzji dotyczących poprawy warunków pracy.

Analizując informacje o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, które nadsyłają pracodawcy, nadal obserwuje się brak spójności danych zawartych w tych informacjach z informacjami znajdującymi się w dokumentacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Związane jest to z małą świadomością pracodawców o istniejącym ryzyku zawodowym.

Nadal stwierdza się brak rejestrów – rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników, jak również brak poinformowania Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o ww. czynnikach. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2021 roku przedstawione zostały w Tabeli 6.

Tabela 6. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2021 roku

PSSE/GSSE WSSE (I instancja)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji
		ogółem	kobiet	mężczyzn		
Bytów	20	382	153	230	21	2
Chojnice	13	305	15	290	13	0
Człuchów	4	49	4	45	4	0
Gdańsk	52	394	106	281	52	14
Gdynia	3	17	13	4	2	0
GSSE Gdynia	163	0	0	0	0	0
Kartuzy	15	174	14	160	16	5
Kościerzyna	21	564	279	285	29	2
Kwidzyn	21	489	25	464	23	8
Lębork	23	458	222	236	26	11
Malbork	11	433	238	190	11	0
Nowy Dwór Gdański	13	141	65	76	15	3
Pruszcz Gdański	1	6	1	5	1	0
Puck	6	438	18	420	6	0
Słupsk	4	23	0	23	4	0
Sopot	1	37	23	11	1	0
Starogard Gdański	20	378	60	318	20	0
Tczew	15	211	60	151	15	5
Wejherowo	21	188	3	94	21	9
WSSE Gdańsk (I instancja)	2	73	50	23	6	0
Razem	429	4760	1349	3306	286	59

Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi oraz mikroorganizmami i organizmami genetycznie modyfikowanymi w województwie pomorskim w 2021 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 3063 zakłady pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. Liczba pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne wyniosła 21 293 osób. W 2021 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono 554 kontrole w 525 zakładach pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. W 76 przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne w następującym zakresie:

- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 3 i 4 grupy zagrożenia,
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia,
- brak oceny ryzyka zawodowego dotyczącego szkodliwych czynników biologicznych,
- brak odpowiednich procedur i instrukcji,
- brak szkoleń pracowników w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 53 decyzje nakazujące poprawę warunków pracy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 25 kontroli w ramach nadzoru nad GMM i GMO zgodnie z ustawą z dnia 22 czerwca 2001 roku o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2022 r., poz. 546). Wydano 9 pozytywnych opinii w formie postanowień na prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej.

Informacja z zakresu nadzoru nad podmiotami leczniczymi w 2021 roku

Pracownicy realizujący zadania z zakresu Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami sprawują nadzór nad warunkami pracy w podmiotach leczniczych, które znajdują się na terenie podległym właściwym Państwowym Inspektorom Sanitarnym, w tym nadzór nad zakładami pracy stosującymi cytostatyki. W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 691 zakładów pracy należących do grupy podmiotów wykonujących działalność leczniczą – przeprowadzono 126 kontroli w 121 podmiotach leczniczych. W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 9017 pracowników. W 4 przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 5 decyzji nakazujących poprawę warunków pracy.

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 11 zakładów pracy stosujących cytostatyki. W 2021 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono 2 kontrole w zakładach, w których zatrudnione były 42 osoby pracujące z lekami cytostatycznymi.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami

Państwowa Inspekcja Pracy - wymieniano informacje dotyczące liczby i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w zakładach pracy; informowano o wystawionych decyzjach dotyczących choroby zawodowej; współuczestniczono w realizacji kampanii PIP pt. „Dobry przepis na bezpieczeństwo” skierowanej do branż przetwórstwa mięsnego (rozpowszechniano informacje nt. bezpiecznych warunków pracy).

Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy - przeprowadzono oceny narażenia zawodowego konieczne w realizacji procedury orzeczniczej w sprawach chorób zawodowych.

Policja - współpraca w zakresie prowadzonych działań przeciwepidemicznych dotyczących COVID-19, w tym wspólne kontrole placówek handlowo-usługowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - przekazywano informacje potwierdzające, że decyzje w sprawie chorób zawodowych są prawomocne.

Instytut Medycyny Pracy w Łodzi - przekazywano karty stwierdzenia choroby zawodowej.

Państwowa Inspekcja Weterynaryjna - przekazywano informacje dotyczące szkodliwych czynników biologicznych oraz informacje dotyczące naruszania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach nadzorowanych przez PIW.

Najwyższa Izba Kontroli - przeprowadzono kontrole doraźne na zlecenie ww. instytucji dotyczące przestrzegania przepisów higieniczno-sanitarnych w zakresie należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania gminnych obiektów użyteczności publicznej.

Policja, Prokuratura, Urzędy Celne, podmioty lecznicze - współpraca w zakresie środków zastępczych.

Promocja zdrowia

Współuczestniczono w kampanii informacyjnej koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy pt. „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” pod hasłem „Dźwigaj z głową”. Podstawowy cel kampanii to podniesienie poziomu wiedzy i świadomości na temat problemów mięśniowo-szkieletowych związanych z pracą. Pracodawców zachęcano do odwiedzenia oficjalnej strony europejskiej kampanii: <http://www.healthy-workplaces.eu/pl>

Rozpowszechniano wśród przedsiębiorców informacje na temat kampanii „Dobry przepis na bezpieczeństwo” skierowanej do branży przetwórstwa mięsnego, realizowanej przez Państwową Inspekcję Pracy.

Prowadzono działania kontrolne w ramach monitorowania przestrzegania przepisów z zakresu ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych w miejscu pracy, a także prawidłowego oznaczenia słownego i graficznego informującego o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Udzielano pracodawcom w trakcie kontroli wskazówek w powyższym zakresie.

Propagowano w zakładach stosujących substancje i mieszaniny chemiczne ulotki „Bezpieczeństwo chemikaliów a Twoja firma”, które dostępne są na stronie ECHA pod adresem http://echa.europa.eu./documents/10162/21332507/sme_leaflet_pl.pdf oraz zachęcano do odwiedzania strony dla małych i średnich przedsiębiorstw <http://echa.europa.eu/pl/sme>.

Przekazano pracodawcom informacje o zasadach postępowania przeciwdziałającego rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 - ulotki informacyjne, zalecenia, wytyczne, rekomendacje dotyczące m. in. organizacji pracy, środków ochrony osobistej, dezynfekcji i zachowania dystansu społecznego. W ramach prowadzonego nadzoru nad podmiotami leczniczymi i zakładami pogrzebowymi zwracano uwagę na wypełnianie przez pracodawcę obowiązku zapewnienia pracownikom narażonym na działanie szkodliwych czynników biologicznych systematycznych szkoleń oraz uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego narażenia na wirus SARS-CoV-2.

Podczas kontroli w zakładach pracy rozpowszechniano informacje dotyczące problematyki przeciwdziałania używaniu „nowych narkotyków” w miejscu pracy. Przekazywano pracodawcom materiały informacyjne dotyczące środków zastępczych (Nowe narkotyki – Czy znasz prawdę o „dopalaczach”?). Ponadto przekazywano materiały edukacyjne dotyczące m.in. konsekwencji używania tytoniu, alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz chorób zakaźnych tj. gruźlicy, AIDS, grypy, COVID-19.

Podczas kontroli w zakładach pracy rozpowszechniano informacje dotyczące wprowadzonych zmian w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, które miały na celu pogłębianie wiedzy o zagrożeniach związanych z narażeniem na działanie czynników rakotwórczych w miejscu pracy. Budowano świadomość ryzyka wynikającego z procesu pracy, a także pogłębiano znajomość obowiązujących przepisów prawnych i kierunków ich zmian ww. zakresie.

Informowano o bezpłatnym badaniu w kierunku przeciwciał ANTY-HCV w ramach ogólnopolskich programów badań przesiewowych. Z uwagi na to, że większość osób zakażonych HCV nie jest świadoma zagrożenia, wirus podstępnie niszczy wątrobę, prowadząc często do jej marskości i rozwoju raka wątrobowokomórkowego.

Azbest – warunki pracy

Informacje dotyczące warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest w województwie pomorskim w 2021 roku przedstawione zostały w Tabeli 7.

Tabela 7. Tabelaryczne zestawienie danych dotyczących azbestu

Lp.	Informacja	Dane
1.	Liczba zgłoszeń do PIS prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	210
1a.	Liczba skontrolowanych miejsc wskazanych w zgłoszeniu do PIS prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	22
2.	Liczba firm zajmujących się usuwaniem/zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest, posiadających siedzibę na terenie działania właściwego PPIS	52
3.	Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm	16
4.	Liczba skontrolowanych firm zajmujących się usuwaniem/zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest	25
5.	Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem (ogółem)	21
5a.	polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest	18
5b.	polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest	21
5c.	polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest	0
5d.	podczas innych prac powodujących kontakt z azbestem	0
6.	Liczba skontrolowanych firm posiadających aktualne badania i pomiary stężenia azbestu podczas wykonywanych prac powodujących kontakt z azbestem	3
7.	Liczba skontrolowanych firm, w których stwierdzono przekroczenie wartości najwyższego dopuszczalnego stężeń azbestu	0
8.	Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem	0
9.	Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu /usuwaniu/ transporcie/innych wyrobów zawierających azbest	18
10.	Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu	wyroby azbestowo-cementowe typu pokrycia dachowe (eternit), płyty azbestowo-cementowe faliste, płyty azbestowo-cementowe płaskie, rury z otuliną azbestowo-cementową, rury zasypowe

Lp.	Informacja	Dane
Liczba firm zajmujących się zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w których stwierdzono brak:		
11.	zezwolenia, pozwolenia, decyzji, zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi	0
12.	przeszkolenia przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest	0
13.	planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest	0
14.	wyposażenia pracowników w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju i stopnia narażenia	0
15.	oznaczenia strefy, w której prowadzone są prace związane z zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest	0
16.	oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego	0
17.	rejstru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami, mieszaninami chemicznymi, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	1
18.	rejstru pracowników narażonych na działanie substancji, mieszanin chemicznych, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	1
19.	przekazania do właściwego PWIS informacji o substancjach, mieszaninach chemicznych, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	0
20.	przestrzegania zakazu spożywania posiłków, picia napojów i palenia tytoniu, przechowywania rzeczy osobistych w miejscu wykonywania prac, w których występuje narażenie na azbest	0
21.	aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku	0

Najczęściej stwierdzane uchybienia/nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, związane z narażeniem pracowników na azbest:

- Brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
- Brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

- Wykonawca prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgłosił zamiar przeprowadzenia tych prac właściwemu PPIS bez zachowania terminu co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac.

Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w 2021 roku w wyniku narażenia pracowników na azbest

W 2021 roku stwierdzono 3 przypadki chorób zawodowych powstałych w wyniku narażenia pracowników na azbest – rozległe zgrubienie opłucnej spowodowane pyłem azbestu (1 przypadek), pylica azbestowa (2 przypadki).

Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, prekursorami narkotyków, środkami zastępczymi i kosmetykami

Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi i prekursorami narkotyków w województwie pomorskim w 2021 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 4376 obiektów, w których stosowano substancje chemiczne i ich mieszaniny. Ponadto zewidencjonowano 39 producentów, 12 importerów substancji chemicznych i ich mieszanin spoza krajów UE oraz 796 dystrybutorów. Jednocześnie zewidencjonowano 446 podmiotów, które wprowadzają do obrotu produkty biobójcze oraz 69 wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3.

Przeprowadzono 727 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej w celu dokonania oceny prawidłowości przestrzegania przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz rozporządzenia REACH i CLP, a także 113 kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny. Liczba kontroli podczas których stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wyniosła 114. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem 98 decyzji administracyjnych.

Przeprowadzono 309 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (zarówno u wprowadzających do obrotu, jak i stosujących) – wydano 22 decyzje administracyjnych w tym zakresie. Oprócz tego przeprowadzono 52 kontrole w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie wydano decyzji administracyjnych.

Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień dotyczących substancji chemicznych i mieszanin stwarzających zagrożenie należą:

- brak spisu substancji i mieszanin chemicznych,
- brak kart charakterystyki,
- nieprawidłowe karty charakterystyki.

W tabeli 8 zestawiono liczbę kontroli i wydanych decyzji w latach 2019-2021 w podziale na substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze oraz prekursory narkotyków.

Tabela 8. Liczba kontroli i wydanych decyzji administracyjnych z zakresu nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi i prekursorami narkotyków w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba kontroli (substancje chemiczne i ich mieszaniny – stosujący i wprowadzający do obrotu)	1863	648	840
Liczba decyzji (substancje chemiczne i ich mieszaniny – stosujący i wprowadzający do obrotu)	164	66	98
Liczba kontroli (produkty biobójcze)	262	240	309
Liczba decyzji (produkty biobójcze)	4	10	22
Liczba kontroli (prekursory narkotyków)	120	46	52
Liczba decyzji (prekursory narkotyków)	1	0	0

Nadzór nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego nie funkcjonowały stacjonarne punkty sprzedaży, w których wprowadzano do obrotu środki zastępcze tzw. „dopalacze”.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego prowadziły postępowania administracyjne w stosunku do osób fizycznych, przede wszystkim w sprawach przekazanych przez inne organy, tj. w związku z zatrzymaniami przez organy Służby Celno-Skarbowej przesyłkami, w których stwierdzono obecność środków zastępczych lub w sprawach przekazanych przez Policję/Prokuraturę, w związku z prowadzonymi postępowaniami, regulowanymi przepisami kodeksu karnego, w wyniku których zabezpieczono środki zastępcze. Powyższe działania prowadzono w związku z porozumieniem zawartym w dniu 26 listopada 2018 roku pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym oraz porozumieniem z dnia 28 marca 2019 roku zawartym pomiędzy Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku.

W minionym roku, w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi na terenie województwa pomorskiego, zabezpieczono 0,002 kg środków zastępczych.

W 2021 roku do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego wpłynęła jedna sprawa dotycząca środków zastępczych. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego kontynuowały postępowania, które wpłynęły w latach ubiegłych. W ramach prowadzonych działań nadzorowych wydano 49 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję administracyjną nakładającą karę pieniężną na osobę fizyczną wprowadzającą do obrotu środki zastępcze w myśl art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na kwotę 20 000 zł. W 2021 roku wyegzekwowano kwotę o łącznej wysokości 92 582,35 zł od osób fizycznych, na które w latach ubiegłych nałożono kary pieniężne za złamanie zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Ponadto w minionym roku w województwie pomorskim wydano 40 decyzji z art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, tj. zakazujących wprowadzania do obrotu środków zastępczych, nakazujących wycofanie ich z obrotu, a także orzekających o ich przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu, co stanowi 83 % wszystkich wydanych decyzji administracyjnych w związku z prowadzonym nadzorem nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Tabela 9. Porównanie działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi w latach 2018-2021

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba zabezpieczonych środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych [kg]	17	0,2	0	0,002
Liczba wpływających spraw	197	19	0	1
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	101	91	32	49
Liczba wydanych decyzji nakładających karę pieniężną	22	7	7	1
Kwota nałożonych kar pieniężnych [zł]	3 568 445	422 823	140 000	20 000
Liczba decyzji z art. 44c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	21	2	0	0
Liczba pobranych próbek	19	0	0	0
Liczba decyzji z art. 44 c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	49	43	16	40

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny kontynuował monitorowanie liczby przypadków zatruc, podejrzeń zatruc oraz zgonów spowodowanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie województwa pomorskiego, uzyskując za pośrednictwem Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych od podmiotów leczniczych, informacje o 16 przypadkach podejrzeń zatruc. W 2021 roku w województwie pomorskim nie

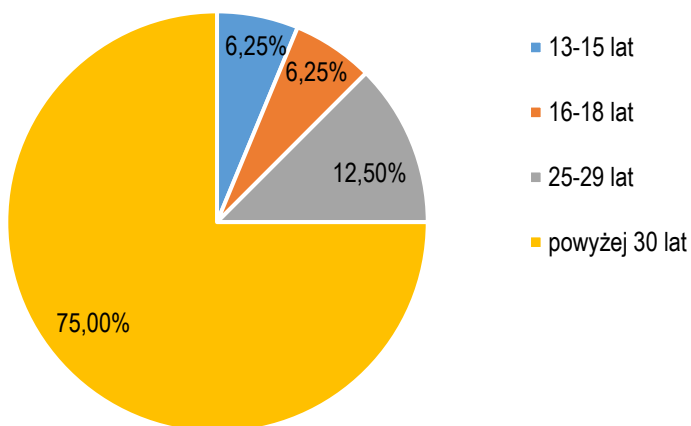
zgłoszono przypadku śmiertelnego spowodowanego zażyciem środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej.

Tabela 10. Porównanie liczby zatruc/podejrzeń zatruc oraz zgonów spowodowanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w latach 2018-2021

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba zatruc/podejrzeń zatruc	104	68	40	16
Liczba zgonów	2	1	0	0

Analiza zgłoszeń z 2021 roku wykazała, że 94 % podejrzeń zatruc dotyczyło mężczyzn, a 6 % przypadków dotyczyło kobiet. Statystycznie najliczniejszą grupę stanowiły osoby w kategorii wiekowej powyżej 30 lat – 75 %, a następnie kolejno grupy wiekowe 25-29 lat – 12,5 %, 16-18 lat – 6,25 %, 13-15 lat – 6,25%. W 2021 roku nie odnotowano zatruc i podejrzeń zatruc w najmłodszej grupie wiekowej 7-12 lat oraz w grupie 19-24 lata.

Wykres 7. Przypadki zatruc/podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w województwie pomorskim z podziałem na grupy wiekowe w roku 2021

Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych - obiekty produkcji, konfekcjonowania i obrotu

W roku 2021 pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 55 zakładów produkcji kosmetyków. Niektóre z nich to czołowe, znane i rozpoznawalne firmy przemysłu kosmetycznego zajmujące się produkcją kosmetyki białej i kolorowej oraz produkcją kolagenu. Na terenie województwa pomorskiego działają również mniej znani wytwórcy takich produktów kosmetycznych jak: mydła, kosmetyki kolorowe, produkty pielęgnacyjne czy

chusteczki nawilżane. Są jednak i takie miejsca jak: powiat bytowski, chojnicki, człuchowski, nowodworski, tczewski, kościerski oraz m. Sopot, na terenie których nie jest prowadzona działalność związana z produkcją, wytwarzaniem czy konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych.

Z ogólnej liczby zakładów produkcji kosmetyków (55), które w roku 2021 funkcjonowały na terenie województwa pomorskiego, 46 zakładów to zakłady produkująco-konfekcjonujące, 2 to zakłady produkujące kosmetyki z pominięciem etapu konfekcjonowania, a 7 to zakłady zajmujące się wyłącznie procesem konfekcjonowania. Zestawienie liczby zakładów kosmetycznych działających na terenie województwa pomorskiego w latach 2019-2021 z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Zestawienie zakładów produkcji i konfekcjonowania produktów kosmetycznych działających w latach 2019-2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba zakładów produkująco-konfekcjonujących	39	47	46
Liczba zakładów produkcji kosmetyków (z pominięciem etapu konfekcjonowania)	2	2	2
Liczba zakładów konfekcjonujących kosmetyki	5	5	7

W roku 2021 skontrolowano łącznie 21 zakładów, w tym 18 zakładów produkująco-konfekcjonujących, 2 zakłady konfekcjonujące oraz 1 zakład wytwarzający produkty kosmetyczne bez etapu konfekcjonowania.

Podczas przeprowadzonych kontroli oceniano warunki wytwarzania kosmetyków, dokumentację wytwarzanych kosmetyków oraz znakowanie opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych. W skontrolowanym obszarze stwierdzono 2 nieprawidłowości w obszarze dokumentacji oraz 3 w obszarze znakowania opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 2 zakłady prowadzące procesy konfekcjonowania kosmetyków w zakresie oceny warunków wytwarzania, oceny znakowania opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych oraz oceny dokumentacji. W jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowość w zakresie ocenianej dokumentacji.

Ponadto w roku sprawozdawczym 2021 skontrolowano zakład wytwarzający produkty kosmetyczne z pominięciem etapu konfekcjonowania. W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pod nadzorem właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów

Sanitarnych województwa pomorskiego w roku 2021 znajdowało się 267 obiektów obrotu kosmetykami, w tym 34 hurtownie oraz 233 sklepy. W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 41 kontroli sanitarnych, z czego 3 kontrole przeprowadzono w hurtowniach oraz 38 kontroli w sklepach, w tym 37 w zakresie oceny oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku. Ustalenia pokontrolne w dwóch przypadkach wykazały nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze, z czego jedno postępowanie zakończyło się nałożeniem kary pieniężnej w wysokości 1900 złotych.

Kontrole produktów kosmetycznych w hurtowniach również zostały przeprowadzone w zakresie oceny znakowania opakowania jednostkowego. W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W okresie sprawozdawczym, wzorem lat ubiegłych monitorowano stoiska oferujące wykonanie nietrwałych tatuaży z henny (4 kontrole). Podczas kontroli oceniano znakowanie produktów, które używane były do wykonywania nietrwałych tatuaży. W dwóch przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w postaci braku właściwego oznakowania oraz stwierdzono obecność substancji pn. p-fenylenodiamina, która zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w obszarze produktów kosmetycznych, nie może być stosowana do barwienia skóry. W tabeli 12 zestawiono liczbę zakładów działających w obszarze produktów kosmetycznych w stosunku do liczby zakładów skontrolowanych w latach 2019-2021.

Tabela 12. Liczba zakładów produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami w stosunku do liczby skontrolowanych zakładów w latach 2019-2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba zakładów produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami	312	326	322
Liczba skontrolowanych zakładów produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami	97	48	62

W roku 2021 w ramach prowadzonego nadzoru nad produktami kosmetycznymi pobrano i przekazano do badań łącznie 45 próbek kosmetyków, z których 38 pobranych zostało w obiektach obrotu kosmetykami (29 w sklepach, 2 w hurtowniach), 7 próbek kosmetyków zostało pobranych w zakładach wytwarzająco-konfekcjonujących produkty kosmetyczne. Pozostałe 7 próbek produktów kosmetycznych pobrane zostało w innych sklepach sklasyfikowanych jako sklepy obrotu żywnością.

Pobrane kosmetyki zostały poddane badaniom w kierunku:

- czystości mikrobiologicznej, która określana jest na podstawie parametrów takich jak liczba drobnoustrojów w 1g produktu oraz obecność szczepów

chorobotwórczych tj. *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus* i *Candida albicans*,

- obecności substancji konserwujących, takich jak metylparaben, etylparaben, propylparaben, butylparaben, phenoxyethanol, methylisothiazolinone oraz isobutylparaben i benzylparaben,
- zawartości fluoru (dotyczy past do zębów).

W roku sprawozdawczym z pobranych 45 próbek, 35 próbek zostało przebadanych w kierunku czystości mikrobiologicznej i obecności związków konserwujących, a 10 w kierunku zawartości fluoru całkowitego (pasty do zębów). Do badań pobierano kosmetyki, które ze względu na swój skład łatwo mogły ulegać zakażeniu oraz takie, które w przypadku niespełnienia wymagań mikrobiologicznych mogły stwarzać duże zagrożenie dla konsumentów. Badaniom poddano kosmetyki z następujących kategorii - płyny do demakijażu, mleczka do demakijażu, krem pod oczy i na powieki/ żel chłodzący pod oczy i na powieki, produkty dla dzieci, kremy do twarzy, maseczki z gliną, płyny do higieny intymnej, żele/emulsje do higieny intymnej. Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych 1 kosmetyk został zdyskwalifikowany, z uwagi na obecność substancji konserwującej, której nie wykazano na etykiecie produktu poddawanego analizie. Zestawienie liczby przebadanych próbek produktów kosmetycznych w latach 2019-2021 pobranych w obiektach obrotu oraz produkcji produktów kosmetycznych w stosunku do liczby próbek zdyskwalifikowanych, przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13. Liczba próbek produktów kosmetycznych pobranych w stosunku do zdyskwalifikowanych w latach 2019-2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba próbek produktów kosmetycznych pobranych w zakładach produkcji oraz w obiektach obrotu produktami kosmetycznymi	78	47	38
Liczba próbek produktów kosmetycznych niespełniających wymagań	1	2	1

W roku sprawozdawczym, zaobserwowano zwiększoną liczbę spraw przekazywanych przez Inspekcję Handlową z obszaru produktów kosmetycznych oraz produktów biobójczych.

Okres trwającej pandemii spowodował, że na rynku produktów kosmetycznych pojawiło się wiele kosmetyków, których oznakowanie w tym deklaracje marketingowe

oraz znaki graficzne wykraczały poza definicję produktu kosmetycznego poprzez przypisywanie im właściwości biobójczych, w tym wirusobójczych.

Łącznie w roku 2021 właściwi terenowo Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali 9 decyzji administracyjnych, w tym 1 wymierzającą karę pieniężną na kwotę 1900 zł. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 3 decyzje administracyjne w II instancji. Zestawienie liczby decyzji wydanych w latach 2019-2021 przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14. Zestawienie liczby decyzji wydanych w latach 2019-2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Liczba wydanych decyzji administracyjnych (I instancja)	3	4	1
Liczba wydanych decyzji administracyjnych (II instancja)	1	1	3

W wyniku współpracy Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z Naczelnikiem Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego, wzorem lat ubiegłych, organ informowany był o imporcie produktów kosmetycznych z krajów nienależących do Unii Europejskiej, które nie posiadały właściwego oznakowania. W konsekwencji powyższego, importowane kosmetyki obejmowane były nadzorem przez właściwego terenowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Ponadto, Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 2 opinie na temat produktów, które w trakcie rewizji na granicy budziły zastrzeżenia. W jednym przypadku, mimo deklaracji importera, sprowadzany produkt nie był kosmetykiem.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan higieniczno-sanitarny placówek nauczania i wychowania na terenie województwa pomorskiego w 2021 roku.

W roku 2021 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 923 stałe placówki oświatowo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży spośród 2779 znajdujących się w ewidencji.

Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki kształcenia ustawicznego, placówki z pobytem całodobowym, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego oraz placówki wychowania pozaszkolnego. Zakres nadzoru prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną obejmował również ocenę stanu sanitarnego i warunków higieniczno-sanitarnych wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Ocenie poddano m.in. dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii, tygodniowe rozkłady zajęć szkolnych w zakresie higieny procesu nauczania, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zwracali uwagę na zapewnienie uczniom warunków do utrzymania higieny osobistej.

Działalność pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w 2021 roku w dużej mierze uwarunkowana była panującą sytuacją epidemiologiczną w kraju. Przez dużą część roku placówki oświatowe zawieszały na mocy przepisów ogólnie obowiązujących swoją działalność stacjonarną na rzecz nauczania zdalnego. Z tego powodu prowadzono działania związane z obecną sytuacją epidemiologiczną i zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wśród społeczeństwa poszczególnych miast i powiatów.

Stan sanitarny i techniczny żłobków i klubów dziecięcych

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego funkcjonowały 254 żłobki i 114 klubów dziecięcych, z czego 230 placówek zostało skontrolowanych (czyli 62,5%). Do poddanych kontrolom placówek uczęszczało w sumie 6344 dzieci. Spośród skontrolowanych obiektów 9 było w złym stanie higieniczno-sanitarnym. Pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży na poprawę warunków w żłobkach i klubach dziecięcych wydali 8 decyzji administracyjnych oraz nałożyli 7 mandatów.

Należy zaznaczyć, iż liczba placówek oferujących opiekę dla najmłodszych dzieci na terenie województwa pomorskiego wzrosła o 26 placówek, tj. o 7% w stosunku do roku 2020.

Tabela 1. Zmiany w infrastrukturze – żłobki

Lp.	Rodzaj placówki - żłobki	Liczba placówek
1.	placówki nowo oddane w nowych obiektach	22
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	18
3.	istniejące przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą dydaktyczną	4
4.	zlikwidowane	23
5.	po remontach generalnych	1
6.	z nowo otwartymi blokami żywienia	12
7.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	1

Stan sanitarny i techniczny placówek wychowania przedszkolnego

W roku 2021 pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 239 przedszkoli funkcjonujących samodzielnie spośród 745 działających na terenie województwa pomorskiego, co stanowi 32%. Poza tym skontrolowanych zostało 59 przedszkoli funkcjonujących w zespołach szkół oraz 56 innych form wychowania przedszkolnego. Do przedszkoli tych uczęszczało w sumie 26005 dzieci. Spośród wszystkich skontrolowanych placówek w 11 odnotowano zastrzeżenia w stosunku do stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego, a w 17 zastrzeżenia do stanu higieniczno-sanitarnego. 12 placówek funkcjonowało w obiektach w złym stanie technicznym. W ramach nadzoru nad przedszkolami przeprowadzono łącznie 403 kontrole. Na poprawę warunków w przedszkolach funkcjonujących samodzielnie wydanych zostało 11 decyzji nakazujących poprawę stanu oraz nałożono 6 mandatów karnych.

Tabela 2. Zmiany w infrastrukturze – przedszkola

Lp.	Rodzaj placówki - przedszkola	Liczba placówek
1.	placówki nowo oddane w nowych obiektach	32
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	30
3.	przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	3
4.	zlikwidowane	20
5.	po remontach generalnych	3
8.	z nowo otwartymi blokami żywienia	14
9.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	1

Ergonomia w przedszkolach

W ramach sprawowanego nadzoru uwagę zwracano przede wszystkim na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, odpowiednie zestawienie mebli, ich oznakowanie oraz stan techniczny i posiadanie certyfikatu. Dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci w wybranych placówkach. Pomiary przeprowadzono w 111 przedszkolach, gdzie oceniono 4928 stanowisk w 254 oddziałach. Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono na 9 stanowiskach w jednej placówce.

Stan sanitarny i techniczny szkół

W 2021 roku odnotowano 7 szkół, których budynki znajdowały się w złym stanie higieniczno-sanitarnym, w tym 4 szkoły podstawowych i 3 zespoły szkół różnego typu, natomiast w budynkach w złym stanie technicznym funkcjonowało 6 placówek w tym 4 szkoły podstawowe oraz 2 zespoły szkół. Nieodpowiedni stan zarówno higieniczno-sanitarny, jak i techniczny stwierdzono w 21 placówkach.

Decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego najczęściej wydawano na zapewnienie właściwych warunków w salach lekcyjnych i innych salach zajęć dla dzieci i młodzieży, ciągów komunikacyjnych oraz szatni, stan sanitarno-higieniczny toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne. Zmiany w infrastrukturze szkół oraz zespołów szkół zwarte są w tabeli 3.

Tabela 3. Zmiany w infrastrukturze szkół

Lp.	rodzaj	szkoły podstawowe	licea	technika	szkoły zawodowe	zespoły szkół
1.	placówki nowo oddane w nowych obiektach	5	-	-	-	1
2.	nowo otwarte w obiektach istniejących	2	1	-	-	2
3.	przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	3	-	-	-	3
4.	zlikwidowane	4	-	-	-	-
5.	po remontach generalnych	13	2	-	-	8
6.	z nowo oddanymi obiektami sportowymi	3	-	-	-	1
7.	ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	1	-	-	-	1
8.	z nowo otwartymi blokami żywienia	1	-	-	-	-
9.	ze zmodernizowanymi blokami żywienia	2	-	-	-	-

Ponadto w 26 skontrolowanych szkołach nie zachowano standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. Brak wyposażenia w środki higieny osobistej stwierdzono w 1 szkole podstawowej.

Ergonomia w szkołach

W użytkowaniu mebli szkolnych istotne jest stosowanie zasad ergonomii – dostosowanie wymiarów mebli do wzrostu uczniów. W 2021 roku ocenę dostosowania mebli do wzrostu przeprowadzono w 71 szkołach różnego typu – w 206 oddziałach oceniono 3583 stanowiska. W ocenianych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, podczas kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie obowiązku wyposażania szkół w bezpieczny sprzęt, odpowiadający wymaganiom norm oraz żądania od producenta lub dostawcy właściwego, udokumentowanego certyfikatem – wyrobu bezpiecznego, dobrej jakości (dotyczy mebli i urządzeń rekreacyjno-sportowych). W skontrolowanych placówkach (188) nie stwierdzono przypadku nie posiadania przez szkoły odpowiednich certyfikatów dla mebli zakupionych po 1997 roku.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych w szkołach

Organizacja procesu nauczania ma bardzo duży wpływ na zdrowie ucznia, a szczególnie istotnym elementem jest równomierne rozłożenie zajęć oraz prawidłowy wypoczynek. W 2021 roku ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 135 szkołach dla 1213 oddziałów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 20 szkołach prowadzone były zajęcia w systemie dwuzmianowym. Dwuzmianowy rozkład zajęć dotyczył przede wszystkim placówek wiejskich, klas 0-III. Zobowiązano dyrektorów szkół do poprawy rozkładu zajęć lekcyjnych oraz wystosowano pisma do organów prowadzących, informując o stwierdzonych uchybieniach.

Na terenie mniejszych miejscowości województwa pomorskiego dojazdy dzieci do szkół zapewniają autobusy/gimbusy szkolne bądź autobusy liniowe – dzieci przebywają pod opieką nauczycieli lub innych osób zatrudnionych w tym celu. Rozkłady zajęć lekcyjnych są układane tak, aby uczniowie nie oczekiwali zbyt długo na powrót do domu po zajęciach. Ponadto w szkołach zapewnione są świetlice lub sale lekcyjne dla uczniów oczekujących na autobus.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanym zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 w roku 2021 nauka w szkołach prowadzona była często w systemie zdalnym/hybrydowym.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2021 roku dokonano oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowo-wychowawczych. W wyniku kontroli przeprowadzonych w 332 szkołach różnego typu (z wyłączeniem szkół wyższych) stwierdzono, iż 14 szkół nie posiadało warunków do prowadzenia zajęć wychowania

fizycznego. Były to placówki, które nie posiadały żadnego zaplecza sportowego, a zajęcia wychowania fizycznego realizowano na korytarzach, holach lub w innych nieprzeznaczonych do tego celu miejscach. Często uczniowie tych placówek korzystali z bazy sportowej znajdującej się poza placówką.

W 2021 roku poprawiano warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, modernizując i oddając do użytku nowe bloki sportowe z pełnym zapleczem sanitarnym. Spośród skontrolowanych placówek w 1 szkole podstawowej przeprowadzono modernizację bloków sportowych, a przy 3 szkołach oddano do użytku nowe obiekty sportowe.

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwrócono na problem niewykorzystywania natrysków po zajęciach wychowania fizycznego. Pomimo poprawy warunków do utrzymania higieny osobistej, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie. W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego stwierdzono, iż w 138 placówkach były czynne natryski, zaś w 90 były nieczynne.

Kolejny aspekt kontroli dotyczył wyposażenia sal gimnastycznych i boisk w urządzenia i sprzęt sportowy. Wyniki kontroli wskazują, że 5 szkół posiada jedynie salę gimnastyczną, 82 posiadają salę gimnastyczną wraz z boiskiem sportowym.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowo-wychowawczych

Skontrolowano ogółem 550 placówek różnego typu, oceniając warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody do mycia rąk, ze środków higieny osobistej, a także sprawdzono stan sanitariatów, ich czystość i porządek. W 15 placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Zaniedbania czystości i porządku stwierdzono w 1 zespole szkół. Brak wyposażenia w środki higieny osobistej odnotowano w 2 placówkach. Natomiast niewłaściwy stan techniczny sanitariatów stwierdzono w 15 placówkach (10 szkół podstawowych i 5 zespołów szkół). Jednym z podstawowych wymogów higienicznych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży jest zapewnienie ciepłej wody. Wymóg ten spełniły wszystkie skontrolowane placówki.

Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie zostały zachowane w 14 szkołach podstawowych i w 6 zespołach szkół. Przekroczenie określonych standardów spowodowane jest zbyt dużym naborem uczniów w stosunku do posiadanego zaplecza.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi różnego rodzaju działania (zalecenia pokontrolne, decyzje administracyjne) w celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych, w tym również do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania. W 2021 roku w województwie pomorskim wydano 9 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego, wydawano zalecenia pokontrolne oraz nałożono 3 mandaty karne.

Nadzór nad szkołami wyższymi

W ramach prowadzonego nadzoru w szkołach wyższych skontrolowano 6 uczelni, przeprowadzając kontrole w 5 obiektach. W zakresie poprawy warunków higieniczno-sanitarnych w szkołach wyższych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w 2021 roku nałożyli 1 mandat karny.

Stan sanitarny placówek z pobytem całodobowym

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego zarejestrowane są 133 placówki całodobowe, w tym:

- 36 domów studenckich,
- 12 burs i internatów,
- 15 młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii,
- 17 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
- 45 placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 5 domów pomocy społecznej,
- 3 pozostałe placówki z pobytem całodobowym.

Ogółem skontrolowano 19 placówek, wydano 2 decyzje na poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

Wentylacja w placówkach oświatowo-wychowawczych

W skontrolowanych w 2021 roku placówkach brak wentylacji stwierdzono w 4 obiektach. Problem ten występował w gabinecie pedagoga, psychologa, logopedy, salach zajęć, w szatni, pomieszczeniu gospodarczym, świetlicy, gabinecie pielęgniarki (4 placówki). Brak właściwej wentylacji/niesprawna wentylacja w toaletach, pomieszczeniach sanitarno-higienicznych w bloku sportowym (4 placówki). Wydano decyzje administracyjne merytoryczne i płatnicze.

Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży na terenie województwa pomorskiego zorganizowany był w okresie od 1 do 14 lutego 2021 roku. Zorganizowano ogółem 196 turnusów wypoczynku, w tym 2 turnusy wyjazdowe oraz 194 turnusy dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania. W województwie pomorskim z zorganizowanego wypoczynku skorzystało 1900 uczestników. Z uwagi na obostrzenia związane z pandemią SARS-CoV-2 zorganizowany wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży odbywał się w dużo mniejszej skali niż w latach ubiegłych.

Podobnie jak co roku podejmowano stosowne działania edukacyjne troszcąc o bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z przebywaniem dzieci i młodzieży na zamrzniętych rzekach, stawach i jeziorach.

Realizowano zagadnienia dotyczące profilaktyki w zakresie m.in.:

- higieny osobistej oraz higieny otoczenia,
- profilaktyki SARS-CoV-2,
- profilaktyki zachorowań na grypę,

- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych,
- zapobiegania zatruciom pokarmowym,
- profilaktyki meningokokowej,
- szkodliwości, jakie niesie ze sobą palenie papierosów, w tym papierosów elektronicznych.

W 2021 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w ramach nadzoru nad zimowym wypoczynkiem dzieci i młodzieży skontrolowała 1 turnus w obiekcie hotelowym/innym, w którym świadczone są usługi hotelarskie oraz 69 form wypoczynku w miejscu zamieszkania. W wyniku przeprowadzonych kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży nie stwierdzono uchybień ani nieprawidłowości.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

W sezonie letnim 2021 na terenie województwa pomorskiego zorganizowano ogółem 3742 turnusy wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym 2209 turnusów w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 414 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku oraz 236 turnusów na obozach pod namiotami, w tym 132 ze stałą infrastrukturą, bez stałej infrastruktury komunalnej (104) - wg elektronicznej bazy wypoczynku. Ponadto zgłoszono 883 turnusy dla dzieci i młodzieży zorganizowanych w miejscu zamieszkania.

W 2021 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży skontrolowała 1017 turnusów, w tym 392 turnusy w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 148 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku, 124 obozy pod namiotami oraz 353 formy wypoczynku w miejscu zamieszkania. W ramach kontroli nadzorem objęto 2 turnusy zorganizowane „na dziko” – nie zgłoszone do Kuratorium Oświaty. W skontrolowanych placówkach wypoczywało ogółem 45018 uczestników.

W zakresie zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną przeprowadzono w województwie pomorskim ogółem 1045 kontroli, w tym 47 kontroli interwencyjnych oraz 2 kontrole turnusów tzw. „dzikich”.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na 56 turnusach stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, które dotyczyły braku odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, braku aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu oraz przekroczenia limitu miejsc. W jednym przypadku stwierdzono brak ciepłej wody do mycia. W czasie trwania akcji letniej odnotowano 23 przypadki zachorowań i 140 wypadków/urazów wśród dzieci. Nie odnotowano zatruc pokarmowych wśród uczestników wypoczynku.

W trakcie letnich wakacji na terenie województwa pomorskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, podejmowano działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku i rekreacji. Propagowano właściwe zachowania w trosce o bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży poprzez rozdawnictwo materiałów edukacyjnych. Przekazano ulotki dotyczące bezpiecznego

wypoczynku letniego, grzybobrania, bezpieczeństwa kąpeli, szkodliwości palenia tytoniu, zagrożeń związanych z tzw. dopalaczami („stop dopalaczom”) oraz plakaty z numerami telefonów w przypadku wystąpienia koronawirusa. Ponadto przekazywano materiały dotyczące wszawicy, meningokoków, pneumokoków, HIV/AIDS. Z kierownikami wypoczynku prowadzono pogadanki na temat profilaktyki zdrowotnej, przestrzegania zasad higieny, a także bezpiecznych zachowań uczestników wypoczynku. Podejmowano ścisłą współpracę z Kuratorium Oświaty, a także z Policją - przeprowadzano wspólne kontrole, kierowano wystąpienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia wypoczynku przez organizatora. We współpracy z organami samorządu lokalnego i Policją prowadzono działalność informacyjno-edukacyjną z naciskiem na szkodliwość zażywania dopalaczy.

Podsumowanie

W wyniku prowadzonego w roku sprawozdawczym nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży stwierdzono:

1. Zdecydowana większość placówek skontrolowanych w 2021 roku zapewniła dzieciom oraz uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu i nauki.
2. W placówkach szkolnych poprawie ulegają warunki sanitarno-techniczne. Meble i urządzenia sportowe systematycznie wymieniane są na nowe, posiadające wymaganą dokumentację (certyfikaty, atesty).
3. Przeprowadzono kontrole turnusów zimowego i letniego wypoczynku. Dzieciom i młodzieży zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach.
4. Współpraca z dyrektorami placówek nauczania i wychowania nadal oceniana jest pozytywnie.
5. W trosce o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży prowadzono wspólne kontrole z pracownikami Oddziału Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia, Oddziału Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami, Higieny Środowiska, Oddziału Przeciwepidemicznego, Oddziału Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz z przedstawicielami Kuratorium Oświaty, Policji, Straży Miejskiej i Wydziału Rozwoju Społecznego przy urzędach miast.
6. Działalność Higieny Dzieci i Młodzieży w 2021 roku w obszarze realizacji zamierzeń uwarunkowana była panującą sytuacją epidemiologiczną w kraju. Przez dużą część roku placówki oświatowe zawieszały na mocy przepisów ogólnie obowiązujących swoją działalność stacjonarną na rzecz nauczania zdalnego. Z tego powodu prowadzono głównie działania związane z obecną sytuacją epidemiologiczną i zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wśród społeczeństwa poszczególnych miast i powiatów.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W obszarze Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia podejmuje się szereg działań mających na celu:

- upowszechnianie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia,
- pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia.

Służą temu realizowane programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne, szkolenia oraz informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych oraz mediów społecznościowych.

Zakres działań programowych i nieprogramowych podejmowanych przez Oddział Promocji Zdrowia obejmował:

- profilaktykę palenia tytoniu,
- profilaktykę antydopalaczową,
- profilaktykę uzależnień,
- profilaktykę HIV/AIDS,
- promowanie aktywnego stylu życia i zasad zbilansowanej diety,
- profilaktykę chorób odkleszczowych,
- profilaktykę czerniaka,
- profilaktykę zakażeń wirusowym zapaleniem wątroby typu B i C.

„Podstępne WZW” oraz „Znamię? Znam je!”

Mając na uwadze szczególne znaczenie profilaktyki zakażeń wirusowego zapalenia wątroby typu B i C oraz profilaktyki czerniaka Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Fundacja „Gwiazda Nadziei” kontynuowali w roku szkolnym 2020/2021 realizację programów edukacyjnych „Podstępne WZW” oraz „Znamię! Znam je?” skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych województwa pomorskiego. Z powodu stanu pandemii i związanej z nią na mocy przepisów ogólnie obowiązujących zmiany działalności stacjonarnej szkół na rzecz nauczania zdalnego, zakres realizacji programu był w roku 2021 ograniczony.

Tabela 1. Programy edukacyjne „Podstępne WZW” oraz „Znamię? Znam je!”

Podstępne WZW	
Liczba szkół realizujących V edycję programu	Liczba uczniów
22	4231

Znamię! Znam je?	
Liczba szkół realizujących V edycję programu	Liczba uczniów
46	8524

Monitorowanie przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2182).

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 9360 kontroli w miejscach użyteczności publicznej. Kontrole wykazały, że zakaz palenia tytoniu był przestrzegany w 9355 miejscach użyteczności publicznej objętych nadzorem, a nie respektowało go 5 obiektów.

Tabela 2. Kontrole przeprowadzone przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

rok 2021	liczba przeprowadzonych kontroli	przestrzeganie zakazu	nieprzestrzeganie zakazu
styczeń	197	197	0
luty	298	298	0
marzec	437	437	0
kwiecień	311	311	0
maj	709	709	0
czerwiec	1251	1250	1
lipiec	1623	1621	2
sierpień	1453	1451	2
wrzesień	1181	1181	0
październik	1072	1072	0
listopad	519	519	0
grudzień	309	309	0

Programy edukacyjne dotyczące profilaktyki palenia tytoniu

Tabela 3. Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Bieg po zdrowie		
Cele: - opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, - zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów, - pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.		
Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów	Liczba rodziców
44	1367	725

Tabela 4. Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Czyste Powietrze Wokół Nas	
Cele: - wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, - zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń.	
Liczba przedszkoli i szkół podstawowych	Liczba odbiorców
43	2048

„Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W roku szkolnym 2019/2020 ruszyła pilotażowa edycja ekologicznego programu dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, przygotowanego w porozumieniu pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Głównym Inspektorem Sanitarnym. Program skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów oraz nauczycieli wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W roku szkolnym 2020/2021 odbyła się druga edycja programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Tabela 5. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Skąd się biorą produkty ekologiczne		
Cel: - zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.		
Liczba przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych	Liczba uczniów	Liczba rodziców
126	4527	1805

„Wybieraj bezpieczną żywność”

W 2022 roku Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności we współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym prowadził kampanię informacyjną „Wybieraj bezpieczną żywność”, mającą na celu zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.

W dniu 14 września 2021 roku odbyło się szkolenie dla powiatowych koordynatorów programu „Wybieraj Bezpieczną Żywność”. W trakcie szkolenia pracownik Oddziału Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku omówił zagadnienia problematyki oraz zasady realizacji kampanii.

Tabela 6. Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność”

Wybieraj bezpieczną żywność	
Cele: - zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności, - zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych,	
Liczba spotkań	Liczba osób
98	6816

„ARS, czyli jak dbać o miłość”

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych współfinansowany ze środków Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Tabela 7. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

ARS, czyli jak dbać o miłość	
Cele: - ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież, - informacje dotyczące świadomego macierzyństwa	
Liczba szkół ponadpodstawowych	Liczba odbiorców
30	3993

Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę”

Program pt. „Trzymaj Formę!” to Ogólnopolski Program Edukacyjny organizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia, poświęcony promocji zasad zbilansowanej diety oraz aktywności fizycznej. Efektem realizacji programu ma być poprawa stanu zdrowia młodych ludzi poprzez świadome wybieranie zdrowej żywności, stosowanie zasad zbilansowanej diety i wzrost aktywności fizycznej. Adresatami programu są uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie.

Tabela 8. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę”

Cele: - edukacja dzieci i młodzieży w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o indywidualną odpowiedzialność i wolny wybór jednostki, - dostarczenie wiedzy i umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych, - propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i środowisku pozaszkolnym.	
Liczba szkół podstawowych	Liczba odbiorców
149	21 117

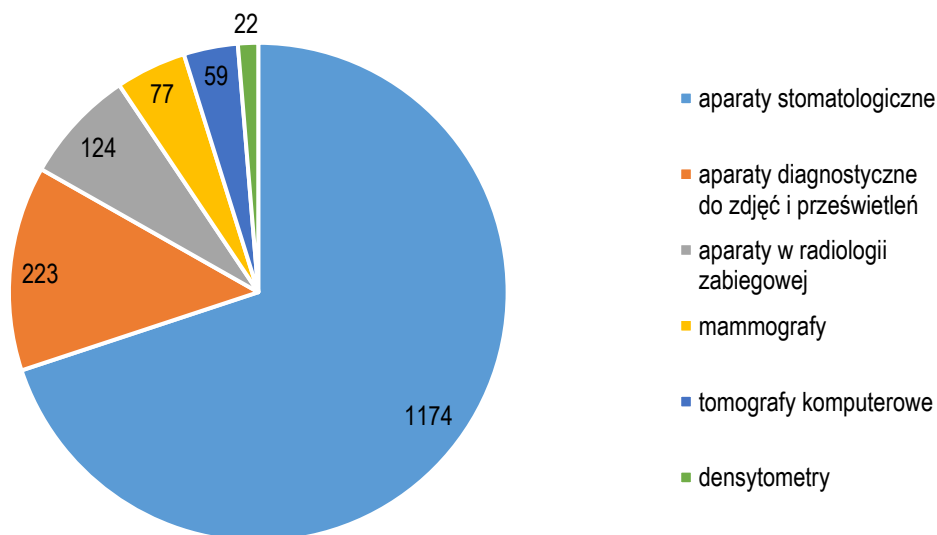
ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ

Zadania z zakresu higieny radiacyjnej polegające na ochronie ludzi przed promieniowaniem jonizującym, skażeniami promieniotwórczymi i polami elektromagnetycznymi wykonuje na terenie województwa pomorskiego Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej mający swoją siedzibę w Gdańsku.

Ochrona przed promieniowaniem jonizującym

Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w 2021 roku sprawował nadzór nad 804 jednostkami podmiotów leczniczych, w których użytkowana jest aparatura rentgenowska. W jednostkach urządzono 952 pracownice rentgenowskie, w tym 34 pracownice radiologii zabiegowej. Na terenie województwa zlokalizowano 87 jednostek organizacyjnych stosujących aparaty rtg bez pracowni rentgenowskich. W wyżej wymienionych jednostkach stosowanych było (według stanu na 31 grudnia 2021 roku) łącznie 1679 aparatów rtg do celów diagnostycznych (w 2020 roku stosowane były 1602 aparaty).

Wykres 1. Liczba aparatów rentgenowskich poszczególnych typów na terenie województwa pomorskiego (stan na 31.12.2021 roku)

W roku 2021 wydano 240 decyzji zezwalających na uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich, 113 decyzji zezwalających na uruchomienie pracowni rtg i 44 decyzje wyrażające zgodę na prowadzenie działalności związanej z promieniowaniem jonizującym w rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej. Nie wydano żadnej decyzji na stosowanie aparatów w ambulansach rtg

(mammobusach). W 2020 roku było odpowiednio – 136 decyzji zezwalających na uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich, 83 decyzje zezwalające na uruchomienie pracowni rtg i 4 decyzje zezwalające na stosowanie aparatów w ambulansach rtg. W ciągu roku 2021 skontrolowano 150 diagnostycznych pracowni rentgenowskich oraz 4 jednostki użytkujące aparaty rentgenowskie bez pracowni, a także 234 aparaty rtg. (w 2020 roku skontrolowano 113 diagnostycznych pracowni rentgenowskich i 168 aparatów rtg).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 7 decyzji administracyjnych. Decyzje zostały wydane między innymi ze względu na brak zgody na prowadzenie działalności związanej z promieniowaniem jonizującym w rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej, brak wymaganej przepisami prawnymi aktualnej dokumentacji projektowej osłon stałych zatwierdzonej przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Stwierdzono niewykonanie testów specjalistycznych parametrów technicznych aparatów rtg oraz testów monitorów przeglądowych i opisowych. Inne nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły nieprzedstawienia aktualnych orzeczeń lekarskich osób pracujących w narażeniu, pomiarów dozymetrii indywidualnej lub środowiskowej, a także potwierdzenia odpowiedniej skuteczności wentylacji w pracowni rentgenowskiej.

W roku 2021 nie zanotowano zgłoszeń związanych ze zdarzeniami radiacyjnymi.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości 0 Hz – 300 GHz

Oddział Higieny Radiacyjnej w 2021 roku sprawował nadzór nad 205 zakładami, w których stosowano 3552 urządzenia wytwarzające pola elektromagnetyczne. W 2021 roku w nadzorowanych zakładach przeprowadzono 8 kontroli. Sprawdzono 37 urządzeń pod względem wytwarzania stref ochronnych promieniowania PEM. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję dotyczącą obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych urządzeń i przeprowadzenia prawidłowej oceny narażenia kontrolowanego. Pomiary pól promieniowania elektromagnetycznego w ramach nadzoru wykonywane były w zakładach pracy na stanowiskach pracy i w przestrzeni pracy. Mierzono wartości natężenia pola elektrycznego i/lub natężenia pola magnetycznego oraz wyznaczone były zasięgi stref ochronnych.

Działalność opiniodawcza w ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego

Oddział Higieny Radiacyjnej opiniuje przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, raporty i kwalifikacje o oddziaływaniu na środowisko stacji nadawczych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych UKF i TV, urządzeń radionawigacyjnych, radiolokacyjnych i radiokomunikacyjnych, urządzeń i linii energetycznych wysokiego napięcia, elektrowni wiatrowych, farm solarnych

a także projekty planów zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie występują źródła pól elektromagnetycznych. Od 2011 roku w Oddziale rejestrowane są zgłoszenia źródeł pól elektromagnetycznych. Pracownicy Oddziału zajmują się również opiniowaniem protokołów pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wokół urządzeń wytwarzających to promieniowanie. Do zadań Oddziału należy opiniowanie projektów pracowni rentgenowskich i innych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego oraz jednostek organizacyjnych stosujących rezonans magnetyczny. W 2021 roku zaopiniowano 182 projekty osłon stałych medycznych pracowni rentgenowskich. Wydano również 42 opinie w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na temat oddziaływania na środowisko urządzeń i inwestycji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne, które w większości dotyczyły pomiarów pól elektromagnetycznych wokół stacji telefonii komórkowej. Zgodnie z art. 122 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.) zarejestrowano 794 sprawozdania z badań pól elektromagnetycznych dla celów ochrony środowiska a zgodnie z art. 152 wyżej wymienionej ustawy zarejestrowano w bazach 466 aktualizacji danych stacji telefonii komórkowej oraz 67 zgłoszeń rozpoczęcia eksploatacji instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne. Ponadto w 2021 roku zarejestrowano na podstawie nadesłanych zgłoszeń 14 likwidacji stacji bazowych telefonii komórkowej.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz w ramach monitoringu sytuacji radiacyjnej kraju prowadzonego przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki wykonywane były badania zawartości izotopów cezu i strontu w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz zielonych.

Wykonano badania stężenia cezu Cs-137 w 65 próbkach oraz stężenia strontu Sr-90 w 3 próbkach pobranych na terenie województwa pomorskiego. Stężenie izotopów promieniotwórczych w badanych próbkach było zbliżone do wartości rejestrowanych w poprzednich latach.

Tabela 1. Stężenie strontu Sr-90 w próbkach żywnościowych i wodzie

Wyniki oznaczeń stężenia Sr-90 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	płynne	0,1
2	Zboża	pszenica	<0,1
3	Woda powierzchniowa		<0,1

Tabela 2. Stężenie Cs-137 w produktach żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt

Wyniki oznaczeń stężeń Cs-137 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	Płynne lub w proszku	<1,0
2	Mięso	Wołowina/wieprzowina	<1,0
3	Ryby	Ryby słodkowodne/morskie	<1,0
4	Drób		<1,0
5	Jaja		<1,0
6	Zboża	Pszenica lub żyto	<1,0
7	Krewetki mrożone		<1,0
8	Warzywa	Kapusta/Ziemniaki/Pomidory	<1,0
9	Owoce	Jabłka/Truskawki	<1,0
10	Woda wodociągowa		<0,1
11	Woda powierzchniowa		<0,1
12	Środki żywienia zwierząt	Pasze zielone	<1,0
13	Grzyby świeże	Kurka/Podgrzybek/Borowik	17-110

Stan sanitarny województwa pomorskiego w zakresie higieny radiacyjnej, pomimo stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości nie budzi zastrzeżeń, które mogłyby skutkować zagrożeniami zdrowia dla osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł promieniowania jonizującego lub źródeł pól elektromagnetycznych jak również pacjentów poddawanych procedurom medycznym radiologicznym oraz osób z ogółu ludności. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli większość obecnie zainstalowanych aparatów rtg w województwie pomorskim wykorzystuje technikę cyfrową. Utrzymuje się także tendencja wzrostowa liczby cyfrowych stomatologicznych aparatów panoramicznych z wiązką stożkową oraz do zdjęć wewnątrzustnych. Pozytywny wpływ na stan sanitarny pod względem higieny radiacyjnej ma poprawa warunków lokalowych i technicznych w pracowniach rentgenowskich. Korzystnym zjawiskiem jest również zmniejszająca się liczba jednostek organizacyjnych stosujących źródła promieniowania elektromagnetycznego o dużych mocach. Automatyzacja i robotyzacja działalności w medycynie i przemyśle powoduje zmniejszającą się liczbę osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia promieniowaniem jonizującym i polami elektromagnetycznymi.

ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowały ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie województwa pomorskiego. Działalność polegała na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania.

W 2021 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpatrzyły 5979 spraw, które dotyczyły:

1. Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której dokonano uzgodnienia:
 - 340 projektów dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
 - 363 propozycji zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
 - 122 wnioski o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
2. Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach której wydano:
 - 1001 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
 - 136 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
3. Uzgadniania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – 368 wniosków.
4. Uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczącej budowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz planów i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali użytkowych do nowej funkcji – 420 wniosków.
5. Opiniowania projektów planów remediacji oraz warunków przeprowadzania działań naprawczych w środowisku – 13 wniosków.
6. Opiniowania projektów gminnych programów rewitalizacji – 1 wniosek.
7. Uzgadniania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych – 316 wniosków.
8. Uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych i statków żeglugi śródlądowej do eksploatacji pod względem wymagań sanitarnych – 1630 wniosków.

9. Wydawano opinie dotyczące m. in. o spełnienia wymagań sanitarnych w obiektach oświatowych, opiekuńczo wychowawczych i żywieniowych. Wydawano również zaświadczenia dla potrzeb uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym – 1269 wniosków.

W trakcie rozpatrywania spraw w 2021 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono 1442 kontrole i wizytacje w obiektach.

DZIAŁ LABORATORYJNY

Zintegrowany System badań i pomiarów

W 2021 roku na terenie województwa pomorskiego działalność laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzona była w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów.

Zintegrowany System utworzono z laboratoriów, które posiadają odpowiednie możliwości techniczne oraz strategiczne położenie w danym regionie. Zintegrowany System badań i pomiarów pozwala na zabezpieczenie potrzeb badawczych wynikających z prowadzonego nadzoru bieżącego i zapobiegawczego.

Mapa 1. Zintegrowany System badań i pomiarów województwa pomorskiego

Realizacja badań i pomiarów

Zadania realizowane w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego obejmowały wykonywanie badań i pomiarów w następujących obszarach.

Badania biologicznych czynników chorobotwórczych:

- diagnostyka bakteriologiczna i wirusologiczna zakażeń przewodu pokarmowego w kierunku *Salmonella*, *Shigella*, *Yersinia*, *Campylobacter*, *Aeromonas*, *Plesiomonas*, STEC/VTEC O157, toksyn SHIGA 1 i SHIGA 2, enterotoksyny gronkowcowej ze szczepów pochodzących z ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową, norowirusów, rotawirusów, adenowirusów, astrowirusów,
- wykonywanie badań do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- wykonywanie badań parazytologicznych kału,
- wykonywanie badań w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2 metodą real time RT-PCR,
- wykonywanie badań w kierunku wirusa grypy typu A (w tym A/H1N1) i B metodą real time RT-PCR,
- wykonywanie badań w kierunku wirusa RS, paragrypy typu 1, 2, 3 oraz adenowirusa metodą immunofluorescencji,
- wykonywanie badań kału i płynu mózgowo-rdzeniowego w kierunku enterowirusów metodą izolacji na tkance GMK,
- badanie wymazów czystościowych z placówek służby zdrowia,
- wykonywanie badań próbek środowiskowych na obecność przetrwalników laseczki węgliką,
- określanie wrażliwości szczepów na antybiotyki i chemioterapeutyki,
- badanie mikrobiologiczne testów biologicznych stosowanych do kontroli aparatury sterylizacyjnej.

Wirówka laboratoryjna z chłodzeniem

Biobezpieczna komora laminarna z filtrami ULPA

Badania wody:

- wykonywanie badań bakteriologicznych i fizykochemicznych wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach monitoringu jakości wody,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i hydrobiologicznych wód z kąpielisk morskich i śródlądowych,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w basenach kąpielowych,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych.

System do filtracji wody MultiVac

Badania środowiskowe:

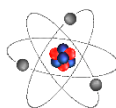
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych, pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek i wykonywanie badań mykologicznych oraz chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej.

Analizator do pomiaru tlenu węgla MONOXOR Plus

Analizator poziomu dźwięku 2250 B&K

Badania radiacyjne:

- pomiary zawartości pierwiastków promieniotwórczych w środkach spożywczych, paszach oraz wodach powierzchniowych i wodociągowych,
- pomiary sprawdzające ochronność osłon stałych w pracowniach rtg,
- pomiary promieniowania jonizującego i niejonizującego na stanowiskach pracy,
- kontrole wybranych parametrów technicznych aparatów rtg,
- pomiary skażeń promieniotwórczych oraz dawki i mocy dawki promieniowania w związku ze zgłoszeniami o zdarzeniach radiacyjnych,
- pomiary pól elektromagnetycznych dla celów ochrony ludności i środowiska w związku ze skargami mieszkańców (których źródłem są np. stacje telefonii komórkowej oraz stacje transformatorowe).

Multimetr Piranha MULTI – testy jakości aparatów rtg

Radiometr RK-100 z sondą zewnętrzną do pomiaru skażeń promieniotwórczych α , β , γ

Badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych żywności, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu,
- wykonywanie badań fizykochemicznych żywności i mikrobiologicznych importowanej oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach kontroli granicznej,
- wykonywanie badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych,
- wydawanie atestów dla grzybów świeżych i suszonych.

Zestaw do ekstrakcji metodą Soxhleta

Chromatograf gazowy SHIMADZU GC-2010 PRO

W roku 2021 laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej wchodzące w skład Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego wykonały łącznie 243 542 badań i pomiarów, przyjęto 139 418 próbek i wykonano 566 888 oznaczeń.

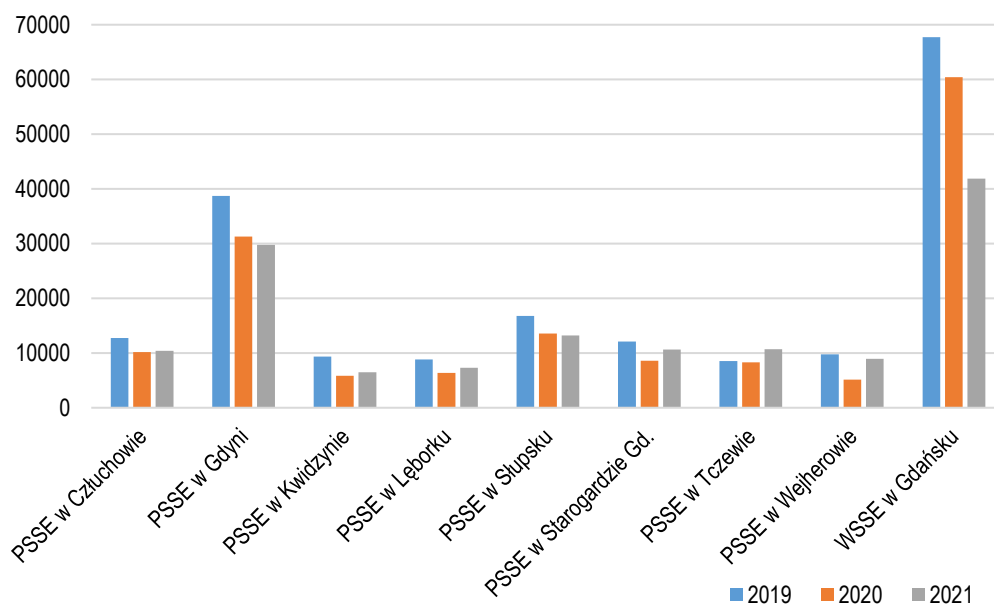
Szczegółowe dane na temat liczby przyjętych próbek, wykonanych badań i pomiarów oraz oznaczeń przez poszczególne laboratoria wchodzące w skład

Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów w latach 2019 - 2021 przedstawione zostały w poniższych tabelach i na wykresach.

Tabela 1. Liczba próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Rok	PSSE w Człuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Łęborku	PSSE w Słupsku
2019	12761	38692	9376	8844	16763
2020	10182	31269	5870	6392	13577
2021	10419	29786	6491	7328	13215
Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku	
2019	12092	8543	9781	67730	
2020	8566	8274	5111	60441	
2021	10642	10710	8960	41867	

Wykres 1. Liczba próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Wykres 2. Sumaryczna liczba próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2019-2021

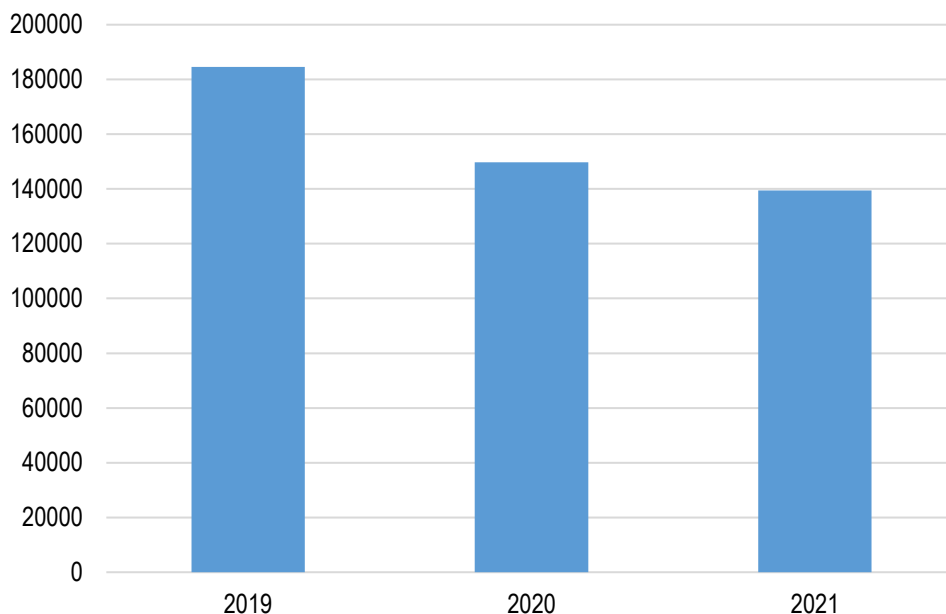
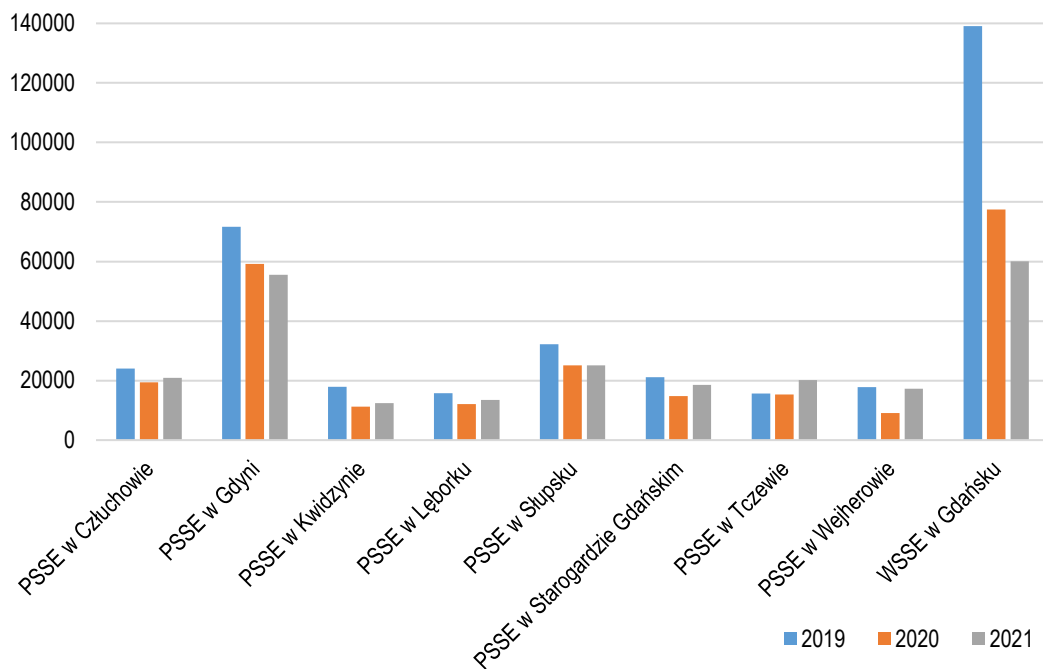

Tabela 2. Liczba badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Rok	PSSE w Człuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Lęborku	PSSE w Słupsku
2019	24031	71620	17880	15815	32191
2020	19389	59232	11269	12093	25117
2021	20925	55514	12473	13486	25086
Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku	
2019	21152	15612	17833	139033	
2020	14796	15341	9103	77452	
2021	18593	20208	17216	60041	

Wykres 3. Liczba badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Wykres 4. Sumaryczna liczba badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2019 – 2021

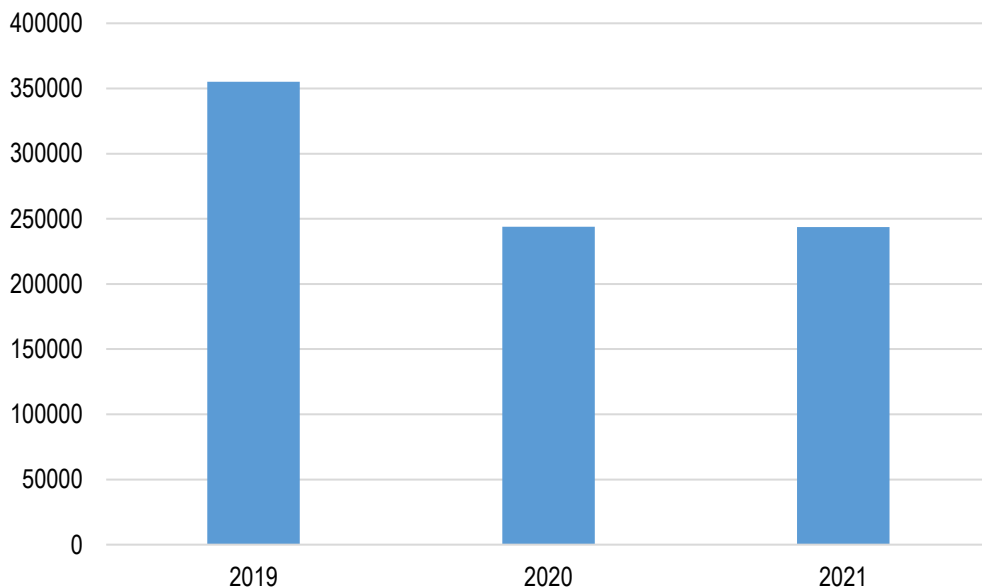
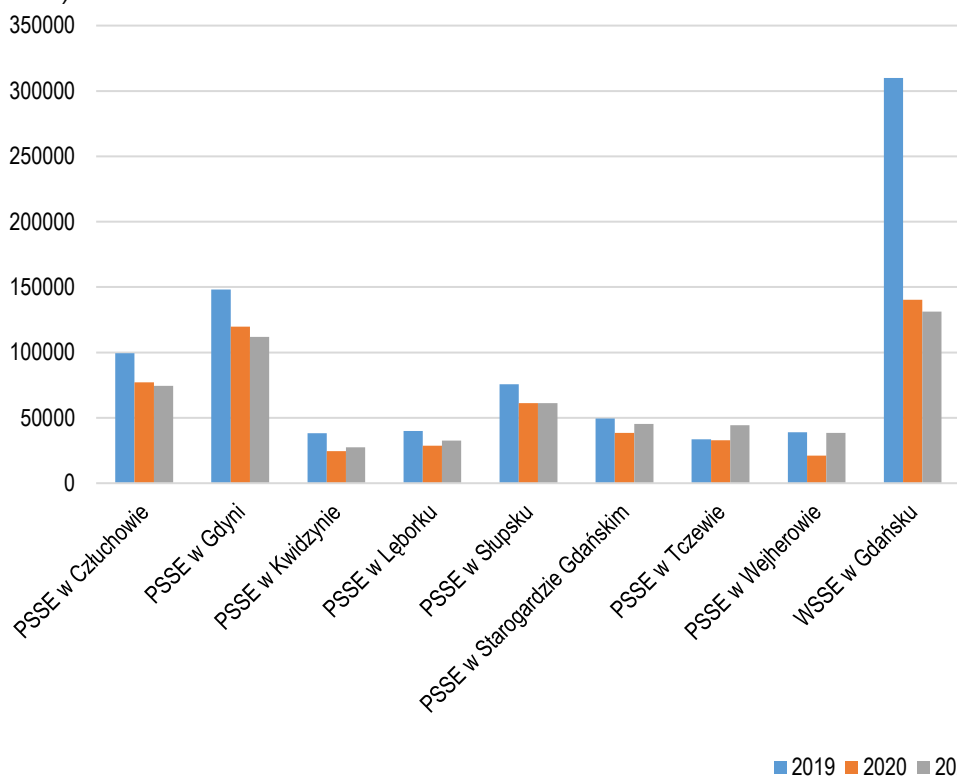

Tabela 3. Liczba oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Rok	PSSE w Człuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Lęborku	PSSE w Słupsku
2019	99460	148261	38135	40047	75754
2020	77264	119747	24438	28747	61185
2021	74342	112019	27354	32601	61302
Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku	
2019	49481	33497	38952	310014	
2020	38589	32968	21171	140354	
2021	45349	44322	38365	131234	

Wykres 5. Liczba oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

Wykres 6. Sumaryczna liczba oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2019 – 2021

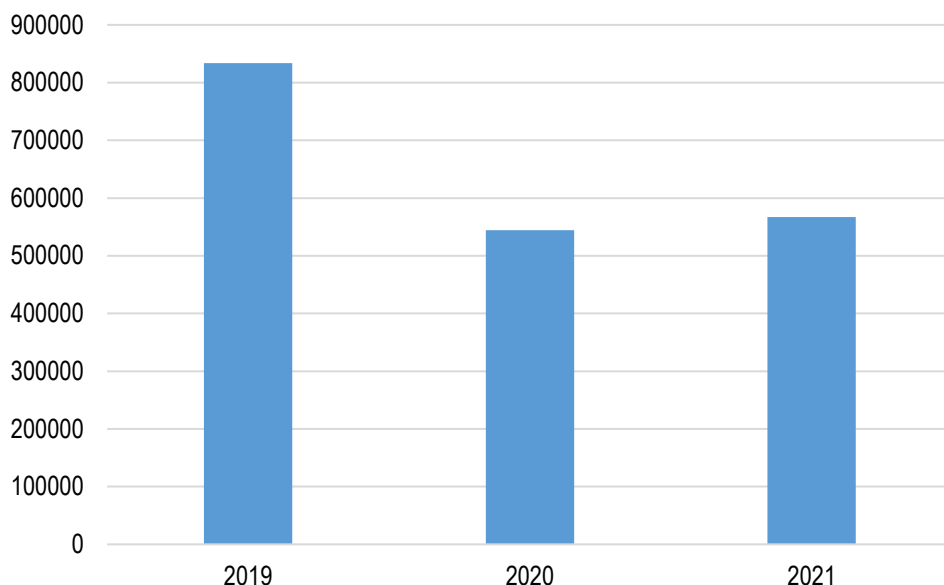

Tabela 4. Szczegółowa liczba oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2021 roku (w porównaniu z latami 2019 i 2020)

PSSE	rok	żywność	woda	biologiczne czynniki chorobotwórcze	środowisko pracy	mieszkania i obiekty użyteczności publicznej	higiena radiacyjna	substancje i wyroby w ramach REACH
PSSE w Człuchowie	2019	6823	5285	87352				
	2020	5560	5025	66679				
	2021	6968	3952	63422				
PSSE w Gdyni	2019		13997	134264				
	2020		6307	113440				
	2021		6738	105281				
PSSE w Kwidzynie	2019		3588	34547				
	2020		2571	21867				
	2021		2929	24425				
PSSE w Łęborku	2019	2265	13038	23984	745			
	2020	2186	7543	18726	292			
	2021	2230	9320	20877	174			
PSSE w Słupsku	2019	10688	7935	55896	1118			
	2020	7656	4332	48378	819			
	2021	9456	5019	45971	856			
PSSE w Starogardzie Gdańskim	2019		9035	40446				
	2020		7029	31560				
	2021		7803	37546				
PSSE w Tczewie	2019			33497				
	2020			32968				
	2021			44322				

PSSE w Wejherowie	2019		2607	36345				
	2020		2044	19127				
	2021		840	37525				
WSSE w Gdańsku	2019	40950	17555	248153	1412	300	1504	140
	2020	30985	15768	91481	1037	175	889	19
	2021	33671	16472	78557	1081	220	1233	0
SUMA	2019	60726	73040	694484	3275	300	1504	140
	2020	46387	50619	444226	2148	175	889	19
	2021	52325	53073	457926	2111	220	1233	0

Niższa liczba badań i oznaczeń wykonana w roku 2021 oraz 2020 w porównaniu do 2019 roku była związana z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną. W związku z wystąpieniem koronawirusa SARS-CoV-2 nastąpiło ograniczenie poboru próbek oraz zaangażowanie personelu laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w diagnostykę wirusa SARS-CoV-2, a także w działania związane z zapobieganiem zarażeniom koronawirusem SARS-CoV-2.

W roku 2021 laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i aparaturę pomiarową.

Otrzymany sprzęt do badania żywności, to zestaw do ekstrakcji tłuszczu metodą Soxhleta, demineralizator, młyn tnący, homogenizator z wyposażeniem, analizator rtęci AMA 254 z zestawem komputerowym, chromatograf gazowy SHIMADZU GC – 2010 PRO z detektorem FID autosamplerem i zestawem komputerowym.

Demineralizator HLP niezbędny do zapewnienia właściwego przygotowania szkła laboratoryjnego do wykonywania badań żywności, w szczególności do badań w kierunku metali szkodliwych dla zdrowia, mikotoksyn, alkaloidów roślinnych i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Urządzenia przeznaczone do badań wykonywanych metodą real time RT-PCR m.in. diagnostyki SARS-CoV-2, diagnostyki wirusa grypy typu A (w tym A/H1N1) i B Sekwencjator MiniSeq Sequencing System, komora laminarna ESCO NC2-4L8 z wyposażeniem, komora laminarna EscoAirstream klasa II Biohazard, AC2-3E8, wirówka laboratoryjna z chłodzeniem.

Sprzęt do wykonywania badań mikrobiologicznych próbek wody do spożycia m.in. system do filtracji wody MultiVac, komora laminarna ESCO NC2-4L8 z wyposażeniem, lupa z oświetleniem LED, pompa próżniowa, zgrzewarka Sealer Plus, rejestratory temperatury RTR-502L.

Zestaw aspiratorów do pobierania czynników pyłowych i metali na stanowiskach pracy GilAir-3.

Zestaw pomiarowy Piranha Multi do wykonywania kontroli pomiarowych m.in. dawki promieniowania jonizującego, wysokiego napięcia i czasu ekspozycji aparatów rtg w szpitalach, przychodniach i gabinetach lekarskich.

W roku 2021 Pracownia Badań Radiacyjnych wykonała 299 oznaczeń w zakresie pomiarów pól i promieniowania elektromagnetycznego dla celów BHP na stanowiskach pracy i w przestrzeni pracy. Pomiary dotyczyły urządzeń stosowanych

podczas magnetoterapii w zakładach leczniczych oraz pieców mikrofalowych wykorzystywanych w pracach laboratoryjnych.

W roku 2021 w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono badania mocy dawki promieniowania jonizującego za osłonami stałymi wokół 2 aparatów rtg stosowanych w obiektach służby zdrowia, wykonano 14 oznaczeń mocy dawki. Przeprowadzono badania fizycznych parametrów aparatury stosowanej rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej (testy specjalistyczne) 48 aparatów rtg (oznaczeń 374) oraz 2 monitorów medycznych (oznaczeń 8).

W roku 2021 nie zanotowano zgłoszeń związanych ze zdarzeniami radiacyjnymi. W roku 2021 Pracownia Badań Radiacyjnych wykonała badania stężenia Cs-137 w 65 próbkach produktów żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt. Wyniki badań przedstawiono w Tabeli 5.

Tabela 5. Badania stężenia Cs-137 w produktach żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt

Wyniki oznaczeń stężeń Cs-137 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	Płynne lub w proszku	<1,0
2	Mięso	Wołowina/wieprzowina	<1,0
3	Ryby	Ryby słodkowodne/morskie	<1,0
4	Drób		<1,0
5	Jaja		<1,0
6	Zboża	Pszenica lub żyto	<1,0
7	Krewetki surowe mrożone		<1,0
8	Warzywa	Kapusta/Ziemniaki/Pomidory	<1,0
9	Owoce	Jabłka/Truskawki	<1,0
10	Woda wodociągowa		<0,1
11	Woda powierzchniowa		<0,1
12	Środki żywienia zwierząt	Pasze zielone - trawa	<1,0
13	Grzyby świeże	Kurka/Podgrzybek/Borowik	17-110

Badania w kierunku SARS-CoV-2

W Laboratorium Diagnostyki Medycznej WSSE w Gdańsku badanie genetyczne w kierunku wykrywania wirusa SARS-CoV-2 wykonuje się stosując metodę Real Time - RT PCR. Najbardziej typowym materiałem dostarczonym do badania jest próbka od pacjenta z wymazem z nosogardzieli lub z gardła, z której izolowany jest materiał genetyczny, czyli RNA wirusa. Ponadto dopuszcza się wykonywanie badań z innych materiałów tj. popłuczyny pęcherzykowo-oskrzelikowej (BAL), materiał pobrany z dolnych dróg oddechowych, wydzielina oskrzelowa, bronchoaspirat, popłuczyny oskrzelowe.

W Polsce, zgodnie z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie (NIZP – PZH), zalecane jest stosowanie molekularnych testów diagnostycznych wykrywających co najmniej 2 różne obszary genomu SARS-CoV-2, w tym przynajmniej jeden swoisty dla tego wirusa. W Laboratorium WSSE w Gdańsku, aktualnie wykorzystywany jest test diagnostyczny umożliwiający wykrycie dwóch genów - genu ORF1ab oraz genu N, charakterystycznych wyłącznie dla koronawirusa SARS-CoV-2.

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku diagnostyka w kierunku wirusa SARS-CoV-2 jest prowadzona w Laboratorium o stopniu hermetyczności 2, z zastosowaniem komór laminarnych 2 klasy bezpieczeństwa i z użyciem środków ochrony osobistej, w tym dróg oddechowych i oczu. Ponadto jako dodatkowe zabezpieczenie etapu izolacji materiału genetycznego, czynności wykonywane są w odizolowanym pomieszczeniu z podciśnieniem, a pracownicy wyposażeni są w kombinezony ochronne, gogle ochronne i maseczki typu FFP.

Laboratorium podzielone jest na niezależne strefy, służące do realizacji kolejnych etapów badania wirusa – pomieszczenie przyjmowania próbek, pomieszczenie do izolacji materiału genetycznego wirusa oraz pomieszczenie służące do przeprowadzania reakcji Real Time RT- PCR.

Praca z niebezpiecznymi czynnikami etiologicznymi chorób zakaźnych wykonywana jest z zastosowaniem odpowiednich zabezpieczeń mających na celu, zarówno ochronę personelu, jak też zabezpieczenie przed przypadkowym uwolnieniem tych drobnoustrojów do środowiska.

W Laboratorium zatrudniony jest doświadczony zespół pracowników w tym diagnostów laboratoryjnych posiadający odpowiednie kwalifikacje do wykonywania badań z zakresu diagnostyki molekularnej, którzy interpretują i autoryzują uzyskane wyniki. Praca w laboratorium podczas epidemii wymaga dużego poświęcenia i zaangażowania całego personelu. Dla zapewnienia bezpieczeństwa, wymagane jest, aby personel w laboratorium pracował przez kilka godzin w specjalnych, jednorazowych kombinezonach ochronnych, maseczkach i rękawicach ochronnych. Dodatkowym obciążeniem jest również konieczność wykonywania dużej liczby badań pod presją czasu. Laboratorium przeprowadza badania próbek z województwa pomorskiego przez 7 dni w tygodniu.

Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w okresie od stycznia do grudnia 2021 roku przebadano 22 250 próbek oraz wykonało 27 663 testów. Liczba potwierdzonych przypadków wyniosła 6 936 co stanowi 25% wszystkich wykonanych przez laboratorium testów.

Tabela 6. Liczba przebadanych próbek i wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 w okresie styczeń-grudzień 2021 rok

Miesiąc	Liczba przebadanych próbek	Liczba wykonanych testów
styczeń	2486	3042
luty	2733	3256
marzec	3508	4235
kwiecień	2586	3275
maj	1632	2105
czerwiec	633	845
lipiec	342	504
sierpień	291	422
wrzesień	879	1134
październik	1907	2513
listopad	2783	3407
grudzień	2470	2925

Wykres 7. Liczba przebadanych próbek i wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 w okresie styczeń-grudzień 2021 rok

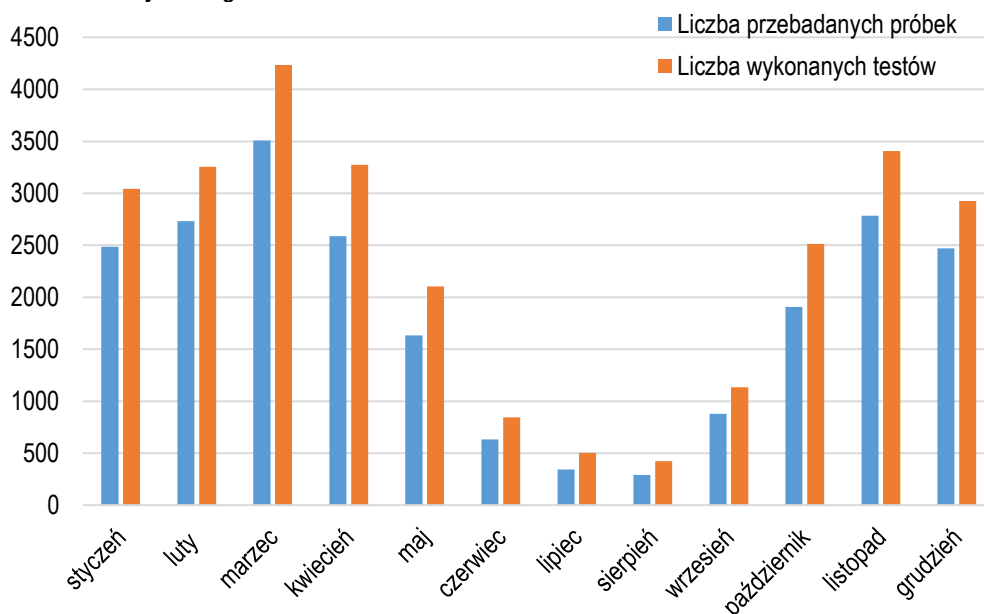
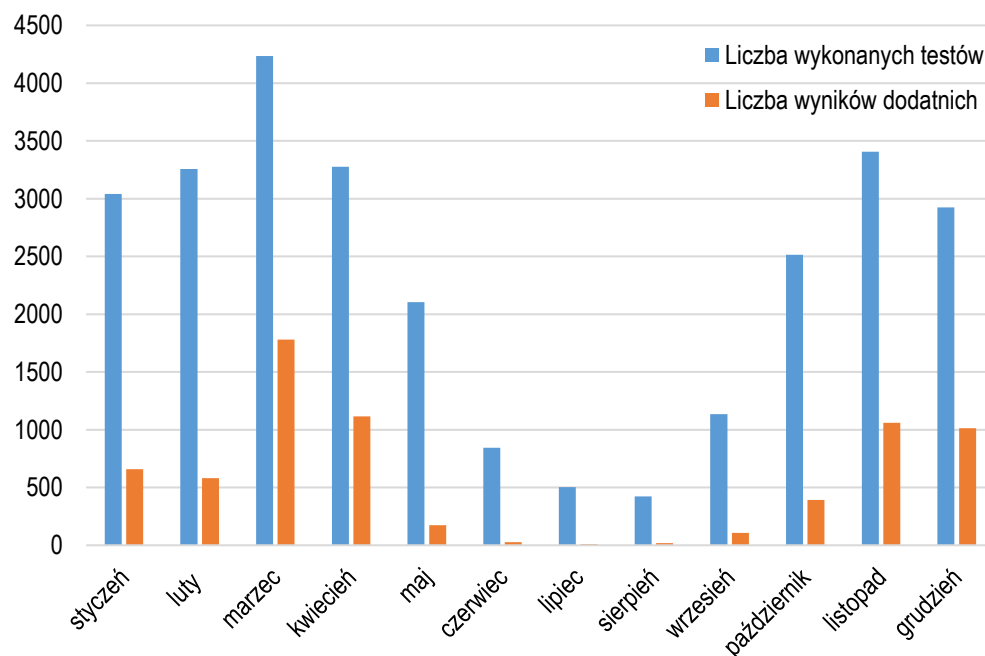

Tabela 7. Liczba wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 i uzyskanych wyników dodatnich w okresie styczeń-grudzień 2021 rok

Miesiąc	Liczba wykonanych testów	Liczba wyników dodatnich
styczeń	3042	657
luty	3256	580
marzec	4235	1781
kwiecień	3275	1115
maj	2105	174
czerwiec	845	26
lipiec	504	9
sierpień	422	18
wrzesień	1134	108
październik	2513	393
listopad	3407	1061
grudzień	2925	1014

Wykres 8. Liczba wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 i uzyskanych wyników dodatnich w okresie styczeń-grudzień 2021 rok

Laboratorium Diagnostyki Medycznej WSSE w Gdańsku w ramach wyznaczonych zadań i kompetencji zajmuje się przekierowywaniem w bazie EWP do laboratoriów COVID:

- zleceń dotyczących próbek pobieranych przez zespoły wymazowe od osób przebywających na kwarantannie, w izolacji, niesamodzielnych, osób objętych nadzorem epidemiologicznym, pacjentów przed przyjęciem do Zakładów Opieki Leczniczej, Zespołów Placówek Oświatowych, hospicjum, Domach Pomocy Społecznej;
- zleceń próbek pobieranych na zlecenie lekarzy POZ przez zespoły wymazowe, od pacjentów, którzy samodzielnie nie mogą dotrzeć do mobilnych punktów pobrań;
- zleceń dotyczących próbek pobranych w centrach testowych drive-thru i walk-thru (z wybranych punktów wymazowych).

Wszystkie próbki pobierane przez zespoły wymazowe w województwie pomorskim są dostarczane bezpośrednio do siedziby WSSE w Gdańsku, gdzie następuje segregowanie tych próbek oraz rozdzielanie ich do laboratoriów, które aktualnie posiadają odpowiednią przepustowość. Koordynator z Laboratorium Diagnostyki Medycznej WSSE w Gdańsku, codziennie telefonicznie ustala aktualne możliwości przyjęcia próbek do badań przez poszczególne laboratoria COVID. Następnie próbki są przekierowywane w bazie EWP i przekazywane do konkretnych laboratoriów

Pod koniec 2021 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku dzięki funduszom w wysokości około 1 mln złotych, pozyskanym z budżetu państwa - Fundusz Przeciwdziałania COVID, zakupiła urządzenie laboratoryjne wraz dodatkowym wyposażeniem i odczynnikami z zakresu biologii i genetyki niezbędnymi do wykonywania procedury sekwencjonowania z zastosowaniem sekwencjatora MiniSeq Sequencing System.

Nowoczesny system oparty jest na innowacyjnej technologii NGS (*Next Generation Sequencing* – sekwencjonowanie nowej generacji), która pozwala poznać sekwencje, czyli kolejność poszczególnych nukleotydów genomu koronawirusa SARS-CoV-2.

Dzięki temu, że WSSE w Gdańsku posiada warunki lokalowe oraz zatrudnia w Laboratorium Diagnostyki Medycznej wykwalifikowany personel o wysokich kompetencjach i potencjale, po doposażeniu laboratorium w niezbędny sprzęt dodatkowy tj. biobezpieczną komorę laminarną z filtrami ULPA, nowoczesną wirówkę, zamrażarkę laboratoryjną, chłodziarkę laboratoryjną i materiały laboratoryjne, w grudniu 2021 roku została sprawdzona w warunkach laboratoryjnych i wdrożona do stosowania procedura sekwencjonowania materiału genetycznego koronawirusa SARS-CoV-2. Zapewniło to wszystkim laboratoriom prowadzącym diagnostykę w kierunku SARS-CoV-2 w województwie pomorskim możliwość bezpośredniego przekazywania dodatknych próbek do identyfikacji wariantów koronawirusa, co w znaczący sposób wpłynęło na skrócenie czasu uzyskiwania wyników oraz ograniczenie kosztów wynikających m.in. z konieczności transportu próbek do badań. Zakupienie niżej wymienionego sprzętu wraz z oprogramowaniem gwarantuje Laboratorium Diagnostyki Medycznej WSSE w Gdańsku niezależność i pełną samodzielność na każdym z etapów analizy:

- Sekwencjator MiniSeq Sequencing System,
- Termocykler Thermal Cycler with 96-Well Fast Reaction Module,
- urządzenie do automatycznej elektroforezy żelowej DNA i RNA - TapeStation System,
- Fluorymetr Quantus – urządzenie umożliwiające ilościowe określenie stężenia kwasów nukleinowych i białek,
- wytrząsarka BioShake iQ,
- statywy magnetyczne.

Możliwość sekwencjonowania materiału genetycznego koronawirusa SARS-CoV-2 w WSSE w Gdańsku w istotny sposób ułatwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w województwie pomorskim. Wyniki sekwencjonowania stanowią jeden z elementów analizy sytuacji epidemiologicznej, w tym obserwowanych wzrostów zapadalności, ognisk epidemicznych, umożliwiając przewidywanie dalszego przebiegu epidemii. Sekwencjonowanie ułatwia dochodzenie i nadzór epidemiologiczny, szczególnie w odniesieniu do ognisk epidemicznych, pozwala śledzić transmisję zakażeń, dzięki sekwencjonowaniu można obserwować korelacje wariant alarmowy - przebieg kliniczny zakażenia u ludzi. Obserwacje dotyczące transmisji wariantów SARS-CoV-2, przebiegu zachorowań, a także odpowiedzi populacji na szczepienie mogą być podstawą wdrażanych działań przeciwepidemicznych. Jak najszybsze wykrywanie wariantów alarmowych, pozwalające na wdrożenie adekwatnych działań przeciwepidemicznych jest szczególnie ważne w województwie pomorskim, które ze względu na swoją lokalizację i dogodne połączenia drogą powietrzną, lądową i morską z resztą świata, stanowi ważne centrum ekonomiczno-kulturalno-turystyczne.

WSSE w Gdańsku otrzymała zaproszenie od Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny do udziału w monitorowanym przez Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego projekcie wdrożeniowym, mającym być wstępem do opracowania systemu nadzoru nad występowaniem SARS-CoV-2 w ściekach w Polsce.

Wyposażenie Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w aparaturę niezbędną do sekwencjonowania wraz z niezbędnym sprzętem dodatkowym, oprogramowaniem i odczynnikami umożliwiło wdrożenie badań materiału klinicznego, a także w przyszłości próbek środowiskowych w ramach projektu badania ścieków w kierunku SARS-CoV-2.

Sekwencjator MiniSeq Sequencing System

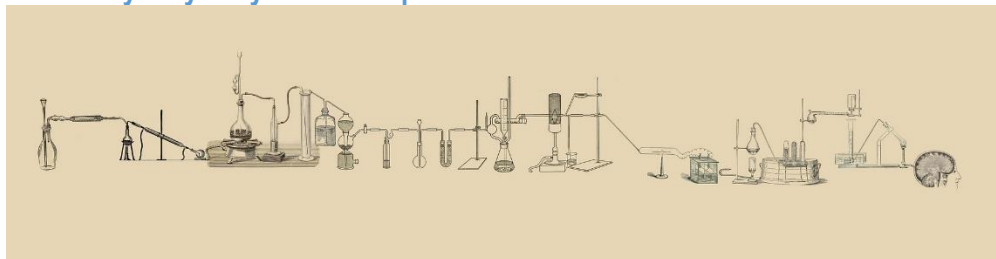

Termocykler Thermal Cycler with 96-Well Fast Reaction Module

Fluorymetr, Wyrząsarka BioShake iQ, Q Instruments, Wyrząsarka IKA

Jakość wykonywanych badań i pomiarów

Podstawowym zadaniem działalności laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prowadzonej w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

AB 562

Wszystkie laboratoria działające w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego posiadają wdrożony na wysokim poziomie system zarządzania, zgodny z normą *PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”* oraz certyfikaty akredytacyjne wydane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Tabela 8. Akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim

Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej	Nr akredytacji
Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku	AB 562
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Słupsku	AB 572
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni	AB 513
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kwidzynie	AB 573
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stargardzie Gdańskim	AB 691
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku	AB 611
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Człuchowie	AB 1274
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wejherowie	AB 1122
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tczewie	AB 1200

Laboratoria stosują metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratoria potwierdzają poprzez odbywające się audyty wewnętrzne i coroczne audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Najważniejszym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział laboratoriów Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Rozszerzenia zakresu i rodzaju wykonywanych badań i pomiarów

Wychodząc naprzeciw zadaniom realizowanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, laboratoria Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów każdego roku dążą do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów.

Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku rozszerzył w 2021 roku zakres akredytacji o oznaczanie obecności i liczby szkodników żywnościowych żywych i martwych oraz ich pozostałości w ziarnie zbóż. Zwiększono górny zakres pomiarowy dla badań chemicznych wody, techniką płomieniowej absorpcyjnej spektrometrii atomowej (FAAS), stężenie Cu wg PN-ISO 8288:2002.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytowie

ul. Sikorskiego 27, 77-100 Bytów
tel. 59 822-36-85
psse.bytow@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Chojnicach

ul. Piłsudskiego 39, 89-620 Chojnice
tel. 52 397-63-95
psse.chojnice@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Człuchowie

ul. Sobieskiego 4, 77-300 Człuchów
tel. 59 834-11-42
psse.czluchow@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

ul. Wałowa 27, 80-858 Gdańsk
tel. 58 320-08-00
psse.gdansk@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni

ul. Starowiejska 50, 81-356 Gdynia
tel. 58 620-17-98
psse.gdynia@pis.gov.pl

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni

ul. Kontenerowa 69, 81-155 Gdynia
tel. 58 620-81-15
sekretariat@gsse.eu

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kartuzach

ul. Sambora 30a, 83-300 Kartuzy
tel. 58 681-07-21
psse.kartuzy@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kościerzynie

ul. Wodna 15, 83-400 Kościerzyna
tel. 58 686-69-48
psse.koscierzyna@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kwidzynie

ul. Chopina 40, 82-500 Kwidzyn
tel. 55 279-38-15
psse.kwidzyn@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lęborku

ul. Gdańska 63, 84-300 Lębork
tel. 59 862-19-28
psse.lebork@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Malborku

ul. Słowackiego 64, 82-200 Malbork
tel. 55 647-25-55
psse.malbork@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Dworze Gdańskim

ul. Dworcowa 14, 82-100 Nowy Dwór Gdański
tel. 55 247-57-01
psse.nowydworgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pruszczu Gdańskim

ul. Grunwaldzka 25, 83-000 Pruszcz Gdański
tel. 58 683-54-12
psse.pruszczgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pucku

ul. Żeromskiego 2, 84-100 Puck
tel. 58 673-03-41
psse.puck@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Słupsku

ul. Skargi 8, 76-200 Słupsk
tel. 59 843-12-91
psse.slupsk@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Starogardzie Gdańskim

ul. Kanałowa 5, 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562-40-11
psse.starogardgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sopocie

ul. Kościuszki 23, 81-704 Sopot
tel. 58 551-06-35
psse.sopot@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tczewie

ul. Obrońców Westerplatte 10, 83-100 Tczew
tel. 58 531-27-30
psse.tczew@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wejherowie

ul. Obrońców Helu 3, 84-200 Wejherowo
tel. 58 677-79-01
psse.wejherowo@pis.gov.pl

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

80-211 Gdańsk, ul. Dębinki 4

tel.: +48 58 776 32 00

[e-mail: wsse.gdansk@pis.gov.pl](mailto:wsse.gdansk@pis.gov.pl)

www.gov.pl/web/wsse-gdansk

